Fantastic Club

ROMULUS BĂRBULESCU
GEORGE ANANIA

ȘARPELE BLÎND AL INFINITULUI

EDITURA ALBATROS

Romulus Bărbulescu și
George Anania

ȘARPELE BLÂND AL INFINITULUI

Editura ALBATROS
Colecția FANTASTIC CLUB
București, 1977

Memoriei lui Victor

I. COUNT-DOWN ÎN CALENDARE FĂRĂ ZILE

Iarna anului cinci

Încă pustie la ora aceea matinală, cu puțin înaintea deschiderii, biblioteca părea cufundată în somn. Lumina zilei, tulbure și săracă, pătrundea cu zgârcenie prin ferestrele largi, prelungite până sus, sub plafon. Fata controlă cu o ultimă privire șirurile de mese așezate radial în sala circulară ca aula unei universități și se îndreptă către locul ei de la fișier, mergând puțin pieziș, cu spatele spre rotonda patru. Călduț și umed, aerul condiționat ce se ridica prin fantele pardoselii o învălui cu adieri jilave, făcând-o să-și ascundă mâinile la spate, ca și cum s-ar fi ferit să atingă ceva respingător. Avu senzația că din rotondă, ascunsă după draperiile de catifea, în semiobscuritate, pata roșie îi urmărește mișcările ca un ochi de ciclop. Tăcerea sălii se cristaliză împrejur ca o zăpadă invizibilă șerpuind în josul pereților, într-o fluturare de confeti.

Fișierul, înconjurat din trei părți de carcasele ordinatoarelor, semăna mai curând cu postul de comandă al unei nave; între util și estetic, constructorii mai recurgeau la câte un compromis în favoarea celui dintâi. Fata se așeză în fotoliu, plecându-și privirile - drept în fața ei, peste marginile ecranelor de pe pupitre, se deschidea arcada prelungă și îngustă a rotondei - și se strădui să ignore prezența ochiului roșu care o obseda chiar când draperiile erau trase. Aranjă, cu gesturi mecanice, aparatele de pe birou, șterse inutil butoanele strălucitoare ale programatorului. Încerca să-și adune gândurile; soneria telefonului o făcu să tresară, să ridice involuntar capul, ca și când sunetul melodios și inofensiv ar fi fost un semnal de alarmă, sau chemarea imperioasă a ciclopului de după perdele.

— Bună! murmură în receptor vocea liniștitoare a lui Alec. Te deranjez?

Fata își sprijini brațele de birou. Părul lung îi alunecă de pe umeri, acoperindu-i obrajii.

— Ce bine că ai sunat! exclamă ea. Trebuie să te văd, să-ți cer sfatul.

— Tot povestea cu holografia?

— Să nu râzi! Mi se pare că sunt bolnavă.

— Credeam că te-ai obișnuit cu ea. După patru zile…

— Pare absurd, știu, că mă speria o poză. I-am rugat să o mute pe alt perete, să n-o mai văd tot timpul.

— Nu i-ai convins.

— Mi-a fost rușine să insist.

— Lasă, ești puțin surmenată. O să-ți revii. Când mai scap de treburi, trec să stăm de vorbă.

— Astăzi!

— Bine, astăzi!

Fata rămase cu privirile la aparat și-și strânse buzele într-un rictus involuntar, apoi, din obișnuință, se uită prin sală. În rotonda patru se aprinsese lumina, molcomă, odihnitoare; conturul sângeriu de pe holografie ardea acum strident și provocator.

„Iar a venit bătrânul își spuse. Când o fi trecut? Când vorbeam cu Alec?…”

Se ridică nehotărâtă, ocoli biroul. Îl cunoștea de câțiva ani pe bătrân, se obișnuise să-l vadă în bibliotecă la câteva zile o dată, totdeauna după-amiaza, consultând ultimele apariții din specialitatea lui, exobiologia. Dar de alaltăieri, de când văzuse pata rubinie, acesta își schimbase obiceiurile - venea zilnic la prima oră și rămânea în rotondă, nemișcat, până la închidere, abia îngăduindu-și să treacă pe la bufet, pentru câteva minute, după o cafea.

— Bună dimineața!

Așezat pe marginea fotoliului, sprijinindu-și coatele de genunchi, bătrânul părea că moțăie. Părul cărunt îi atârna în dezordine pe frunte. Sub haină i se reliefau umerii firavi,

aduși în față.

— Bună, fetițo!

Glasul îi era obosit, nervos, dar, în chip paradoxal, o liniști pe bibliotecară; și pe neașteptate ea ridică ochii cu îndrăzneală spre imaginea care o neliniștise atâtea zile, simțind nevoia să o înfrunte, să-și învingă, într-un fel sau altul, obsesiile.

Peretele rotondei era acoperit de holografia unui peisaj nepământean ce lăsa impresia că sala de lectură se prelungește și se deschide de-a dreptul spre o falie uriașă, spintecată în trupul unor munți de rubin. Pe marginile crevasei atârnau încolăcite lungi liane sticloase, iar undeva, sub ele, în adâncimea priveliștii, se întrezărea un conglomerat haotic de forme neconturate, un abur sau un fum translucid.

— Ți-e teamă, nu-i așa? întrebă încet bătrânul, fără să-și deschidă pleoapele. Și pe mine mă sperie când o privesc… Deși ar fi trebuit…

— Nu știu ce se întâmplă cu mine! mărturisi ea, cu o spontaneitate copilărească. E absurd…

— Nu tocmai.

— L-am rugat pe administrator să-i schimbe locul, de la fișier o am toată vremea în față și a ajuns să mă…

— Cum să o mute? se miră bătrânul. Trebuie văzută de la intrarea în sală, e nevoie să atragă privirile. N-ai înțeles?

— Da, toată lumea o remarcă. Și dumneavoastră…?

— Și eu.

Bătrânul se întoarse spre fată, fixând-o cu ochi atât de triști, încât ea se simți cuprinsă de o duioșie aproape jenantă.

— E un semn al infinitului, spuse, cred că mai ales asta ne sperie. Și cineva îl folosise drept momeală pentru oamenii fricoși.

Fata își închipui deodată că a devenit ținta unei ironii și-și regretă mărturisirile și duioșia deplasată de adineauri.

— Ce vreți să spuneți? întrebă distant.

— Momeală, repetă el, să atragă un fricos în capcană. Dar nu sunt sigur că a izbutit.

— Dacă aveți nevoie de vreo carte…

Ea se întoarse să iasă și se lovi de un tânăr care tocmai intra înlăturând cu un gest larg draperia de sub arcadă.

— Scuzați-mă! murmură fata și se grăbi să se întoarcă la fișier.

Noul venit o urmări o clipă cu un zâmbet amabil.

— Eu am fost de vină, vă cer iertare!

Bătrânul își împreună degetele, strângându-le până ce încheieturile i se albiră.

— Bună dimineața! salută ceremonios celălalt. Sper să nu deranjez.

Suportă fără să clipească privirea bătrânului, păstrându-și expresia binevoitoare - probabil reflexul unei iremediabile inocențe. Avea ochi negri, ușor adânciți în orbite, limpezi și lipsiți de expresie ca ai unui manechin. Părul tuns scurt, cu cărare într-o parte, îi dădea un aer de adolescent.

— Vream să văd și eu holografia asta, urmă, am auzit de ea și, cum am puțină treabă pe aici… Dumneavoastră vă place?

Se uită când la bătrân, când la imagine, ca și când ar fi vrut să stabilească o relație între omul din fotoliu și peisajul nepământean. Pauza se prelungi, întărită de liniștea bătrânului.

— De ce să-mi placă? zise, în sfârșit, acesta.

— Păi, devreme ce stați aici…

Tânărul își trase un scaun alături și zâmbi detașat.

— Mă așez și eu o clipă. Dacă-mi permiteți.

— Să-ți permit? repetă bătrânul întrebarea. Doar e loc destul.

— Apropo! exclamă intrusul, arătând spre imagine cu o mișcare scurtă a bărbiei. Știți ce reprezintă? „Valea de cleștar” de pe a doua planetă a lui Sirius. Aproape opt ani-lumină depărtare. E ceva, nu? Picior de om n-a călcat încă

pe-acolo. A fost trimisă o sondă automată, mai de mult - poate vă amintiți - o chema „Capricornul”. Astea-s primele ei teleholografii, ce spuneți, calitate excelentă!

— Îți place să te informezi.

— Să-i informez și pe alții. Îmi închipui că vă interesează.

— Mă interesează? repetă iar bătrânul. Holografia dumitale…

— Scuzați-mă! Andronic.

Bogdan Andronic întinse mâna, dar bătrânul nu schiță niciun gest.

— Te-ar mâhni să afli că e falsă?

— Mi-e teamă că nu înțeleg…

S-ar fi părut, după promptitudinea replicii, că Bogdan Andronic se așteptase să audă o asemenea enormitate.

— Poate nu m-am exprimat eu prea bine! preciză celălalt. Este corectă, fără îndoială, numai că… hai să zicem, inexactă.

— Iertați-mă! Calitatea tehnică a imaginii…

— Nu m-ai înțeles, ai dreptate.

— Dar ce e atunci?

— Lasă! Ar fi greu să-ți explic.

— Nu se poate! M-ați făcut curios.

Bătrânul nu zâmbi. Își îndreptă spatele, fără să se rezeme.

— La ce folosește să-ți spun?!

— Am impresia că poza de aici înseamnă ceva pentru dumneavoastră. Altfel e bizar…

— Și?

— Dumneavoastră ați mai văzut peisajul ăsta. Altă dată sau în altă parte. Așa e?

— Glumești!

Bătrânul se ridică, neașteptat de sprinten, ieși din rotondă și porni, de-a lungul șirurilor de pupitre, către fișier. Pășea repede, preocupat, grăbindu-se parcă să nu piardă o întâlnire. Nu se uită măcar o dată înapoi. Bogdan

Andronic surâse fără rost și plecă spre sala de lectură din secția de astronautică.

După-amiaza trecu pe neobservate în tăcerea și calmul marii biblioteci.

Spre seară, cu o casetă de microfilme sub braț, tânărul ieși din clădire, întârziind un moment sub copertina de sticlă să-și încheie impermeabilul și căutând zadarnic cu privirea o alee adăpostită pe unde să ajungă la stația trenului suburban. Ploaia învăluia ca un abur copacii goi, și el se înfioră dinainte la gândul că trebuie să străbată ceața ei rece, să rătăcească prin ea, în parcul dezolant. Apoi zări silueta bătrânului în rotonda dinspre facultatea de exobiologie.

— Mă așteptați?

— Să te-aștept? Adineauri am terminat și eu.

— Iertați-mă!

Se îndreptară spre stație, Andronic mergând puțin mai în urmă, zgribulit în impermeabil. Privea cu coada ochiului la bătrân și iarăși surâse, cine știe de ce.

— Câți ani ai? întrebă acesta deodată, și nici nu se opri, nici nu se întoarse.

— Treizeci și cinci.

— Logic… Mda… Logic, n-ai fi avut cum…

Ocoli statuia lui Aurel Vlaicu și intră pe o alee îngustă, asfaltată, care străbătea pieziș întregul parc, ieșind în marginea pădurii, cu mult dincolo de calea ferată. Andronic șovăi o clipă, neștiind, dacă ciudata lui cunoștință îi dă de înțeles că s-au despărțit, ori îl duce, pur și simplu, undeva.

— Eu merg spre centru! strigă, dar celălalt își văzu de drum, impasibil.

Îl ajunse din urmă, nu fără efort, și fiindcă bătrânul nu încercă să-l alunge, își trase gluga, pregătindu-se de drum lung. Începea să se întunece.

— Ai fost vreodată acolo? rupse bătrânul tăcerea și arătă cu o mișcare a capului spre cer.

— Nu! răspunse Andronic. Întrebați fiindcă eram la bibliotecă? Am scos niște date pentru un articol. O revistă de popularizare vrea să publice…

— Ajungem numaidecât! Ai să te încălzești.

Vorbea la fel de morocănos și poate nici nu dorea să se ascundă.

— Mulțumesc, numai că… am niște oaspeți acasă! Mi-e teamă că n-o să pot…

— Cel puțin e o zonă liniștită, continuă bătrânul, și mai ursuz, de parcă nu l-ar fi auzit. Norocul Snagovului cu institutul ăsta.

Aleea se prefăcuse într-o cărare presărată cu pietriș, înghesuită de pădure.

— Veritabil drum de agrement, observă Andronic. Încotro duce?

— La mine!

Ajunseseră în fața unui gard de zid, foarte înalt, vopsit în verde. Pe poarta metalică, nu mai largă de un metru, încuiată de două ori, lângă deschizătura cutiei poștale lucea stins în ploaie o carte de vizită: EMIL FAUR.

— Numele dumneavoastră?

— Îți spune ceva? îl iscodi bătrânul, vrând să pară indiferent.

— Ce-ar trebui să-mi spună? se miră Andronic.

Grădina, în întunericul tot mai dens, își pierdea marginile, estompate în imagini difuze. De aceea, oaspetelui i se păru sălbăticită, sau mai degrabă lipsită de îngrijire, de parcă nimeni, niciodată, nu-și bătuse capul cu ea. Gazda meșteri ceva în interiorul unei cutii metalice, și câteva lămpi, cocoțate în vârfurile unor stâlpi înalți de beton, se aprinseră cu luciri palide. În lumina slabă, plutind acum ca un nor gălbui peste tot, Andronic zări numeroase cupole din piatră cenușie, de mărimi diferite, care răsăreau cam la întâmplare din hățișul vegetației, legate între ele prin drumuri largi. În altă parte văzu niște furgoane greoaie, zăcând sub o copertină cu pereți de

sticlă Mai încolo se întrezărea o clădire albă, pe acoperișul căreia ardeau balizele roșii și albastre ale unei platforme pentru elicoptere.

— Și asta ce-i? Grădina Hesperidelor?

— Pe aici! arătă Emil Faur o cărare la stânga și porni înainte cu mersul lui caracteristic. Ai grijă pe unde umbli.

Recomandarea părea inutilă, fiindcă eventuala neatenție a noului venit nu avea cum pune în pericol nici plantele, de mult amorțite de frig, nici vietățile, dacă vor fi fost, retrase prin vizuinile lor, cufundate în hibernare ori somn. Totuși Andronic simți, deocamdată fără să-și explice, o atmosferă bizară, neliniștitoare, prezentă pretutindeni, ca și cum zeci de ochi ascunși printre tulpinile subțiri și golașe, pe după bulgării de pământ, l-ar fi pândit ostili, dornici să-l vadă plecat cât mai degrabă.

Privi în lungul potecii, străduindu-se să nu treacă de marginile ei înguste. Și, așa cum se întâmplă adesea, fiind atent la ce se petrece înaintea lui, călcă alături, dezechilibrându-se. Imediat piciorul i se agăță de o tufă ai cărei spini pătrunseră prin stofa pantalonului și-l zgâriară adânc. Se desprinse cu greu, rănindu-și mâinile. Nimerise între crengile unui trandafir dintr-o specie necunoscută, cu țepi lungi și drepți și, când ridică ochii, își dădu seama că trandafiri de același fel se înșirau de-a lungul potecii, iar în spatele acestora, crescuți în neorânduială, alții și alții, cu ramurile răsucite între ele, ca și cum fiecare ar fi încercat să-și înăbușe vecinii, să-i sfâșie cu ghimpii, să-i smulgă din rădăcină, să-i devoreze și, neizbutind, s-ar fi întors instinctiv împotriva lui însuși.

Senzația că e urmărit îl năpădi iarăși pe Andronic, și mai acută.

— Ce se întâmplă aici? strigă el, agitat.

Bătrânul se suci puțin, din mers, nu ca să-l liniștească - în colțul buzelor îi apăruse un zâmbet strâmb - ci din dorința de a gusta neliniștea oaspetelui.

— Ce se întâmplă? repetă întrebarea; era o simplă

obișnuință, ori încerca astfel să câștige timp, să sporească agitația celuilalt.

— E cineva ascuns.

— A! rânji bătrânul de-a binelea. Nicio grijă. Te apăr eu…

Tânărul se opri, cu teamă, în mijlocul cărării. Strânse bine sub braț caseta cu microfilme, își pipăi degetele care sângerau și evaluă din priviri distanța parcursă de la poartă.

— Nu înțeleg ce spuneți și nu vreau să merg mai departe. Aș dori să mă-ntorc.

I se păru că toată încâlceala compactă a trandafirilor e cuprinsă de un freamăt rău prevestitor, cu atât mai teribil cu cât crengile rămăseseră neclintite. Avu certitudinea că hidoasa plantație se ridică și coboară foarte lent, amenințătoare, dornică parcă să-l ajungă din urmă și să-l atace. Teama îi stârnise imaginația. Se și văzu prins între spinii ascuțiți, tras fără întoarcere între tulpinile ca niște tentacule, prefăcut și el în cine știe ce tufă sălbatică și rapace… Nu cumva fiecare monstru vegetal e metamorfoza câte unui naiv?…

— Prea târziu! auzi vocea ironică a bătrânului. Cine te-a pus să vii după mine?

Andronic înghiți în sec; gazda își vedea iar de drum, fără să-i mai dea vreo atenție, silindu-l să-l urmeze. Ploaia încetă, abandonând nopții grădina stranie, plină de cupole din beton, de furgoane părăsite în adăposturi cu pereți din sticlă și de reprezentanții unei specii străine, încleștați într-un război aberant, fără victime și fără sfârșit. În cele din urmă, ochii tânărului fură izbiți de lumina revărsată prin dreptunghiul unei uși deschise, în care se profilă umbra lui Emil Faur.

— Așteptați-mă! îl rugă Andronic.

— Parcă ziceai că te grăbești! replică ciudatul amfitrion, căruia veselia se vedea cât de colo că-i face bine.

Vila ridicată după canoanele unei arhitecturi din alt

secol, cu acoperiș de șindrilă, cu cerdac și un foișor larg, sprijinit de trunchiuri cioplite în torsadă și împrejmuit cu balustrade scumpe de stejar, părea, de afară, mică și nu prea îngrijită. Andronic sui aproape în fugă treptele scării așezate lateral, ca la vechile case oltenești, și intră sub acoperișul pătrat, primitor al foișorului. Senzația neplăcută că e hăituit începu să i se risipească, dar nu și spaima surdă, care creștea în el.

— Interesante locuri!

Zâmbi, încercând să se domine.

— Așa e? răspunse bătrânul, din nou posac.

— N-aș fi crezut că poate exista o asemenea... Nici nu știu cum să-i spun. De fapt, ce s-a întâmplat?

Limbuția și curiozitatea îi reveneau cu încetul.

— Ai făcut o remarcă azi-dimineață, îi aminti bătrânul și-l scrută posomorât. Vreau să aflu dacă ți-a venit din senin sau urmărești ceva. Ești trimis să-mi faci necazuri?...

— Necazuri? Eu? Dar nici nu vă cunosc!

— Intră!

Văzută din interior, vila se dovedi elegantă și încăpătoare. Mobilierul rustic al holului, ceramica și scoarțele în stil popular, cu o patină care le dovedea vechimea, străluceau de curățenie. Numai căldura sufocantă și un miros greu identificabil strecurau o notă falsă în grija pedantă a stăpânului pentru ordine. Emil Faur îl duse pe musafir - printr-un coridor lung și întunecat, unde mirosul era și mai puternic - într-o încăpere cufundată în beznă. Tânărul rămase în prag, să nu se lovească de ceva pe întuneric. Auzi cum gazda închide ușa, apoi lumina aprinsă brusc îi înțepă ochii.

Era o cameră de lucru, spațioasă și înaltă, cu pereții acoperiți de cărți în legături scumpe și așezate în rafturi până la tavan. Dar Andronic nu luă în seamă nici volumele rare, cu titluri aurii, nici mobila prețioasă, demnă de un muzeu; pironit lângă ușă, privea șirul de picturi, desene, acuarele, stampe și basoreliefuri, prinse în rame de plastic

de jur împrejurul bibliotecii, pe mai multe rânduri. Și care toate, mari și mici, cu o remarcabilă lipsă de talent, cu o minuție exasperantă pentru redarea detaliilor, înfățișau unul și același peisaj: „Valea de cleștar” de pe a doua planetă a lui Sirius.

— Ah! răsuflă scurt Andronic, de parcă până atunci își ținuse respirația. Ați copiat holografia de la Institutul cosmologic!!

— Ești cel dintâi străin care-mi intră în bibliotecă! îl avertiză gazda. Singurul care știe ce am aici. Poți povesti cui vrei; am să neg că m-ai vizitat și nu vei găsi pe nimeni să te creadă. În afară de cel care…

— Ați copiat holografia! strigă tânărul, neluându-și ochii de la imagini.

— Ești naiv! Abia acum patru zile a fost adusă acolo. N-aș fi avut timp să pictez și să modelez toate astea!

— Atunci…

Andronic își șterse cu mâneca sudoarea de pe frunte.

— Atunci e așa cum spuneam - ați mai văzut asta *und*eva.

— Cine te-a trimis?

— Dar eu nu vreau nimic de la dumneavoastră. V-am găsit acolo, adică lângă poză, și…

— Ai spus că am mai văzut-o.

— Și ce-i dacă am spus?

Andronic se lipi de ușă, gata parcă să fugă.

— Mi-a trecut așa prin minte, era o prostie, un nonsens!

— Nu era.

— Bine, nu era! Nu vreau să mă amestec. Nu știu ce se ascunde în grădina dumneavoastră și nici nu doresc să știu. Nu-mi pasă de ce-i atât de cald aici, nici de ce miroase… Miroase așa ciudat. Nu e treaba mea. Eu am musafiri și vă rog să-mi dați drumul acasă!

— Stai jos! Nu m-ai convins deloc.

— Dar… Vă rog insistent…

— Stai odată! Te asigur că n-o să pățești nimic.

— N-am tangență cu biologia cosmică. N-o să înțeleg.

— Deci tot știi ceva despre mine.

— Dacă erați acolo, în sala de exobiologie…

Un zgomot se rostogoli în spatele ușii, de-a lungul coridorului, o lovitură și un fâșâit ușor, alcătuit din sute de foșnete distincte, dar abia perceptibile.

— Rămâi aici! porunci gazda; îl dădu pe Andronic la o parte, cu un gest brutal, grăbit, deschise repede și închise ușa la loc, nu mai înainte însă ca un val de miros pătrunzător să năvălească în cameră.

Tânărul își frecă obrajii cu palmele, ezită puțin, apoi începu să studieze reproducerile. Semănau doar în parte cu holografia de la institut. Pe când „Capricornul”, plutind la înălțime, pe firul văii și în aval, înregistrase pe peliculă ambii versanți uriași, care se depărtau unul de altul pe măsura înaintării spre câmpie, imaginile din bizara pinacotecă a lui Emil Faur proiectau, văzut de jos și din față, unul singur dintre pereții cristalini. Culoarea roșie a acestuia nu mai avea nici ea tenta luminoasă, uniformă din holografie, ci era pătată, frământată, mai curând, de contururi cu margini difuze și cu miezul întunecat, când brun, când violaceu, iar între ele lucea o explozie de sori minusculi, cu raze drepte, lungi - judecând după proporții - de sute de metri, în toate nuanțele de portocaliu. Dar cea mai izbitoare diferență era că în picturi, basoreliefuri și desene, lianele străvezii, în loc să atârne inerte, se ridicau ca șerpii din părul Meduzei, săgetând spațiul văii cu zigzaguri nervoase, pregătindu-se parcă să înțepe, să sugrume și să sfârtece un dușman teribil, bănuit în apropiere. Un aer de încordare și primejdie, inexistent în placida holografie, senzația unei lupte acerbe se degaja net din acest peisaj, copleșitor repetat, niciodată identic. Bătrânul se străduise, probabil mereu fără să izbutească pe deplin - dovadă numărul mare al „operelor” și tehnicile diferite de execuție - să surprindă cât mai exact imaginea halucinantă și semnificațiile ei. În fiecare exemplar altceva

și tot altceva ieșea în evidență - sau culorile, sau liniile, sau relieful, în zeci de variante, plauzibile, desigur, însă nu verosimile pentru autor. Doar două lucruri, după câte își dădu seama Andronic, îi reușiseră cu limpezime: senzația mișcării violente și caracterul de reproducere din amintire. Și fiindcă întâlnirea cu peisajul fusese pesemne prea scurtă și prea tulburătoare, amintirea, capricioasă, n-o reînvia satisfăcător.

— Te rugasem să șezi!

Bătrânul se întorsese cu hainele boțite ca după o încăierare și-și tampona, cu vată muiată în spirt, câteva zgârieturi de pe față și mâini. Mirosul spirtului ajunse până la Andronic.

— Îți plac tablourile? Sincer!

— N-aveți niciun strop de talent. Holografia…

— Nu vorbi prostii. Acolo-i poza unui cadavru. Eu am văzut și-am zugrăvit aici un corp viu și puternic, înfricoșător…

Aruncase atributele rece, simplu, ca pe niște noțiuni științifice.

— Unde? întrebă tânărul, apropiindu-se de un fotoliu și așezându-se circumspect.

— Ți-a revenit graiul? îl iscodi bătrânul, sarcastic.

— Nu. Regret că v-am întâlnit, dar trebuie să vă ascult povestea, ca să pot pleca.

— Drăguț… Oricum, n-o să afli mai mult decât știai de la cine te-a trimis.

— Ați văzut, așadar, peisajul… ripostă, cam nervos, Andronic și trase cu ochiul spre ușă. Unde? Și când?

— Când dumneata aveai vreo patru-cinci anișori. Călătoream cu o astronavă fotonică, în afara sistemului solar. Cam pe unde e astăzi orbita lui Endymion, dacă ai auzit.

— Cea mai îndepărtată stație cosmică. 188 zile lumină față de Soare, articulă greoi tânărul, înghițind în sec.

— Ei! Acolo l-am întâlnit.

— Peisajul?

— În spațiul cosmic! confirmă biologul, privindu-l în ochi.

— Firește!

Andronic își scoase batista și o duse repede la nas.

— Plutea așa, zise, ca o ilustrată de sărbători, în bătaia vântului solar.

— Începi să înțelegi!

Bătrânul se încordase, gata parcă să-și ia de guler vizitatorul, și acesta, ca și cum i-ar fi simțit intenția, își descheie impermeabilul la gât, fără să lase de sub braț caseta cu microfilme.

— Astronava se chema „Alpha”. Ducea în pântece o adevărată menajerie - câțiva biotopi, mai exact un fel de complexe ecologice, plante și animale obișnuite să trăiască împreună.

— Da! bombăni Andronic îndărătul batistei și-și mai descheie un nasture.

— Voi fi scurt! exclamă gazda, ca o amenințare. Toate amănuntele au un rost! N-avea grijă, n-o să te rețin!

— Da!...

— Trebuia să verific rezistența biotopilor în spațiul interstelar. Să-l aleg pe cel mai potrivit pentru popularea stațiilor cosmice. Un singur om mai era la bord. Îl socotisem prieten. Și a fost. Singurul din viața mea. Până... Ia taci! porunci bătrânul și ascultă câteva clipe, apoi puse într-o scrumieră vata de pe care spirtul se evaporase. Lucram cu schimbul la comenzi, reluă el povestirea. Și ne înțelegeam de minune. Până când... Până când, într-o noapte - el dormea și eu vegheam în cabina de pilotaj - de la containerele climatizate care adăposteau biotopii am auzit un șir de zgomote... Neobișnuite.

— Îmi permiteți să-mi scot impermeabilul? întrebă tânărul și se ridică, fără să mai aștepte răspunsul, dezbrăcându-se grăbit.

Fața i se strâmbase de greață. Își ținu respirația, până

să-și pună din nou batista la nas. Aruncă haina pe alt fotoliu, scăpă caseta pe jos și o uită acolo. Emil Faur nu părea să-i remarce frământarea.

— Ca și cum niște animale mari s-ar fi încăierat, lovindu-se de pereți. Dar în containere nu erau decât insecte, păsări și rozătoare mici. Am alergat la compartimente. O agitație demențială cuprinsese viețuitoarele. *Și plantele.*

— Înțeleg.

— N-ai ce înțelege. Trebuia să vezi cum arbuștii pipăiau aerul cu crengile. Cum loveau containerele, dornici parcă să evadeze. Păsările, zburând orbește, cu țipete jalnice, asurzitoare. Simțind un pericol pe care eu nu-l...

— Un pericol?...

— Ar fi fost bine să nu-mi pese? Vreau să spun, să nu-mi fie milă? Să pornesc mai întâi aparatajul de înregistrare, să încep observarea științifică, să adun dovezi... Nu mă gândisem, iată greșeala mea, la asta nu mă gândisem. Prima grijă a fost să-mi salvez vietățile, să le scap de suferință. Pe urmă am intrat și eu în panică, știi! Nu din pricina a ceea ce vedeam. Sau nu numai, fiindcă, oricum, meseria nu m-a scutit de asemenea spectacole - hai să zic bizare. Viața în alte lumi...

— Totuși nu mi-ați vorbit de peisaj! îl grăbi Andronic, ajuns, pesemne, la capătul puterilor.

— Exact, replică bătrânul. Dai semne de nerăbdare!

— Dacă nu vă supărați, un pahar cu apă... Mă... Cred că de căldură, sau mirosul acesta... Mi s-a făcut...

— Cum nu? Îndată!... O panică stârnită din senin și altfel, cu totul altfel decât mi se întâmplase să mai simt în zborurile cosmice. Era... folosesc cuvinte tocite... imaginează-ți că toate celulele corpului ți-ar fi invadate de groază și încearcă să-ți spargă alcătuirea, să iasă în afara dumitale, să scape. Nervii.

— Și eu, adineauri, în grădină... murmură tânărul, cu bunăvoință forțată, crispându-și degetele pe batistă. Mi se părea chiar că trandafirii dumneavoastră seamănă puțin...

Adică degajă aceeași senzație de agresivitate ca și aici, în tablouri, formele, ființele astea... Nici nu știu cum să le numesc... Liane, plante acvatice... Mi s-a făcut nițel frică și mie. Și mi-e cam rău...

— Spirit de observație! îl lăudă bătrânul. Așa și este... Trandafirii mei sunt creația teratologică a acestor ființe de pe planeta lui Sirius. Dovadă iarăși că nu-ți spun povești. Și puțin a lipsit ca eu însumi... Dar asta-i altă istorie!

— Vă rugasem pentru apă...

— Scuză-mă, am uitat.

Gazda aruncă mai întâi o privire în coridor, pe urmă dispăru cu pași repezi, lăsând ușa întredeschisă. Câteva clipe mai târziu, zgomotul ciudat dinainte se repetă, la fel de încet și viclean ca și prima oară. Andronic, care-și ștergea cu batista sudoarea de la tâmple și de pe obraji, nu-l auzi decât târziu, când prin crăpătura ușii își făcuseră apariția două sârme negre, lungi de peste un metru și alcătuite din zeci de segmente unite cap la cap printr-un fel de suduri noduroase. Se mișcau agil, pipăind spațiul în dreapta și stânga, și se îndepărtau cu o zvâcnitură ușoară la fiecare atingere de vreun obiect. Mirosul se intensifică deodată, devenind insuportabil. Tânărul sări în picioare, cu un sânge rece și o sprinteneală nebănuite, și din câteva mișcări se cocoță pe biroul din stejar masiv, aflat în celălalt colț al încăperii.

— Hei!... Un monstru!... țipă cu glas subțire, ca de femeie, în timp ce urmărea, mai curând curios, mișcările sacadate ale ușii.

Două picioare, de mărimea celor ale unui câine voinic, cu articulații în unghiuri ascuțite și terminate cu gheare cornoase, se strecuraseră pe lângă rama de lemn și trăgeau ușa spre coridor. Apoi capul hidos al unei insecte cu ochi rotunzi, enormi, deasupra cărora antenele negre unduiau ca două bice de oțel, pătrunse prin deschizătura îngustă, mișcându-și mandibulele cu zimți țepoși pe margini. Tânărul se scutură și privi instinctiv împrejur,

după o salvare.

— Înapoi! răsună în coridor, aspră, gâtuită de furie, vocea bătrânului. Andronic, nu te speria! Înapoi, hai înapoi!... Înapoi!

Miriapodul se opri ca electrizat, legănându-se domol pe picioare - spatele îi ajunsese la înălțimea clanței - și aplecându-și cele două antene din față, într-o ciudată atitudine de supunere, care însă nu i se potrivea.

— Ia-l de aici! strigă tânărul.

Parcă trezit din somn, miriapodul se răsuci spre coridor, izbi ușa, o deschise trântind-o de perete și începu să-și miște antenele care șuierau prin aer. Lovit peste mână, Faur scăpă jos paharul cu apă și acesta se sparse.

— Stai nemișcat! făcu bătrânul abia auzit, dar atât de convingător, anunțând prin vocea sa crispată o asemenea primejdie, încât Andronic amuți. Și acum haide, reluă cu glas ușor cântat, înapoi, înapoi, înapoi! Vino înapoi la tine! ... Înapoi!

Artropodul își reluă și el legănarea, cu mișcări din ce în ce mai ample, până ce, animate de o voință străină, picioarele începură să-l poarte spre locul de unde venise. Coada cu o pereche de țepi lucitori și prelungi i se roti o clipă în lumină și dispăru. Andronic răsuflă adânc. Se așeză în genunchi peste niște hârtii pe care le pătase și le mototolise cu tălpile lui murdare și ude.

— Uite o casă unde nu pot zice că m-am plictisit! îl întâmpină el pe bătrân cu o ironie amară.

— A scăpat! se scuză acesta, așezându-se cu grijă într-un fotoliu și privindu-și mâinile pline de zgârieturi. Câteva exemplare nefericite s-au dezvoltat aici. Ce să faci? Eșecuri genetice, malformații firești în medii extraterestre. Noroc că nu se pot reproduce. Cuștile se deteriorează din cauza unor secreții.

— La circ! Acolo le e locul, la circ! se enervă Andronic. Ați putea prezenta un spectacol senzațional! Hipnotizator de urechelnițe... Sau ce-or fi astea! Sunt sigur că

autoritățile habar n-au ce… ce bestii adăpostiți sub acoperiș.

— Potolește-te, copile! zise posac bătrânul. Autoritățile știu, n-avea grijă! Mi-au dat acordul și tot sprijinul, ce mai vrei?

— Ați închis-o?… Bine? Nu mai scapă?

— Dă-te jos, să isprăvim odată! Nu te plictisești să faci mereu pe naivul?

— Gata, plec!

— Nu ți-ai terminat misiunea.

— Refuz să răspund provocărilor dumneavoastră. Și duhoarea asta… Mă îmbolnăvesc…

— Hai că, uite, deschid fereastra! Șezi!

— Nicio secundă!

— Nu încerca să ieși de unul singur! Surprizele se țin lanț în casa mea!

— Ce prostie am putut să fac! Ce prostie!

— Unde rămăsesem? Agitația aceea din containere… Da! Panica… Peste câteva momente, prin aparatul de radio portativ, computerul coordonator mi-a semnalat că un meteorit cu raza de circa o sută de metri va intersecta traiectoria navei. Din cauze de neînțeles, instalația radar nu izbutise să-l localizeze. Trebuia o decizie rapidă, nu mai aveam timp să-l trezesc pe prietenul meu, să-l pun la curent, să-i cer o părere. Mă asculți?

Aplecat peste pervaz, Andronic respira aerul rece și umed de afară. Întinse mâna și făcu un semn nedefinit.

— Am ordonat distrugerea meteoritului de către lasere. Fără să cer întâi analizarea lui de la distanță. Asta a fost a doua greșeală, și cea mai gravă.

— Erați prea zăpăcit și înfricoșați îl contrazise Andronic.

— N-am nevoie de bunăvoința dumitale! se mânie bătrânul. Ține-o pentru cine te-a trimis! Dacă-i folosește la ceva.

Tânărul ridică din umeri, aplecându-se iar în afară.

— Au mai fost și alte fenomene. Nu ți le amintesc, le știi

și prefer să dispari de-aici cât mai repede.

— Atunci, cum e cu peisajul?

— L-am văzut prin hubloul unui container. S-a deschis deodată în spațiu, parcă zugrăvit pe o pânză care se desfășura brusc.

— Departe? se întoarse iar Andronic.

— Vreo trei-patru kilometri, mi s-a părut. Dar nu zugrăvit! O proiecție stereoscopică, luminoasă, colorată. Uite-așa! arătă bătrânul o pictură de pe bibliotecă. Și așa! arătă o alta. Și așa, și așa... Cum e în toate astea. Adică așa, dar altfel.

— Câtă vreme?

— Poate zece secunde. A treia greșeală capitală - n-am ordonat mașinilor să înregistreze vedenia.

— S-ar fi putut?

— Fără-ndoială. Poveștile astea, liane sau cum vrei să le zici, se aruncau înainte și înapoi, în sus și-n jos, cu o iuțeală și o forță inimaginabile. Niște săbii care ar spinteca aerul. Când se prindeau una pe alta, se strângeau ca niște cârcei de vie, așa, într-o spirală, până ce una, sau unul era smuls din locul lui de pe stânca roșie și supt de celălalt. Ca un șarpe care înghite alt șarpe.

— Ați văzut asta?

— La un singur cuplu. Mi-am amintit vag, mult mai târziu.

— Ca într-un film de groază...

— Exact! Ai întrebări? Comentariile le ții pentru acasă.

— Și ce s-a întâmplat?

— În containere era un haos de apocalips. Aceeași groază ne stăpânea deopotrivă pe viețuitoare și pe mine. Dar ceva și mai puternic...

— Mă îndoiesc foarte serios că niște tufișuri ar putea să se sperie. Și mai ales că ar dori să fugă. Îmi pare rău, sunt eu mai tânăr, dar nici copil!

— Ești rău și nepriceput, băiete! N-o să mă întărâți. Și dacă nu mă lași să termin, te dau afară doar cu atâta cât

știi.

— Frumos ton pentru o discuție!

— Era însă ceva și mai puternic, asta începusem să-ți spun. Ceva anume, un flux, o forță, un câmp emanat de vietățile din imagine ne luase pe toți în stăpânirea lui. Cum să-ți explic? N-ai înțelege, și nu pentru explicații te țin de vorbă. Sub influența puterii de nenumit, arbuștii mei se zbăteau să se smulgă din rădăcini și animalele cădeau ucise…

— Biounde!

— Zău?! se miră Emil Faur batjocoritor. Uite o explicație la care nu mă gândisem!

— Mai departe, că mă grăbesc! îl zori musafirul, ca să nu-i rămână dator.

— Am vrut să scap. Reține exact: *am vrut.* Poate că am și strigat - „vreau să trăiesc și să nu-mi pierd mințile!” Sunt sigur, deși n-ai niciun motiv să mă crezi, că fără dorința asta, mai grozavă decât stupefacția și teama, nu stăteam noi acuma să schimbăm amabilități.

— Erați tânăr.

— Aveam ceva mai mult decât anii dumitale. Dar nu asta m-a ajutat. Eram încă de pe atunci un exobiolog cu experiență. Cu practică, mai exact spus. Știam să mă port cu viețuitoarele, să stabilesc relații, să le simt. E lucrul cel mai însemnat în meseria noastră.

— Hipnotizarea urechelniței, nu? Contacte telepatice…

— Ignoranța te face să rostești ironic adevăruri de care n-ai habar! Știi ceva despre bazele cercetării în biologia modernă?

— Păi eu…

— Dumneata - cu intrigile. De unde timp să te mai instruiești?

— Lecții, lecții! se impacientă Andronic, întorcându-se la fotoliu și luându-și impermeabilul pe braț.

— Bine. Am reușit să mă eschivez fluxului nociv emanat de șerpii zugrăviți aici. Viețuitoarele din containere n-

aveau experiența mea.

— Asta-i o constatare științifică?

— Au primit șocul în plin, cum se zice, și-au făcut un stop fiziologic. Funcțiile vitale li s-au blocat. Ca într-un circuit electric supus unei tensiuni prea mari.

— Și colegul? Tovarășul dumneavoastră de zbor?

— Trăiește! zâmbi Faur mieros. Trăiește și azi, dragă Andronic! Să-ți dau adresa lui?

— Dar el cum a scăpat? Tot specialist, tot cu tehnica eschivării?

— Mai simplu! Dormise ca o valiză în gară. Creierul îi vegeta, cu cei mai mulți neuroni în inhibiție. Fă-le ceva dacă poți!

— Fericitul!

Andronic își mută greutatea corpului de pe un picior pe altul și strânse impermeabilul și caseta sub braț.

— Nu?... Laserele au distrus meteoritul. O explozie super gigantică; ne-a scuturat și pe noi, la o distanță mai mare decât cea dintre Pământ și Lună. În aceeași fracțiune de timp, vedenia a dispărut.

— Să înțeleg că, după dumneavoastră, ar fi existat o legătură între ciudatul meteorit, peisajul rătăcitor și...

— Sfios ca o fetișcană! constată gazda. Umbli cu ipotezele de parcă ai duce ouă proaspete.

— Mai am o jumătate de oră până pleacă ultimul tren. Ce-a făcut prietenul dumneavoastră?

— A! Te pomenești că nu știi!

— Presupuneți că nu.

— Dar de ce n-ai spus de la-nceput, dragă băiete? Ia uite la el, ce emotiv! Păi se poate? Îți relatez imediat întreaga poveste. Prietenul meu, om cu scaun la cap și care nu-mi dorea decât binele - din păcate, însă, prea târziu mi-am dat seama de onestitatea intențiilor lui - a încercat, mai întâi cu frumosul, să-mi scoată din minte că aș fi fost martorul apariției vreunei vedenii. Animalele și plantele au murit, zicea el, din pricina unor radiații emanate de blestematul

meteorit; și e drept că aparatele înregistraseră, după explozie, un torent de radiații care străbătuseră nava. În rest, totul a fost halucinație. Se cunosc sute de cazuri când astronauți cumsecade, împinși de buna lor credință, s-au apucat să dea drept adevăruri incontestabile niște biete iluzii vizuale ori auditive, ca până la urmă să se mai facă și de râs; îi arătau studenții cu degetul prin sanatorii și se hlizeau în spatele lor. Eu, cu judecata zdruncinată de emanațiile meteoritului, crezusem că glumește când îmi vorbea atât de cuminte și așezat. Pe urmă, dac-am văzut că-i serios, m-au cuprins furiile - că nu și nu, că n-a fost nicio închipuire, că n-are el cum să știe, că să-și vadă de treaba lui și câte și mai câte. Atunci s-a cam supărat și prietenul - și n-avea dreptate, săracul? - și mi-a zis așa, mai fără ocolișuri, să nu mă apuc să povestesc nimănui pățania, că bine n-o să iasă și e păcat de numele meu. Eu, zăpăcitul, nu l-am ascultat. Îndată ce am ajuns acasă, am trântit un memoriu la Academie și am mai făcut și niște desene. Nu astea, altele, mai mici și mai proaste. Și au convocat cei de acolo o adunare și ne-au chemat pe amândoi, adică pe mine și pe el...

— În ce an?

— Să vedem. În treizeci și doi se întâmplase... Circa un an drumul de întoarcere, cu repararea navei și cu diferența de timp cu tot... și încă vreo zece luni cu strânsul materialului... În primăvara lui treizeci și cinci..

— Acum treizeci de ani.

— Cam așa. Ne-au chemat la Academie - doar zburasem amândoi pe „Alpha”, poți să zici că nu? Și unde începe bunul meu prieten să spună cum a fost cu vedenia, și cu biotopii, și cu meteoritul... Cum bătusem eu câmpii despre puterea vietăților din altă lume, și alte bazaconii, câte toate... că savanta adunare s-a cam pornit pe râs... M-am întors acasă - aici, în vila asta, primită ca premiu după o descoperire mai veche. M-am încuiat și m-am învârtit prin odăi, nu mai știam de-i zi, ori e noapte. Și m-a împins

norocul să caut prin niște cutii de tablă luate de pe „Alpha". Am găsit într-una un pumn de semințe de măcieș, niște semințe plimbate de mine în expediție, cu gândul să le pun acolo, într-un container, dar de care uitasem. Și le-am scos și le-am semănat în grădină. Și-au ieșit trandafirii pe care-i știi.

— Cei… cei de-afară?

— De treizeci de ani n-au ajuns încă să dea flori și rod. Undele organismelor extraterestre le-au schimbat codul genetic și i-au făcut cum îi vezi - o aglomerare sterilă de bestii vegetale, împrăștiind împrejur, ca și modelul lor de pe planeta lui Sirius, emanațiile agresiunii. Rădăcinile le sunt atât de firave, că ar fi de ajuns să tragi de unul din ei ca să-i smulgi din pământ pe toți. Umbre caricaturale și neputincioase ale unei vedenii.

— Și nimeni n-a aflat? întrebă Andronic încet, uitând să mai protesteze.

— Să afle? repetă disprețuitor bătrânul. Din clipa când trandafirii au răsărit, am avut certitudinea izbânzii. Trebuia numai să aștept. Mi-am reluat îndată activitatea. Ghicești ce-mi trebuia?

— Repetarea fenomenelor de pe „Alpha”.

— Exact. Am intrat în relații cu stațiile cosmice, întrebam de comportamentul animalelor și al plantelor, rugam să mi se comunice orice anomalii. Încet-încet am început să fiu solicitat, mi se cerea părerea, eram adus să intervin. Șefii mei de aici mi-au propus conducerea unei unități specializate de exobiologie. Uite, clădirea de colo, cu balize albe și roșii. Am personal puțin și bine pregătit. Sub cupolele de beton reproducem microclimatul principalelor stații extraterestre și creștem biotopi specifici cu care împrospătăm periodic fiecare stație. Suntem așteptați ca pâinea caldă. Avem la dispoziție instalații de radio în folosință exclusivă, prin care ținem legătura cu toți beneficiarii. De câte ori e nevoie, un furgon transportă în containere speciale exemplarele de faună și floră până la

cosmodromul din Făgăraș, de unde le preiau rachetele poștale.

— Dar fenomenele nu s-au mai repetat.

— A apărut holografia de la Institutul cosmologic. Știu acum ce imagine mi-a fost dat să întâlnesc rătăcind în spațiu.

— Cu unele diferențe parcă.

— În holografie totul e mort.

— Poate doar amorțit… Sau adormit.

— Mort, băiatule! Șerpii ăștia sticloși nu cunoșteau odihna. Trebuia să-i vezi. Și nimeni altcineva nu i-a ucis decât „Capricornul", cu jeturile lui propulsoare.

— Plutiți peste certitudini ca un fluture plin de…

— Plutesc, băiatule! rânji Emil Faur, vesel. Am și de ce.

— Vă luați revanșa.

— Fără îndoială. Du-te binișor la cine te-a trimis - să știi că nu l-am mai văzut de atunci, de la ședința Academiei - și spune-i așa: Emil Faur nu și-a pierdut răbdarea, și uite că i-a venit și lui apa la moară. Îți pare bine, îți pare rău - lui Faur nu-i pasă. E mai hotărât decât oricând să ia totul de la capăt. Dacă stai departe de el, poate să te uite; dacă ai de gând să te amesteci iar, bagă de seamă: o s-o pățești rău.

— Sunteți pornit, nu glumă!

— Mi-am pierdut vremea cu dumneata, te-am primit în casă, ți-am spus toată istorioara asta înduioșătoare numai ca să-l conving pe el că n-am îmbătrânit și nu l-am iertat. Am planuri mari. Să mă lase în legea mea.

— Mă confundați, desigur…

— Bine, omule, te confund! Hai, du-te! Nu vezi că și întâlnirea noastră, și discuția de până acuma sunt anoste? Savantul bătrân, deținător al secretelor, tânărul care vine să-l tragă de limbă - un conflict chinuit, plicticos, ne tipic. E și cazul să-i punem capăt.

— Mi-e teamă că multă vreme de-aici înainte tot prin conflicte de-astea o să treceți. Ce vreți, schimbările

spectaculoase sunt rare și au și ele nevoie de o pregătire, cum s-ar zice de condiții bine coapte.

— Mulțumesc! se înclină malițios bătrânul. Mi-ai mai dat puțin curaj.

— Dar și când o să intrați în moară, ceea ce eu vă doresc din toată inima, n-o să vă plângeți! Că, după câte înțeleg, nu mai e chiar așa de mult până atunci.

Vara anului patru

Valer lăsă tava pe colțul mesei, își trase scaunul ceva mai aproape și rătăci cu privirile prin sala joasă și largă. Majoritatea concurenților îi erau necunoscuți - tinerei veniți să-și încerce norocul, unii dându-și aere, alții timizi, iar cei mai numeroși căutând să-și ascundă teama și tracul de dinaintea startului; câțiva străini se adunaseră lângă bar și sporovăiau în englezește. „S-a dus vechea gardă! își spuse, dar fără prea mult regret. Ăștia vin pentru reclamă, nu pentru sport!”

Se așeză cu mișcări moi, indiferente. Ușile și ferestrele ce dădeau spre terasă erau larg deschise. Larma devenise asurzitoare. Mai mulți adolescenți se cocoțaseră pe ferestre, scandând în cor numele câte unui concurent descoperit printre sportivii din sală. Înăuntru, gălăgia nu era mai mică: băieții se provocau între ei, antrenorii în treninguri decolorate de soare și vânt se țineau pe urmele lor cu o sumedenie de sfaturi și scheme tactice descoperite peste noapte, crainici și reporteri volubili își agitau aparatele de filmat, microfoanele, parcă amenințându-i pe cei intervievați, din difuzoare se revărsau la fiecare cinci minute buletine meteorologice sumbre, iar în fundul sălii, pe un podium improvizat, câțiva arbitri eleganți, în costume marinărești stilizate, gesticulau furioși, gata-gata să se ia la bătaie.

O fată se opri în dreptul scaunului alăturat. Valer, atent să-și umple un pahar cu oranjadă, nu-i văzu decât picioarele lungi, arse de soare.

— Îmi dați voie?

El continuă să mănânce, prefăcându-se că n-a auzit.

— Nu vă incomodez? insistă ea. Nu mai e niciun loc liber.

— Poftim, poftim! bombăni el, într-o doară.

Fata se așeză cu multă grijă, vrând parcă să treacă neobservată. Își desfăcu poșeta, se răzgândi apoi și o închise la loc. Luă tacâmurile de pe suportul nichelat al tăvii și începu să-și taie friptura. Valer se uită pieziș la degetele ei subțiri.

— Ați așteptat pe cineva? întrebă ea deodată.

— O femeie frumoasă! răspunse el, curtenitor și ironic în același timp.

Ridică ochii, căutându-i chipul. Nervozitatea i se risipi într-un zâmbet nesigur.

— Dacă glumiți, e bine! Înseamnă că nu aveți emoții.

Zâmbetul întârzie pe buzele lui câteva clipe mai mult decât s-ar fi cuvenit.

— Am avut. Am avut emoții. Acum patru ani, când intram pentru prima oară în concurs.

Valer își smulse privirile dintr-ale ei.

— Nu v-am văzut pe-aici până acum! îngână, cu nasul în farfurie.

— Vin pentru prima dată.

— Reporter?

— Habar n-am care vă e numele și palmaresul.

— Asta-i cel mai ușor de aflat. Toma Valer. Am câștigat concursul de patru ori consecutiv.

— Brrr! făcu fata. De patru ori? Adică de la instituire?

— Există și asemenea campioni!

— De-aia nu ședea nimeni la masa asta!

— Oricum, întrecerea n-o să mai fie ce-a fost. Vechea gardă se duce. Mă uitam adineauri în sală - doar chipuri

noi, băiețandri. Unde sunt Mihăilă, Tănase, Gabriel? Aproape n-ai cu cine să lupți.

— Atât de sigur că veți câștiga?

— Firește.

— O spuneți cu o liniște…

— Când o să am îndoieli, abandonez. Nu-mi place să-mi încerc șansa la întâmplare.

— Și dacă vă subestimați adversarii?

— Norocul lor.

Ridică din nou privirile spre fată și le coborî imediat. Ceva în frumusețea ei deosebită îl neliniștise. „O capcană! gândi. Parcă întinde mereu o capcană.”

— Nu înțeleg de ce sunteți singur. Antrenorul dumneavoastră, suporterii… Familia…

— Antrenorul e bolnav. Suporterii? Patru ani m-au purtat în triumf - dacă azi aș pierde, l-ar admira pe noul câștigător cu tot atâta entuziasm… Acum, uite, mi-au întors spatele. Au îndoieli. Cineva a lansat zvonul că nu mai sunt în formă.

— Nu-i prea vesel ce spuneți!

— Am văzut destule în viață.

— În orice caz, vă urez noroc! Deși mi se pare că nu se spune asta înainte de start.

— Nu sunt superstițios.

— Poate ne mai întâlnim după întrecere. Să-mi povestiți cum a fost.

— Dacă vreți. Numai că pe câștigători îi aclamă o mulțime de…

— Voi fi, oricum, pe lângă linia de sosire. Și o să vă găsesc, nicio grijă!

Fata așeză tacâmurile în farfurie, goli restul de apă din pahar și plecă în direcția grupului de arbitri.

Valurile bezmetice loveau tribordul velierului care dansa primejdios sub vânt, afundându-și copastia în mare. Cu un gest precipitat, printre smuciturile sălbatice ale echei,

Valer își smulse de pe față ochelarii cu sticlele brăzdate de spumă și-i aruncă peste bord.

Furtuna, mocnită îndelung în timpul nopții, începuse să se dezlănțuie odată cu venirea zorilor și acum, la patru ore de când ambarcațiile luaseră startul din Mangalia, o bună parte a concurenților abandonaseră competiția. Cu experiența câștigată la concursuri și antrenamente, dar și cu puțin noroc, Valer se distanțase încă de la plecare și-și făcea socoteala că avansul față de ceilalți trebuia să fi crescut mereu. Aștepta din minut în minut să vadă înaintea lui turnul Histriei și insula artificială - punct terminus al primei etape. Norii filtrau o lumină cenușie, reducând mult din vizibilitate. Nici nu-și dădu seama când elicopterul vărgat cu roșu și galben, desemnat să-l urmărească, ajunsese deasupra lui. Apoi îl văzu cum vine direct către el cu atâta viteză, încât păru că s-a defectat și se prăbușește în apă.

— Cum îți merge scândura? auzi în aparatul de radio glasul prietenos al arbitrului. Te mai ține?

— Mă ține, mă ține! N-am însă timp de conversații, răspunse el vesel.

— Să-ți spun situația adversarilor?

— Nu! Singura mea dorință e să-mi conduc bine transatlanticul!

— Bagă de seamă, ar cam trebui să te grăbești!

— Nu primesc sfaturi de la oficiali! Încalc regulamentul!

În față clipea, verde și alb, farul de pe insula „Coandă”. Nu departe, la vest, se înălțau digurile grindului Chituc. Valer făcu semn arbitrului să-l lase și manevră atent, să evite ciocnirea cu uriașul de oțel. I se făcuse frig, deși costumul elastic, impermeabil, reținea căldura trupului. Să se grăbească? Însemna că vine cineva tare din urmă. Poate Pleșoianu, el a rămas singurul concurent redutabil. Sau vreunul dintre străini?

În pofida furtunii, balustradele insulei erau întesate de suporteri care-i primiră cu ovații. Ziariști în aparate de

zbor individuale roiau în jurul lui.

— Vezi că ai pe cineva înainte!

Tocmai terminase întoarcerea și strângea din nou pânzele sub vânt, aplecându-se peste babord pentru echilibru. Îl recunoscu printre zburători pe un fost coleg de facultate, un tip căruia îi mersese vestea că n-a glumit niciodată.

— Cine e? întrebă, indispus.

— Nu-i știu numele. Poartă numărul patru. Are vreo nouă minute avans.

Își aminti îndemnul arbitrului. Calculase greșit; adversarul nu venea din urmă, ci i-o luase înainte, și arbitrul, ca să-l menajeze, nu i-a spus. Când îl depășise celălalt? Să fi deviat el atât de mult de la traseu? Noroc cu vântul care suflă acum din spate, nu mai sunt necesare voltele și va putea ține direcția.

Ploaia intermitentă, ursuză, micșora vizibilitatea. Peste tot, ape vânzolite, izbind cu zgomot carena înaltă a bărcii. Își șterse obrazul cu palma amorțită de frig. Strânse pleoapele, să stoarcă picăturile sărate ce-i iritau ochii. Trecuseră două ceasuri? Trei? Ca să scape de obsesia timpului, nu-și mai consulta cronometrul. Adversarul nu era nicăieri…

Ba nu! Îi veni să strige de bucurie: chiar în față, printre valuri, plutea stabilizatorul roșu al unei ambarcații răsturnate și lângă el casca neagră a pilotului, cu cifra 4 înscrisă de jur împrejur ca o cunună de maci. Zgomotul unui elicopter de salvare creștea încet.

Valer ajunse la nici șase-șapte metri distanță, străduindu-se să-și compună o expresie de compătimire. Deși concurentul, încleștat cu mâinile de chila epavei, era întors cu spatele și oricum nu l-ar fi văzut. Apoi trecu maiestuos, fără umbră de remușcare, convins că, într-o situație similară, nici el n-ar fi căpătat mai mult decât o exclamație fals compătimitoare. Dar nu apucă să se îndepărteze, fiindcă o greutate adăugată brusc în babord îi

aplecă barca. Trosnind violent, catargul atinse cu un plescăit creasta valurilor, în timp ce pânza mare, plină de apă, cădea desfăcută pe punte. Instinctiv, Valer eliberă scotele încolăcite pe braț și se aruncă în bordul opus, reușind cu chiu cu vai să-și readucă în echilibru ambarcația. Abia atunci privi către pupa, unde pilotul cu cască neagră, înconjurată de macii numărului 4, se cățăra cu destulă agilitate peste copastia de lemn.

Fata întâlnită în Mangalia la masa din bar!

— Tocmai la timp, zise, ca să mă scăpați de la înec.

Părea speriată cu adevărat, sau poate doar se prefăcea. El se mărgini să ridice iar vela, cu gesturi stupide, care se voiau nepăsătoare.

— Știți cum se întâmplă - totul merge ca pe roate, și, când aproape ai terminat, gata necazul. Am tras o spaimă! ...

Elicopterul se rotea bâzâind în jurul lor. Fata se instală cum putu mai bine la cârma ambarcației lui Valer.

— Cei din elicopter întreabă unde să transporte coaja de nucă! își descleștă el dinții.

— Cum unde? La Mangalia. S-a schimbat locul bazei nautice? întrebă fata sec, fără să clipească.

Valer nu-i răspunse, ocolindu-i privirile.

Se îndepărtau în viteză de locul accidentului. Câteva minute nu scoaseră o vorbă. Morocănos, băiatul își studia pe furiș partenera cu ochi critic.

— Ți s-a rupt vesta de salvare? aruncă insinuant, vorbindu-i la singular și uitându-se drept înainte, atent la manevre.

— Nu. Dar s-a întâmplat așa, pe neașteptate... De obicei nu-mi pierd cumpătul. V-am silit să mă luați la bord. Și mi se pare că n-aveați intenția...

— Asta ține loc de mulțumire?! încercă el să-și ascundă nervozitatea.

Vântul își mai pierduse din tărie, dar valurile îi împingeau din urmă și fata ținea velierul pe crestele lor cu

o îndemânare de profesionist.

— Peste vreo douăzeci de minute ajungem!

— Amândoi odată! descoperi Valer, parcă nu și-ar fi dat seama până atunci de asta.

— Mă aruncați în apă? întrebă fata și se vedea că nu exclude o asemenea posibilitate.

— Mă crezi în stare! făcu el posomorât.

— Nu vă place să împărțiți gloria cu nimeni!

— Vorbe, fetițo! S-ar fi cuvenit să înving - sunt cel mai bun.

— N-ați fost, în prima parte a cursei.

— Te-am ajuns din urmă și, oricum, te-aș fi întrecut.

— Neatenția mea…

— Neatenția ta! Dacă erai pricepută, nu te-ai fi răsturnat.

— Dacă n-aș fi pricepută, vă răsturnam și pe dumneavoastră.

— Vrei să mă îmblânzești?

— Păcat!

Fata îl privi în ochi, cu o stranie și sinceră părere de rău.

— Păcat! repetă. Am să chem un elicopter, să mă ducă la mal.

Scoase din buzunarul de la piept aparatul de radio și îl deschise. Înainte însă de a lansa vreun apel. Valer o lovi peste mână, și radioul, cu o voltă spectaculoasă, ameriză lângă tribord. În aceeași clipă, dinspre difuzoarele instalate la țărm, pe digurile Mangaliei, pluti până la ei vocea crainicului: „Velierul cu numărul 22, pilotat de multiplul campion… În avans cu 48 de minute… Prima oară în istoria concursului… Doi ocupanți la bord: Toma Valer și Despina… a…” Mulțimea înșirată pe taluzurile de beton începu să aclame, agitând stegulețele cluburilor sportive.

— Despina? se întoarse Valer spre fată, neștiind dacă a înțeles bine.

Ea aprobă cu o înclinare a capului.

— Măcar așa să-ți aflu și eu numele!

— Mai are vreo importanță?

— Uite, Despina, am să-ți las o amintire. Ca niciun băiat din câți ai cunoscut vreodată. Ține!

Îi strecură în palmă scotele adunate mănunchi și, cu o mișcare de felină, alunecă, de-a lungul copastiei, în mare.

— Campionule! strigă ea, agățată între eche și pânze, vrând parcă să scape și nereușind. Campionule!

— Succes! îi aruncă Toma peste umăr. Vezi, mie nu mi-e frică de apă.

Se trânti pe nisip cu fața în sus, cu brațele desfăcute cruce. Elicopterul vărgat, care bâzâise cu răbdare deasupra lui până să ajungă la mal, coborî alături cuminte. Arbitrul deschise portiera și rămase legat în scaun, uitându-se țintă la Valer.

— Ce vreți? îi aruncă băiatul în silă, fără să-și ridice capul din nisip.

— Îmi spui și mie ce-a fost asta? întrebă celălalt, cu ochii mereu la el. Sunt cel mai înverșunat suporter al dumitale.

— Suporterii își mai schimbă preferințele.

— Aveai victoria în palmă. Te-au lăsat nervii?

— Dacă știți totul atât de bine, să-mi fi luat gâsculița aia de pe cap!

— Fata se pricepe la navigație cel puțin cât dumneata.

— Ba nu, e mai bună, e mult mai bună! se strâmbă Valer. Toți sunt mai buni și mai deștepți ca mine! Lăsați-mă în pace, vă rog!

— O să mă-ntrebe familia dumitale ce-ai pățit. Am fost desemnat oficial să te urmăresc în concurs.

— Asta e!

Valer se ridică în genunchi, își smulse casca de pe cap și o azvârli spre elicopter.

— Familia mea! Nu cumva ne și spionați?

Folosea pluralul nu ca formulă de politețe, ci cu o nuanță peiorativă, înghesuindu-i în el pe toți indivizii care-i amărâseră viața de-a lungul vremii. Bărbatul nu păru

impresionat.

— Te-am văzut pe dig de dimineață, înainte de a te refugia în debarcader. Cine erau? Frații? Verii? Vă certați de mama focului.

— Mi-au prezis că n-o să câștig.

— Ce vorbești? Și în anii trecuți?

— În toți anii. De patru ori le-am râs în nas. Acum mă pândesc cine știe pe unde, să mă ia în primire.

Se culcă înapoi, cu spatele la elicopter. Ochii negri ai arbitrului străluciră de satisfacție.

— Va trebui să te duci acasă. Poate avem același drum.

— Ce vreți de la mine?

— Vreau să mă convingi de ce-mi spui.

Valer îl privi peste umăr:

— V-am stârnit indignarea?

— Curiozitatea.

— Și amuzamentul, bineînțeles! Nu v-a sufocat nimeni cu exemplul altora! Nu v-a urmărit cu umbra eșecului la tot pasul.

— Ești prâslea familiei, dacă înțeleg!

— Niciodată n-am făcut bine ce-am făcut. Nu sunt nici deștept ca Victor, nici ordonat ca Valentina, nici chibzuit ca Veronica, nici copil bun, nici elev silitor, nici înzestrat cu un talent oarecare, ca verii mei. E normal să nu-mi reușească nimic. Când ies primul undeva, la orice întrecere - concurenții au fost niște neisprăviți. Când ies al doilea - cum s-ar fi întâmplat azi, un singur participant avea o pregătire serioasă: câștigătorul. Aș putea sfredeli un munte, ori seca un ocean, aș putea trece prin steaua cea mai fierbinte - n-o să aud că am făcut și eu o ispravă.

— Se mai întâmplă! Ambiții mari, pretenții la fel...

— Puțin îmi pasă de pretențiile lor! Când eram copil, plângeam de ciudă după fiecare treabă. Terminată. Știam că, oricum ar fi ieșit, se putea mai bine, mereu mai bine. Noroc că am crescut; nu mă întrebați cât m-a costat creșterea asta. Râdeți?

— De ce să râd? E o glumă?

— M-am înscris la astronautică. Sunt în ultimul an și am două bucurii nemăsurate: mai întâi că-mi place meseria asta, cum, sunt sigur, nu mi-ar fi plăcut alta. Am și aptitudini pentru ea, mi-o spun toți cei de la facultate și-o simt și eu, a început să-mi dea satisfacții. Nu mă laud.

— Și-n al doilea rând?

— E o profesie pe care ei o detestă. Aventurism, goană după senzații tari, viață irosită fără rost... Nu mai pot de plăcere când le aud invectivele!

— Aș zice că nu ești în termeni prea buni cu familia dumitale!

Valer se sprijini în cot și-l contemplă nedumerit pe arbitru.

— Ha, ha! se porni apoi pe râs.

— Și după pierderea concursului, continuă celălalt, nu mi se pare că-ți vor crește acțiunile.

— Ce observații adânci! replică băiatul zeflemitor, dar îi pierise pofta să râdă.

— Vrei să te ajut?

— Da. Anulați campionatul?

— Vorbesc serios. Poți avea prilejul să câștigi mult mai mult decât ai pierdut aici. Cel puțin în ochii dumitale.

— Fiți cu băgare de seamă! Nu-mi plac glumele pe tema asta.

— Ți-am spus că-ți sunt suporter, așa e?

— Ce mi se oferă?

— Un concurs. Unul cu totul deosebit. Ai șanse mici, amatorii sunt mulți...

— Și foarte bine pregătiți. Cunosc. Ce trebuie să fac?

— Te interesează?

— Ce trebuie să fac? În ce constau probele?

— Asta ai să afli dacă vei fi admis la preselecție. E o întrecere fără caracter publicitar. În specialitatea dumitale, în orice caz!

— Începe să fie ceva...

— Știi unde-i Institutul de noetică?
— Cine nu știe?
— Ai auzit de doctorul Cristea?
— Sergiu Cristea? Da, de la televizor. Șeful laboratorului de…
— Te duci la el. Peste vreo două luni începe înscrierea candidaților. Prima vizită medicală se face acolo.
— Prima? Păi atunci e ceva foarte…
— Dar ce-ai crezut?
— Sunt omul dumneavoastră… Iertați-mă, de fapt nici nu știu cum vă cheamă.
— Un suporter. Nu-i nevoie să-mi mulțumești.

Toamna anului patru

Sunetul începu să se stingă încet, lunecând pe suprafața pupitrului de control, cuibărindu-se pentru ultima oară în ungherele încăperii; plutea acum, într-o pânză abia vălurită, peste covor, se ridica, unduind în reverberații, pe lângă pereți, se condensa în cupolă, pulverizând de sus o boare fină, cu irizări aproape muzicale. Turnul din marginea povârnișului se apleca puțin câte puțin către vale, arcuit de la mijloc ca o grotescă paranteză din beton, înaltă de aproape trei sute de metri, din vârful căreia izbucneau mereu, într-un ritm nebunesc, cununi de fulgere.

Sunetul se pierdu lin, într-o notă diafană, tremură câteva secunde interminabile și muri îndelung, la hotarul dintre iluzie și realitate, parcă nedorind sau neputând să se lase dus. Turnul se desfăcu în bolovani fermi, care se zbăteau atârnați de armăturile metalice, împinși în afară ca de suflul unei explozii filmate cu încetinitorul; o rețea de scântei electrice țâșni prin miile de crăpături, îmbrăcându-l într-o haină spectrală, apoi silueta lui, atât de zveltă și

impunătoare până mai adineauri, se frânse tăcut și se afundă în sine însăși, stârnind o trombă de praf ca și cum ar fi ridicat un văl în calea privirilor indiscrete.

O sirenă de avertizare, pe urmă alta și alta se porniră să urle intermitent, pe diferite tonuri, dând impresia că sărbătoresc, cu o bucurie deșucheată, pieirea sunetului care până atunci le făcuse să amuțească. Stâncile se cutremurară adânc sub cascada de fărâme ale turnului rostogolite de-a lungul pantei, printre tufărișurile de jnepeni, spre fundul strâmt al prăpastiei unde aveau să se oprească. Cerul crepuscular, cu o geană palidă, puțin violetă spre răsărit, în așteptarea zorilor, se coloră pe neașteptate într-un verde strident, aruncând raze nefirești, gălbui, peste culmile împădurite ce înconjurau în amfiteatru platoul. Sub strania lumină din înalt, ca o spuză sticloasă, neclintită, zidurile clădirilor semănate ici-colo, la intervale mari, pe suprafața accidentată a platoului căpătară străluciri fosforescente.

Doi tineri observatori părăsiseră în goană adăposturile individuale și acum fugeau prin iarba foșnitoare, printre arbuștii scunzi, învăluiți deopotrivă de irizații. S-au oprit apoi, uitându-se unul la celălalt, în speranța că nu-și vor trăda reciproc teama. Cerul se boltea deasupra lor - imensă calotă de parașută luminoasă. Câțiva nori aidoma unor monștri acvatici se ciocneau în scăpărări de smarald.

— Hai, șopti Voicu atât de încet, încât nu se auzi nici el singur. Hai, Puștiule, că s-a terminat.

Se concentră să asculte foșnetul molcom al aparatelor de înregistrare. „E bine! gândi, relaxându-se. Merg întruna. E bine.”

Prin armătura în fagure a peretelui transparent văzu ultimele scântei verzui, pe cale să se stingă. În urma lor, un întuneric dens și greu se împături în găvanul depresiunii muntoase. De undeva țâșniră razele unor proiectoare, luminând împrejurimile acum banale, sărăcite brusc de fantasme. Voicu își desfăcu mâinile încleștate. În

difuzoare se zbăteau valuri după valuri de indicative, întrebări și comenzi; tot personalul prinsese glas în aceeași clipă, toți doreau să afle rezultatele experienței, se interesau de soarta celor din subteran. Numeroase echipaje de intervenție porniseră deja către hala centrală a reactorului și comunicau dispeceratului, de la posturile fixe de control dispuse din sută în sută de metri, starea galeriilor de acces. Voicu privi în jurul său și stătu să se dezmeticească. Spaima îl domina încă, în auz îi mai dăinuiau volutele perfide ale sunetului diafan, iar amintirea dădea puteri noi fricii absurde care-i făcuse să-și piardă firea ca un copil.

— Puștiule! repetă nesigur. Scoate capul, hai, că s-a isprăvit!

Se rezemă de spătar, să-și dezmorțească umerii, și-și trecu palmele prin păr. Lumina palidă a zorilor se lățea pe cer ca un abur leneș; năvăli timidă în depresiune și pătrunse până la el prin peretele străveziu. O simți cum îl învăluie, și prezența ei binefăcătoare îi domolea încordarea. De acolo de sus, unde era cocoțat postul de control, se zărea intrarea principală în subteran. Privi lacom forfota oamenilor. Bucuria că trăiește îl inundă mută, tăindu-i respirația. Puștiul se oprise în pragul ușii, cu tâmpla lipită de perete, agățându-se încă de balustrada scării ca să-și potolească dorința nebună de a fugi.

Voicu bâjbâi cu mâna după termos; degetele îi tremurau și nu izbutiră să-l apuce decât după mai multe încercări. Turnă cafea în amândouă ceștile, așeză termosul la loc și rămase inert, necutezând să mai facă vreo mișcare. I se părea că se întoarce de la un drum foarte lung, prin lumi străine și ostile, că nu se mai poate obișnui cu atmosfera, cândva familiară, a încăperii. Realitatea liniștitoare, obiectele cunoscute, zgomotele își făceau cu greu loc în conștiința lui, luptând cu sentimentul acut al înstrăinării, al pierderii propriului eu, care adăuga spaimei nuanțe noi, prelungind-o obositor, multiplicând-o, lăsându-l fără voință,

fără puterea de-a o goni definitiv.

— ... dracului de „409”. Și de experiență nenorocită, cu mintea mea cu tot! auzi vocea răgușită a celuilalt și pocnetul ușii trântite cu năduf.

— Ți-a trecut? întrebă inutil. Uite, ai o cafea aici.

— Prostul de mine! sudui Puștiul și se lăsă deodată jos, lângă perete. Cine naiba m-a pus să primesc? Nu mi-a ajuns câte am pățit prima dată!? Cât m-au frecat deștepții de la Institutul de noetică? De mi-au scos sufletul din mine cu porcăriile lor psihologice? Am vrut s-o iau de la-nceput, că eu sunt dracu, mi s-a urât cu binele și cu viața!

— Lasă!... E unul care a dus-o mai rău! zise moale Voicu.

— Cum? întrebă Puștiul care nu înțelesese.

— Șeful. Câte-o fi pățit acolo! Opt echipe au plecat după el prin toate galeriile. Trei s-au și împotmolit în dărâmături.

— Ia nu te topi tu de grija șefului! făcu celălalt cu lehamite. Ai văzut drac mort!

— Vino să-ți bei cafeaua!

— Numai să fiu în stare!

Voicu, grijuliu, se răsuci în fotoliu. Își privi îndelung coechipierul, căutându-i parcă amintirea chipului în memorie, încercând să-și dea seama, după răvășirea acestuia, de propria sa desfigurare. Imaginile se alcătuiau cu greu și se lăsau și mai greu înțelese. Reacțiile nervoase, inhibiția îl marcau acum altfel decât după prima experiență din toamna trecută. Puștiul, mai emotiv, ajunsese de nerecunoscut. Obrajii roz, cu piele netedă - care făcuseră să i se perpetueze porecla primită, probabil, în primii ani de școală - îi atârnau dizgrațios, brăzdați de cute: adânci la rădăcina nasului și în colțurile gurii. Cuprins de panică la apariția sunetului, dornic să se ocupe cu ceva, încercase să-și tragă în jos mânecile suflecate ale cămășii, iar acum îi atârnau amândouă, pe jumătate rupte din cusături.

— Să te-ajut?

— Asta mi-ar mai lipsi!

— Postul doi de înregistrare! Alo, postul doi de înregistrare! Răspundeți! răsună o voce limpede în difuzorul central.

— Aha! făcu Puștiul. Și-au adus aminte și de noi.

— Cine-o fi? se miră Voicu. Nu-l cunosc după glas.

— Te plângi de inspectori?

— Circuitele de comunicație cu subteranul blocate! Aici echipa numărul cinci! răzbătu un strigăt din vacarmul de zgomote. Suprasarcina depășită cu opt zecimi. Așteptăm instrucțiuni.

— Alo! Postul doi de înregistrare! chemă din nou vocea, cu un calm desăvârșit. Nu e nimeni acolo?

Voicu mișcă lent mâna spre butonul microfonului.

— Postul doi de înregistrare! rosti rar, să se facă înțeles.

— Raportați! ceru necunoscutul.

— Aparatele funcționează normal. Repet! Aparatele funcționează normal. Rezultatul experienței…

— Echipa unu! Echipa unu! îl întrerupse cineva grăbit. Coridorul de acces e liber. Am trecut de segmentul F. Ne apropiem de hala centrală. Doza de radiații în limite normale.

— Ordin către echipele doi, trei, patru și cinci! răspunse un glas autoritar. Vă regrupați și pătrundeți pe căile adiacente în coridorul de la ultimul nivel. Sprijiniți cu oameni și materiale acțiunea echipei unu. Ordin către echipele doi, trei, patru…

— Alo, aici postul doi de înregistrare, raportez! reluă Voicu mașinal.

Interlocutorul nu mai răspunse. Voicu se uită întrebător la Puști.

— Dă-l dracului! se strâmbă acesta. Închide microfonul. Știe de unde să ne ia.

Veni la pupitru și se așeză pe scaunul liber, cu fruntea sprijinită în pumni.

— Bea, îl îndemnă Voicu, o să-ți facă bine.

— O să-mi facă pe naiba! răspunse Puștiul convins, în

timp ce-și scotea casca, aruncând-o cât colo. Apoi își prinse între degete vârful nasului cârn și începu să-l sucească, vrând parcă să-l deșurubeze. De mâine o să ne dea la toți concediu medical.

— Și nu-i bine? Te tratezi la Institutul de noetică.

— Nu-mi mai aduce aminte!

Sorbi din cafea, aplecându-se până la ceașcă, și se căută în buzunar după țigări. Voicu nu-l opri. Aveau un joc al lor: după ce Puștiul aprindea bricheta, el să-i smulgă țigara dintre buze și, cu un zâmbet nevinovat, s-o arunce în cutia de gunoi.

— Echipa cinci, raportăm! zbârnâi difuzorul. Am pătruns în coridor. Avem doi accidentați.

— Crezi că șeful scapă mai ușor? Stai numai, să-l scoată din subteran.

— Ce-i tot dai zor cu șeful? L-am pus eu să descopere efectul ăsta nenorocit? N-are decât să intre și în spital, că tot pentru gloria lui o face! decretă Puștiul și scoase o țigară din pachet.

— Ce glorie? Putea să-l numească „efectul Vlad", doar așa e obiceiul în știință. Dar el, modest, i-a zis „efectul 408”.

— Da! Că l-a găsit de unul singur, când se spăla pe dinți într-o dimineață! N-a avut nevoie nici de-o armată de fizicieni, nici de-un morman de bani, cât au costat instalațiile. Și el? Unde se duce, cum se-nvârtește, „descoperirea mea!” numai așa-l auzi!

— Ai grijă, surâse Voicu, mi se pare că n-am închis microfonul.

— Ia lasă! I-o spun și lui în față, dacă vrei!

— Echipa unu, echipa unu! Apa ajuns în hala reactorului. Radiațiile în creștere.

— Aici echipa trei! Calea spre coridor blocată de prăbușiri. Straturi instabile, infiltrări masive de apă.

— Ordin către echipa trei! Abandonați utilajele și reveniți la suprafață pe drumul cel mai scurt. Ordin către

echipa trei…

Puștiul se scutură fără voie și rămase cu bricheta aprinsă în mină.

— Uite-i într-adevăr pe unii care-o duc rău!

— Vezi? șopti Voicu emoționat. Au mai trecut prin asta în toamnă și s-au oferit iar voluntari.

— Asta-i greșeala! zise Puștiul, și-și aprinse repede țigara, pândind știrile la difuzor. Experiența trebuia repetată în Cosmos. La o distanță convenabilă, care să ne scutească de emoții.

— Ce tot spui? se împotrivi Voicu, punând din obișnuință ceașca jos, la piciorul scaunului. Nu era nevoie să se repete condițiile? Cum să le…

— A, da! Marele șef voia să se convingă! Căutase una, a dat peste alta - habar n-avea ce-o fi fost, hai să fim serioși! - și fuga la București. „Știți, mi s-a părut, am impresia că așa și pe dincolo, s-au înregistrat și niște tensiuni mai nu-știu-cum. Dar, scuzați, instalația s-a cam făcut praf, noroc că n-au fost victime! Că, uitasem să vă spun, fenomenul și-a găsit să apară tocmai pe la miezul nopții, când cercetătorii erau pe la casele lor și doar eu umblam în inspecție. Așa că, vă rog, dispuneți să facem altă instalație, îngropată și mai adânc în munte și s-o luăm de la-nceput, dar în condiții absolut identice, ca să mă conving că n-am visat."

— Bună ziua!

Voicu și Puștiul se întoarseră amândoi odată. Un tânăr cam de vârsta lor stătea în prag, rezemându-se de tocul ușii.

— Bună! aruncă Puștiul, încruntat.

— Aici să fie postul doi de înregistrare? se interesă necunoscutul, cu expresia unui provincial nimerit în capitală.

— Scrie pe ușă ceva de felul ăsta! Ori s-o fi șters de rouă?

— Bună ziua! salută și Voicu, parcă abia acum

dezmeticit, și se ridică în picioare, călcând fără voie pe ceașca de cafea și făcând-o țăndări. Dumneavoastră ne-ați cerut raportul adineauri?

— Eu.

Puștiul se ridică și el. Avea țigara aprinsă și încercă să o ascundă fără să atragă atenția.

— V-am deranjat, urmă noul venit, cu un zâmbet. N-am încotro. Inspecțiile astea…

— Iertați-ne! bombăni Puștiul. Experiența s-a sfârșit, și noi…

— O să-ți arzi buzunarul!

— Am… Fără să-mi dau seama… Aici nu se fumează, dar…

— Termină-ți țigara. Nu v-a fost prea ușor, așa-i?

— Adevărul e că…

— Se vede, lasă!

— Aparatele funcționează normal! zise Voicu. Nicio avarie. Fluxul înregistrării constant, imaginile din subteran transmise fără întrerupere.

— Asta-i bine! exclamă necunoscutul. Postul vostru e singurul care mai merge.

— Adică celelalte… interveni Puștiul surprins.

— Exact. Amândouă scoase din uz.

— Sigur?

— Vin de la comandament.

— Echipele doi, patru și cinci! zbârnâi difuzorul. Am deblocat trapele camerei blindate. Mihai Vlad n-a ieșit din starea de șoc.

— Către toți lucrătorii din subteran! răspunse glasul poruncitor. Evacuați galeriile! Transportați-l urgent pe Vlad la punctul medical. Către toți lucrătorii din subteran!

— Gata! răsuflă Puștiul. Oprește aparatele, Voicule!

— V-a fost teamă? întrebă inspectorul. Mai mult ca data trecută?

— Mai mult! mărturisi Voicu, manevrând butoanele cu repeziciune. Colegul meu chiar spunea…

— E nevoie să raportezi și asta? îl întrerupse Puștiul.

— Nu-i nevoie! zâmbi iar inspectorul. Ți-a părut rău că n-ai refuzat să participi la experiență.

— Ați ascultat discuția…

— E așa greu să ghicești?

— Mihai Vlad își revine! anunță difuzorul.

— Și totuși turnul nu v-a fost de folos? întrebă inspectorul.

— Care turn? clipi nedumerit Voicu.

— Cel dărâmat. Cum îi zicea? De energie…

— De descărcare a energiilor înalte! preciză Puștiul, privindu-l tot mai atent. Da, a redus din efecte. Șeful… Vreau să spun Mihai Vlad… E soluția găsită de el.

— Știu. Păcat că s-a prăbușit atât de repede!

Regretul inspectorului părea sincer, dar fraza, ambiguă, aducea cu o ironie.

— Știți, urmă Puștiul circumspect, acolo, în reactor, o parte din materia supusă transmutațiilor se transformă în energie. Intensitatea „efectului 409” e condiționată, printre altele, și de energia aceasta, într-un raport invers proporțional. Ca să poată stăpâni reacțiile, Mihai Vlad a pus la punct sistemul de descărcare dirijată, prin turnul…

— Păcat că s-a dus atât de repede! repetă inspectorul, pe același ton.

— Iese șeful! anunță Voicu, urmărind cu atenție imaginile derulate pe un ecran de serviciu. Au apărut „gândacii”… Mișună, nu alta!

— Gândacii? întrebă amuzat necunoscutul, parcă fără să-l intereseze ce se întâmplă în măruntaiele pământului, unde avusese loc experiența.

— Transportoarele din subteran. Așa le numim noi, explică Voicu politicos.

— Ei, băieți, atunci pregătiți-vă să-l primiți pe șef! Primul drum aici o să-l facă!

— Credeți? făcu ochii mari Puștiul.

— Să-ți spună Voicu.

— Îl întâmpină directorul, zise acesta. Își vorbesc. Șeful... Formidabil, șeful fuge la o aerodină! Decolează! Cum de-ați ghicit și asta?

— Doar sunt inspector!

— Vine spre noi.

Aerodina trecu prin fața peretelui transparent, apoi se așeză, cu o bufnitură, pe platforma de aterizare din apropiere. Puștiul trase de o mânecă ruptă, căutând s-o aranjeze cumva, dar rămase cu bucata de pânză în mână. Voicu își controlă și el ținuta, încheindu-și repede un nasture de la haină. Erau amândoi emoționați, mândri de importanța acordată, fericiți că și-au dus la bun sfârșit misiunea.

Vlad intră cu ochii țintă la aparate, fără să vadă nimic și pe nimeni în jur. Inspectorul, retras lângă ușă, privea la băieți, așteptându-se parcă să le simtă dezamăgirea. Vlad se aplecă deasupra pupitrului și deschise capacul lung al casetei cu benzi.

— Cine a oprit înregistrarea? întrebă poruncitor, uitându-se fix la cele zece role nemișcate.

— Eu, spuse Voicu timid. Acum câteva minute. Ni s-a comunicat că toate echipele se retrag și-am crezut...

— Poftim? îl opri Vlad, mânios. Ai crezut?... Cum te cheamă?

Întoarse capul și-l fulgeră pe subaltern.

— Voicu. Sunt din grupa dumneavoastră de operatori. Eu și colegul Cîrstean am asigurat...

— Cum de-ați umblat la aparate fără ordin? Voi conduceți lucrările? Ne întâlnim peste un ceas la comandament. Acolo faceți fiecare câte un raport. În detaliu. Cu tot ce-ați crezut și făcut.

Directorul păși în mijlocul încăperii.

— Bună dimineața! zise el liniștit. Eu am dispus să se oprească înregistrarea.

Vlad se răsuci ca mușcat de un șarpe. Ochii celor doi se întâlniră într-o privire fără sfârșit.

— Dumneata!?
— Un inspector. De la București.
— Așa!?...
— Cât a durat „efectul 409”?
Vlad se așeză pe marginea pupitrului, fără să-l slăbească din ochi pe celălalt.
— O sută șaizeci și trei de secunde.
— Așadar colectivul merită toate felicitările! zise inspectorul, ca o constatare, accentuând al doilea cuvânt.
— E nevoie să discutăm chiar aici? întrebă apăsat Vlad.
— Chiar aici!... Și imaginile?
— Le aveți pe benzi. Dacă nu s-o fi întrerupt înregistrarea după atâtea inspecții și dispoziții.
— Fii pe pace, Mihai Vlad! Nu s-a întrerupt nimic.
Stăteau față în față, Vlad livid, cu cearcăne violete, cu obrajii supți, acoperiți de o barbă aspră, stăpânit tot mai mult de enervare, încercând zadarnic să impună o autoritate de care celuilalt puțin îi păsa, și inspectorul calm, cu o umbră de veselie puțin ironică în colțul buzelor.
— Aș dori să mergem la comandament. Acolo e mai...
— Comod vrei să spui? Nu țin la așa ceva. N-am niciun merit în experiența dumneavoastră și nici nu-mi asum vreunul.
— Asta e bine. Dar eu sunt cam obosit. *Am suferit și un accident de automobil.* Poate că nu știi - „efectul 409” are niște urmări...
— I-am văzut pe colaboratorii dumitale și știu.
— Cine? Ei? Prostii!... În subteran e adevărata...
—Dacă te consideri victimă, trebuia să renunți. Avea cine relua experiența. Nu ducem lipsă de oameni pregătiți și dispuși să riște...
— Nu duceți lipsă, da! Atunci nu știi altceva, inspectore! Sunt oarecum legat de acest „efect 409.” Eu l-am descoperit și eu îl voi finaliza.
— Frumos că te angajezi. Îți asumi deci și răspunderile!
— Așa mă gândeam!

— Întocmește atunci un raport despre felul cum s-a desfășurat experiența! Despre efectele ei asupra reactorului și despre eficacitatea măsurilor dumitale. Înțelegi, nu? Prăbușirea turnului de descărcare a energiei, surparea galeriilor, întreruperea legăturii între sectoare… și mai sunt.

Inspectorul se întoarse spre ușă și, înainte de a ieși, clipi vesel în direcția celor doi subalterni încremeniți lângă perete.

Vlad se uită pe urmele celuilalt, mijindu-și ochii.

— *Integral* de duminică! murmură printre dinți. Dacă și-ăsta se mai cheamă inspector…

Aceeași toamnă, în decor schimbat

Valer își închipuise că pentru a se înscrie la concurs va fi îndrumat spre un birou din pavilionul administrativ al institutului. Dar legitimându-se la poartă află, cu uimire, că doctorul Cristea dorește să-i vorbească personal.

— Probabil că și-a amintit de mine! se grozăvi în fața omului în uniformă. A fost președintele comisiei medicale la admiterea mea în facultate. Știți, sunt pilot de astronave.

— Veți fi condus la pavilion! spuse politicos celălalt. Sunteți rugat să așteptați în locurile ce vă vor fi indicate. După ce se încheie vizita, vă prezentați direct aici.

— Da, sigur! Sigur! murmură descumpănit. Primi în schimbul legitimației un ecuson metalic de care interlocutorul i-l prinse de rever cu mâna lui. Asta ca să nu mă rătăcesc? încercă o glumă.

— Pe aici, vă rog!

Ușa se deschise singură. Valer coborî cele câteva trepte și se așeză în scaunul din față al vehiculului minuscul, ca o gărgăriță pe roți. Zâmbi fără voie.

Parcul bătrân și tăcut îl primi cu un val de răcoare. Departe, printre copacii scorburoși, sclipeau din loc în loc apele Mostiștei. Poieni năpădite de iarbă se deschideau la capătul unor poteci. Siluete singuratice sau grupuri mici, izolate în marea de verdeață și lumină, rătăceau între pavilioane cu pereți de sticlă colorată.

— Rău se mai trăiește pe la voi! căută el să intre în vorbă cu însoțitorul.

Acesta nu-i răspunse. Conducea atent, ca și cum ar fi fost cel puțin șofer pe un autobuz. Valer își dădu seama că nu e cazul să mai insiste. Încercă să-și imagineze cum îl va primi medicul. Nu ghicea deloc rostul unei asemenea atenții speciale - doar dacă l-o fi recomandat arbitrul…

— Am ajuns! Coborâți, vă rog! Intrarea din dreapta.

— Mulțumesc!

Păși sprinten pe dalele frumos colorate, deși nu se prea simțea în apele lui; primirea politicoasă, dar rece, măsurile de pază îl cam nelinișteau. Traversă peluza de-a dreptul prin iarbă, își scutură picioarele pe grătarul ornamental, ușa se deschise și aici singură.

„Dacă nu aveam ecusonul, cu siguranță rămânea blocată!” își spuse și trecu peste prag. Un hol spațios, cu mobile puține și scumpe risipite prin colțuri, un glasvand și dincolo de el un soi de cabinet medical plin cu aparate bizare, clipind și zumzăind pe întrecute.

Cristea, pe care Valer îl recunoscu îndată, ședea în fața unui bărbat înalt, căruia nu i se vedeau decât umerii drepți și ceafa cu păr blond, tuns scurt, îngrijit. Cei doi nu-i remarcă prezența. Studiau un teanc de grafice, înșirate pe cristalul biroului - medicul surescitat, necunoscutul impasibil.

— Nu, Vlad! exclamă doctorul categoric. E prea puțin! Ori au apărut date noi, pe care computerul le înregistrează, dar nu le poate interpreta.

Vocea îi tremura, obosită. Valer socoti că e mai bine să aștepte. Se retrase încet și se așeză pe brațul unui fotoliu,

gata să sară în picioare la momentul potrivit.

— Asta e! răspunse celălalt, fără să-și schimbe atitudinea rigidă. Mai mult n-am de unde să dau.

— Dragul meu, totul e la fel ca după prima experiență! Știu curbele pe dinafară, îți arăt și neurografiile dacă vrei. Identice, înțelegi? N-ai progresat niciun pic, ne pierdem iarăși în presupuneri.

— Foarte bine! Dovadă că fenomenul s-a repetat întocmai.

— Vlad! Esența lui rămâne necunoscută. Și n-ai văzut înregistrările proceselor din reactor. M-au sunat adineauri fizicienii, să-mi spună.

— Știu. Niciun element nou.

— Doar că „efectul 409” a durat ceva mai mult. Și că, evident, au apărut alte imagini.

— Ba nu! Ar mai fi o diferență! Vlad râse fără chef. A doua oară a mai venit și un inspector, cerându-mi socoteală cum am cheltuit fondurile. *Integral* și el, i-am simțit impulsurile cerebrale, nu și le putea controla cu totul. Trebuie să-l cunoști, deși nu ne-a făcut onoarea să se prezinte. Ceva mai tânăr decât mine.

— Și era normal să te controleze.

— Au să-mi ia conducerea, doctore!

— Fleacuri! Abia de acum o să-nceapă lucrul serios.

— Tocmai! O să-nceapă fără mine, descoperitorul „efectului"!

Vlad râse iar. Nu se clintea în niciun fel de pe scaun, dându-i impresia lui Valer că altcineva vorbește în locul lui, sau că doctorul se amuză să facă pe ventrilogul în fața, unei păpuși de ceară.

— Reluăm testarea. Ai o pauză de trei ceasuri. Te plimbi, mănânci, faci o baie - cum poftești. Numai încearcă să te concentrezi, adună-ți forțele, ce naiba, ești *integral!*

— Doctore…

— Testăm din nou. Toată săptămâna, dacă-i nevoie! Nu te mai plânge! Alții și-ar fi dat viața numai ca să poată

ajunge în situația ta.

— Doctore!

Vlad se frânse deasupra biroului și glasul îi scăzu la o șoaptă.

— N-are rost. Suntem în fața unui zid, nu izbutim să-l trecem.

— Poftim?

— Ascultă! Știu că eram un fizician de mâna a treia până ce mi-ai descoperit tu aptitudinile! Știu și ce rezistențe ai înfrânt până m-ai adus aici, la institut. Nu uit că zece ani mi-ai fost mentor, că m-ai vegheat pe când deprindeam mnemonica, telepatia, autocontrolul fiziologic. Ai stat lângă mine zi și noapte când mi se dezmorțea creierul, după șocuri…

— Îți închipui că mă…

— Așteaptă! A fost ca o naștere. Și asta o știu. Mai trudnică și mai spectaculoasă poate decât cea care m-a adus pe lume. Ție îți datorez puterea de a-mi folosi creierul cât mai aproape de capacitatea integrală, că antrenez de pe acum în procesele cerebrale douăsprezece, treisprezece miliarde de neuroni, că percep realitatea prin receptoare ultrasensibile, o pătrund și o judec cu acuitate de computer.

— Și ce….

— Așteaptă! Mai știu și legea de fler a eticii *integralilor* - niciodată, cu niciun preț și sub niciun motiv să nu-ți folosești puterile altfel decât în folosul semenilor tăi, în lupta pentru dreptate și adevăr. Doctore, sunt pe deplin responsabil, nu mă împinge orgoliul rănit, nici amărăciunea sau nesiguranța - dar în actualul stadiu al cunoașterii, esența „efectului 409” nu poate fi explicată. Îi bănuim mecanismul, implicațiile dacă vrei, îmi dau seama întru totul de covârșitoarea lui importanță pentru cosmologie în primul rând… Dar nu căuta mai mult! Greșești! Greșiți toți. Am stors din experiențele astea…

Vlad se opri, parcă ar fi realizat că vorbește în gol. Tăcu

puțin, se ridică, se întoarse și-l descoperi pe Valer. Lumina îi venea din spate. Băiatul nu-i distinse bine trăsăturile, dar avu impresia stranie că pe chipul lui se succed mai multe fizionomii, ca un șir de măști alunecând cu iuțeala unui fulger, marcate de surpriză și parcă de teamă. Un abur tremurător întunecă privirea tânărului, o putere formidabilă, venită parcă de pretutindeni, îi strânse tâmplele ca într-un cerc, amețindu-l, împrăștiindu-i gândurile.

Totul dură o singură clipă.

— Cine ești? Cristea, ia uite!

Doctorul se apropie. Valer încearcă să se ridice. Tălpile îi alunecau însă întruna pe covorul gros, până ce renunță și rămase sprijinit cu o mână de perete și cu alta de spătarul fotoliului, neputincios, gata să-și ceară scuze, dar negăsind cuvinte, zăpăcit de-a binelea.

— Nu te impacienta! interveni doctorul.

— Cine e? Vlad îl măsură pe tânăr cu mânie. Tu l-ai chemat?

— Eu. Haide, nu e nimic! Ia-ți haina și du-te să mănânci.

— E, de mult aici. A tras cu urechea, dă-ți seama! Mâine, ăsta umple Bucureștiul!

— Vlad, potolește-te! Băiatul n-are nicio vină. Eu am dat dispoziție să fie trimis încoace și am închis legătura cu poarta, ca să discutăm liniștiți.

— Și afară n-a putut s-aștepte? N-are niciun strop de bun simț. Te încurci cu neisprăviți, doctore!

— Și când te-am adus pe tine, din laboratorul de fizică? întrebă medicul în șoaptă, fixându-l morocănos pe Vlad, fără să-i ia în seamă insulta.

Un moment, Vlad rămase din nou în cumpănă, ca și mai înainte, apoi trecu din doi pași alături, își smulse de pe scaun haina elegantă, croită impecabil dintr-o stofă spongioasă, o strânse în pumn și ieși ca o furtună prin ușa din fundul camerei.

Valer închise puțin ochii, să-și revină, răsuflă adânc și

izbuti să se ridice în picioare.

— Mi-au spus să nu circul pe-afară! strigă el de parcă ar fi sperat să se mai facă auzit de Vlad. Ce mi-au spus să fac am făcut! Și nu v-am oprit din discuție pentru că… pentru că era…

— Toma Valer?

— Da. Toma Valer.

Doctorul își aranjă halatul la gât cu un gest reflex, gândindu-se la altceva, strângându-și umerii ușor, ca și cum s-ar fi apărat de o lovitură. Ochii înroșiți, cu pleoape umflate, și culoarea pământie a feței îi trădau oboseala. Plecă în camera alăturată și deschise ferestrele, reveni apoi și începu să strângă hârtiile de pe birou. Se mișca domol, încă sigur pe el, dar cu ezitările scurte ale bătrâneții care-și anunța apropierea - părea să aibă peste 70 de ani. Un rictus îi întindea colțul drept al gurii într-un surâs trist, de resemnare.

— Se mai întâmplă, zise. L-am învățat să fie dârz, să nu-și abandoneze părerile dacă-i convins de adevărul lor. E din școala mea, se spune că aș fi întemeiat și eu o școală în noetică.

— De fapt, îndrăzni Valer, rămânând mai departe lângă fotoliu, de fapt poate vă amintiți de mine. Când am intrat la cosmonautică, dumneavoastră erați președintele…

— Sigur că judecă realist. Dar felul cum aruncă vorbele, distanța asta - cred că ai remarcat… Nu e bine, Toma Valer! Am vrut să-l dezobișnuiesc, așa fusese el la început, de la început… Am presupus o vreme că-i vine dintr-un orgoliu al nerealizării. Îi plac numai certitudinile, gândirea lui e rectilinie, ca un segment de dreaptă. Respinge din capul locului șovăiala; judecă mult, se închide în el și judecă înainte de a deschide gura, și după ce-a vorbit rămâne inflexibil. Omul dreptății absolute și definitive. Pierde. E *integral* și uite că nu se poate judeca pe sine.

Doctorul vorbea repede, mult, dornic, probabil, să se detașeze de atmosfera convorbirii cu Vlad.

— Mi se pare ciudat! încercă Valer să participe cumva la discuție. Noi am avea o scuză, dar *integralii*...

— Nu le lipsesc slăbiciunile. Ei au beneficiat, puțin mai devreme decât noi, ceilalți, de darurile naturii. În loc să folosească doar o zecime din celulele creierului, ca în cazul nostru, reușesc, prin exerciții speciale, să angreneze în procesele cerebrale trei, patru, cinci zecimi din numărul total de neuroni, uneori și mai mult, după aptitudini, voință și capacitate de adaptare. Dar asta nu-i preface peste noapte în niște genii. E cel mult o iluzie în care se mai leagănă câte unii pe la început. De bună seamă, trăiesc experiențe de viață inedite, percep altfel lumea, mult mai adânc și mai nuanțat, sunt funcții organice și capacități care li se dezvoltă, cum ar fi memoria - cea mai spectaculoasă creștere, de altfel.

— Și puterea de a... Un om obișnuit, ca mine, E handicapat...

Cristea isprăvi de pus hârtiile în cele două cartoteci metalice de pe birou, le luă cu efort și le închise în sertarul unui seif. Valer nu cuteza să se miște niciun pas, de teamă să nu stârnească iarăși mânia cuiva.

— Mda!... Puterea...

— Adineauri, când m-a privit, am simțit ca o amețeală. Bănuiesc că a fost un șoc hipnotic. Parcă mi-a căzut tavanul în cap...

Cristea își scutură palmele, deși nicăieri nu se zărea un fir de praf. Își strânse iar halatul la gât - purta un halat moale, încheiat pe umăr, ca de chirurg, și încins peste mijloc cu un cordon elastic - și dispăru după dulapul înalt, ieșind din raza de vedere a tânărului.

— Tavanul în cap! bombăni de acolo. Vlad era surprins. Reacționează necontrolat, ca și altădată. Nu. Fleacuri! Dar ia zi, cum ai izbutit să simți impactul cu gândul lui Vlad, dacă te crezi insensibil la asemenea manifestări? Aud?

— Da, dar...

— Student la cosmonautică și te mai chinuie

complexele!? Atunci eu ce-ar trebui să fac? Eu care coc *integralii* ca pe niște pâini și nu sunt *integral?*

— Aveți autoritate, renume, lăsați că știu eu! Experiența căpătată…

— Te încurci în vorbe, Toma Valer! Altceva discutăm! Toți oamenii vor ajunge la performanțele lui Vlad. Știi de ce? Pentru că oricare creier emite biounde. Chiar rudimentul de sistem nervos al animalelor inferioare.

— Am învățat la…

— Se vede ce-ai învățat. Biologii de azi folosesc, majoritatea, metodele investigării lumii vii prin contacte cerebrale directe. Pentru că și plantele sunt influențate, și încă într-o măsură mult mai mare decât se considera în trecut, de emanațiile…

— Am învățat la… Vă spun că am învățat!

— Inconvenientul, deocamdată, e că în asemenea investigări nu se pot folosi mașinile - nu mă refer, bineînțeles, la stocarea și prelucrarea de informații. Singur omul are capacitatea de a recepta semnalele celorlalte viețuitoare, și pentru asta e de neînlocuit.

— Mai ales în expedițiile cosmice care-și propun să ajungă pe corpurile cerești unde există viață! începu să turuie Valer, puțin agasat. După cum o dovedesc cercetările ultimelor decenii, structura bioundelor este în linii generale aceeași la toate formele de viață de pe planetele din sistemul nostru solar, diferind numai ca grad de complexitate, conform treptei evolutive pe care se situează diversele specii…

— Vino încoace, te rog! îl întrerupse medicul înveselit. N-o să stăm acuma să lămurim domeniul de cercetare al noeticii.

— Da… Iertați-mă!

Valer trecu dincolo. Îl găsi pe doctor cuibărit într-unul dintre fotoliile joase, confortabile, cu spătarul rabatat mult înapoi, așezate în nișa ai cărei pereți transparenți filtrau lumina zilei în molcome culori de curcubeu. Alături, pe o

măsuță, abureau două cafele, lângă pahare înalte cu răcoritoare.

— Șezi! Gustă cafeaua asta. Eu am preparat-o, și să-mi spui dacă ai băut vreodată alta mai bună.

— Mulțumesc, n-aș vrea să…

— Povestește-mi cine ești. În două cuvinte.

Doctorul păstrase de acasă un ușor accent moldovenesc, care-i făcea să îndulcească pronunția. Valer se așeză stingherit, mototolindu-și hainele cumpărate abia în ajun - un costum sport, cu o croială provocatoare - alese special ca să dea de înțeles că lui nu-i pasă de conveniențe. Întinse mâna spre ceașcă și o retrase la jumătatea gestului.

— Nu-mi prea place să vorbesc despre mine.

— Te-au speriat măsurile de pază? N-avem secrete. Vreau să spun că toate rezultatele cercetărilor se dau publicității; firește, după ce lucrările s-au încheiat. Dar munca e tare gingașă, și fără liniște, ordine, curățenie am avea necazuri mari de tot. Iar vizitatorii nu pot merge la întâmplare, îi pândește pericolul să ajungă în raza de acțiune a unor… Ei, asta-i! Și-acuma spune, că te ascult! Mai ai trac? Nu? Bine, zi!

— Sunt student în anul patru la cosmonautică. Secția pilotaj… cursă lungă… La primăvară, cam pe vremea asta, în mai, susțin examenul pentru brevet. Suntem opt în an…

— Ia stai! Mi se pare, sau mă-nșel? N-ai fost campion al României la iahting până…

— Am fost.

— Până astă-vară?

— Un accident nefericit. Cu câțiva kilometri înainte de finiș, la o manevră, am…

— Bea cafeaua, că se răcește! Bea-o!

— Mulțumesc.

Cafeaua era foarte bună, într-adevăr, însă nu pentru ea îi mulțumise Valer doctorului. Nonșalanța cu care intrase în institut i se destrăma văzând cu ochii, iar din bravada lui adolescentină nu mai rămăsese decât costumul sport, de

un gust îndoielnic.

— Mi se spune c-ai fi gata să te înscrii la niște probe complexe de pilotaj.

— Da, aș dori. Am auzit că e vorba de un fel de întrecere. Tocmai intru în vacanță. Până să încep practica de vară la cosmodrom, ar merita să încerc și eu…

— Se poate, cum nu, se poate! Ai rezultate bune la studii, mi s-a spus.

— E ușor de verificat.

— Eram curios să te cunosc. Cineva a intervenit să te sprijin.

— Cineva?

— Examenul medical e probă eliminatorie. O combinație de control fiziologic și test pentru aptitudini… Mă rog! Vine la mine alaltăieri, pe înserate, un prieten… Un prieten bun, pe care-l iubesc tare mult… Și-mi zice că ar avea și el un protejat, că știe că sunt președintele comisiei… Asta-i soarta mea, să fiu mereu președinte în câte-o comisie.

— Nu cunosc pe nimeni! se minună Valer. Eu n-am cerut… Numai dacă…

— Un tânăr cu înzestrare excepțională, zice. Care nu așteaptă, decât prilejul unei afirmări, „un deget pe care să i-l întindă destinul”, astea-s vorbele lui. Și mai zice că destinul dumitale aș fi eu.

— Arbitrul! exclamă Valer, palid de emoție. Arbitrul!

— Și că musai să-ți dau degetul.

— A crezut în mine, cu adevărat!

Valer își aranjă pantalonii, se instală comod în fotoliu, sprijinit de spătar.

— Să vă spun una nostimă! începu cu alt ton, fără umbră de stânjeneală. Nici nu știu cum se cheamă cunoștința dumneavoastră!

— Îți spun și eu una la fel de bună! replică bonom doctorul. N-o să fac nimic să-ți ușurez viața în timpul probelor, am să insist pe lângă membrii comisiei să manifeste cea mai severă exigență față de dumneata. Țin

prea mult la prieteni, ca să-mi permit să intru în relații proaste cu ei.

Valer zâmbea încântat, de parcă ar fi și ajuns să câștige concursul. Sorbi îndelung, cu zgomot, restul cafelei; își refăcea văzând cu ochii nonșalanța până atunci mototolită. Cristea, de data asta el descumpănit, nu păru să-i împărtășească veselia.

— Un singur serviciu îi putem face prietenului... reluă, după o clipă. Să te previn... ca să renunți.

— Mi se pare, totuși că am să mă prezint.

Tânărul râse.

— Ești cumva un ambițios? replică medicul. Ultimul campionat nu prea lăsa să se înțeleagă.

— Spuneți ce vreți! Sunt obișnuit cu de toate. Apropo, ce concurs e de fapt?

— Dacă știi să păstrezi un secret, te-aș informa, neoficial...

— Contați pe discreția mea!

— E vorba să se încerce o astronavă de salvare. Un model de concepție românească, se zice că foarte izbutit. Câteva grupuri de țări s-au și arătat interesate...

— Bun! Nu-mi trebuie mai mult...

Valer se înclină ceremonios, fără ironie.

— Vă mulțumesc pentru ospitalitate și pentru știrile bune pe care mi le-ați dat. Unde se face înscrierea, vă rog?

— Chiar la poartă. Întreabă acolo, te vor lămuri ei. Îmi pare bine că te-am cunoscut.

— Atunci, la revedere! Și, încă o dată, mulțumiri!

Valer se îndreptă spre ușă, apoi, în prag, se întoarse:

— Iertați-mă, vă rog! Am uitat un amănunt - fiți convins că n-am urmărit deloc discuția cu colaboratorul dumneavoastră. Nu mă interesează câtuși de puțin. Vă dau cuvântul de cinste că n-am să povestesc nimănui, în nicio împrejurare, ce-am văzut și ce-am auzit aici.

— N-am înțeles de ce te scuzi! răspunse doctorul, și din nou surâsul acela trist îi strâmbă colțul gurii, încredere am

și eu câteodată, să știi!

Primăvara anului trei

Ceasul robot începuse prin a-și cânta melodia în surdină, dar fiindcă Valer dormea dus, amplifică suavele sunete până la rezonanța unor bătăi de clopot. Pilotul, buimac, sări în picioare, trăgând așternuturile pe jos.

— Față de program, ați întârziat unsprezece minute și patruzeci și patru de secunde! îl anunță vocea impersonală a robotului.

— Zău? se sperie Valer.

Aruncă pijamaua la întâmplare și se năpusti în baie. Sprijinit cu palmele de perete, rămase în plesnetul dușurilor până ce apa rece, tăioasă, strânsă ca o pojghiță de gheață elastică pe suprafața corpului, îi tăie răsuflarea. Gândurile însă tot nu i se limpeziseră.

— Față de program, ați întârziat douăzeci de minute!

Printr-o ciudată maree a amintirii, se revăzu copil, în pădurea de lângă casă; lumina strălucitoare cădea ca o ploaie printre stejari și pini, fagi și carpeni, numai irizații cristaline, și el credea că vâslind cu brațele va luneca în sus de-a lungul pulberii în freamăt, va pluti în albastru, în alb, în verde, în roșu…

Pădurea de atunci nu mai există. În locul arborilor care-i vegheau cândva, credincioși, candorile visurilor și ale jocului se plantaseră nu de mult puieți, și azi-noapte, trecând spre casă pe alte cărări decât cele vechi, acum neumblate, i se păruse că e un moșneag ai cărui prieteni au murit de o veșnicie și care își duce zilele printre niște băiețandri, lipsit de căldura și înțelegerea lor. Iată, azi va zbura cu adevărat, dar unde-i bucuria înălțării, atât de puternică pe când nu era decât o presimțire?

— Față de program, ați întârziat patruzeci de minute și

treizeci de secunde.

„Mai du-te dracului!” se strădui să zică doar în gând, să-și păstreze nițică dispoziție măcar până la îmbarcare. Continuă să-și îmbrace costumul strâmt, să fixeze în locuri dinainte știute aparatele minuscule de urmărire, care aveau să-i sondeze funcțiile metabolice, psihice, nervoase.

— Față de program, ați întârziat...

Soneria zbârnâi scurt.

— Un moment! strigă Valer.

— Bună ziua! răsună în difuzor o voce nerăbdătoare. Am fost trimis să vă aduc la cosmodrom. Comisia vă așteaptă.

Medicii se instalaseră într-o margine a imensei platforme betonate, sub un umbrar - vreo douăzeci de perechi de ochi scormonitori, în spatele combinei întinse ca un păianjen în mijlocul plasei de conductori electrici. Valer respiră adânc, să se liniștească.

Sergiu Cristea sorbea cu strâmbături cafeaua fierbinte, prima din ziua aceea. Suprafața imaculată a mesei îi reflecta pe chip razele oblice ale soarelui.

— Amară! bombăni. Am luat-o prea devreme.

— Cred că putem începe! se simți dator cineva să destrame tăcerea comisiei. Și așa am întârziat.

Cristea îi aruncă o privire acidă.

— Dumneata ai întârziat?

— Vă cer încă o dată scuze! repetă calm Valer.

— La urma urmei, zise Cristea, ce să-l mai consultăm pe constructor? Și așa junele n-o să zboare. Puneți-l la măsurători, să terminăm, că mai sunt și alții la rând.

Pilotul avu impresia că s-a deschis pământul sub el.

— Ia stați puțin! se împotrivi, cu voce ascuțită de emoție. Cum adică, n-o să zbor?

Trăsăturile medicului Cristea se înăspriră; nu mai semăna deloc cu omul cumsecade care-i vorbise, în urmă cu opt luni, despre *integrali* și-l tratase cu cea mai bună cafea din lume.

— Adică n-o să zbori! îl repezi pe Valer. Crezi că ne

jucăm de-a ulii și porumbeii? Unde-ai umblat azi-noapte până la ora patru? Așa se prezintă la start un pilot de încercare? Ți s-au dus și reflexele, și tot ce ne-am străduit să vârâm în dumneata cu atâta trudă și cheltuială. Vrei să ne pici în cap sub formă de meteorit, să-ți arzi penele de păun în cădere liberă spre Pământ? Uită-te la dumneata, te clatini de somn!

Lui Valer îi năvăli sângele în obraji. Strânse buzele, să nu răspundă. De la masă se ridicară, înțelegându-se din priviri, câțiva medici, îl duseră la fotoliul combinei, îl întinseră acolo și începură să-i racordeze aparatele din costum la zecile de prize minuscule înconjurătoare.

— Încet, relaxează-te! îl îndemnă unul dintre ei. Relaxează-te!

Un vehicul opri în marginea complexului și din el își făcu apariția un bărbat subțire, ușor adus de spate. Comisia îl primi cu vădite semne de respect.

— Cum merge? se interesă el.

— Prost, deocamdată! răspunse Cristea. Domnișorul de colo, după ce că vine cu un ceas după ora fixată, e și într-o stare…

Doctorul făcu un gest a lehamite.

— Noroc că nu mizam prea mult pe el, s-a înscris la admitere printr-o intervenție și mie lucrurile astea îmi spun de la început cu cine am de-a face.

— Așa?! se miră noul venit. Ia să văd și eu pasărea asta rară!

Se apropie de combină și-l studie pe Valer cu atenție.

— Perturbări voliționale! anunță un medic, citind înregistrările. O puternică stare labilă, pe fond inhibitiv ceva mai vechi, în zona…

— Auzi, tinere? întrebă inutil bărbatul. Ce te faci?

— Nu vă supărați, răspunse Valer, toate astea sunt fleacuri!

— Ce vorbești? râse celălalt. Dacă te-aude doctorul Cristea, te-ai ars!

— M-am ars și așa. Ar fi trebuit să încerc o navă cosmică de salvare.

— Mie-mi spui? Eu sunt constructorul principal.

— Cu atât mai bine! prinse curaj pilotul. Vă închipuiți că în navele astea au să zboare niște oameni lipsiți de emoții, care au dormit și s-au antrenat după program? Atunci, fără supărare, invenția dumneavoastră nu face doi bani!

— Ei, drăcie!

— Arătați-mi și mie un pilot care trezit la miezul nopții ca să alerge în ajutorul unor accidentați și care, primind misiunea asta, mai poate rămâne liniștit. Cum să existe un asemenea om? Dumneavoastră, să fiți în locul lui, nu v-ar păsa de soarta nenorociților care v-au chemat? N-ați înjura, nu v-ar fi teamă, n-ați avea tulburări voliționale pe fond inhibitiv?

Constructorul izbucni în hohote, arătându-și dinții mari și albi, pe când medicii, pe jumătate încă severi, pe jumătate amuzați și ei, se uitau la Cristea cu jenă, ca și cum i-ar fi cerut iertare.

— Ia dați-l jos de-acolo! porunci acesta din urmă, fără să fi zâmbit măcar. Hai, că a venit al doilea pilot.

— Doctore, spuse timid constructorul, poate că…

— Ce-ai spus? exclamă doctorul indignat. Și dacă schilodește prototipul plătești o sută de milioane reparațiile?

— Îmi pare rău! se întoarse bărbatul spre Valer. Are dreptate. Cum te cheamă?

— Ce mai contează cum mă cheamă? Dezlegați-mă, că nu-mi rămâne decât să ajung acasă…

Stătea pe iarbă, urmărind zborul astronavei care plana la vreo două mii de metri înălțime - se deplasa lateral, până deasupra lui, revenea în zona cosmodromului, ca limba unui pendul legată de un fir nevăzut. Motorul gravific, suprasolicitat, bâzâia nervos, măcinându-se parcă în gol.

— Nu așa, nu așa! se agită inutil și-și schimbă poziția, să

vadă mai bine; tot răsucindu-se pe loc își murdărise costumul de praf și de iarbă.

— Cum „nu așa”? auzi un glas cunoscut.

Se ridică în picioare, surprins. Arbitrul de la campionatul de iahting se oprise nu departe de el, pe culmea obcinii, cu mâna streașină la ochi.

— Dumneavoastră?

— Aveam drum pe aici și mi-am zis să aflu cum o duci. Când colo, mi se spune că te-au eliminat.

— Doctorul, prietenul dumneavoastră, numai el! se plânse Valer și urcă în fugă mica pantă domoală, oprindu-se apoi sfios. Iertați-mă că v-am făcut de râs.

— De ce pe mine?

— Doctorul s-a înfuriat că ați... că m-ați recomandat. Mi-a promis că o să-mi facă zile fripte și s-a ținut de cuvânt.

— Dar la admitere?

— A mers ușor. Testele n-au fost o problemă, cu sănătatea o duc excelent. Trei luni am studiat „cărăbușul", adică pe „Phoebus", nava de salvare, eu așa îi zic. Mă descurcasem, și încă foarte bine. Iar acum, înainte de primul zbor... Credeți că doctorul e un ranchiunos? A așteptat momentul ăsta ca să mă-nvețe minte?

— Ce tot vorbești?

— Uitați-vă, uitați-vă numai cum îl chinuie pe „cărăbuș"! E al treilea pilot care-l încearcă de azi-dimineață. Dar nava asta, eu o cunosc, nu vă trece prin minte de ce performanțe e în stare! Niște fricoși și nepricepuți, nu o simt, nu-i face să vibreze! Auziți numai cum îi torturează motorul! Cu energia risipită se putea face drumul până la Lună și înapoi.

— Programul încercărilor...

— Ce program? Mașina asta e o balerină de înaltă clasă, și ei o pun să joace șotronul.

— Îți pare rău că n-ai putut s-o încerci?

— Îmi pare. Nu pentru mine, eu termin facultatea și o să tot zbor, dar e păcat de navă, ageamii sunt în stare să-i

livreze constructorului date false..

— Ei, ei, să nu exagerăm!... Unde ai fost astă-noapte, Valer?

Băiatul, fără să-l privească, începu să se scuture de praf.

— Doctorul Cristea zice că nici lui nu i-ai răspuns la întrebarea asta, de unde a dedus că n-aveai un motiv serios.

— Am fost acasă! șopti răgușit Valer. Nu-mi place să dau socoteală nimănui.

— Acasă, la miezul-nopții? se miră bărbatul, făcând ochii mari.

— Nu mai trecusem de mult. Mi-a... închipuiți-vă că mi-a fost dor... sau altceva, nu știu, poate teama de zborul ăsta, și-am vrut...

Se întrerupse din nou, cu ochii după astronava care cobora încet în triunghiul zugrăvit pe platforma betonată. Un furgon imens, târându-se greoi ca o omidă, zăngănindu-și șenilele, se apropie de ea înainte ca pilotul să fi ieșit.

— Înțeleg, zise într-un târziu arbitrul, lipsești mult ti*mp* de-acasă, te copleșesc treburile, tot felul de probleme, și într-o bună zi te simți parcă străin, ai așa, ca o apăsare în suflet. Te oprești la o răspântie și-ai vrea să știi cât ai mers și pe care drum s-o iei mai departe. Să nu te rătăcești, să nu-ți pierzi vremea și forțele de pomană.

— Vi se întâmplă și dumneavoastră?

— Cui nu i se întâmplă? Doar că eu o și spun, nu-i nicio rușine în asta.

— Am fost acasă, repetă Valer, înviorat. Casa noastră e în marginea Mureșenilor și chiar în spatele ei începe pădurea. Mama a rămas cum o știu, și camerele erau la fel, parcă timpul se oprise la ei acolo. Poate e o vârstă când și oamenii, și lucrurile obosesc de atâta schimbare și rămân așa, nemișcați...

— Îți iubești mama, așa-i?

Ochii lui Valer se umeziră.

— Dar eu parcă trăisem o sută de ani. Mi-am amintit de

vremea când eram copil și credeam cu tot dinadinsul că viața o să fie o încântare fără sfârșit, o să mă ocrotească… Ei, asta-i! Acuma trebuie să-mi strâng bagajele. Zborurile s-au terminat, uitați-vă cum îl verifică tehnicienii pe „cărăbuș”… N-a fost să fie! Îmi pare rău, sincer, și încă o dată vă rog să mă iertați.

— Bine. Haide pe cosmodrom.

— Nu… Să nu mai faceți vreo intervenție!

— Nici nu mă gândesc! exclamă arbitrul, și nu se înțelegea dacă respinge ideea intervenției, sau protestul lui Valer.

— Și-așa v-am făcut de rușine.

— Te-ai purtat excelent, mi-a vorbit de dumneata constructorul principal. El ține să zbori.

— Doctorul Cristea nu-și ia răspunderea…

— Lasă-l pe doctor! Constructorul a obținut o aprobare mai de sus. Zice că i-ai pus o problemă pe care vrea s-o verifice. Venisem să te duc la el.

— Ar fi posibil?…

Lângă furgonul care staționa alături de „Phoebus” și de unde zeci de tehnicieni transportau și montau pe astronavă aparate închise în casete grele, pe Valer îl aștepta o nouă surpriză: Despina.

— Tu aici? bâlbâi el și un val de emoție îl făcu să transpire pe sub costumul prăfuit.

— Sunt dispecerul cu numărul de control 109, de la serviciul decolare-aterizare! răspunse fata sec, ca și cum nu l-ar fi văzut în viața ei. Vom ține legătura. Vă rog să-mi raportați deîndată ce veți constata vreo neregulă la sistemele care deservesc cele două operații.

Îi întoarse spatele și-l ignoră, întorcându-se în mijlocul aparatelor ei de urmărire.

— Poftiți în modul! îl invită o altă fată, care-și reținu un zâmbet compătimitor. Nu-i faceți curte! continuă sfătoasă, după ce ajunseseră înăuntru și în vreme ce-l ajuta să-și fixeze centurile în fotoliu. Au mai încercat vreo doi băieți

de pe-aici. Nici nu i-a luat în seamă.

Valer își rezemă capul de perna înaltă. Degetele fetei îi alergau de-a lungul corpului, racordând la rețea instrumentele din costum. Intimitatea involuntară stabilită între ei l-ar fi îndemnat altă dată măcar la o glumă. Acum tăcea, mohorât.

— Eu sunt de la medical, zise ea și se îndepărtă puțin de lângă pilot. Cu mine puteți vorbi, chiar dacă nu vă simțiți rău.

— Mulțumesc! prinse el grai. Cum te cheamă?

— Dispecer 211, surâse ea vesel. Și pentru dumneavoastră „unșpe”. E bine?

— E foarte bine, „unșpe”! Mulțumesc!

— Acum o să vă pun casca.

— Voi, de colo! Ia mai lăsați efuziunile! răsună o voce într-un difuzor, lui Valer i se păru că e a doctorului.

— Ia nu mai trageți cu urechea! strigă el răspicat.

Fata pufni în râs și-i puse casca dintr-o singură mișcare, obligându-l să tacă. Apoi îi flutură mâna pe dinaintea ochilor și ieși, închise trapa și cineva de afară cuplă levierele de siguranță.

„Vă arăt eu vouă!” își spuse pilotul și întinse către comenzi mâinile înmănușate.

Până în urmă cu vreo lună, „Phoebus” îi fusese cunoscut doar din desene și fotografii, din mii de pagini de texte și calcule explicative: o mașină cu totul ieșită din comun, o noutate care-i ridicase mari probleme chiar și lui, proaspăt absolvent, familiarizat cu sisteme de pilotaj ultimul strigăt. După primele zile de studiu, siguranța de sine i se topea văzând cu ochii și aerele de la început lăsau loc îngrijorării, temerilor că se va face de râs. Inginerii constructori repartizați pentru consultații încercară să-i ofere o metodologie de învățare. O respinse fără multă vorbă, argumentându-le că o găsește lipsită de stil, întortocheată și dificilă. Inginerii au râs și l-au abandonat. El își alcătui un program spartan, drămuindu-și la limită

timpul liber. Luă studiul băbește, subansamblu cu subansamblu. Calcula mai întâi, conform parametrilor deduși ai funcționării, apoi se confrunta cu prospectele. La început, diferențele dintre rezultatele lui și cele din carte erau astronomice. Nu renunță la metodă, nu se descurajă. Avea ocazia și nu trebuia s-o piardă, aici, ca ilustru necunoscut, să-și dovedească aptitudinile și priceperea. Reluă calculele, căută izvorul greșelilor și-l descoperi - simplificase prea tare, ignorase zeci de condiții neprevăzute ale zborului, nu se gândise la probabilitățile euristice. Aruncă orice prospect. Se porni să calculeze din nou, de unul singur, ajutat doar de un computer digital simplu, un fel de abac care-i scutea numai de operațiile matematice. După treizeci și două de zile, pe un morman de planșe schițase structura unui „cărăbuș” de concepție proprie. Își confruntă „opera” cu prospectele. Corespundea cu peste nouăzeci la sută prototipului original. „Ești orgolios ca un catâr! exclamase uimit bătrânul șef al grupei de ingineri. În schimb tragi ca un cal, și să mă ia toți dracii dacă nu te-ai născut să conduci nave astrale! Ai o intuiție mai grozavă decât știința noastră, a tuturor, la un loc.”

Grozav compliment! Pieptul i se umflă și acum, mai-mai să se spargă. Și când te gândești că doctorul ăsta…

Un semnal luminos, roșu, clipi pe tabloul de bord.

— Gata de start! răspunse, cu voce calmă.

— Opt secunde!

Le numără în gând și apăsă butonul alb al starterului. Motorul sâsâi prelung și „cărăbușul” decolă vertical, se pierdu, pur și simplu, în golul albastru și înalt al cerului.

— Verifică!… Stop tensiunea!… Cordul 68!… Plafon maxim 20 de kilometri. Ascultă instrucțiunile! Labilitate accentuată… Sistemele de securitate… Viteza…

Glasurile de bărbați și de femei de la centrul de urmărire deveniseră un vacarm de nesuportat. Imaginile de pe holo ecrane se succedau rapid. O pată rotundă, cenușie - platoul

de beton micșorându-se vertiginos - zdrențe de nori peste pădurile nesfârșite ale Carpaților, o fâșie în zigzag, o potecă strâmtă de-a lungul văilor.

— În ordine, „unșpe”! Mă simt foarte bine.

— Frânează puțin. Traiectorie corectă, răspunse un bărbat.

— Reflexe în retardație ușoară! recunoscu Valer glasul lui Cristea, și zâmbi, parcă unui gând ascuns.

O rază de soare spintecă în diagonală cabina, după virajul strâns. Accelerația îl strivea în fotoliu.

— Ai depășit plafonul maxim de zbor cu 15 kilometri!...

— Bine, corectez! răspunse automat, deși alt gând îl copleșea încet, încet.

Un laborator orbital fix, cu pavilion roșu și însemne aurii, frumos desenate sub bordaj; câteva siluete în cupolele de observație; un schimb fugar de lumini...

Porni spre Pământ în cădere liberă.

— Frânează, frânează! interveni vocea de adineauri.

Valer n-o luă în seamă.

Cădea ca un bolid, descriind o spirală îngustă. Respira din ce în ce mai iute, sufocat, amețit de această nouă beție a vitezei, stăpân absolut pe voința lui, calm și lucid, atent la reacțiile aparatelor de la bord, confundându-se, într-o încordare supremă, cu celălalt univers, acum viu, al mașinii docile, simțind clipă cu clipă cum se înfrățesc armonic, indisolubil. Ordinele întretăiate ale celor de jos se transformaseră într-un murmur difuz, de neînțeles pentru el. La 18 kilometri altitudine frână lent, alunecă într-o parte și din nou țâșni, cu viteză maximă, spre înălțimi. Verticala precisă îi tăie respirația. În difuzoare se amestecau glasuri când severe, când speriate, cerându-i să răspundă la apel, să revină la programul de zbor, să pună în funcție automatele de securitate. Cu un gest brusc, stinse centrala circuitelor radio.

A atins repede 14 000 de kilometri, plafonul maxim pe care și-l propusese singur. În jurul lui, cerul cosmic era

pustiu. Pământul se decupa ca un glob opac, arcuit jumătate în lumină, jumătate în penumbră, cu aura aceea albastră ce-l singulariza pe căile cerești.

Erau singuri, el și tăcerea. Se pregăti, își adună gândurile.

Mai întâi scoase încet comanda de sub controlul computerelor. Își plimbă degetele pe claviatura luminoasă a pupitrului, într-o atingere abia simțită. Trebuia să-l oblige pe „cărăbuș” să execute cel mai frumos dans ce fusese conceput vreodată, să-l facă să vibreze la toate nuanțele inspirației lui, să i le ghicească dinainte, fiindcă acum erau o unică ființă. Atinse câteva clape. Nava se rostogoli pe orbită, descrise o înlănțuire de spirale armonice, unduind prin spațiu, felină, fără niciun șoc.

Mulțumit de rezultat, Valer se dezlănțui, după ce avusese grijă să comande semnalele convenționale de probe tehnice periculoase, ca să nu stârnească prea mult îngrijorarea celor întâlniți pe traseu. Știa că aparatele de la bord transmit către centrul de urmărire orice mișcare a lui și că acolo i se vor deduce intențiile; planul îi era de altfel simplu: să vină la aterizare prin schimbări necontenite ale traiectoriei, prea scurte și rapide ca să mai fie posibil calculul prealabil, deci bazându-se numai pe reflexe.

Era un fel de acrobație, la viteze de zeci de ori mai mari decât cea a sunetului. O ezitare imperceptibilă ar fi dus cel puțin la pierderea „cărăbușului” de sub control, urmată, după câteva secunde, de ejectarea cabinei devenite container de salvare. Valer habar n-avea însă de primejdii. Degetele lui, ca ale unui virtuos pianist, alergau sprintene pe clape, legând și dezlegând traiectoriile în curbe elegante pe ecrane, iar trupul îi vibra tainic de plăcerea zborului neîngrădit. „Phoebus” urca și cobora vertiginos, se înșuruba ca un sfredel pe uriașa spirală descendentă al cărei capăt, platforma betonată de lângă Suceava, nu era încă decât un punct neînsemnat pe sfera când

strălucitoare, când umbrită a planetei. Se stăpâni să nu deschidă iar legăturile radio, deși ar fi fost tentat să savureze acest triumf ascultând replicile speriate ale celor de la sol, sau ordinele pe care nu le va lua în seamă. Gălăgia difuzoarelor l-ar fi distras însă, i-ar fi rupt echilibrul între simțuri, singura lui garanție că zborul se desfășoară corect. Prudența asta îl umplu de o bucurie copilărească.

Era sigur că va fi prima și ultima oară când i se dă „cărăbușul” pe mână, dacă nu cumva o să aibă de suportat și vreo altă pedeapsă, mai gravă. Era la fel de sigur, însă că va ajunge întreg pe pistă și le va putea mulțumi, fără să lase impresia că a cerșit o bunăvoință arbitrului și constructorului, care crezuseră în el. Astfel verifica aparatul mai grozav decât toți piloții cuminți ce se succedaseră la comenzile lui, cel puțin până atunci.

Ajuns la sol, pe discul de beton, mai asculta în el cum respiră mașina, cum susură și bâzâie ușor. Bucuria îl inunda încă, lunecându-i prin trup laolaltă cu sângele.

— Nu cobori? întrebă fata de la serviciul medical, scoțându-i casca. Ai aterizat de patru minute.

Un ciorchine de capete cu figuri și încântate, și amenințătoare se buluciseră în deschizătura trapei.

— În regulă, „unșpe”! se întoarse obosit spre fată. Mă simt cât se poate de bine.

— Asta zic și eu! replică ea palidă. Toți nebunii au convingerea că sunt sănătoși. Nu cumva… de la discuția noastră ți se trage?

— Am discutat noi ceva? făcu Valer pe prostul, și în aceeași clipă tensiunea acumulată în timpul zborului se descărcă în el, făcându-i să-i tremure mâinile, amețindu-l.

— Ține-te bine! șopti „unșpe” și-l mângâie. Te așteaptă un scandal monstru.

— Măcar de n-aș mai trece… printr-un control fiziologic! mârâi pilotul. Ai desfăcut legăturile?

Se ridică nesigur, ca după o beție rea. Trecu în mers

legănat pe lângă Despina chircită sub trenul de aterizare. Îi simți privirea fierbinte. Nu-i răspunse.

Doctorul Cristea ieși înaintea lui, se înălță pe vârfuri și începu să-l pipăie cu degete experte pe cap și pe față. Se lăsă examinat ținând ochii în jos, în vechea lui atitudine îndărătnică, deprinsă în copilărie și cu care trecuse până acum prin viață. Tehnicienii năvăliseră asupra „cărăbușului” ca niște insecte devoratoare, dar mai erau încă destui gură-cască să se strângă ca la spectacol în jurul lui Cristea.

— Toată lumea la treabă! țipă acesta ca ieșit din minți, și zona se pustii într-o clipă.

— Lasă-l, doctore! răsună atunci vocea autoritară a constructorului. Lasă-l pe mâna mea, că-i dau eu doctoria care-i trebuie!

— Dumneata să nu-mi faci mie... se întărâtă Cristea. Cu aceeași voce ascuțită.

Dar celălalt îl apucă pe Valer de cot și-l trase energic la o parte:

— Vino!

— Aveam un prieten pe-aici! zise Valer, uitându-se împrejur, dar fără să zărească silueta cunoscută a arbitrului.

— Ți-e frică de mine? îl șicană constructorul, înveselit.

— El știa de ce-am făcut asta.

— Nu fi speriat, bănuiam încă de azi-dimineață că ai de gând să ne dovedești calitățile dumitale. Vreau să te felicit, nu să te cert.

— Nava e foarte bună. N-are rost s-o testați cu oameni nepricepuți. Pe mâna lor devine greoaie, stângace, fricoasă.

— Aveai dreptate. M-ai convins. Și, indiferent de ce ai să auzi mai târziu, îți mulțumesc. Pentru înțelegerea mașinii și pentru curaj.

Se despărțiră cu un salut amical. Valer porni spre cantonament, după ce se convinse încă o dată că arbitrul a

dispărut. Bucuria plutirii imponderabile i se risipea. Mult așteptata zi a zborului, cu emoțiile ei, cu piedicile neașteptate, cărora le făcuse față în chip cel puțin mulțumitor, și cu acele felicitări de la urmă, se termina, totuși, fără strălucire, fără plenitudinea izbânzii pe care și-o dorise în lunile de antrenamente. „Singurătatea! se încurajă. O să mă duc în oraș deseară, ba chiar pot să mă instalez acolo vreo săptămână, până începe practica la Brașov.” Își aminti chipul mamei, în bătaia razelor de lună. „N-am ajuns destul de departe ca să mă întorc, mamă, mai rabdă puțin, știu că ești învățată cu răbdarea.”

Mergea încet. Auzi în spate zgomotul unor pași grăbiți. Se întoarse alene. Era Despina.

— Îmi ieși în cale te miri de pe unde! o întâmpină, cu gândul la ale lui.

— Ce să fac, dacă mergem în aceeași direcție... Nu-s două drumuri într-acolo.

— Și la cosmodrom, dincotro ai apărut?

— De unde-ați dispărut dumneavoastră acum un an.

— Ți-ai adus aminte că ne cunoaștem?

— V-ați cam jucat cu astronava! ocoli ea răspunsul.

— Ești drăguță. Nu-i nevoie să mă menajezi! La început, crezusem și eu că zbor de-adevărat. Simulatoarele mergeau teribil. Dar nu trebuia să fiu prea deștept ca să-mi dau seama că nu m-am desprins de pământ nicio clipă.

— Și nu-i mai bine că nu v-au dat drumul? Dacă v-ați fi rostogolit, în realitate, pe traiectoriile acelea imposibile, cu un prototip, totuși, în stadiul de probe...

— E drept. Nu-mi puteau da aparatul pe mână, fără un compromis care să-l mulțumească pe doctor.

— Aha!

— Ți-era milă de mine?

— Oricum tata era nervos.

— Cine?

— Tata, doctorul Cristea. Nu despre el vorbim?

Anul doi, un anotimp incert

Secretara așeză cu grijă mapa pe birou și se pregăti să se retragă.

— Încă ceva! adăugă bărbatul. Invitații de azi?

— Și-au confirmat participarea.

— Toți?

— Da. Pentru ora zece, așa cum ați stabilit.

— Mulțumesc. Te ocupi de țigări și cafele.

— Desigur.

— Până atunci, aș vrea să nu fiu deranjat.

Secretara ieși. Bărbatul se așeză mai comod în scaun, își descheie gulerul și trase mai aproape trusa de creioane. Apoi luă din mapă plicul sigilat, cu mențiunea SECRET în colțul stâng, îl deschise și scoase din el mai multe pagini dactilografiate. Le răsfoi gânditor, ca și cum ar fi vrut să-și dea seama de conținutul lor înainte de a le fi citit.

Proiectul
ȘARPELE BLÂND AL INFINITULUI

SECRET

STENOGRAMA NR. 824

Cuprinsul: discuții în plen la comitetul de organizare
Participă: Ioana Stanciu, I. Avramescu, V. Oprea, Al. Matei. *Invitați:* E. Faur, M. Vlad, S. Cristea, V. Toma

I. Avramescu: Vă cerem mai întâi scuze pentru graba cu care ați fost convocați la această întrevedere. Și pentru faptul că nu v-am putut comunica decât în parte scopul chemării aici, la Consiliul științific al Academiei. Veți înțelege, sper, după discuția noastră, că nu puteam proceda altfel. Și acum, permiteți-mi, fiindcă eu v-am lansat invitațiile, să vă și prezint: Emil Faur, director al

Centrului de exobiologie, Mihai Vlad, fizician, șef de lucrări la Reactorul nuclear din Câmpeni, doctorul Sergiu Cristea, șeful clinicii de fiziologie de la Institutul de noetică, și Valer Toma, absolvent al Facultății de astronautică, pilot de cursă lungă - stagiar.

Mihai Vlad: Între noi ne mai cunoaștem. Din alte împrejurări.

I. Avramescu: Socotesc că și pe noi, cei care v-am convocat, ne cunoașteți, așa că închei aici partea, hai să zicem, introductivă. Așa cum ați fost înștiințați, am dori ca, pe scurt și fără a intra în amănunte de specialitate, să ni se prezinte, colegilor mei și mie, situația la zi a cercetării asupra așa-numitului „efect 409". Propun să-i dăm cuvântul lui Mihai Vlad.

Mihai Vlad: Vă mulțumesc.

Al. Matei: Pentru mai multă operativitate, dacă cineva are de făcut unele completări la expunere, să intervină pe loc. Nu vă incomodează?

Mihai Vlad: Câtuși de puțin.

Al. Matei: Poftiți, atunci.

Mihai Vlad: În urmă cu trei ani, executând o comandă mai veche a Institutului de fizică atomică din București, echipa noastră - vreau să spun fizicienii din subordinea mea și cu mine - lucram la obținerea unui anumit element transuranian. După bombardarea cu nuclee grele a celei de-a patru sute noua probe supuse transmutației, instalația automată s-a blocat, din pricina unei avarii. Am oprit lucrul, firește, și am întreprins o revizie generală.

V. Oprea: Dumneavoastră singur?

Mihai Vlad: Da. Accidentul a avut loc în noaptea de 28 spre 29 septembrie. În containerul care adăpostea proba se produsese o implozie puternică, din pricina creșterii câmpului gravitațional. Din primul moment după ce am reușit să intru în sală (câteva galerii de acces se prăbușiseră și însuși reactorul era avariat) mi-au atras atenția imaginile în culori și relief ce se succedau deasupra

containerului.

I. Avramescu: Ce imagini? Descrieți-le!

Mihai Vlad: Pe marginea unei banchize, luminat de soare din stânga, un urs polar ședea ghemuit cu fața spre mine, pregătindu-se să sară asupra mea. În secunda următoare a și sărit, cu botul larg deschis. Nu înțelegeam ce se întâmplă. Instinctiv m-am tras înapoi...

V. Oprea: La ce distanță vă aflați de container?

Mihai Vlad: Circa zece-doisprezece metri.

V. Oprea: Continuați!

Mihai Vlad: Imaginea ursului a devenit difuză, apoi între umăr și gât am avut senzația unei mușcături, o durere ascuțită... Prin fața ochilor mi-a alunecat o scurtă panoramă a cerului, cu un stol de păsări în migrație - și totul a dispărut. Un sunet straniu acompaniase apariția vedeniei. Mulțumită faptului că sunt *integral*, am izbutit să înregistrez un foarte intens flux de biounde degajat dinspre container, sunetul fiind, după câte-mi dau seama, efectul secundar al emisiei respectivelor biounde. De altfel, din cauza acestora, funcțiile cerebrale mi-au fost dereglate pentru un timp.

Al. Matei: Nu considerați cumva că tulburarea v-a împiedicat să apreciați exact situația?

Mihai Vlad: Repetarea experienței mi-a dovedit că nu.

Ioana Stanciu: În ce condiții s-a reluat experiența?

Mihai Vlad: După ce forurile în drept au fost informate de noua descoperire, s-a decis ca, în vederea studierii fenomenului, să se reia lucrările, asigurându-se întru totul condițiile existente inițial și instalându-se o aparatură adecvată pentru măsurători și înregistrare.

Ioana Stanciu: Și rezultatul?

Mihai Vlad: Imaginile, apărute îndată după implozie, reprezentau proiecția unui accident de automobil. Ulterior am reușit să identificăm locul accidentului - un oraș de la antipod - și să intrăm în legătură cu victima acestuia. Ajutați de înregistrări, ne-am dat seama că senzațiile mele

din momentul vederii imaginilor au fost identice și simultane cu acelea ale fetei lovite de mașină. Atmosfera străzii și toate detaliile scenei au fost transmise în laboratorul nostru din Apuseni așa cum le percepuse ea înainte de a-și pierde cunoștința.

Sorin Cristea: Ar fi ceea ce în cinematografie se cheamă „unghi subiectiv”, adică aparatul de filmat se substituie unuia dintre personaje și ne face să privim cadrul prin ochii acestuia. Similitudinea dintre senzațiile victimei și cele ale lui Vlad dovedește însă că fizicianul a recepționat întâmplarea independent de imagini, prin contact cerebral direct cu fata.

Al. Matei: Dumneavoastră, dacă nu mă înșel, studiați ca noetician implicațiile fiziologice ale „efectului 409”.

Sorin Cristea: Întocmai. Cu sprijinul lui Mihai Vlad.

V. Oprea: Și ce explicație dați apariției și manifestărilor „efectului”?

Mihai Vlad: Permiteți-mi să răspund eu. Știm, în momentul de față, prin ce mijloace poate fi el declanșat. Totuși natura lui ne rămâne încă necunoscută. Fizicienii de la noi și din străinătate au elaborat câteva teorii, deocamdată contradictorii și care nu satisfac ansamblul de aspecte ale fenomenului. În principiu, se pare că în urma transmutației atomice, în masa substanței de reacție apare un element transuranian cu totul nou și că proprietățile acestuia, forma sa de manifestare constituie ceea ce am numit, în mod convențional, „efectul 409”. După opinia mea, în prezența noului element, bioundele ce plutesc haotic în jurul nostru, emise de toate organismele vii ale Terrei, se amplifică și în același timp se transformă în unde luminoase.

Al. Matei: Dar imaginile apărute nu sunt deloc haotice.

Mihai Vlad: Fiindcă doar bioundele care cad sub un anume unghi asupra masei de substanță devin vizibile, probabil din cauza unei polarizări a câmpurilor proprii elementului necunoscut. Materia generatoare a „efectului

409” poate fi orientată, aproximativ după principiul unei antene, selectând astfel canalele de emisie.

Sorin Cristea: Și mai e un aspect. În mănunchiul de biounde venite din aceeași direcție, de la emițători mai apropiați sau mai îndepărtați, există câte o dominantă - o undă foarte intensă, care le acoperea pe celelalte, făcându-le greu de distins.

Nu întâmplător imaginile recepționate la Câmpeni au pornit de la două ființe aflate în pragul morții, adică animalul ucis de ursul polar, presupun că o focă, și, respectiv, tânăra lovită de automobil. S-a constatat de multă vreme că, în răstimpul care precede stingerea biologică, creierul își intensifică brusc toate funcțiile, într-o încercare supremă de a salva organismul de la pieire.

I. Avramescu: Iertați-mă că vă întrerup, dar am impresia că mai departe am intra în amănunte care nu interesează discuția. Vreau să vă întreb altceva: fenomenul despre care vorbim poate apărea și pe cale naturală? Sau e doar rodul transmutațiilor efectuate în condiții de laborator?

> Bărbatul zâmbi și-și întrerupse lectura. Intervențiile celor din comitetul de organizare trebuie să-i fi derutat pe invitați. Pesemne niciunul dintre aceștia nu bănuise că adevăratul motiv al convocării lor la Academie era tocmai studierea reacțiilor provocate de discuția la care participau. Și totuși nu i-a încercat nici măcar nedumerirea? Doar era greu de presupus că aici nu se cunoșteau în amănunt datele cu privire la experiențe. Notă în colțul unei pagini: „M. Vlad își ascunde eșecurile. E orgolios, dar face pe modestul, vrând să câștige bunăvoința. S. Cristea îl acoperă. Probabil afecțiune de la dascăl la elev; dar poate și altceva. Doctorul trebuie menajat. Prudență: nu va fi dispus să colaboreze”.

Emil Faur: Dacă-mi permiteți, încerc să răspund eu la

întrebare.

I. Avramescu: Aveam de gând să vă rugăm.

Emil Faur: După câte înțeleg, rostul discuției este mai degrabă acela de a ne informa între noi, invitații, fiindcă dumneavoastră cunoașteți…

I. Avramescu: Într-un fel, aveți dreptate. Și dacă vă referiți la mine, personal, eu îmi aduc bine aminte de întâlnirea noastră de acum vreo treizeci de ani. Era chiar în această încăpere, nu?

Emil Faur: Aveți memorie bună.

I. Avramescu: La puțin timp după ce vă întorseseți din expediția, „Alpha”.

Emil Faur: Înaintasem un raport despre expediție, care n-a fost tocmai bine primit de colegii dumneavoastră de atunci.

I. Avramescu: Nici de mine. Nu e cazul să mă absolviți.

Emil Faur: Așteptam să o spuneți singur.

I. Avramescu: Cu atât mai mult sunteți îndreptățit să vă spuneți cuvântul.

Emil Faur: Da… Povestea nu e prea veselă. Va să zică, în urmă cu trei decenii am făcut parte, ca exobiolog, din echipajul astronavei „Alpha”, care zbura în afara sistemului solar. Și într-o zi, la fel ca fizicianul Mihai Vlad, am văzut în spațiul cosmic un fragment de peisaj. Dar nepământean. Tocmai în acel timp, pe lângă navă trecea un meteorit, semnalat nu de radar, ci numai de aparatele optice. Fiindcă exista pericolul coliziunii, iar meteoritul ajunsese prea aproape ca să mai pot schimba traiectoria navei, am dispus distrugerea lui. Imaginile apărute în spațiu erau însoțite de o emisie de biounde - bineînțeles, ale viețuitoarelor de pe planeta respectivă - și atât de puternice și totodată atât de agresive, încât animalele și plantele de pe „Alpha” au pierit în câteva clipe, cu sistemele nervoase blocate și cu procesul metabolic oprit. Eu însumi aș fi avut o soartă similară, dacă nu mi-aș fi concentrat voința, într-un efort supraomenesc, de a

respinge moartea. La întoarcere, am adresat Academiei un raport. Era incomplet. Abia în ultima vreme, grație sondei automate „Capricornul”, am identificat peisajul - „Valea de cleștar” de pe a doua planetă a lui Sirius.

Toma Valer: Planeta e lipsită de viață.

Emil Faur: Are condiții improprii vieții în forme cunoscute nouă. Și e posibil ca jeturile propulsoare ale sondei să fi ucis acele făpturi ale căror biounde erau să mă piardă.

I. Avramescu: Sau doar le-a obligat să se ascundă, printr-o reacție de mimetism.

Emil Faur: Poate. În fine, din relatările antevorbitorilor mei deduc că meteoritul distrus atunci de laser conținea substanță generatoare a „efectului 409” și că această substanță ia naștere și pe cale naturală. Iar tâlcul întâmplării e mai adânc: indiferent de structura materiei din care sunt alcătuite și de condițiile de mediu în care trăiesc, viețuitoarele, cel puțin în fragmentul nostru de Univers, au o trăsătură comună - emisii cerebrale asemănătoare. E un adevăr verificat de noi, exobiologii, în cadrul sistemului solar și care, iată, se verifică și în afara acestuia.

> Bărbatul însemnă pe marginea expunerii lui Faur: „A intuit motivul real al discuției. Omite să vorbească despre coechipierul de pe „Alpha”. Își pune în valoare descoperirea, cu riscul de a părea lipsit de modestie. Sigur de el. Nu admite replică. Apropiere prin: recunoașterea meritelor, solicitarea sprijinului, încredere”.

I. Avramescu: Mă folosesc de concluziile lui Emil Faur, ca să trecem la cel de-al doilea obiectiv al întâlnirii de azi. Vă rog să ascultați cu atenție, vă privește pe toți în mod direct.

Mihai Vlad: N-aș vrea să considerați că fac opoziții de

principiu, sau că pun la îndoială capacitatea…

Al. Matei: Aveți vreo obiecție?

Mihai Vlad: Dacă am înțeles, într-adevăr, ce ni se cere, permiteți-mi să vă spun, de la bun început, că socotesc prematură utilizarea „efectului 409” pentru o se explora alte corpuri cerești. Câtă vreme nu știm foarte exact care este natura acestui fenomen, procesele specifice în urma cărora ia naștere, posibilitățile lui reale… Trebuie să precizez că analiza substanței bombardate în reactor nu a relevat prezența nici unui alt element decât cele rezultate în chip firesc din transmutație. Se poate presupune, desigur, că noul element a apărut și s-a descompus rapid, că viața lui durează tot atât cât și „efectul”…

„Punct slab! scrise bărbatul, cu creion roșu. M. Vlad se teme de eșec. Ar putea fi amenințat cu eliminarea; orgoliul este mai puternic.”

I. Avramescu: Să vă spun întâi despre ce e vorba. Țara noastră, beneficiind și de o colaborare internațională, proiectează organizarea unei expediții cosmice cu sarcina de a studia, prin intermediul „efectului 409”, planetele populate. Sediul cercetărilor se preconizează a fi „Endymion”, stația cea mai îndepărtată de Pământ. Asta din două motive: pe de o parte pentru a împiedica stânjenirea lucrărilor de către bioundele emise de pământeni, iar pe de alta pentru a-i pune la adăpost pe aceștia de urmările nocive ale experimentului. Echipajul ar urma să fie format din specialiști. Un fizician care să realizeze „efectul 409”, un exobiolog însărcinat cu investigarea noilor forme de viață descoperite, un *integral,* despre a cărui misiune voi vorbi îndată, și un medic noetician, care va fi dator să-și apere coechipierii de pericolul contactului cerebral cu alte lumi. În sfârșit, un pilot necesar atât transportării personalului și materialelor între stația cosmică „Endymion” și laboratorul spațial unde

se va întreprinde experiența, cât și operațiilor de salvare în cazul vreunui accident. De altfel, pentru a evita surprizele neplăcute, urmările „efectului” vor fi verificate în prealabil pe animale.

Mihai Vlad. Ce are de făcut *integralul?*

I. Avramescu: Misiunea lui comportă riscuri și dificultăți deosebite. El va trebui să intre în canalul prin care se recepționează bioundele, pentru a selecta, din pachetul de emisii cerebrale ale diferitelor lumi, numai pe acelea provenind din câte o singură lume și a le retransmite în zona unde se formează imaginile. Dacă-mi e îngăduită o comparație, *integralul* e chemat să joace rolul selectorului de posturi de la aparatul de radiorecepție.

Toma Valer: E o contradicție aici! Adineauri ni se preciza că în fluxul de biounde există câte o dominantă, care diminuează puterea celorlalte. Acum e nevoie de intervenția unui *integral*...

Emil Faur: N-ai fost atent. Dominantele există, dar nu se mențin decât puțină vreme. Mai exact, sunt repede înlocuite de alte biounde, cu intensitate superioară. Pentru studiu e însă nevoie să se păstreze cât mai mult timp recepția aceluiași post - vorbesc și eu în termeni de radiofonist.

Sorin Cristea: Mulțumesc pentru intervenție, Emil Faur!

> Notă marginală: „V. Toma se lasă surprins de evenimente; se pripește. Atenție! De văzut relația S. Cristea - E. Faur”.

Sorin Cristea: Într-adevăr, intensitatea semnalelor cerebrale e variabilă, în raport cu distanța și cu „puterea de emisie” a aceluiași subiect. Lucrurile se complică atunci când e vorba de ales între emițători din lumi diferite.

Mihai Vlad: Și *integralul* înfruntă moartea în orice clipă. Sau, în cel mai bun caz, mușcăturile urșilor de pe alte planete.

I. Avramescu: Da. Există un asemenea risc. Dar, după exemplul exobiologului Emil Faur, *integralul* poate scăpa nevătămat, cu condiția să-și păstreze echilibrul interior, să se opună spaimei. Și spaima e reacția caracteristică pe care o provoacă apariția „efectului 409”.

Ioana Stanciu: Din păcate, riscurile nu se pot diminua. Viitorii experimentatori nu se vor bizui decât în mică măsură pe cuceririle tehnicii. Principalul lor instrument de lucru, și în același timp punctul vulnerabil, va fi propriul organism, propriul creier. Știți la fel de bine ca și noi că bioundele nu se pot nici produce, nici dirija, nici măcar măsura în absența materiei vii. Iar omul e singur capabil să le utilizeze conștient.

Emil Faur: Ați numit cinci funcții, dar noi nu suntem decât patru.

*I. Avramesc*u: Funcțiile sunt, de fapt, șapte. Cele din urmă, sau cele dintâi, cum vreți să le luați, sunt cea de comandant și cea de secund. Nimic nu-l poate împiedica însă pe oricare cercetător să ocupe două locuri. Dacă are aptitudini, bineînțeles, și dacă sarcinile specifice o permit. Funcția comandantului și a secundului, de pildă, vor fi asigurate prin cumul.

V. Oprea: Nu vă ascundem faptul că, în vederile organizatorilor expediției, dumneavoastră patru constituiți un virtual echipaj de elită. Desigur, avem în rezervă și alte persoane, dar nu vom lua în considerare participarea lor până ce nu primim răspunsul dumneavoastră ferm. Trebuie să știți că vă cunoaștem calitățile…

Emil Faur: Îmi închipui eu de la cine dețineți informațiile!

V. Oprea: Vă cunoaștem și calitățile, și defectele. În momentul de față, corespundeți în cea mai mare măsură sarcinilor acestei misiuni riscante și de mare răspundere.

Mihai Vlad: Eu vă mulțumesc pentru încrederea acordată. Dar, așa cum opinasem și adineauri, cred că e încă prea devreme să ne angajăm într-o astfel de

întreprindere. Ca atare, nu vreau să-mi asum răspunderea unor sarcini de rezolvarea cărora sunt convins.

„N.B. Să se insiste asupra eliminării lui M. Vlad din echipaj. Ne putem dispensa de el, avem amatori la fel de buni pentru expediție.”

V. Oprea: Rugămintea noastră este să cumpăniți în liniște dacă vă puteți angaja. O să vă căutăm în zilele următoare, nu mai târziu de sfârșitul lunii. Și încă ceva: indiferent dacă participați sau nu la expediție, păstrarea discreției, în limite rezonabile, este necesară. Încă nu s-a dat nimic publicității…

Telefonul sună scurt, de două ori.

— Este ora zece! anunță secretara. Invitații au sosit.

— Să poftească.

Strânse filele stenogramei și le puse în mapă. Ușa înaltă se deschise încet. Bătrânul Faur vru să intre, dar se opri locului, surprins și bucuros totodată.

— Andronic!… exclamă el. Bogdan Andronic! Bănuisem, pe cuvânt dacă nu bănuiam că ești amestecat în povestea asta!

— Bună ziua, Emil Faur!

Andronic se ridică și le ieși în întâmpinare.

— Intrați, vă rog!

— Ce faci, băiete, din iarna aceea n-ai mai fost pe la mine, urmă bătrânul, fără să se miște. Aproape trei ani! Eram convins că m-ai uitat.

— Cum să vă uit, după ce v-am văzut dresajul de urechelnițe?

— Fleacuri! Să vezi ce coropișnițe dresez acum!

Toma Valer își făcu loc pe lângă exobiolog. Ochii îi străluceau de emoție.

— Bogdan Andronic, așa vă cheamă? întrebă cu sfială. Eu vă credeam arbitru de iahting.

— Arbitru? mormăi Vlad, din spatele lui. E drept, se poartă cam arbitrar. Mai ales când face pe inspectorul pe la Câmpeni!

Doctorul Sorin Cristea își deschise brațele, în semn de reproș.

— Bogdane! strigă el amenințător. De-asta ai intervenit atunci în favoarea lui Toma Valer? Îți închipuiai că sunt în stare să ofer protecții, așa mă cunoști?

— Doctore, n-ai băgat de seamă? Îmi trebuia exigența, nu indulgența dumitale. Voiam să verific bine aptitudinile băiatului, atâta tot. Dar de ce ne-am oprit în prag? Poftim, luați loc. Vă cer scuze pentru cafele, nu vor avea calitatea celor ale doctorului Cristea.

Oaspeții se așezară, unii timid, alții cu detașare prost jucată. Faur și Vlad își aprinseră câte o țigară.

— Sunt informat despre convorbirea pe care ați avut-o la consiliul științific al Academiei, începu Andronic. Acum aștept răspunsurile dumneavoastră. Dacă socotiți că vi s-a lăsat suficient timp de gândire… Nu vă grăbim, evident, deși programul ne presează, echipajul va trebui să se antreneze și mai sunt încă multe de făcut.

— E o descoperire senzațională! exclamă cu însuflețire Valer. „Efectul 409”, vreau să spun. La Academie, în timpul discuției, mi se părea mereu că nu-i adevărat, că e numai un test.

— Vezi, inspectore, unii se entuziasmează ușor! îl întrerupse Vlad, posomorât. Mă întreb dacă-și dau seama, într-adevăr, despre ce e vorba.

— Îți cunosc rezervele, răspunse neutru Andronic. Și le consider întemeiate. E drept, acum doi ani, la Câmpeni, declarai că, în calitate de descoperitor al „efectului”, ții să duci cercetările până la capăt, asumându-ți răspunderea. Și eu îți spuneam că mai sunt și alți oameni, la fel de buni, dispuși să se angajeze în locul dumitale. Obligația noastră morală era să-ți propunem un loc în viitoarea expediție. Și-ți rezervasem chiar o funcție de răspundere. Dar dumneata

nu ne ești obligat cu nimic. Să-ți consemnez refuzul?

— Joci dur, Bogdan Andronic! murmură Vlad, după o scurtă pauză. Ai impresia că expediția va fi o joacă?

— Uite ce e, interveni Faur, nerăbdător. Să începem întâi cu cine vrea să meargă.

— Răspunsul dumneavoastră îl am, Emil Faur! replică Andronic. Mi l-ați dat între două numere ale urechelniței dresate.

— Am și o completare de ultimă oră. Nu doresc să fiu șeful nimănui. Roagă-ți secretara să consemneze asta în stenogramă.

— Și eu vreau să merg! declară pilotul, cu o privire disprețuitoare către Vlad. Îmi cunoașteți aptitudinile. Și cred că n-o să vă fac de rușine, chiar dacă zborul acesta va fi real, și nu doar simulacru.

— Pe vremuri erai ceva mai modest, Valer!

— Nu vă supărați, îmi rezerv modestia pentru la întoarcere. Acum e nevoie de oameni hotărâți și curajoși. Nu-i așa?

— Văd că aici se pune preț pe declarații! observă cu maliție Vlad. Realitățile nu prea contează.

— Ai mai rămas dumneata, doctore! zise Andronic, ignorând replica fizicianului.

— Fii sincer, Andronic, îl rugă medicul, cine m-a propus în echipaj? Dar fii sincer!

— N-ai înțeles? se miră celălalt. Eu, cine altul? Pe dumneavoastră toți v-am propus eu.

— Și în ce calitate, dacă-mi e permis să întreb?

— De viitor comandant.

Timp de câteva clipe se făcu tăcere. Andronic nu-l scăpa din ochi pe Vlad. Fizicianul strivi țigara în scrumieră, frământând-o îndelung, până ce filtrele, amestecate cu resturi de tutun, se prefăcură într-un cocoloș inform.

Medicul sorbi din cafea și se strâmbă:

— Ai dreptate, e mizerabilă.

— Dați-mi voie!

Valer își trecu mâna prin păr, cu un gest copilăresc.

— Vă felicit din toată inima! Dacă nu eram decis să particip, după vestea asta m-aș fi hotărât. Cu dumneavoastră comandant, nu se poate să nu…

— Te-ai gândit bine? întrebă Cristea, oprind efuziunile zgomotoase ale pilotului.

— Ne cunoaștem de când ți-am fost student, doctore! răspunse Andronic fără șovăire. Știu că-ți iubești și-ți aperi studenții. Sigur că, neavând nici dumneata obligații față de nimeni de aici, ești liber să refuzi.

— Știi cum se cheamă ce faci tu acum? șopti medicul, deodată foarte palid.

— Nu mă judeca! îl rugă repede Andronic, punându-i mâna pe braț, cu un gest plin de afecțiune. Te rog, nu mă judeca încă! Doar dacă se termină prost. Numai atunci.

— Nu-mi place să rostesc cuvintele pe care le meriți. Nici de față cu lumea, nici în doi.

Sorin Cristea respira greu, nerevenindu-și din paloare.

— Te-am iubit și te-am respectat ca student și ca om.

Andronic nu-și plecă privirile.

— Oricât de cinic și insolent ți se pare faptul că te-am propus în echipaj, în *acest* echipaj… crede-mă, doctore, din dragoste și respect am făcut-o! Gândește-te la asta, te rog!

— Aș putea să telefonez de aici? se interesă Vlad pe neașteptate.

Andronic și Cristea își întrerupseră ciudatul dialog, neînțeles, probabil, de niciunul dintre cei prezenți, și se uitară amândoi la fizician, cântărindu-l cu privirile.

— Telefonul? Ce număr doriți? interveni secretara, curmând tăcerea stânjenitoare.

— Mulțumesc! răspunse Vlad. Mă descurc și singur! Pot să sun de alături, de la dumneavoastră?

Se ridică și ieși fără să mai aștepte răspunsul. Gazda profită de pauză și-i făcu semn lui Emil Faur să se mute pe scaunul de lângă el.

— Cum ți se pare? îl întrebă încet pe bătrân.

— Ia uite ce comandant energic! șopti acesta, aprinzându-și o nouă țigară. Te-am admirat cum ne ții pe toți în șah.

— Iertați-mă! răspunse Andronic. Pentru comedia de acum trei ani. Țineam să aflu dacă vă mai amintiți întâmplările de pe „Alpha” și încă nu aveam o calitate oficială.

— Lasă că te-ai descurcat, nu te plânge! Dumneata ai aranjat să se așeze holografia aceea în bibliotecă?

— Altfel cum ne-am fi putut cunoaște? Săraca bibliotecară, ce-o mai chinuia frica!

— Mi-am dat eu seama din partea cui veneai! Povestea cu tovarășul de zbor era o mică și nevinovată diversiune. Am așteptat să mă chemi.

— Cam mult, nu?

— Timpul lucrează pentru mine.

— Mi se pare că viața începe să arate altfel. S-a zis cu stereotipia conflictului.

— Te plângi cumva? Observ că-ți creezi singur stările conflictuale. Vlad, de exemplu, te iubește, nu glumă!

— Își iubește descoperirea. De dragul ei e silit să meargă cu noi. I-am rezervat funcția de secund.

— Mai rău nici că se poate. La orgoliul lui…

— De bună seamă. Nu-i el omul locului doi. Trebuie ajutat numai să-și depășească teama de eșec. Știi cum? Îndârjindu-l să-mi descopere greșelile, să-mi dovedească incapacitatea de comandant.

— Nu-ți lipsește curajul.

— Am două ajutoare. Unul tânăr, puțin naiv, care se pierde ușor, însă e dornic să se afirme. Vorbesc de Valer. Și altul cu multă experiență, bun cunoscător al oamenilor și căruia îmi voi permite să-i cer sfatul. Ca să greșesc cât mai puțin.

— Nu mă tămâia, băiete! Dar ceilalți doi, ce-ți sunt?

— Altfel întreabă-mă: ce le sunt eu lor? Și-ți răspund fără ezitare: prieten.

— Văd că ne-ai încurcat unul cu altul, iar dumneata cu toți.

— Poate așa e și bine. Să nu ne plictisim pe unde ne ducem.

Vlad se întoarse în birou, închise cu grijă ușa masivă și spuse, fără să privească la nimeni:

— Am decis să particip. Dacă vine și doctorul Cristea.

Toamna târzie a anului întâi

Bătrâna întindea rufe la uscat, în grădina din spatele casei, privind cerul deasupra muntelui Miroslava, să vadă încotro pleacă norii. Dimineața era mohorâtă și rece, fuioare de ceață atârnau prin pădurea tânără, desfrunzită, de pe crengile negre se scurgeau picături, pe covorul de foi galbene, pătrunse de umezeală. Lumina plutea peste vale, aurită de culorile triste ale toamnei. Bătrâna nu-l auzi pe Valer apropiindu-se; scutura așternuturile mari și albe. Le desfăcea cu o deschidere largă a brațelor, le arunca peste frânghie și ele, dintr-o dată ușoare, coborau cuminți de o parte și de alta a acesteia. Băiatul îi urmări mâinile zbârcite, roșii de frig, minunându-se cât sunt încă de agile.

— Sărut mâna, mamă! zise într-un târziu.

Bătrâna se opri din lucru, rămase o clipă nemișcată, parcă să se convingă că a auzit bine, apoi își întoarse fața spre el, cu un zâmbet care îi lumina numai ochii.

— Ai venit să mă vezi, Valer! spuse cu vocea egală, ca și cum ar fi vrut doar să afle el că i-a remarcat prezența.

— Am venit. Nu-ți trebuie un ajutor?

Începură să întindă amândoi albiturile, cu gesturi așezate, de oameni care prețuiesc lucrul bine făcut. Se priveau când și când, fără să se caute anume, potrivindu-și mișcările, și-și vorbeau astfel într-o limbă a lor. Domoală și statornică, la fel cum le era și munca, deprinsă de mult,

din lungul număr de ani de când se obișnuiseră să trăiască singuri în casă, cu grijile și bucuriile împărțite în doi. La sfârșit, mama ridică funia cu prăjina înaltă de alun și, ca la un semn, rufele se umflară în vânt, își ridicară marginile într-o fâlfâire dezordonată.

— Parcă ar vrea să zboare, murmură el, cu un fel de bucurie copilărească.

— Numai de n-ar da o ploaie! răspunse bătrâna, ridicându-și iar fața spre culmea Miroslavei. Ce-i și cu vremea asta, se plânse ea, s-au stricat semnele, nu mai știi dacă stă să plouă, dacă vine soare… Hai, Valer, să-ți dau să mănânci!

Luă cu greu ligheanul în care adusese rufele și scaunul de dedesubt, și nu-l lăsă pe băiat să i le ducă. Porniră alături pe cărarea îngustă, năpădită de iarbă, și casa, cum o vedea el de sus, din deal, părea și mai mică decât o lăsase ultima dată; și la fiecare întoarcere de prin locurile unde îl purtaseră nevoile și norocul, o descoperea, cu o strângere de inimă, mereu mai gârbovită și mai strâmtă.

— Poate mergi la Bistrița, mamă, până vin înapoi.

— Dar casa asta ce are? replică bătrâna, cu aceeași voce egală, ca a oamenilor învățați să fie singuri, să-și vorbească de unii singuri, lor înșile, încât și când au în față un interlocutor par că tot lungul lor monolog îl repetă. Că tu ai crescut în ea și nu văd să fi crescut strâmb.

Trecură pragul tocit și intrară prin coridor în bucătărie, după un obicei hotărât și el de mult: lui Valer nu-i plăceau atențiile care se cuvin mai degrabă oaspeților, cum ar fi, de pildă, să mănânce în sufragerie. În casă era cald și plăcut, mirosea a mere și a frunze uscate. Bătrâna trecea de la frigider la plita cu infraroșii, ducând carne, ouă, o oală grea de tuci plină cu ciorbă, scotea din cămară pungi cu făină și zahăr, revenea la frigider, de unde lua cutia cu brânză proaspătă, căta în cămară, iar, borcanul cu jumări, se uita la o ceașcă unde turnase lapte peste drojdia de bere, cotrobăia prin dulapuri după țuică și paharul

băiatului, pe când Valer, așezat ca întotdeauna în capul mesei, de când locul acela rămăsese gol, și toropit de dogoarea caloriferului, închisese ochii pe jumătate, gustând pacea care se degaja din roboteala bucuroasă a mamei.

— Ce faci, ce faci? îi puse obișnuita întrebare. Vrei să mă îngraș cât stau aici?

— Păi, dacă eu nu gătesc, că sunt singură! îi reproșă ea, tot ca de obicei, că stă mai mult prin străini decât pe acasă. Și tu nu-mi spui că vii, să mă pregătesc și eu cum pot pentru tine!

— Chiar nu mergi la Bistrița? insistă el. Parcă tot e mai bine acolo.

— Ce știu eu cum e mai bine! răspunse bătrâna, vorbind cu sine.

Tăcură apoi și se mulțumiră să se aibă alături. Ea frământă aluatul de plăcintă, fripse carnea, sparse ouăle în tigaie și așternu masa cu o față curată, tăie pâinea, puse tacâmuri și farfurii pentru băiat, îi turnă țuică. Și el începu să mănânce, pândind să simtă dinspre cuptor mirosul plăcintei.

— Va să zică, te duci, până la urmă! zise mama, și acum se uita la băiat cu dinadinsul, îi căuta trăsăturile știute, îi descoperea fire albe în păr, o cută la colțul ochiului și se mira în gândul ei cum de-l crede ea tot copilandru și cum a trăit să-i vadă prima atingere a bătrâneții.

— Mă duc, confirmă el după o vreme, și-și puse bărbia în piept, îndărătnic, ca în copilărie. Nu-ți fie frică, mă duc și mă-ntorc.

— Tot mai vrei să-i faci *cuiva* în ciudă!

— Îi fac, mamă! La toți le fac, câți au crezut și mai cred că am fost buni de lepădat amândoi.

— Taci, tu! Lasă-i într-ale lor.

— Cum să-i las? Dar ei ne lasă, mamă?

— Gândește-te că am trăit și n-am murit, și asta le e pedeapsă destulă.

— Nu. Asta n-are cum să le fie. Și câinii trăiesc, cât se găsește de mâncare, și mâncare nu ne-am plâns nici noi, am muncit și-am găsit. Dar nu cu viața de azi pe mâine ne arătăm puterea. Abia când vom ajunge departe, unde ei cu gândul nu gândesc. Să se ascundă, să intre prin curțile oamenilor când s-or întâlni cu noi pe stradă. Și noi să nici nu râdem măcar, să nu le facem cinstea de a-i lua în râs.

— Ești prea îndârjit.

— Am luat-o pe un drum unde nu mă pot opri.

— Mi-e teamă să nu te înstrăinezi, cu patima care te poartă.

— Am unde mă întoarce, dacă obosesc sau nu mai văd drumul. Dar ia, ia stai! Nu crezi că plăcinta s-a copt?

— Uite ce înveți tu pe la școlile pe unde umbli!

Bătrâna surâse, fără să se fi eliberat de grijă.

— Schimbi vorba, mă mai faci și nepricepută...

Același an, același anotimp

— Promite-mi, cel puțin, că vei avea grijă de tine!

Despina își proba rochiile în fața oglinzii, drapându-se cu ele peste halat, strângându-le talia, înfoindu-le umerii, și le arunca neglijent, una peste alta, pe scaunele dimprejur. Doctorul, în prag, rezemat de tocul ușii, o privea fără să o vadă. Cuta de amărăciune îi ridicase colțul gurii în rictusul obișnuit.

— Nu trebuie să te superi, răspunse fata, cu o liniște și o siguranță de sine pe care el nu i le cunoștea.

— De ce să mă supăr?

— Trebuia să vină odată și ziua asta. Îmi pare rău doar că s-a întâmplat târziu.

— Te-ai gândit bine înainte...

— Uite și tu ce inutile sunt! Despina lăsă o altă rochie să cadă peste celelalte. Câți ani mi-am închis în ele,

așteptând! Și cu ce m-am ales? Cu Alexandru?

— Credeam că n-o să dramatizezi! La urma urmei, tu singură...

— L-am iubit, tată! Eu știu cel mai bine ce-a însemnat Alexandru în viața mea... Și ce-am fost eu pentru el. Am măsura exactă a lucrurilor.

— O certitudine, desigur!

— Desigur. Una dintre puținele pe care le dețin.

— Sunt, totuși, mai multe?

— Încep să le caut. Așteptarea nu duce nicăieri. Nici măcar spre un făt-frumos. Aș fi putut să plec după ce mai întâi porneai tu spre „Endymion”, să-ți flutur batista la cosmodrom, ca pe o minciună. Dar nu era cinstit, așa-i?

— Despina, poate vrei să ne certăm?!

Fata se opri, surprinsă de tonul lui rugător. Luase înapoi, de pe scaun, rochiile și începuse să le strângă. Îl privi pe doctor cu atenție, dar nu putu să citească nimic în spatele măștii lui de resemnare.

— Nu te-nțeleg!

— Liniștea asta... începu doctorul, dar nu mai termină.

— Îți pare rău după Alexandru? Te asigur că el suferă mult mai puțin pentru tine. Și pentru mine, de altfel. Îl încearcă numai nedumerirea, nu-și dă seama unde a greșit. Doar îmi asigura o viață fără surprize și emoții, un cerc de oameni bine aleși, o situație de invidiat - tot ce-și poate dori o femeie. Și eu, în schimb, n-aveam altă obligație decât să fac și să primesc vizite, să-mi plimb frumusețea la recepții și spectacole de gală, să port, cu demnitatea și distanța cuvenită, blazonul familiei Dragomir... Nu te-am prea văzut neliniștit de perspectivă, tată!

— Dar tu erai?

Despina așeză veșmintele în despărțiturile înguste și înalte ale dulapului din perete. Mângâia țesătura în treacăt, îndrepta pliurile și dantelele, surâzându-i fiecăreia, ca unei amintiri.

— Eram încredințată, zise după un răstimp, că ai ambiții

mari cu privire la mine.

— Ești frumoasă.

— Un accident. Peste zece ani voi fi mai puțin, peste alți zece se va spune doar că am fost. N-am contribuit cu nimic la asta. Mă pot conserva, dacă vrei, printr-o căsătorie cu o partidă bună.

Doctorul se simțea înconjurat de neputință ca de un labirint. Cu toate replicile încerca o ieșire, și toate răspunsurile fetei îl aruncau, prin văgăunile coridoarelor strâmte, înapoi, în mijlocul jocului de ziduri.

— Atunci cu ce-am greșit? Admiți că undeva trebuie să fie o greșeală!

— Acum dramatizezi tu. Ce să-ți spun?

— Ai luat o hotărâre. Știu că n-o să ți-o schimbi. Dar nu înțeleg de ce așa, dintr-o dată, și de ce să pleci tocmai acolo, pe Pluton...

— Tată, hai să ne împăcăm, te rog!

— O ceartă ar fi fost mai de folos.

— Nu ne putem despărți așa! Te rog! Uite, îți povestesc o întâmplare, e hazlie, ai să vezi! Când am câștigat campionatul de iahting, era în concurs și pilotul vostru, Toma Valer.

— Am citit ziarele. Ți-a cedat locul.

— A! Ai citit ziarele... Și eu credeam că nu știi. Alexandru nu venise atunci să mă vadă. Era ocupat. N-avea timp să caște gura la întreceri sportive.

Doctorul își apăsă ochii cu degetele. Căzuse în mijlocul labirintului, prea obosit ca să mai încerce să lupte.

— Asta vrea să fie un reproș? întrebă, cu gura uscată.

— De ce? Am zis că ne spunem întâmplări vesele. Mai hazliu e că pe urmă, când ai stat de vorbă cu Valer, i-ai ascuns că tocmai fiica ta l-a făcut să piardă concursul.

— Ce legătură are una cu alta?

— Păi nu înțelegi gluma, tată? Tu mă puseseși într-un sertar, așa cum pun eu aici rochiile - mă știai frumoasă, cuminte și destul de deșteaptă ca să nu-mi complic viața

inutil. Și eram un capitol închis pentru tine, capitolul ultim al unei cărți cu final previzibil și fericit. Așa m-ai predat lui Alexandru, și el tot așa m-a pus în bibliotecă, pe raftul central, bine protejat de sticlă; să fiu și ferită de praf, și admirată de la o distanță respectuoasă. Și-acuma, uite, situația comică peste măsură: în acțiunea limpede și cenușie, ca un cristal fumuriu, a capitolului meu, apare, nu știi de unde, un zănatic meschin și orgolios, Toma Valer, unul care-mi declară cu seninătate că el nu participă decât la concursurile unde e sigur că va câștiga. Și o spune cu un aplomb și o obrăznicie care ele singure meritau o lecție usturătoare. Și hazul crește, tată: Despina Cristea, adică fiica ta, îl întrece pe Toma Valer, și nu-i pasă de faptul în sine că l-a întrecut, ar mai vrea și să-l vadă și pe urmă să-i dea prilejul să împartă victoria cu ea, ca să nu se mai grozăvească, dar nici să nu piardă întrecerea asta la care el ținea atât. Așa că își răstoarnă barca, îl așteaptă s-o ajungă din urmă și se suie în barca lui. Iar Toma al nostru nu pricepe nimic și, credincios devizei, abandonează cursa ca un laș și-i dă el fiicei tale o lecție de neuitat - adică ce înseamnă să știi să ceri de la viață, și ce înseamnă să știi să iei, și cum e să te bizui pe un prieten, și cum e când nu te ai decât pe tine însuți. Pricepi? Și mai e și un epilog din capitolul ăsta bizar: doctorul Sergiu Cristea și viitorul său ginere, Alexandru Dragomir, află de întâmplare, dar preferă să o ignore.

— N-am ajuns încă să te cunosc, șopti tatăl.

— N-o abordează nici de față cu mine, nici de față cu Toma Valer, ca și cum, în ziua aceea de iunie, ar fi suferit amândoi de amnezie. Nu râzi? Mai am câteva istorioare la fel de amuzante, care mi-au tot mutat linia vieții ba în sus, ba în jos, numai așa, ca să nu rămână dreaptă, cum o credeai tu. Tată! Nu pleca…

— Nu plec.

Doctorul își strânse halatul la gât, prizonier al gesturilor intrate și ele, de mult, într-o sufocantă obișnuință.

— Mă gândeam… O cafea poate ne-ar prinde bine.

Despina își ascunse fața în umărul lui.

— Stai aici! îl rugă. Hai să ne împăcăm! Am fost rea.

Îi mângâie pieptul cu palmele, cuibărindu-și capul în pânza moale a halatului.

— Câteodată uit de necazul tău din tinerețe… Nu uit, mă prefac. Din pricina lui m-ai lăsat să trăiesc cum îmi place, dar mie-mi plăcea să mă cerți și să mă înveți… Tată! Vreau numai să știi că am crescut. N-o să te fac de rușine.

— De ce tocmai pe Pluton, Despina?

— Fiindcă acolo se instalează primul cosmodrom! răspunse ea în glumă, dar glasul îi suna neconvingător. Și eu sunt specialist în decolarea și aterizarea astronavelor. Ai uitat? Tehnician cu înaltă calificare!

— Te-ai gândit bine înainte! șopti doctorul Cristea.

— Vreau să-mi încep viața spectaculos. Și tu? Ce, tu nu faci la fel? N-ai să începi să trăiești din nou pe „Endymion”, dacă te duci cu?…

Bătrânul înlătură, cu o mișcare domoală, mâinile fetei.

— Când pleci?

— Probabil că la iarnă.

— Cel puțin n-o să fiți în preajma noastră când ne facem experiențele. Pluton e acum în cealaltă parte a orbitei, tocmai peste vreun secol ajunge în dreptul stației cosmice. Poate că n-o să întârziem pe acolo chiar până atunci.

Doctorul se strădui zadarnic să zâmbească.

II. ZIUA ZERO ÎNTR-UN TIMP FĂRĂ CALENDARE

După-amiaza

Obosit de prea îndelungata, zadarnica pândă cu auzul mereu în alertă, Emil Faur veni la cabană crezând că, după atâtea zile de absență, revederea decorului familiar îl va ajuta să treacă peste incertitudini. Dar avu surpriza să pătrundă într-un spațiu străin, incapabil să-i trezească reacțiile mult așteptate: îl primea o casă în paragină, parcă nelocuită de un veac, deși nici cincisprezece ani nu trecuseră de la construirea ei. Îi descoperi cu stupoare arhitectura vetustă, jalnica bătrânețe a mobilelor, țesăturile decolorate și roase, urmele climei aspre în lemnul pereților, în acoperișul găurit, pe unde ploaia trecea în voie.

Se întrebă ce vrajă îl orbise până atunci, ascunzându-i adevăratul chip al lucrurilor. Încă de la sosirea pe „Endymion” văzuse că plouă în cabană. Hotărâse să repare șindrila, mai ales că se pricepea nițel la dulgherie și lesne și-ar fi procurat și unelte. Personalul tehnic al stației și cercetătorii care lucraseră aici, înainte de a se întoarce pe Pământ din motive de securitate, se amuzaseră o vreme de intenția sa. Tradiția locului cerea să se respecte, fie și la o asemenea scară derizorie, ravagiile unei naturi transplantate atât de departe în afara planetei mamă; Faur, cu spiritul de ordine ce-i era caracteristic, abia că se mobiliză și mai mult pentru a-și duce la bun sfârșit hotărârea - însă pregătirea animalelor pentru experiență nu-i lăsă timp liber mai deloc; primăvara trecu repede, apoi, în vară, se luă cu alte treburi, nu găsi răgaz decât să-l suie pe Valer în pod, să astupe găurile pe unde vedea zare de lumină, mulțumindu-se cu acest simulacru de

intervenție, cel puțin atunci, în febra premergătoare experienței.

Totuși îi plăcuse aerul bătrânesc al clădirii, mobilele ei masive și șubrede, care se hâțânau la orice atingere, căminul larg și înalt, afumat de focurile care în sezonul rece nu se stingeau aproape niciodată. Un farmec nespus părea că se degajă aici de pretutindeni, și era imposibil să poposești pe stație mai multă sau mai puțină vreme și să nu vii zilnic la cabană, sub pretextul prânzurilor sau al cinelor comune. Dorința oamenilor de a-și părăsi vilele moderne de pe platou, bătătorind poteci pe unde iarna poleiul îi făcea să alunece, iar vara bolovanii colțuroși le stricau încălțămintea, nu însemna decât o întoarcere la universul de amintiri despre cei dragi rămași acasă, pe Pământ.

Și iată că vraja s-a dus, ca și cum un film vechi, frumos colorat, s-ar fi rupt în mijlocul proiecției, și în lumina crudă a sălii a rămas numai un ecran peticit. În picioare, lângă fereastră, Emil Faur privea în jurul său, nevenindu-i să creadă că obiectele acelea, atât de îndrăgite și vii, l-au părăsit fără veste, chiar în momentul când el avea mai multă nevoie de tovărășia lor. De parcă s-ar fi simțit trădate, își retrăseseră încrederea, au tăiat punțile comunicării și s-au închis sub aparența de paragină - ca niște bătrâni pe care nu i-ai ascultat și te abandonează, își ascund inutila înțelepciune, mimând neputința.

Pendula din spatele ușii hârâi scurt. Bătăile rare și grave făcură să zornăie porțelanul crăpat al cadranului. Din buchetul veștejit de pe masă, o floare galbenă se desprinse și căzu lângă farfurii, semănându-și petalele printre resturile de mâncare mucegăite.

Faur, care se încordase fără voie la auzul sunetelor, își lipi fruntea de geamul rece și umed. Afară, după săptămânile de secetă, pietrele biciuite de ploaie abureau, iar brazii, înșirați de-a lungul povârnișului, către plajă, se înecaseră în ceață. Pârâul ieșise din matcă și se prăvălea

tulbure din înaltul platoului, cu bolovani și crengi smulse de vijelie. Furtuna își pierduse din putere, dar ploaia continua să cadă pe dinaintea unui soare imperturbabil, gata de asfințit. Din când în când șuvoaiele ei se mai subțiau, se răreau, pulberi argintii încremeneau o secundă în aer, pe urmă altă aversă se năpustea peste pădure, tropotind mânios, cu bufnituri de tobe îndepărtate.

Vlad își întinse mâinile, dezmorțindu-le, și le lăsă apoi pe genunchi, cu grijă să nu facă zgomot. Alături de el, Valer adormise cu fruntea rezemată de marginea inferioară a ecranului și cu o expresie de suferință întipărită pe chip. Secundul oftă încet, întorcându-și privirile către puntea uriașă a stației, ce se întindea până departe sub ei, scăldată în razele proiectoarelor - o prăpastie largă, strălucitoare și moartă, pe marginile căreia roiuri de antene se legănau indiferent. Ici-colo, roboți încremeniți în așteptare brăzdau albul metalului cu zeci de umbre crescute împrejurul lor ca emanația unor sori întunecați.

În față, mult mai departe, în cerul pustiu se deschisese un gol în centrul căruia, indetectabilă, pulsa, de câteva zile, materia sau energia aceea cu totul nouă. Niciun aparat nu-i putea urmări evoluția, iar dacă n-ar fi fost creșterea nefirească a câmpurilor gravifice, n-ar fi existat, poate, niciun semn pentru ei despre ceea ce se ascunsese în miezul de catifea întunecată al vidului. De aproape o săptămână, de când, cu rachetele lor, bombardaseră fragmentul de meteorit adus până aici din roiul aflat între Marte și Jupiter, se chinuiau fără folos să-și închipuie ce se petrece în infernul materiei sale dezmembrate.

Cum e cu putință să mai crezi, după ce ai văzut animalele de experiență revenite din laboratorul spațial, cum să crezi că un om, odată ajuns în mijlocul unei asemenea dezlănțuiri de forțe, va putea supraviețui ca să-și îndeplinească misiunea?

Valer dormea un somn tulbure, asaltat de imagini răzlețe, învălmășite. Încerca mereu să se trezească, ajungea până în pragul veghei, cu dorința imperioasă de a-l căuta pe comandant, și din nou somnul, agățându-se de el cu fire unduitoare, catifelate, îl trăgea irezistibil în căderea lui fără sfârșit. Câte un gând răzleț plutea în urmă-i, ca un fuior de fum, se destrăma înainte ca el să-l audă, să-i priceapă înțelesul.

O visă pe Despina.

Se făcea că Despina trece o apă, într-un asfințit, pe un câmp cu arătură proaspătă... Calcă din piatră în piatră, să nu se ude, și duce în brațele întinse o pâine. Malurile, rupte din loc în loc, sunt înalte și repezi, pline de lăstăriș. „Unde te duci?” o întreabă mirat Valer. „Ce vrei?” se supără fata, și pe fundalul verde, mișcat de vânt, s-a oprit, frumoasă și dreaptă în rochia albă, lungă până la glezne. „Unde treci apa? se tot miră el. Că nu te-am văzut de nu știu când, și tu te grăbești!” „Mă grăbesc, că e nuntă! spune ea, și râde, se întoarce și-și vede de drum. Astăzi se-nsoară Valer, n-ai auzit?” Vântul răbufnește în susul apei, rochia Despinei s-a udat, ea aleargă acum, abia atingând rotunjimea alunecoasă a pietrelor. Și cum se duce, fără o privire înapoi, trupul subțire pare să i se topească în mal și în frunze. „Despina!”... „Degeaba mă strigi. Ești prea departe...”

Emil Faur, care tot încercase să fugă de el însuși, prevedea că o să vină cândva o asemenea clipă a răfuielii, când n-o să aibă unde să se retragă și va fi nevoit să se înfrunte, să-și dea socoteală singur. O dorise cât mai îndepărtată clipa asta, și totuși nu; se păru că a sosit prea devreme. Poate fiindcă o simțea mereu în preajmă-i, se învățase cu ea, a pândit-o și adesea i-a provocat apariția, uneori socotind că va birui în confruntarea inevitabilă, alteori speriat, obosit de jocul prea lung cu sine și dornic să sfârșească în vreun fel.

Ar fi bine, firește, să nu te gândești la scadență niciodată, nici chiar când te silesc împrejurările. Și să capeți cumva certitudinea că mâine, printr-o spectaculoasă răsturnare de situații, vei avea prilejul să te realizezi, că timpul în aparență pierdut o să-și înmiască valoarea, însumându-se în ceasul unic al împlinirii. Dar dacă mâine piesele negre - oameni și întâmplări potrivnice - te împing într-un colț al eșichierului, fără putință de scăpare?

Se desprinse de la fereastră și se lăsă pe lavița lungă, al cărei spătar, savant traforat, îl primi cu un scârțâit subțire. Își trecu palma peste lemnul bătrân și privi atent la petele de praf adunate pe degete. Tristețea nu-i dădea pace - durere potolită a unor vechi întrebări, ajunse cronice, o blândă și domoală detașare de furia naturii și, mai presus de ele, nedumerirea, de acum resemnată, în fața acestui interior cu totul străin (ea însăși paravan al unei neliniști prea adânci pentru ca el să nu simtă nevoia să și-o ascundă).

Se ridică și dădu ocol mesei, mângâind în treacăt scaunele înalte, patinate de vreme. Dacă va arunca resturile de mâncare, va schimba tacâmurile și florile și va aprinde alte lumânări în sfeșnicele de aramă și-ar putea închipui că săptămâna trecută e abia la începutul ei. De n-ar fi recea îmbătrânire a mobilelor și nerăbdătoarea lui dorință de adevăr…

Nu-l auzise pe Andronic intrând. Îl văzu, deodată, în colțul cel mai îndepărtat al camerei; încerca să-și scoată cămașa murdărită adineauri de animale și nu-și putea trage mâinile din manșetele prea strâmte. Andronic îi evită privirea și se strădui să zâmbească. Era emoționat, speriat și nu se ascundea, nu afecta un calm de bravadă.

— M-am gândit, spuse tare, m-am gândit că e mai bine să plec cu unul dintre „cărăbuși”. Cu „Phoebus”.

Emil Faur se apropie încet, îl ajută să se dezbrace și îi împături cămașa, așezând-o și netezind-o pe brațul stâng. Se despărțiseră în urmă cu câteva minute, lângă animalele

aduse din laboratorul spațial. Comandantul continua, cu eforturi, discuția întreruptă atunci; pentru Emil Faur minutele scurse fuseseră lungi cât o viață de om.

— Crezi că reușești..? murmură biologul.

— Oricum, o să fiu mai protejat. L-am rugat pe Vlad să încarce cât mai multe rezervoare energetice, pentru reciclarea aerului și a apei. Am să iau și rezerve de hrană. Și un computer, să-i încredințez pilotajul. Deși n-o să-mi fie de niciun folos.

— Andronic! izbucni Emil Faur, dominat de spaimă. Dumneata le știi pe toate, Andronic! reluă apoi, neutru. De când te cunosc ești așa.

— E mai folositor un computer viu decât un *integral* mort.

— Trebuie să și râd la gluma asta?

— A fost chiar o glumă… Cel mai mult mă sperie singurătatea.

— Nu știu ce cuprinde exact mandatul dumitale de comandant. Crezusem că știu, adică, până la începerea expediției, dar văd că rămâi un om al surprizelor, nu te dezminți.

— Cineva e sortit să-și asume riscul. Cine, dacă nu eu?

Emil Faur mai netezi o dată cămașa și se întoarse să plece. Andronic îi atinse umărul.

— Sunteți convins că ar fi bine să renunțăm?

— Nu, izbucni din nou bătrânul, acum îndârjit, nu, și tocmai asta mă chinuie. Omule, cum nu-ți dai seama că ai nevoie de mine *acolo?*

— Aș avea nevoie de toți.

— Lasă dracului speculațiile, vorbesc cât se poate de serios! Sunt singurul în stare să te ajute, sunt exobiolog, cercetarea altor lumi e sarcina mea principală, și te pot apăra de primejdii, stăpânesc la perfecție principalele coduri de comportament ale tuturor ființelor de pe…

— Nu cumva începeți să vă lăudați?

Bătrânul ridică din umeri a neputință, dar ochii îi

străluceau de febrilitate.

— Parcă ziceai, în perioada antrenamentelor, ca trebuie să lucrăm în echipă. Singura noastră șansa e munca în echipă. Vrei să-ți asumi tot succesul, da?

Andronic râse cu poftă, ca și cum s-ar fi eliberat de obsesii.

— Mă luați drept Valer! Altădată, dacă-mi mai amintesc bine, eu încercam să vă înfurii, și dumneavoastră îmi descurajați tentativele.

— Ești uituc. Amintește-ți că altădată doreai să-mi ceri sfatul.

— Așteptați întâi să mă întorc. Pe urmă o putem lua de la capăt. Sau vă duceți doar voi. Să nu spuneți că v-am nedreptățit. Mi-e frică! Și de moarte, dar mai ales de ce-am să găsesc în canalul de biounde.

— Trimite-l pe Vlad. Ți-a cerut-o. Și știi că nu-i cu nimic mai prejos de dumneata.

— E mai bun. De-asta i-am ordonat să rămână, e garanția mea că mă voi întoarce.

Luă cămașa de pe brațul lui Emil Faur și o ascunse la spate, ca și când vederea ei i-ar fi devenit insuportabilă.

— Parcă m-aș duce la război! șopti. Uite-așa cred că plecau bieții oameni la războaie. De murit e lesne - vorba e pentru ce îți lași pielea și pe unde.

Vlad simțea, din cabina postului de veghe, zbuciumul câinilor de experiență, și, ceva mai slab, dar distinct, neliniștea celorlalte viețuitoare din marea rezervație de pe „Endymion”. Bănui că acolo, în susul platoului, peste lac, soarele cade spre asfințit. De obicei, la vremea asta rezervația începea să se domolească, odată cu venirea serii; acum, nici măcar ploaia, care ținea de la amiază întruna, nu izbutise să adune vietățile prin adăposturi. Parcă nu se adunaseră și așa destule complicații pentru noaptea în perspectivă.

Trase cu coada ochiului spre Valer. Băiatul dormea dus,

fără să-i pese că lumina tremurătoare a ecranelor i se revarsă în explozii frenetice, policrome, peste pleoapele închise. De aproape trei zile - după ce el, secundul, declanșase „efectul 409” și, încredințând automatelor întreținerea și supravegherea acestuia, părăsise „ciuperca otrăvită” și revenise pe „Endymion” - de aproape trei zile Valer făcea naveta între stația cosmică și laboratorul spațial, să ducă și să aducă, în containere bine închise, animalele de experiență. Mâncase pe apucate, ațipise câte puțin la postul de veghe de pe puntea stației, fără să știe despre mersul experienței decât din relatările sumare și trunchiate ale lui Vlad. Nu văzuse cum arată câinii, delfinii și cimpanzeii trecuți prin canalul de biounde, așa că deocamdată era doar obosit și-și mai putea îngădui să doarmă.

Secundul privi la ceas și se ridică, atent să nu facă zgomot. Coborî treptele până în coridor, deschise ușa liftului, cu mișcări leneșe, parcă lipsite de vlagă, își rezemă umărul de ultimul buton și închise ochii. Nu se grăbea, aștepta să-i vină vremea, știa că până la urmă Andronic, cât e el de comandant și priceput să pună oamenii în situații fără ieșire, va fi silit în ultima clipă să-i ceară ajutorul, să-i transfere conducerea expediției, să-i recunoască autoritatea. Partida finală se va juca între ei doi, singurii deținători de atuuri, și Andronic va pierde. Ce e mai plăcut decât o luptă din care nu se poate să nu ieși învingător?

Liftul se oprise, cu o clătinare imperceptibilă, ușa glisă lateral și un val de aer răcoros, umed năvăli în cabină. Vlad pătrunse în adăpostul larg, terminat cu o ecluză spațioasă, pentru vehiculele cu rază lungă de acțiune, și alte câteva, mai strâmte și înguste, pentru personal. Scafandrii cosmici, închiși în containerele de sterilizare, păreau niște cadavre informe, în sicrie străvezii. Dincolo de ele, ancorate în suporturi metalice, se odihneau cele două nave, „cărăbușii” „Phoebus” și „Selene”.

Emil Faur începu să strângă de pe masă, clădind farfuriile pe brațul îndoit, fără să-i pese parcă de resturile stricate ale unor sosuri cu miros greu. Cinci furculițe și cuțite, de cinci ori câte trei farfurii, cinci cupe de cristal, inelele pentru cinci șervete. Cu câteva zile în urmă fusese rândul lui Valer să aleagă și să prepare meniul. Pe coaste domoale de dealuri, merii și prunii se scuturau de prea multă roadă, iar piersicile și pepenii începuseră să se treacă din copt. Pilotul îngrămădise de toate în fructiere și pe tăvi. Cu lăcomia caracteristică vârstei și tinereții lui nepăsătoare. Deasupra fructelor zemoase, putrezite de-a valma, se învârteau roiuri de musculițe roșii și, din când în când, cu un țiuit enervant, un țânțar dornic de răcoare, sau alungat aici de furtună.

Tresărind de repulsie, bătrânul constată că-și pătase pieptul și mânecile uniformei cu mâzga sosurilor din farfuriile înclinate. Fugi spre bucătărie, prin coridorul îngust care unea dependințele cu restul casei. Când împinse ușa îl întâmpină miasma grea a pieii de urs, desfăcută într-un colț, acoperită cu un strat gros de sare. Ploaia, trecând prin tavan, cursese tocmai pe ea și o umpluse cu resturi de tencuială.

Își deșertă brațele deasupra sitei convexe a mașinii de spălat, închise capacul și o puse în funcțiune. O undă de frig îl înfioră. Se strădui din nou și zadarnic să prindă *sunetul* mult așteptat, ori un zgomot de pași pe afară. După un clinchet melodios, fâșâitul mașinii se stinse. Brațul mobil așeza în rafturi vasele și tacâmurile uscate, în timp ce Emil Faur, nervos, adună de la capete pielea ursului și, nerăbdător să scape de ea, o târî până la fereastra deschisă și o azvârli cât putu mai departe. Măcar să-și iasă Valer din minți când va afla că pielea a dispărut!

Se uită cum pachetul inform se desface în aer, cum planează puțin și ajunge tocmai la poalele povârnișului, cum torentul, născut ca de obicei în urma averselor, îl

prinde în vâltoare și-l poartă spre pârâu. „Ce mai surpriză pentru puști!” își spuse bătrânul, își dădu seama că-i tremură mâinile.

Ploaia conteni dintr-o dată, după un ultim răpăit pe solul cald încă. O tăcere parcă ireală coborî pe urma ei, tulburată doar de vuietul surd al cascadei unde pârâul, ieșit din albie, se prăvălea printr-o scurtătură spre lac. În pădure se repetă mugetul stins al cerbului, căruia îi răspunseră păsările cu țipete repetate, asurzitoare.

Doctorul Cristea închise pe rând aparatele și se opri la fereastră, să respire aerul proaspăt. Un miros amețitor urca din ierburile până atunci oropsite de arșiță. Ascultă liniștea plină de foșnete și murmure neclare, pace vicleană și scurtă ca odihna vântului.

— Ești sănătos! zise într-un târziu și-și înclină capul. Asta ai vrut s-auzi?

Andronic își încheie fermoarele costumului de zbor. Se sprijini de carcasa combinei medicale și rămase acolo, în picioare, parcă așteptând.

— Pot merge deci la „ciuperca otrăvită”.

Nu întrebase. Îi comunica medicului o decizie.

— Analizele ți-au ieșit foarte bine. Ca de fiecare dată! confirmă doctorul pe același ton.

— Ți se întâmplă ceva de la o vreme, doctore! Crezusem că-i doar grija pe care i-o duci fetei. Am însă impresia…

— Hai să nu vorbim despre asta.

— Venisem la dumneata după un sfat.

— Deocamdată, hotărăști totul de unul singur.

— Alții îmi aprobă hotărârile.

— Cine? pufni disprețuitor doctorul. Toma Valer, care te adulează?

— Vrei să oprim experiența? Doar fiindcă a apărut ceva nou?

— Ceva nou! Uite o formulare potrivită! Dar fii pe pace, nu de la mine ai să întâmpini opoziții.

— De la nimeni, doctore! N-o să întâmpin de la nimeni.

— Cred că-ți trebuia altfel de oameni. Nu ție. Expediției. Unii fără crispări, fără porniri care să dezbine - dacă înțelegi ce spun. Tu nici nu încerci să netezești asperitățile, dimpotrivă, ne ții mereu într-un fel de alertă... Ce urmărești? Vlad a ajuns aproape un izolat. Faur îl privește cu indiferență Valer, care-ți ține partea și când nu-i nevoie, alimentează o veșnică stare conflictuală cu el, că mă și mir unde găsește atâtea rezerve de ceartă. Voi doi iarăși vă măcinați ca două pietre tari, un comandant și un secund care nu se pun de acord decât ca să nu strice chiar de tot liniștea echipajului. În fond, nu vă prea suferiți unul pe altul.

— Vorbești de pe pozițiile lui Vlad?

— Sunt prietenul lui. Singurul.

— Singurul declarat.

— Figuri de stil, Bogdane! De ce l-ai adus, dacă țineai la el? Ai văzut că din primul moment avea rezerve, nu credea nici în descoperirea lui, nici în expediție. Să-l fi lăsat pe Pământ.

— Și te mai lauzi că-l cunoști, doctore! Și că-l aperi.

Cristea întinse mâna afară, să prindă picăturile scurse de pe marginea acoperișului. Simțea nevoia unei certitudini.

Andronic își lăsă brațele în jos.

— Înțelegi acum de ce merg tocmai eu la „ciupercă”? șopti el, atât de încet, încât medicul nu pricepu ce spune.

— De ce ne-ai obligat să te urmăm până aici? întrebă acesta, întorcându-se pe jumătate. Poate aveam grijile noastre. Necazuri pe acasă...

— Venisem să-ți cer sfatul, doctore!

— Nu-ți pot oferi decât un diagnostic: ești perfect sănătos. Deși hotărârile tale o dezmint.

— Astăzi se vor lămuri toate. În noaptea asta. Când am să mă întorc...

— De ce te-ai oprit?

— Am să mă-ntorc!
— Ești foarte convins.
— Cel mai greu o să vă fie vouă. Cu spaimele și nesiguranțele voastre, cu starea conflictuală de care vorbeai. Aveți să ardeți, în câteva ceasuri…
— Ne porți de grijă!?
— Sunt bune și neliniștea, și mânia. Scurtează timpul.
Medicul își închise degetele peste urmele ploii strânse în palmă.
— Nu te duce, Andronic!

Emil Faur alese câteva gustări, trei sticle cu vinuri diferite, din producția anilor trecuți, și scoase pâinea din cuptorul electric. Își aminti apoi că n-a aruncat fructele stricate, și nici fața de masă nu-i schimbată. Se întoarse în camera largă, cu plafon jos și pereții încărcați de trofee vânătorești. Prin ușa deschisă îl văzu pe Vlad - așezat pe scară, rezemându-se cu umărul de balustrada ce mărginea terasa - și pe Valer, care, palid, încerca să urce treptele, ignorând prezența celuilalt.
— Ia stai, prietene! îl opri secundul. Unde dai buzna, așa grăbit?
— Lasă-mă! spuse pilotul. Îl caut pe comandant.
— Și asta ce-i? îl prinse Vlad de cureaua desfăcută a uniformei. Ținuta reglementară?
Valer se smuci.
— Nu-i răspund decât comandantului.
— Foarte bine! Comandantul sunt eu.
— Nu te cam grăbești? aruncă tânărul, ironic.
Vlad își întinse picioarele, lovindu-și una de alta cizmele, scurte și moi.
— Mai bine raportează, zise el fără grabă. Unde ai de gând să te duci? Îți închipui că, în pauzele dintre experiențe, răspunderile tale iau sfârșit? Ne înțelesesem să rămâi la postul de veghe de pe puntea stației. Trec peste faptul că ai adormit, e bine că te odihnești între zborurile

spre laborator, dar ce cauți în rezervație?

Ridică spre băiat o privire aspră, muncită de gânduri și, ca de obicei în astfel de momente, printr-un fenomen singular, specific *integralilor,* trăsăturile feței i se estompară, alcătuind o succesiune de fizionomii parcă străine, ale altor indivizi.

— Nu știu motivele pentru care comandantul tău îți tolera aerele teribiliste și chiar indisciplina, n-am prea înțeles niciodată atașamentul lui exagerat față de tine, dar acum gata, bagă la cap că vremurile bune s-au isprăvit - eu nu-ți mai îngădui și nu-ți mai iert nimic. La prima abatere o pățești, și încă urât, ne-am înțeles?

Se ridică încet, coborî, pășind cu grijă pe fiecare treaptă, și se îndepărtă de-a lungul potecii. Valer intră în cabană tocmai când Emil Faur, ca să lase impresia că n-a auzit convorbirea, se grăbea să adune fața de masă în jurul fructierelor puse una peste alta și din care mustul se răspândea în toate părțile. Bătrânul vru să ia pachetul în brațe, dar se răzgândi.

— Bună, tinere! îl salută pe Valer. Te-a ajuns foamea?

Pilotul nu-l învrednici cu niciun răspuns. Cu toate că se uita la el, nu păru să-l vadă cum adună colțurile feței de masă, cum le petrece peste fructiere, în chip de toarte, apoi cum ridică traista improvizată și o cară la bucătărie, atingând cu fundul ei dușumeaua și lăsând în urmă, pe scânduri și pe blănurile de mistreț, o dungă neagră, șerpuitoare. În ușă, bătrânul se întoarse pe neașteptate, să-i surprindă cel puțin un zâmbet, dar tânărul nu-și întoarse privirile după el.

„Ceai să faci când o să afli tot adevărul? îl compătimi Faur în gând. Cum l-a răbdat inima pe Vlad, să stea atât cu tine și să nu-ți spună, să nu te pregătească în niciun fel!”

În bucătărie se curăța pardoseala, așa că fu nevoit să umble prin jeturile fine ale aspersoarelor, udându-și pantalonii și cizmele. Se descotorosi de povară în cuva mașinii de spălat. Din sala mare răsună tusea lui Valer,

înceată și seacă. Faur stătu în cumpănă dacă să-i ducă de mâncare pilotului, sau mai întâi să se schimbe - nu putea suferi dezordinea și murdăria. Hotărât, urcă scara de serviciu spre apartamentul mansardat. Unde ținea uniformele de rezervă. Ajuns acolo, se dezbrăcă la piele, aruncând totul de pe el în coșul spălătoriei. Îl tenta un duș, dar se mulțumi să-și săpunească mâinile și fața la chiuvetă.

Soarele, pe jumătate ascuns, proiecta o pată sângerie pe colțul peretelui. Liniștea de afară devenise mai densă - pârâul se întorsese la albia lui, valurile se domoleau treptat. Pretutindeni se ghicea agitația viețuitoarelor, agitație acum încă mută, dar nu mai puțin amenințătoare, și nu era deloc greu să-ți imaginezi cum în curând, sub impulsul și protecția întunericului, instinctele răscolite atâtea zile în șir de „efectul 409” se vor dezlănțui, cum animalele vor începe să urle de frică și nesomn, păsările au să se vânture de colo-colo, împrejurul fiecărei vile rânduri de umbre se vor cățăra până pe marginea teraselor și pe streșini, se vor roti prin camere după un cotlon mai retras, lovindu-se de mobile și de ziduri. Fără animale ar fi fost, desigur, mult mai ușor, fără menajeria hăituită, derutată de becurile care nu vor călăuzi nicăieri, dar spre care animalele vor alerga să cerșească ocrotire, gata să-l doboare pe imprudentul care nu și-ar baricada ușile și ferestrele când aprinde lumina. Cine și-a imaginat că „efectul” mai poate fi și altceva decât un comod cinematograf cosmic, și că producerea lui la scară mare, într-un asteroid cu raza de peste 400 de metri - cu mult mai voluminos decât cel întâlnit odinioară de „Alpha” - va avea drept rezultat...

Emil Faur deschise șifonierul, și el o relicvă ca tot mobilierul cabanei. Întârzie cu mâna pe țesătura moale a uniformelor, nehotărându-se pe care s-o aleagă, de parcă nu erau amândouă la fel. În sfârșit desprinse unul dintre suporturi de pe bara de susținere, scoase și puse pe pat haina, pantalonii, cămașa.

Un scârțâit strident se auzi dinspre scara de din colo de ușă.

— Ești aici, Valer? strigă bătrânul.

Nu ghicea cu ce se îndeletnicește pilotul, a cărui mânie, după schimbul de replici cu Vlad, căuta, probabil, o modalitate să se descarce. Liniștea de afară, prea adâncă să fie adevărată, semăna cu o prevestire funestă - viața parcă se stinsese brusc, lăsând numai forme neclintite de arbori și iarbă, ca pe „Alpha”, odinioară; singure apele se agitau inutil, proiecții de mișcare prin decorul mort.

Bătrânul se smulse din gânduri și începu să se îmbrace. S-ar fi zis că tot ce-l mai interesează acum e să-și aranjeze corect ținuta. Nimeni nu se pricepea ca el să dea prestanță și o anume cochetărie uniformei create în scopuri mai degrabă utilitare decât estetice - și acesta era un truc, din multe altele învățate în anii de cosmonautică, un truc menit să-l sustragă momentului, să-l plaseze alături de timp, așa încât să nu primească direct impactul evenimentelor viitoare. Își prinse din nou la ureche pastila aparatului de emisie-recepție, se pieptănă la oglindă, șterse bine cizmele moi și lucioase, albe - culoarea întregii uniforme, aleasă tocmai pentru că era mai greu de întreținut - închise fermoarele, făcu ordine în cameră și, în fine, luându-și inima în dinți, coborî.

În bucătăria abia curățată, lăsând pete de noroi cu picioarele, pilotul se plimba și înfuleca lacom mâncarea pregătită pentru masă și pâinea încă fierbinte iar la intervale scurte își făcea de lucru cu una din sticlele de vin. Emil Faur rămase în prag.

— Ce vrei? mârâi tânărul, între două înghițituri.

Ochii roșii, înfundați în orbite, căutau împrejur cu o neliniște căreia el încerca să-i dea un aer obraznic.

— Ți-am azvârlit pe fereastră pielea de urs.

Valer se opri din mestecat. Vâna de la gât i se umflă și începu să se zbată ritmic, ca ori de câte ori îl copleșea enervarea. Cu o smucitură a capului își aruncă înapoi părul

de pe frunte.

— Aș fi vrut s-o tăbăcesc și s-o pun în fața căminului, zise, încordându-și degetele pe sticlă.

— Atunci te-ai prostit!

Bătrânul, provocator, își sprijini mâna de tocul ușii. Rugându-se cerului ca pe băiat să-l apuce o criză de nervi eliberatoare.

— Cum lași pielea aici patru zile, să putrezească, deșteptule? Mai cu seamă când ursul a murit de boală?

Tânărul se gândi o clipă și degetele i se destinseră.

— Ai dreptate! spuse neutru.

— Jupuitor de mortăciuni! pufni bătrânul, cu dispreț bine jucat.

Cu un gest brusc, Valer proiectă sticla în dreptunghiul ferestrei deschise și amândoi așteptară, fără voie, să audă clinchetul cioburilor. Apoi smulse un prosop din cuier și începu să-și frece mâinile unsuroase.

— Nu te mai strădui să mă înfurii! răspunse, cu ton de conversație amabilă. Știi că eu nu te iau în serios.

— Uite o vorbă înțeleaptă! exclamă Emil Faur, exagerându-și tulburarea reală, tocmai ca să și-o ascundă. Așa că ieși afară! Vreau să comand altă mâncare și să pun masa. Mă încurci.

— A! Masa!... Îți aștepți prietenii? iscodi Valer, dorindu-se viclean, dar trădându-și, de fapt, neliniștea. Pe Cristea și pe Vlad, cuplul ideal?

— Întocmai! zise bătrânul, și inima i se strânse de pe acum, la intuirea întrebării următoare. Nobilă virtute așteptarea, mai ales când știi ce te așteaptă!

Valer agăță în cui prosopul mânjit de grăsime, apoi, parcă amintindu-și de mania pentru curățenie a lui Emil Faur, îl luă și-l puse în coșul pentru rufe murdare. Un gest elocvent, care în alte împrejurări l-ar fi înduioșat pe acesta. Însă nu și acum.

— Unde-i Andronic? mormăi pilotul, cu voce liniștită și fermă, pentru care aproape că se invidie singur.

Bătrânul își deschise cu o smucitură gulerul cămășii, ceea ce la el echivala cu un veritabil gest de revoltă.

— Aha! făcu el, fără urmă de satisfacție Ai intrat pe mâna lui Vlad și nu-ți convine!

— Unde-i Andronic? repetă celălalt, ca și când n-ar fi auzit.

Bătrânul biolog se juca trăgându-și centura, întinzându-i la refuz articulațiile elastice. Pilotul își dădu seama că se petrece ceva grav și începutul de bănuială tulbure cu privire la comandant îi reveni.

— Asta aș vrea să știu și eu! răspunse în sfârșit Emil Faur, cu ochii în tavan. Unde-i Andronic în clipa de față?

Își coborî brusc ochii spre pilot, cu o expresie la fel de gânditoare ca și a lui Vlad mai adineauri.

— A plecat cu Phoebusul spre laboratorul spațial. De unul singur.

Valer simți cum i se cască un gol sub picioare.

— Singur? întrebă fără rost. Era vorba să mergem toți acolo, după ce se termină experiențele pe animale. S-a întâmplat ceva?

— Uite-așa, copile! evită bătrânul să-l lămurească, punând în apelativul cu care-i necăjea pe tânăr o neașteptată nuanță de amărăciune. S-a dus la „ciuperca otrăvită” să-și încerce puterile. Ne-a interzis să intrăm în legătură cu el, așa că nici eu, nici tu, nici Cristea, nimeni nu poate afla ce face. Doar Mihai Vlad, ca *integral.* Dacă l-or ține și pe el curelele.

Tăcerea devenise apăsătoare. De afară se auzi distinct bâzâitul câtorva țânțari Valer strânse mâna pe capul coșului pe care nu apucase să-l închidă. Emil Faur, întors în profil, părea că dormitează.

— Și voi l-ați lăsat pe comandant să plece! Mihai Vlad nu-și putea oferi serviciile, cum să-și riște prețioasa existență, el e dator să-mi facă mie pe șeful.

Vorbise încet, aproape cuminte, ca și cum ar fi vrut să dezmintă prin ton gravitatea vorbelor. Faur, care se

așteptase la o izbucnire violentă și ridicolă ca de obicei, își părăsi o clipă propriile-i neliniști:

— Și tu ce-ai fi dorit? Să te-acoperi de glorie, lângă Andronic?

Valer își mișcă picioarele pe pardoseală și tresări la scrâșnetul nisipului adunat pe tălpi, dar acest zgomot ascuțit îl calmă.

— Când a plecat?

— Tu dormeai la postul de observație.

— Și cam pe când se-ntoarce?

Bătrânul părea foarte interesat de priveliștea munților. Valer înțelese tot ce putea fi mai rău.

— Ce știu eu? răspunse, nesigur, Emil Faur. La nouă și jumătate va începe… Asta ne-a spus.

— Ce se întâmplă acolo? Dumneata bănuiești măcar?

— Am aflat. Câte ceva. Dar mai bine să nu te sperii.

Valer avu deodată impresia că Faur și Vlad s-au vorbit să-i joace o farsă. Bătrânul mai încercase și altă dată să-l păcălească și chiar izbutise pe jumătate, spre hazul medicului și al secundului mai ales. Profitau de ignoranța lui, de fățișul dezinteres față de „efectul 409” - care era și el o reacție de împotrivire, de minimalizare a personalității lui Vlad, a descoperirii acestuia. Îl amenințau cu pronosticuri sumbre, îi descriau urmările „efectului” ca pe niște grozăvii cărora un nepriceput nu le-ar face față niciodată, iar băiatul, evitând din instinct să se ia la harță prea tare cu *integralul* Mihai Vlad, a cărui putere o simțise o dată, oscila între spaimă, ciudă și neîncredere și-i oferea astfel glumețului bătrân exact spectacolul dorit de acesta.

— Oricum, urmă Faur, tu n-aveai ce căuta acolo, crede-mă!

— Te cred. Emotiv cum sunt…

Biologul părea foarte convins de adevărul spuselor sale.

— O viață de om, șopti, o viață am așteptat să se întâmple *asta.* Și trebuia să se întâmple până la urmă.

— Norocul dumitale, nu?

— Într-un fel, da, norocul meu…

— Să mori de râs!

Bătrânul tresări; abia acum pricepuse.

— Copile! murmură derutat. Doar nu-ți închipui că e o glumă.

— Nici gând! Ai glumit dumneata vreodată?

— Valer, crede-mă!

— Ba nu, vreau să mă sperii și eu nițel. Spune?

— Numai la asta nu mă așteptam!…

— Hai, zău, sperie-mă nițel, de încercare! Promit să mă port frumos, pe cuvânt! Ce s-a petrecut la „ciupercă”?

— Tu ai vrut-o!

— Eu.

— Du-te să vezi animalele de experiență!

— Mi-ai pus o capcană la intrare?

— Du-te să vezi animalele! Să-mi spui după aceea cum te simți.

— Ai grijă! Dacă pățesc ceva, mă plâng comandantului.

Faur ridică din umeri, cu tristețe și milă:

— Plânge-te!

Pe orizontul acum limpede se adunaseră pâclele înserării, o negură întunecat-albastră ce cotropea, fără grabă, lumina crepusculară din asfințit. O ceață străvezie se înălța dreaptă în aerul de deasupra pădurii, colorată într-un roz-pal, ușor argintiu, de sidef. Valer simțea frigul pătrunzător răzbindu-l și se lăsă în voia lui, să-i alunge oboseala, și nevoia de somn. Ar fi vrut să fumeze, ținea o rezervă de țigări în apartamentul de la mansardă, dar nu mai avea putere să dea ochi cu Emil Faur, și tutunul îi făcea rău. Ascultă atent, intrigat că nu mai aude roboteala bătrânului în cabană. Să fi isprăvit așternutul mesei? Să fi plecat?

Mai bine-așa! hotărî și se ridică încet, cu încheieturile țepene. Un fior îl străbătu fără veste. Coborî treptele terasei și porni pe cărarea din marginea pădurii. O pasăre

săgetă începutul de seară dintre copaci, șterse umărul lui Valer, cu fâlfâitul dezordonat al unei aripi și se risipi în josul pajiștii, aproape de sol, cu un țipăt jalnic. Pe urma ei veni un stol de lilieci, în plutiri strânse, rotate; de parcă s-ar fi stins undeva o lumină, ultimele licăriri de amurg lunecară deasupra stâncilor și se pierdură în simulacrul de cer. Grăbi pasul, ca și când s-ar fi știut urmărit, dar nimeni nu-și găsea vreme pentru el. Și acela dintre toți, singurul, care în asemenea clipe ar fi avut grijă să-l caute, să-l întrebe ce are de gând, plecase... Aproape în ascuns, fără Vlad, fără bătrânul Faur. Ce se întâmpla la „ciuperca otrăvită”?

Un tropot surd răsună printre trunchiuri și imediat un urlet aspru, gâtuit, neidentificabil. Valer se opri, surprins - siluete întunecate traversau în goană poteca, în fața și înapoia lui - simțindu-se, ca niciodată, străin de lumea artificială, mereu nesigură a rezervației. Un nou strigăt, vânzoleala unei încăierări scurte și aprige îl contaminară de neliniște. Se trezi că aleargă și el.

Abia mai respira când ajunse, în fine, lângă peretele metalic dincolo de care se găseau încăperile anexă. Dibui trapa ascunsă după cortina de iederă, formă cifrul, trecu peste pragul înalt, dublat cu garnituri de etanșare. Secția de exobiologie, cu lumina filtrată și penumbrele ei, cu susurul odihnitor al aparatelor în funcțiune, cu pasarelele și trecerile suspendate, din pricina cărora semăna atât de bine cu o bibliotecă veche, avu darul să-i alunge, măcar în parte, neliniștea de până atunci.

Containerele animalelor folosite pentru verificarea „efectului 409” se găseau la ultimul etaj, într-o rezervă izolată, cu deschidere spre ecluză. Pilotul le cunoștea bine, el însuși le închisese în capsule blindate, le îmbarcase pe rând în „Selene”, le depusese în suporturile conveierului din laboratorul spațial de unde le preluau rachetele purtătoare, plimbându-le prin canalul de comunicație cerebrală deschis spre Sirius, iar după terminarea fiecărei

experiențe mersese să le aducă înapoi, vârâte de automate în aceleași capsule de protecție. Din zece, câte transportase spre laborator, conveierul îi restituise doar cinci. Vlad pretindea că restul au fost reținute pentru cercetări suplimentare. Valer nu mai ceruse alte explicații; oricum secundul nu i le-ar fi dat. Nu văzuse animalele nici la dus, nici la întors - Emil Faur dorea să le ferească de orice influență dinafară. Dar dacă s-a întâmplat ceva, singure viețuitoarele acestea sunt mărturie, și ce mai contează atunci opreliștile biologului!

Încă înainte să fi ajuns la rezervă, auzi urletul unuia dintre câini, întrerupt când și când de câte un scheunat jalnic. Pe măsură ce se apropie, desluși, în răstimpuri, și câte un fluierat de delfin, câte un strigăt al cimpanzeilor, încărcat de mânie și frică. Parcă cineva sau ceva, amenințător ori agresiv, s-ar fi învârtit pe lângă containere. Valer simți cum spaima de adineauri, abia uitată, îl încearcă din nou, mai puternică decât grija pentru comandant și revolta împotriva lui Vlad, o spaimă altfel decât cele, puține și explicabile, trăite de-a lungul anilor: teama paralizantă, explozivă, față de necunoscut.

În prima boxă o găsi pe Aluna, cățeaua care fătase la puțin timp după sosirea pe „Endymion”. Zăcea agățată în chingi, frântă de mijloc, păstrând, în rigiditatea morții, spasmul ultim al unei agonii cumplite, încordarea luptei cu un dușman aflat parcă înlăuntrul ei. Picioarele dinapoi, ascunse vederii pilotului de cablurile rupte ale combinei de înregistrare, păreau răsucite laolaltă cu firele multicolore, ca și cum oasele li s-ar fi frânt în nenumărate locuri, sau mai degrabă ar fi dispărut cu totul. Valer încercă să vadă exact despre ce e vorba, dar îngustimea boxei și aparatele de control îl împiedicau să se apropie.

În nișa de alături, Rex, închis în containerul lui împreună cu puii, simțise că Aluna a murit și urla întruna.

Valer își repetă că nu înțelege, și chiar nu înțelegea, nici cauzele, nici detaliile întâmplărilor de la „ciuperca

otrăvită” - „ce nume potrivit i-am dat laboratorului spațial, și eu care credeam că nu fac decât să-l ironizez pe Vlad și experiențele lui!” Rex își lipi de calota containerului botul umed, cerșind ajutor. Cățelandrii, toți patru, i se încurcau printre picioare, agitați fiindcă și el era agitat, fără să priceapă de ce nu-i ia în seamă și de ce urlă.

— Ce să fac, Rex, ce să fac? ridică din umeri băiatul.

Containerul lor era neatins.

Urma o boxă goală. Acolo ar fi trebuit să se afle cel de-al treilea câine, Hector, care nu se mai întorsese. „Nu înțeleg, zise Valer, e limpede că nu înțeleg, de ce a rămas Hector pe - «ciuperca otrăvită»? Și îi veni să râdă prostește de jocul acesta cu adevărul. Trecu mai departe. „Parcă aș fi într-o expoziție, nu-i așa? Și știu că de aici vor lipsi alte două containere, au fost reținute pentru cercetări suplimentare, adăposteau doi cimpanzei delincvenți, săracii Didi și Toto!” Trecu mai departe și găsi, întocmai, două nișe fără ocupanți, doar cablurile aparatelor așezate frumos în dispozitivele de siguranță, pentru că trebuie să existe o ordine în toate. Și adevărul morții Alunei și al acestor dispariții și al urletului…

— Ce să fac, Rex, ce să fac?

Și adevărul începea să nu mai suporte ascunzișurile; era cazul ca Valer să înceteze cu nedumerirea și cu aceste stupide întrebări. „Dar uite că eu nu înțeleg nimic, văd că al treilea container al cimpanzeilor e neatins și Anton șade înăuntru viu și nevătămat. Nu te strâmba atâta, iubitule, nu scoate limba, că nu merge cu ironii, tu mai bine ciripește ce mama dracului s-a întâmplat acolo, cum de eu v-am dus pe toți trei și nu te-am adus decât pe tine? Spune-i lui nenea Valer! El nu pricepe, se laudă că e un deștept și când colo n-are inteligență nici cât tine. Ce-ai făcut, banditule, glumețule, ai ieșit din balonașul tău de sticlă și ți-ai strâns confrații de gât, ce ești tu, mă, maimuțoi de circ? Venerabilul Emil Faur, dresorul filosof, a avut încredere în tine și tu îmi arăți limba și te scarpini în cap!?

Ori poate ți-a fost dat să vezi ceva care te-a scos din minți? Țopăi mereu, după legea voastră maimuțească, și mormăi cântece de lume? Dar de ce Aluna e aici, moartă, și prietenii tăi nu? Ce puteau păți mai rău decât să fi murit? Există ceva și mai rău, hai că știi tu, nu face pe nevinovatul!”

Răsuflă adânc. Transpirase. Sângele i se zbuciuma dureros în tâmple și începu să se întrebe dacă nu cumva bate câmpii. Se mișca greu, clătinându-se, de parcă năuceala i-ar fi ajuns în picioare și îl făcea să se împleticească.

Ultimele patru boxe adăpostiseră delfinii, dar dintre toate containerele acestora doar două ajunseseră înapoi. În cel dintâi, Alexe îl primi ostil pe Valer, fără obișnuitele manifestări de simpatie pe care i le prilejuia venirea pilotului. Încremenit în bazin, la fundul apei, îndreptă spre el o privire tulbure, întoarsă parcă de departe, dintr-o boală sau o suferință incurabilă.

— Alexe! Nu mă mai cunoști? Ce ridicol! Tocmai asta e, că mă recunoști! Te-am mințit, ți-am înșelat buna credință, delfinule!… După ce-ți cultivasem prietenia. Poate n-o să crezi dacă-ți spun că eram la fel de neștiutor ca și tine. Are vreo importanță? Cineva a știut, nu m-ar mira să fi știut cu toții ceilalți, ce vi se pregătește. Au lucrat cu premeditare, asta îmi reproșezi tu mie acum, și eu ce să-ți răspund, că n-a fost așa? Te consolează să afli că un om, cel mai bun dintre noi, peste puțină vreme o să vă împărtășească soarta?

Urletul răsună iar, amplificat de difuzoare.

— Ce să fac, Rex?

Și veni rândul celui din urmă container, și Valer, care își închipuise că, în sfârșit, și-a cam dat seama la ce se poate aștepta vizitând această menajerie - numai că, hotărât lucru, fantezia lui pedestră era mereu sortită să nu se ridice la înălțimea realității - avu parte să-și încheie cu o mică surpriză periplul prin fața boxelor: sub marea

emisferă transparentă, plină pe jumătate cu apă, în locul lui Victor, cel de-al doilea delfin, plutea cadavrul unei vietăți, un soi de pungă informă, plutind liber, o meduză neagră, opacă, dedesubtul căreia atârnau șase picioare aidoma unor șerpi galbeni, terminați cu câte patru gheare dispuse pereche, ca niște clești.

— Nu aruncați mâncare în cuști! mormăi Valer. Păstrați curățenia menajeriei și feriți animalele de îmbolnăvire. Contravențiile atrag aspre sancțiuni.

Își duse palmele către față și se rezemă, amețit, de carcasa unui aparat din apropiere.

Aparatul funcționa din plin, înregistrând reacțiile postume ale monstrului înecat. Aberația ajunsese desăvârșită.

Seara

Pe masa lungă ardeau lumânări în sfeșnicele de aramă, împrăștiind în jur umbre și lumini dănțuitoare. Valer intră și închise imediat ușa - în drum spre cabană fusese pândit, urmărit de sutele de ochi fosforescenți ai animalelor din rezervație. Insecte se loveau de geamuri cu pocnete în rafale, ca niște gloanțe, făcând scena și mai puțin verosimilă.

— Bună seara!

În cele două părți ale mesei ședeau Emil Faur și doctorul Cristea, iar la capăt, cu fața spre ușă, Mihai Vlad, pe locul unde stătea de obicei comandantul. Lumânările, care abia alungau întunericul din încăpere, dădeau chipurilor aparențe grotești: le lungeau nasurile, le așterneau riduri și cearcăne apăsate, mustăți din răsfrângerea în sus a umbrei buzelor, li se reflectau ca pete de jar în pupile. Mâinile sprijinite de fața de masă proiectau înapoi contururi de scorpioni cu picioare tremurânde și cozi ce

piereau jos, în beznă; bucățile de pâine, tacâmurile și șervetele, hipertrofiate, își etalau denivelările, trimițând până la pereți imense conuri de întuneric.

— Bună seara! repetă Valer, speriat de expresiile și de atmosfera stranie a cabanei. De ce nu aprindeți lumina?

— Șezi! îl îndemnă Emil Faur cu voce stinsă, fără să-i răspundă la salut. Lumina atrage animalele.

Îi pusese un scaun în celălalt capăt al mesei, față în față cu Vlad.

— N-am știut… încercă să se scuze - fusese chemat prin radio de biolog și întârziase mult, chibzuind ce e mai bine să facă - și se opri, fiindcă nu întâmpină nici aprobări, nici opoziție. Mă așteptați cu masa?

Doctorul oftă încet, privindu-l fără să-l vadă. Frământa între degete un cocoloș din pâinea necoaptă. Emil Faur se ridică precipitat.

— Iertați-mă! spuse confuz. Mi se pare… E timpul să aduc la masă…

Merse la fereastra din spatele lui Vlad, se uită cu fereală afară, prin crăpăturile obloanelor, și stătu așa, ca într-o așteptare, neclintit.

— Plouă, spuse Valer, dorind să se poarte cât mai firesc și lunecând, de aceea, într-o stângăcie stridentă.

— Plouă! reluă doctorul Cristea. Numai gâzele n-au astâmpăr, ies să le înmoaie ploaia și să piară. Poate că-i mai bine…

Vlad făcu o mișcare nelămurită. Doctorul își opri vorba la jumătate.

— Ce noapte! murmură într-un târziu biologul, de la geam. Vai de cine-i nevoit să umble pe o noapte ca asta!

Lăsă perdeaua să cadă, cu un gest aproape teatral. Pilotul clipi de câteva ori; între două coborâri ale pleoapelor, îl scrută pe secund, chipul colțuros, ca de moț al acestuia, trăsăturile care i se adânciseră parcă și mai mult, se făcuseră încă mai dure. De pe fruntea înaltă, părul sur îi cădea în două aripi spre tâmple, până peste urechi,

dându-i un aer neînduplecat, pe care i-l stricau însă gura cu buze pline și bărbia efeminată. Sta cu umerii drepți, înșurubat în scaun, cu capul înclinat spre spate, cu mâinile sprijinite de muchia mesei, ca și cum fusese întrerupt dintr-o cuvântare și aștepta momentul să o reia.

De afară, prin noroiul clisos de dincolo de aleea betonată, se auziră pașii unui animal stingher, care se opri o clipă, să adulmece probabil în direcția cabanei, și își continuă apoi fuga la deal, suflând zgomotos. Emil Faur porni spre bucătărie, luminându-și calea cu o lanternă chioară.

— Ți s-a întâmplat ceva? întrebă pe neașteptate Vlad, cu accentul lui moale, atât de nesuferit pilotului.

— Cum adică? spuse acesta, surprins, nereușind să distingă înțelesurile ascunse ale cuvintelor.

— Te-ai îmbolnăvit? Ți-a fost rău?

„Acum începe!” își spuse tânărul. Se trase înapoi pe scaun, până ce-i simți spătarul în șale, își desfăcu și-și întinse picioarele, să simtă mai bine pardoseala sub tălpi.

— Am făcut o vizită! răspunse, și de emoție i se uscă gura.

— Ce vorbești? se miră Vlad, neutru.

— Acolo… În secția de exobiologie.

— Ai cerut voie?

Replica secundului întârziase o clipă.

— Te asigur că nu le-am pricinuit animalelor niciun rău.

Emil Faur reveni aproape în fugă, aducând pe un fund de lemn o cratiță mare, unde ceva sfârâia și pocnea, împrăștiind stropi de grăsime fierbinte, și scotea șuvițe de fum.

— S-a ars! zise el repede. Nu înțeleg ce-i cu plita, i se blochează automatul, trebuia să stingă focul de mult.

Puse cratița pe colțul mesei, lângă pilot, și se aplecă după farfuria doctorului. Valer se feri într-o parte, să nu-l atingă picăturile ce săreau din cratiță ca pulberea unui joc de apă, strălucind în lumină.

— Ce să-ți dau? îl consultă Emil Faur, scotocind prin cratiță cu lingura de lemn.

Doctorul Cristea aruncă pe masă cocoloșul de pâine. Degetele i se strânseră deodată, înfigându-se în palme. Vinele gâtului, încordate, îi întindeau pielea îmbătrânită.

— Medicamentul! ceru Vlad.

Se ridică repede, însă calm, străbătu dintr-un pas distanța până la scaunul doctorului și îngenunche lângă el. O clipă, Emil Faur așteptă ca pilotul să fugă la mansardă, îi oferea o șansă, poate, de a intra în voia secundului, dar Valer tocmai asta nu dorea cu niciun preț. Atunci biologul, grăbit, lăsă farfuria să-i alunece în cratiță, își șterse inutil palmele cu șervetul băiatului și, bâiguind un precipitat „îndată”, se năpusti sus, fără să-și mai ia lanterna.

Doctorul Cristea se rezemă de spătar, la apăsarea ușoară, dar insistentă a lui Vlad. Durerea îi împietrise chipul ca într-o fotografie, accentuându-i involuntarele contracții de spaimă și mai ales semnele de oboseală ajunsă la pragul epuizării; așa cum căzuse, cu gâtul frânt înapoi peste marginea spătarului, lumânările, cu flacăra mărită brusc de un curent de aer, îl scăldară într-o pâlpâire vie, iar Valer avu impresia, în acea clipă, că vede capul unei mumii, într-atât pielea uscată scotea în evidență conturul tuturor oaselor. Pilotul se prinse cu mâinile de marginea mesei, simțindu-și mereu gura uscată, stăpânindu-se să nu fugă, de unul singur, după comandant.

Deasupra lor, biologul zdroncănea pe întuneric după doctorii.

— M-au lovit animalele... când veneam încoace, la cină! exclamă doctorul pe neașteptate, cu voce plângăreață. Au dat peste mine, nu le-am văzut în întuneric... cred că era și un cerb printre ele, și cu coarnele... aici, în șoldul stâng... M-au răsturnat. Vreo două, din greșeală... Știam. Știam că așa are să se întâmple.

Vlad îi puse mâna pe brațul scaunului și începu să i-o mângâie ușor. Valer își mușcă buzele, să se convingă că nu

visează, că oamenii aceștia, care știu cum arată câinii, delfinii și cimpanzeul scăpați de la „ciuperca otrăvită”, mai au puterea să cineze și să se vaite pentru câteva zgârieturi.

— De ce a plecat singur la „ciupercă”? se auzi întrebând.

— Trebuie să stăm de vorbă! răspunse Vlad, fără să-l privească și, ridicând de lângă piciorul mesei o sticlă, turnă în paharul medicului un deget de vin și-l bău dintr-o înghițitură.

— Unde sunt jumătate din animalele de experiență? continuă Valer, pe același ton.

— Mă gândesc numai, zise iar doctorul, că nici Despinei nu-i e ușor acolo, pe Pluton. Pe Pluton, de unde jumătate din echipaje nu se mai întorc.

— De ce l-ați lăsat să se ducă? Dumneata ești *integral*, Vlad, ți-ai dat bine seama ce primejdii...

Zgomotele de la mansardă fură curmate de o bufnitură, după care în cabană se lăsă o liniște adâncă, întărită de țârâitul ploii. Izbiturile în geamuri ale insectelor încetaseră, fără ca ei să fi prins de veste.

— Bătrâne, ce-ai făcut? strigă tare secundul și-și ridică ochii spre capătul pierdut în noapte al scării.

Biologul se ivi tot atunci.

— Abia am găsit calmantele! spuse timid.

— Hai, că amicul tău, Valer, mă supune unui interogatoriu.

— Lasă-l! interveni doctorul Cristea, și bruschețea replicilor lui nu mai surprinse pe nimeni. Lasă-l, omule! Dacă ai fi ca el, să nu înțelegi nimica...

Vlad se duse înapoi, în capătul mesei, și se lăsă pe scaun. De încordare, tânărul simțea cum îl izbește sângele în tâmple, dar tot nu izbutea să-și alunge credința că trăiește un coșmar din care nu se va mai trezi niciodată. Emil Faur îi dăduse seringa doctorului și-l ajută acum să taie fiolele și să-și ridice mâneca de pe brațul stâng.

— Trebuie să te refaci cât mai iute, știi că trebuie! încercă Vlad să-l convingă pe medic.

— Degeaba, degeaba! murmură acesta. Fata mea... Voi n-ați fost pe Pluton, ați văzut numai filme, dar eu, pe când eram în astronautică...

Își făcu injecția, cu mâna tremurândă. Vru să pună seringa pe masă, dar o scăpă jos, și ea se sparse pocnind.

— Vezi, Emil? îi spuse, resemnat, biologului.

Faur luă un șervet și începu să adune cioburile în el. Doctorul se rezemă iarăși de spătar și închise ochii.

— Presupun, reluă Valer, că abia așteptați să mergem după comandant. Altfel nu-mi explic nerăbdarea dumneavoastră. Dacă n-ați pus la vot alcătuirea echipelor, aș avea și eu o părere de exprimat.

— Uite ce-i, pilotule! îl întrerupse Vlad. Ajunge cu joaca. Deschide ochii și destupă-ți urechile cum știi tu mai bine, ca să nu-ți spun de două ori ce am de spus. E limpede?

— Să începem atunci cu animalele de experiență.

Enervarea îl năpădi pe Valer într-o clipă, înăbușindu-l.

— Habar n-am ce-ați vorbit în lipsa mea, ce s-a întâmplat la „ciuperca otrăvită” și ce gândiți fiecare despre povestea asta. Bănuiesc niște lucruri teribile și n-aș vrea să mă creadă cineva mai prost decât sunt. Dacă nu mi se relatează exact ce s-a întâmplat cu comandantul, „Selene” nu pleacă de pe stație nici la anul. Sau pilotați voi singuri și vă asumați toate riscurile, fiindcă știu cât sunteți de pricepuți.

— Ai terminat?

Pe chipul lui Vlad izbucni succesiunea de fizionomii străine, ca o erupție maladivă.

— Te previn! îl amenință pilotul, tremurând de mânie și frică. Unul singur și-a câștigat dreptul să dispună de mine, de viața mea, cum și când va crede el de cuviință.

— Ai terminat?

— Poți fi comandantul cui vrei - pentru mine ești numai *integralul* Mihai Vlad, fără nici o altă autoritate. Dacă nu l-ați fi lăsat pe Andronic să plece acolo, ca niște... ca niște lași...

Doctorul, cu pleoapele mereu închise, întoarse capul pe muchia spătarului și-și încleștă maxilarele.

— Vlad! șopti Faur, rugător.

Secundul se ridică alene. O lumânare mai scurtă arsese până la buza sfeșnicului și scuipă o sfoară lungă de fum. Îi strânse fitilul între degete, nepăsător la durere.

— Erai obligat să faci de gardă la turnul de control, în lipsa mea! începu el, și se apropie lent de băiat, nu ca să-l intimideze, ci stăpânindu-și propria furie. N-ai socotit necesar.

Un hămăit făcu să zbârnâie ferestrele dinspre apus, apoi un urlet căruia îi răspunseră în cor alte urlete, ceva mai departe.

— Mă sperii! făcu Valer, însă teama îi era adevărată și-l împiedică să fie ironic pe cât ar fi vrut.

— În loc să stai cu noi, gata să îndeplinești misiunile care-ți revin, ai umblat creanga prin toată stația. Te-am chemat aici de aproape o oră și abia acum ai binevoit să ne acorzi onoarea unei întrevederi.

Băiatul își strânse pumnii. Stătea întors pe jumătate spre secund, luminat numai din profil, dar i se citeau bine pe chip triumful împotrivirii și frica de urmări.

— Îți închipui că totul ți se cuvine, Mihai Vlad! spuse răspicat, ca o lecție bine învățată, se vedea că repetă în minte fiecare frază, o gândește în toate felurile, să fie cât mai usturătoare. Crezi că e de ajuns să apari, cu fascinația personalității dumitale, ca să obții ce-ți dorește inima - până și o experiență științifică reușită. Crezi că Andronic e un incompetent, și noi un echipaj de strânsură, buni doar să-ți aplaudăm performanțele. Bine, crede, ce-mi pasă! Dar vezi că măreața dumitale descoperire, când nu e stăpânită, ucide animalele, ori, și mai rău, le face să dispară cu containere cu tot. Ca într-o scamatorie sinistră. Și să apară în loc, din joben, monștrii altor lumi.

— Mihai! încearcă biologul din nou, dar nu primi răspuns.

— Sau poate n-ai știut? Atunci te informez. A trebuit să meargă cineva, să descopere ce magie clocește „efectul 409”, să pună mâna pe scamatorul ascuns în „ciuperca otrăvită” și să dea cu el de pământ. Cine era omul cel mai potrivit pentru asta? Incompetentul Andronic! Dumneata nu puteai să riști, trebuie să tragi concluziile, să te întorci acasă viu și nevătămat, să te bucuri, eventual, și de nițică glorie.

— Bietul băiat! șopti Faur. I s-a sfârșit tinerețea.

— Taci! răspunse doctorul, mereu întors spre perete și cu ochii închiși. Din cauza lui a plecat Despina pe Pluton.

— Eu știu ce înseamnă gloria, urmă Valer, cu aceeași crispare. Cu câtă trudă se dobândește produsul ăsta și cât de eficient se utilizează. Poate o știu mai bine ca dumneata, sau cel puțin așa îmi închipuiam până când ți-am remarcat stilul. Dar uite că, de atunci, din toate motivele care m-au împins să particip la expediție gloria mă interesează cel mai puțin. Nu-mi place, Mihai Vlad, nu-mi place deloc să trișez.

Vlad clipea întruna, de parcă sărăcia luminii l-ar fi obosit.

— Cel mai rău, comentă doctorul ca pentru el, e când nu ne întreabă nimeni dacă mai avem putere și mai vrem…

Înfruntarea dintre pilot și secund semăna cu repetiția stângace a unui spectacol de duzină.

— Nu vreau cu nici un preț să mă faci părtașul triumfului dumitale!

Valer își opri cadența frazelor bine elaborate, ca și când ar fi așteptat replica partenerului, dar această replică nu mai exista. Vlad își aruncă spre spate părul alunecat până la sprâncene, suflă zgomotos pe nas și se duse la ușă, pe care o deschise larg, inspirând lung aerul rece, umed, plin de mirosuri.

— Spune-i povestea, Emil Faur! porunci de acolo. E abia nouă fără zece, deocamdată mai avem vreme.

— Cu ce te-ai ales dacă i-ai ascuns adevărul? bombăni

biologul.

Împături șervetul peste cioburile seringii, puse legătura pe masă și se ridică, frecându-și genunchii înțepeniți.

— Toate pregătirile noastre minuțioase... alcătuirea echipajului, aproape doi ani de antrenament... uite la ce ne folosesc...

— Te surprinde? întrebă secundul. Parcă vă avertizasem cândva. Și nu uitați că printre noi există un mare optimist. Adică nu, deocamdată nu e printre noi. Ne-a făcut cinstea să ne lase aici, pe stație, la adăpost, și a plecat să se sacrifice, în numele și în locul nostru. Asta e atitudinea specifică veritabililor oameni de știință. Așa e, doctore? Dumneata l-ai crescut! Și tu, Valer, ai venit să-ți dai aici examenul de alfabetizare? Tu n-ai cap, să ții minte ce ți s-a spus pe Pământ și să judeci? Uite că eu nu sunt dispus să-ți fac nici un fel de educație și, fiindcă veni vorba, nici comandantul n-a socotit de cuviință să-ți facă. Asta ca să-mi mai ții și altă dată lecții de morală.

Trecu pragul dintr-un singur pas, cum îi era obiceiul, și trânti ușa în urmă.

— Hai, zise doctorul, încercând să se ridice de pe scaun. Du-mă acasă, Emil, mi-ajunge câte am văzut!

Valer se întoarse spre ei.

— Așteaptă puțin! răspunse Emil Faur nervos. Măcar să ne păstrăm cumpătul.

— Andronic e în pericol! murmură tânărul, și după expresia lui se vedea că nu auzise replicile celorlalți.

— Este! îi confirmă bătrânul biolog, evitându-i privirea. Nu știu cum să-ți explic, nici noi nu înțelegem prea exact ce se întâmplă. Vlad avea dreptate că „efectul” rezervă încă surprize...

— Pe scurt! se rugă Valer.

— Pe scurt... Obiectele și ființele care trec... care intersectează canalul de biounde intră într-un alt spațiu-timp. Cu totul diferit de al nostru. Și suferă înmiit influența lumilor cu care au intrat în contact cerebral. Animalele de

experiență...

— Le-am văzut. Cel puțin pe cele care s-au întors.

— Unele și-au păstrat identitatea. Altele - cățeaua, delfinul...

— Nu înțeleg! Stai, că nu înțeleg! În locul delfinului era un monstru, iar cățeaua avea picioarele...

— Înțelegi foarte bine, copile!

Emil Faur se așeză pe scaunul de lângă doctor, ca și cum l-ar fi lăsat deodată puterile.

— Monștrii sunt chiar Aluna și delfinul, metamorfozați după chipul și asemănarea vietăților de pe planeta lui Sirius.

— Ce vrei să spui?

— Lasă-l! mormăi Cristea. Nu vezi că face pe prostul?

Valer acceptă cu umilință insulta. Ar fi suportat orice, numai să poată ține încă puțin adevărul la distanță, să aibă răgazul să se învețe cu el cât de cât. Avea nevoie de un vinovat, asupra căruia să-și reverse mânia că e surprins de evenimente, încercase adineauri cu Mihai Vlad, pierduse înfruntarea, se înecase în ridicol. Își dădu seama că ei, ceilalți, prevăzuseră ce urma să se întâmple, că îi copleșea o anume îngrijorare, firește, însă nu deruta. Ce date, necunoscute lui, avuseseră la dispoziție? Nici una. Nu puteau fi suspectați că au purtat discuții secrete. Înseamnă doar că au luat aminte la ce se petrece, au gândit, în vreme ce el, vânătorul de glorie, își irosea energia în certuri cu secundul, în încercări sterpe de a-l întărâta pe biolog, de a-l ocoli pe doctor...

— Ții să treacă și el prin ce-am trecut noi în tinerețe? îi reproșă Emil Faur medicului.

— Am trecut! strigă acesta și, fiindcă rămăsese în aceeași atitudine, exclamația părea să aparțină altcuiva, din afara încăperii. Am trecut! Numai victime, pe unde te învârtești. Dar fata mea a plecat pe Pluton...

— Amintește-ți de trandafirii din grădina mea! zise biologul, întorcându-se spre Valer cu un început de iritare.

Îi știi și tu, le-ai simțit impulsurile agresive, cu toate că nu ești *integral*. Semințele din care s-au născut fuseseră bombardate cu bioundele acelorași liane din lumea lui Sirius. La o anume intensitate, bioundele provoacă mutații genetice în ființele care le recepteează. Asta e tot. Ce explicații dorești, o prelegere de noetică aplicată? Nimeni nu-i în stare să ți-o servească, dezmeticește-te, băiatule!

— Dar Vlad n-a suferit nici o mutație! strigă pilotul descumpănit. Acolo, în peștera lui de alchimist, în Apuseni, nu s-a prefăcut nici în focă, nici în femeie călcată de mașină! Ce-mi tot dați zor cu scamatoriile voastre? Pe cine să mai cred?

— În Apuseni s-au manevrat trei sute de grame de substanță, răspunse Emil Faur, din nou liniștit, ca și cum izbucnirile celuilalt ar fi avut darul să-i potolească nervii. Lângă „ciuperca otrăvită” se dezagregă milioane de tone de materie. De zeci de ori mai mult decât în meteoritul care era să distrugă, în tinerețea mea, expediția „Alpha”. Sesizezi diferența?

— Atunci Andronic e în pericol! șopti Valer și parcă nu mai obosea să se învârtească în cercul acelorași gânduri. Comandantul...

— E în pericol, confirmă biologul încă o dată. S-a dus cu „Phoebus” să se arunce în calea undelor. În zona de maximă intensitate. Cum îi cerea misiunea.

— O nebunie! se strâmbă doctorul Cristea, și fața i se destinse dintr-o dată, în ciuda rictusului zeflemitor. Facem prinsoare cum o să se întoarcă? Prefăcut în liană, meduză, sau în bolovan plin de simțire?

— Doctore!

Strigătul biologului îl surprinse nu pe doctorul Cristea, ci pe Valer, pironindu-l în scaun, împiedicându-l să fugă așa cum avusese intenția.

— De ce s-a dus acolo? întrebă agresiv medicul. L-am rugat în toate felurile să nu se ducă până nu culegem noi informații.

— Va izbuti! Era sigur de asta, și stă în puterea lui să scape cu bine, să se întoarcă.

— Da, cu picioarele schimbate în liane, cum a pățit Aluna, ori cu o meduză în loc de cap... Ce prostii poți spune, dragă prietene Emil Faur! Nu te-ai schimbat cu nimic, același entuziast fără acoperire! Mă duci acasă?

— Hai, vino!

Biologul îl ajută pe doctorul Cristea să se ridice. Zâmbea strâmb unei amintiri, îl măsura pe medic cu o privire fățiș ironică, își pierduse stăpânirea de sine, sau poate era sătul să se tot stăpânească, să împartă explicații și compătimiri care i se întorceau împotrivă.

— Există trei containere neatinse! îi aminti Valer că lui, cel puțin, îi mai e dator o lămurire. Trei containere și mai multe animale... Anton, Victor și Rex cu puii...

— Nici după ce se termină experiența băiatul ăsta n-o să priceapă nimic! se strâmbă doctorul.

— Ce-i așa greu de înțeles? întrebă Faur. Fusesem convinși că animalele vor trece prin canalul de biounde fără nici un fel de dificultăți. Dar ți-am spus că acolo, din cauza „efectului 409”, s-a creat un spațiu-timp diferit de al nostru, supus altor legi. Rachetele se împotmolesc în el ca într-un deșert plin de nisipuri mișcătoare. Așa l-am pierdut pe Hector până să ne dăm seama despre ce-i vorba.

Doctorul Cristea porni singur spre ușă. Nu făcu însă decât doi pași, șchiopătând foarte tare, și fu silit să se agațe de spătarul unui scaun, ca să nu cadă.

— Și comandantul? țipă Valer cu o nouă spaimă. Cum o să iasă de-acolo? „Phoebus” nu-i mai este de nici un folos.

— Nu „Phoebus”! răspunse bătrânul biolog. O să iasă purtat de propriile lui biounde. Dacă mai înainte intră în legătură cerebrală cu un alt om, dinafara canalului, dacă își construiește astfel o punte către spațiu-timpul Universului nostru.

— Așa s-a întors Aluna?

— Așa. Instinctul matern a ajutat-o să păstreze contactul

cu Rex și puii rămași la „ciuperca otrăvită”. A plutit, cu rachetă purtătoare și container cu tot, prin bioundele care o legau de cățelandri, a străpuns zona limitrofă a canalului și apoi racheta a adus-o în laboratorul spațial. Doar că mutațiile genetice pe care le suferise înainte…

— I-au prefăcut picioarele în liane, în copii ale lianelor de pe planeta lui Sirius; interveni doctorul, cu un rictus de durere. Emil, fie-ți milă și du-mă să mă odihnesc!

Biologul se apropie supus și-l luă de braț. Valer sări și-i prinse și el brațul celălalt.

— Și maimuțele, și delfinii care au dispărut?

— N-au reușit să păstreze contactul cerebral cu semenii lor de afară. Acum rătăcesc, cine știe unde, pe traseul canalului. Dacă n-au ajuns prea departe, îi vom recupera când „409” încetează.

— Și comandantul va ține legătura cu Vlad?

Ajunseseră lângă ușă.

— În fine, în fine, un rudiment de gândire la scumpul nostru pilot! ricană doctorul. Întocmai, tinere! Cu Vlad. O legătură de la creier la creier, fiindcă nici undele radio nu pot trece prin canal.

— Comandantul bănuia ce are să se întâmple! exclamă admirativ Valer. A găsit și soluția salvatoare, a intuit că legătura directă prin biounde e singura posibilitate de întoarcere.

Medicul își smuci mâna din strânsoare.

— Pe asta spune-i-o comandantului!

Aerul încins și stătut din cabană, adăugându-se încordării și spaimei, îl istovise pe Valer. Tânărul păși afară nesigur și trânti ușa cu putere, să se dezmeticească. Trebuia să-și păstreze cu orice preț puterea de judecată; rămăsese printre puținii, dacă nu singurul aliat al comandantului.

Se înfioră amintindu-și de chipul lui Vlad. Își strânse picioarele sub el și se chirci în colțul terasei ce mărginea

cabana spre pădure. Și deodată tensiunea nervoasă i se descărcă, risipindu-se. Îi veni să plângă. Simțea lacrimile urcându-i în ochi, se crispă tot, în așteptarea acestei binefaceri. Dar plânsul i se poticni, parcă de la sine, în marginea pleoapelor.

Peste vuietul pârâului din apropiere se strecură atunci un glas argintiu, asemenea unei închipuiri de cântec, pierdut într-o depărtare atât de întinsă, încât anula însăși noțiunea distanței.

Pilotul își cuprinse tâmplele în palme. Lacrimile tot îi mai încercau, inutil, colțul ochilor. Poate trebuia întâi să uite, să se smulgă obsesiilor, și atunci liniștea i-ar fi venit singură, nechemată atât.

Tăcerea neclintită a pădurii se schimbă fără veste și într-un fel greu de înțeles. Ca și cum un suflu de vânt s-ar fi năpustit asupra copacilor abia scăpați de vijelia trecută, un vânt nespus de ciudat, care nu clătina o frunză, nu scutura o picătură de ploaie. Ceva aidoma unui freamăt prelung, venit dinăuntrul fiecărui trunchi, urcând în susul apei, încremenind vreme de o clipă în volume consistente, pierzându-se în vânzoleala norilor pe cale să se destrame. Un fel de strigăt, mai degrabă o amintire de strigăt ce tocmai s-a stins, dar continuă să răsune pretutindeni, auzit fără să mai existe. Veni, ca de dincolo de lume, crescu fără grabă și se depărtă, reverberat în întoarceri la fel de stranii.

Valer se gândi iar la Andronic. În momentul acela, comandantul plonjase deja cu „Phoebus” în canalul de biounde, răscolind valuri de sunete ireale, și pilotul își repetă că *încă mai trăiește*, și încercă să-și închipuie prin ce chinuri trebuie să treacă.

Melodia crescu brusc în intensitate, deși nu se apropie, dimpotrivă, lăsă impresia că se depărtează și mai mult. Își făcea loc prin bolboroseala apelor, ca și cum zgomotul aprig al acestora n-ar mai fi existat. Șarpele infinitului se zvârcolea, împotrivindu-se și lăsându-se ademenit.

Complice, dar și dușman de neînfrânt. Flautul cu o singură notă îl urmărea prin toată stația, răbdător, tenace, într-un joc nesfârșit.

Noaptea

Valer privi din nou cadranul cronometrului de la bord: 22 h, 7', 28”. Dincolo de marginea rotunjită a ecranelor, printr-un perete transparent, se vedea puntea înaltă și lungă a laboratorului spațial, abia luminată de balizele verzi-albastre, și, la capătul ei, ca un punct roșiatic, palid, neînsemnat - Sirius.

— Bravo! exclamă Vlad. Ne-ai adus ca la carte, nici n-am simțit coborârea!

Părea o laudă sinceră. Pilotul n-o luă în seamă.

— Ei, ce facem, ieșim? spuse nerăbdător Emil Faur.

— Trebuie! mormăi doctorul. Eu aș vrea să mă mai odihnesc. Dacă nu aveți nevoie de mine...

Valer mângâie comenzile, simțind în vârful degetelor atingerea cunoscută, familiară a fiecărei manete și a fiecărui buton. Câtă vreme s-a scurs de când se înverșunase să zboare cu „Phoebus”, fratele geamăn al „Selenei”? Un zbor schilod, cu picioarele priponite de pământ. Și Despina...

Doctorul Cristea își dezlegă centurile de siguranță, se ridică sprijinindu-se în coate și se întinse încet, cu precauție, să-și dea seama pe unde și cât îl mai doare.

Cerul deasupra laboratorului spațial era întunecat și gol, fără urmă vreunei imagini. De peste trei sferturi de oră Andronic se aruncase în canalul de biounde. „Efectul 409” continua să se manifeste, aparatele nu semnalaseră nici o întrerupere, nici o avarie în sistemele de dirijare și control, deci fluxul bioundelor fusese întrerupt, nu mai sosea de pe Sirius să se prefacă în lumină; comandantul izbutea să-l

oprească, deocamdată atât - cu forță de *integral*, cu ce urmări însă pentru el? Dar de ce nu începuse încă să elibereze bioundele pe rând, așa cum îi dicta misiunea?

— Eu merg în turn la camerele de luat vederi, anunță Vlad, să văd ce au înregistrat în absența noastră.

Medicul îngenunche în intervalul dintre fotolii și desfăcu levierele trapei din pardoseală, uitând că e obosit. Printr-un tunel etanș, lipit automat de bordajul inferior al „Selenei”, se putea ajunge înăuntrul „ciupercii otrăvite”.

— Cine mă însoțește? întrebă el fără adresă.

— Hai mai bine pe punte! îl îndemnă biologul. Tot n-o să te poți odihni.

Doctorul Cristea șovăi o clipă, măsurându-l pe Emil Faur din ochi, apoi se decise, cu un oftat; n-ar fi putut rămâne singur în cabinele pustii ale laboratorului.

— Tu ce faci, Valer? întrebă secundul, pregătindu-se să coboare.

— Rămân aici. Poate Andronic are nevoie de ajutor...

— Nu te miști din loc fără ordin. S-a înțeles?

Pilotul ridică din umeri. Vlad dispăru în tunel, închizând trapa în urma sa. Biologul și doctorul intrară în ecluză, unde așteptau costumele scafandru. Se făcu liniște. Grija care se ascunsese pe undeva, numai bănuită, ieși la iveală și-l luă în stăpânire pe Valer. El își duse mâinile la față, dintr-o instinctivă și zadarnică nevoie de apărare, ca mai demult, în prezența animalelor mutilate, și tot ca atunci, când se juca prostește cu adevărul, avu revelația că nimic nu se poate întoarce înapoi, întâmplările îl împing la vale, și dacă nu vrea să fie strivit trebuie să alerge în ritmul lor.

— Faur, Cristea! răsună în difuzoare, alarmat, glasul secundului. Priviți!

Pilotul ridică ochii spre cer - prin peretele transparent putea să vadă până departe, în spațiu - și încremeni. Dinspre asteroidul a cărui materie, în neîncetate prefaceri, îmboldită mereu de forța generatoarelor gravifice, da naștere „efectului 409”, începuse să fluture o geană de

lumină albastră, unduitoare, străvezie, poate o închipuită perdea de fum, poate o negură ca a crepusculelor pământene, o pulbere nehotărâtă rămasă târziu după trecerea amurgului.

— Ce e? întrebă neliniștit biologul, din cabina-ecluză a „Selenei”.

— O transmisie a lui Andronic. Ieșiți s-o vedeți, s-o recunoașteți, dacă-i din „Valea de cleștar”.

Ceața își aduna fuioarele, smulgându-se întunericului, vălurind întruna - iar glasul rugător, ca de femeie, din nou auzit, urca și cobora cu fiece val de lumină, se alinta cu o poveste despre lumi dornice să se vadă și să se atingă peste genunile dintre stele; dar nu era decât chemarea, obișnuită de-acum, perfidă, cântecul de sirenă cu care îi ademenea pe toți șarpele infinitului - grăunțele albăstrii, vânzolite acolo în cer, se alcătuiau parcă prea încet și prea greu, într-un contur cunoscut.

Faur ieși în fugă pe punte, bocănind cu tălpile magnetice. Pilotul îi observă dezorientarea, într-o fracțiune de clipă, cât își îngăduise să coboare privirile spre el. Vedenia sosită din beznă se legăna răsturnată deasupra lor, rotindu-se în același timp cu laboratorul și păstrându-și poziția față de acesta. La comanda lui Vlad, proiectoarele se aprinseră și se îndreptară în sus, însă razele lor treceau prin monstrul inconsistent, ca niște gigantice lame de cuțit argintii, și se curbau la ieșire, destrămându-se în golul îndepărtat. Imaginea era halucinantă, nici o oglindă, oricât de meșteșugit și înșelător cizelată, nici un trucaj n-ar fi reușit o atât de nefirească reflecție.

— Unde ești? întrebă Faur. Doctore, unde ești, ce se întâmplă?

Se uita la cabinele, platformele și trecerile laboratorului, fără să bănuiască locul uluitoarei priveliști.

— Sus, bătrâne, sus! se îndură secundul să-l îndrume.

Emil Faur descoperi, în sfârșit, încotro luminau reflectoarele. Își lăsă capul pe spate și tăcu, se pierdu într-

o lungă tăcere întreruptă doar de șuierul respirației.

— Vin și eu! șopti doctorul Cristea în microfonul costumului și trecu dincolo de pragul ecluzei, dar nu avu îndrăzneala să înfrunte pe nepregătite imaginea, simțea nevoia să se oprească întâi undeva, să-și adune puterile.

Biologul porni de-a lungul punții, cu mâinile ridicate, de parcă ar fi traversat pe sârmă o prăpastie. Ochii îi rămăseseră ațintiți la nefireasca arătare de deasupra, unde, în ciuda distanței, se deslușeau mișcările unor siluete.

Doctorul porni racheta scafandrului și se desprinse de punte în zbor planat. Trecu, printr-o răsucire lină, dincolo de parapet, ca și cum ar fi sărit un gard, lunecă pe lângă blindajul laboratorului, văzu câteva trape deschise, în spatele cărora așteptau navetele spațiale - cinci lăcașuri pustii marcau acum locul celor care nu se mai întorseseră din canalul de biounde - și se înfioră fără voie. Ocoli efluviile generatoarelor gravifice care întrețineau de departe „efectul 409”, se strecură pe sub motoarele care mențineau constantă distanța între „ciuperca otrăvită” și asteroid. Excursia printre obiectele cunoscute nu-i aduse liniștea căutată. Ascultă murmurul de pe altă lume, însoțind vedenia din calea căreia tot mai simțea nevoia să se ferească; frica, bătrână ca și el, îl tortura cu arhicunoscute senzații; își dorea o schimbare, iminența schimbării îl speria și mai rău.

— Doctore, îi răsună în cască vocea lui Emil Faur, te rog, nu mă lăsa singur!

— Așteaptă-mă! răspunse. Așteaptă!

Traversă, pe dedesubt, corpul lung, ca de submarin, al laboratorului și ieși în celălalt bord, ridicându-se până în dreptul turnului de observație. Sirius părea că îi supraveghează orice mișcare. Coborî, în fine, alături de Faur, și biologul, probabil intuindu-i reacțiile, nu mai spuse nimic.

Surprizele experienței, pericolul care îl pândea pe

comandant nu-l schimbaseră pe bătrân, nu-l deprimaseră. Privirile îi străluceau, ca ale unui iluminat, nările îi fremătau, își mușca buzele fără încetare. Prinse ușor brațul medicului, iar acesta îi simți tremurul degetelor și-și dădu seama că se împarte între teamă și bucurie, că nu poate sau nu vrea să le ascundă pe nici una. Și atunci, ca și cum trăirile prietenului de odinioară i s-ar fi transmis prin acea simplă atingere, doctorul Cristea începu să-și simtă propria spaimă.

— Te simți bine? întrebă Faur.

— Da.

— Și durerile?

— Lasă. Au trecut.

Bătrânul își retrase mâna și se roti într-o parte, ajungând în fața lui Cristea.

— Privește!

Medicul înțelese că nu mai are încotro, și, înainte de a se uita la vedenie se încleștă de o curea de pe scafandrul celuilalt, ca și cum ar fi vrut să fie sigur că nu se vor despărți.

În negrul de cărbune al cerului cosmic plutea imaginea întoarsă a lui „Endymion”, ca reflectată printr-un strat de aer încins, cu marginile tremurând în văluri succesive, ce alunecau, interferându-se. Proiectoarele de pe „ciuperca otrăvită” o străbăteau puțin pieziș, vizibile doar în interiorul ei, de parcă ar fi trecut printr-o ceață. Lumina emanată de fantasma însăși era alta, mai ales din pricina culorii, violacee cu nuanțe de ultramarin. Razele ei desenau vagi suprafețe și volume, aproape numai sugerându-le, iar siluetele în mișcare se descompuneau în serii de contururi alăturate, cu viață simultană, ca într-o filmare specială.

— Vezi cine-i pe punte? întrebă doctorul Cristea, cu răsuflarea întretăiată. *Ne-ai văzut*?

Cosmonauții de pe stația-miraj, cea răsturnată în jos, patru la număr, purtau scafandre colorate divers,

distingându-se prin tonuri deosebite ale violaceului predominant. Se strânseseră la marginea punții și discutau, privind în direcția laboratorului spațial.

— Dar asta..., începu Emil Faur, și cu o comandă grabnică își aduse în fața ochilor dispozitivul-lunetă.

— „Endymion” de acum... două ceasuri, suflă doctorul și scoase un sunet gutural, ca un sughiț de plâns. Plecarea lui Andronic.

Îl trase pe biolog către sine, îmbrățișându-l pe după umeri, ridicându-se pe vârful picioarelor și nereușind, zbătându-se, ca și cum ar fi vrut să iasă dintr-o apă. Bătrânul încercă să se detașeze din strânsoarea incomodă, însă doctorul cuplase prizele magnetice și se lipise definitiv de spatele lui. Se învârteau amândoi, agitându-și brațele la întâmplare, fără să-și poată dezlipi ochii de pe dublura stației cosmice.

— Încetează, Sorin! Încetează! porunci aspru Faur.

— Stai cu mine! Nu vreau să rămân singur!

Pilotul le zări agitația comică, dar care nu era decât fața grotescă a suferinței de a înțelege. Îi compătimi pe amândoi.

Pe puntea stației-fantomă se deschise lent un chepeng pe unde avea să apară imaginea lui „Phoebus”.

— Am înregistrările discuției noastre de-atunci, de la plecarea lui Bogdan Andronic, auziră, prin aparatele de radio, vocea neașteptat de calmă a secundului. Computerele din scafandri au înregistrat totul.

— Nu poți stabili contactul cu el? întrebă doctorul în șoaptă.

— Nu! reluă, după o pauză, Vlad. Lansez mereu apeluri telepatice și nu răspunde.

— Crezi că poți sincroniza înregistrările cu imaginea? întrebă Emil Faur. Dă-i drumul, ce mai aștepți? insistă el, și glasul i se sparse, pițigăiat.

— Ascultați!

— *Unde-i Valer*? auziră limpede, în căști, vocea lui

Andronic. *Încă mai doarme?*

Pilotul, în cabina de comandă a „Selenei”, tresări violent.

— *Norocul dumitale*! răspunse alt glas, și toți îl recunoscură după timbru pe Vlad. *Altfel cum i-ai fi potolit ardoarea de-a ajunge erou*?

— M-aș duce acolo! Pe puntea vedeniei! șopti deodată bătrânul biolog, profitând de pauză prelungită. Să pricep ce se întâmplă.

— Nu! interveni hotărât doctorul Cristea. Te-ai duce la moarte!

— *Ai grijă*! vorbea secundul din imaginea trecutului. *Venim în laboratorul spațial la vreo oră după ce ai intrat în canalul de biounde. Am să încerc să iau îndată legătura cu dumneata*.

Din pricina încordării și grabei, silit, pentru înțelegerea tuturor, să comunice cu Bogdan Andronic prin cuvinte, adică mult mai încet și trunchiat decât prin legătură cerebrală directă, Vlad rostise cuvintele rar și greoi, poate doar traducând cu aproximație furtuna de impulsuri schimbate între el și comandant.

— *Ți-e teamă de eșec*! constată Bogdan Andronic.

— *E foarte dificil, dacă-ți ratezi misiunea, să mai ieși înapoi, în lumea noastră*.

— *Dificil? Nu. Probabil cu neputință. Dar de asta mă și duc, parcă așa stabilisem...*

— *Comandante*! interveni alt glas, rugător și pripit, glasul doctorului, după cum îl recunoscură ceilalți. *Încă mai e timp să renunți, nu te duce la moarte*!

Pentru el, orice despărțire însemna în ultima vreme o plecare la moarte.

— *Uite, uite cum te grăbești să dramatizezi*! spuse comandantul domol, fără urmă de emoție. *Dar dacă merg să supraviețuiesc n-o să fie încă și mai rău*?

— *Ți-am atașat un supliment de rezervoare energetice*, curmă Vlad momentul de tăcere penibilă. *Ai pe „Phoebus”*

aproape o cincime din energia nominală a expediției.

Urmă o lungă tăcere.

— Nu-i amintirea comandantului! izbucni Valer, strigând în aparatul de radio. Dacă era o amintire am fi văzut totul prin ochii lui, și în orice caz nu pe el însuși.

— E o imagine obiectivă, păstrată în coridorul de biounde, zise Vlad, sigur pe sine. Mai exact, în spațiu-timpul de acolo.

— Se conservă trecutul! adăugă biologul, uimit că pentru ceilalți încă nu era limpede. Valer, ți-am explicat doar - acolo guvernează alte legi decât în lumea noastră, absolut altele. Comandantul ne dă o dovadă. Incontestabilă.

— Dar cum, cum a trimis-o încoace, doar nu-s biounde, sunt raze de lumină obișnuită.

— Băiatule, comandantul o vede, iar nu pricepi? O vede, percepția lui ajunge aici, cât o să mai ai nevoie de explicații?

— Ar trebui să stingem proiectoarele, nu? întrebă doctorul. Mă gândesc... Suprapunerile de radiații, interferențe, să nu creeze...

— Ai dreptate! acceptă Vlad, la fel de calm. Să nu-i îngreunăm și mai mult viața.

— *Îți repet*, continuă vocea lui Andronic din înregistrare, *știm prea puține despre ce se petrece acolo*.

— *Știm că Emil Faur și tovarășul său de zbor*, răspundea comandantul, *supuși fără voie acelorași efecte, au reușit să supraviețuiască. Eu merg conștient și pregătit, animalele m-au avertizat de primejdii. Biologul mi-a arătat, acum treizeci și cinci de ani, cum să o ocolesc*.

— *Asta înseamnă și c-ai să reușești*?

— *Nu, Mihai Vlad. Dar nu insista să-mi schimbi deciziile. EU plec cel dintâi și DUMNEATA mă ajuți, din „ciuperca otrăvită”, să vin și să te informez. Abia pe urmă ne schimbăm rolurile. Și n-ai grijă, eu doar execut o recunoaștere, adevărata misiune... știi la ce mă refer... îți*

va reveni în întregime. Cu toate riscurile și onorurile. Care vor fi.

— *Ții să ne despărțim în termenii ăștia*? se cabră Vlad, prefăcându-se că n-a înțeles, sau chiar încă neînțelegând.

— *Era vorba să ne despărțim*? întrebă Bogdan Andronic, cu ingenuitate perfect jucată.

Medicul se desprinse de biolog ca și cum l-ar fi abandonat după ce zadarnic se străduise să-l salveze. Era deopotrivă speriat și trist până la deznădejde. Se așteptase, ca și ceilalți, să fie martorul unor fenomene și întâmplări halucinante; știuse, de la bun început, că merg să forțeze ivirea unui colț din alt Univers - dar se dovedea, iată, incapabil să accepte realitatea acestuia, ca și mai demult, când apariția lui îl surprinsese în somn, înfricoșându-l de moarte; și în loc să fie conștient de însemnătatea covârșitoare a primului succes, el se gândea la Bogdan Andronic, cel plecat poate fără întoarcere, ca la o jertfă prea mare și inutilă a unei aventuri nebunești.

Biologul, după brusca eliberare, căpătă noi puteri. Porni motorul-rachetă, acționă stabilizatoarele și lunecă repede în sus și puțin spre stânga, de unde putea să aibă o privire liberă spre „Endymion” cel de odinioară. Medicul îl urmări cum se depărtează în beznă, până ce fulgerele de poziție, albe, ale scafandrului deveniră licăriri palide, pe cale de a se stinge. Aștepta, înghețat de groază, să urmeze ceva năprasnic, poate o explozie apocaliptică, poate desprinderea unei tentacule din spațiul contorsionat, unde supraviețuia trecutul stației cosmice, care să-i măture pe toți, strivindu-i ca pe niște scame și să mototolească laboratorul spațial ca pe o hârtie pătrunsă de apă. Iar când nu se întâmplă nimic din toate astea, în locul senzației de ușurare avu impresia că pericolul devine teribil.

— *Succes, Andronic*! auzi, din înregistrare, cuvintele biologului.

— *De-aș fi putut să iau pe cineva, dumneavoastră erați acela, Emil Faur*! răspunse comandantul, pierzându-și

calmul pentru o clipă. *Singurul care merită cu adevărat să meargă acolo sunteți dumneavoastră. Dintre noi toți*.

Medicul închise ochii și revăzu aievea scena, mai mult decât i-o arăta fantasma cu luminile și mișcările ei dizgrațioase. Ca și atunci, la auzul replicii, i se strânse inima.

— *Aveți grijă de băiat*, continuase Bogdan Andronic, adresându-se tot lui Faur. *Vi-l las*...

Cristea deschise pleoapele și văzu că biologul se află la numai câțiva metri de fantasma lui „Endymion”, chiar lângă cele patru siluete. Oprise motorul și înainta dus de inerție; în acel moment, proiecția sa din trecut ridică ochii spre cer și-i întâlni privirea, dar nu schiță nici un gest că l-a observat, și era firesc, fiindcă între ei exista mereu o prăpastie spațio-temporală de neînvins. Tot atunci, în trupul de ceață al fantasmei se deschise un chepeng de abur și din galeria adâncită spre nicăieri își făcu apariția, într-un soi de contururi succesive, ceața lui „Phoebus”, adăpostind umbre de generatoare gravifice, păreri de rezervoare energetice, amintiri de aparate pentru observație, brume de aer și hrană, fumuri de blindaje inconsistențe. Emil Faur plutea printre ele, străbătându-le fără opreliști.

— Vino cu mine, doctore! strigă el, asurzindu-i pe toți. Ai curaj să vii aici, cu mine?

— Ce aiureală! exclamă furios Vlad. Bătrâne, vezi că ne strici înregistrările!

Ca și cum ar fi rostit o formulă magică, imaginea prinse a se tulbura. Liniile i se chirciră, încălecându-se, suprafețele se strânseră în pliuri neregulate, turnul de control se frânse într-o puzderie de segmente care se desfăcură împrejur ca petalele unei flori, apoi totul se răsuci în funii de lumină verzi-albăstrii, acestea se descolăciră, se traseră una de sub altă, deznodate și se risipiră în neființă, ca un roi de artificii stinse.

Și vaierul, încă și mai firav, și mai tânguitor, se întoarse

sfios prin carapacele de metal ale „ciupercii otrăvite”, rămasă deodată stingheră în cerul gol, se strecură printre cei doi oameni, pe lângă bucuria uimită a unuia și crisparea jalnică a celuilalt, parcă rugându-se de iertare, parcă fugind, speriat și el de tulburarea adusă.

Doctorul cobora încet, ținându-se strâns de balustradă, și apoi, părăsit parcă de puteri, se așeză pe ultima treaptă și-și rezemă tâmpla de perete. Emil Faur, care îl aștepta la măsuța din fundul cabinei, ridică privirile către el.

— Nu crezi că o cafea ne-ar prinde bine?

— Vrei? întrebă medicul nesigur.

— Îți mersese faima că te pricepi să faci niște cafele grozave. Sau îți plăcea să te lauzi?

— Mai ții minte? doctorul Cristea se învioră puțin. Dar nu știu dacă am aici tot ce-mi trebuie.

— Poate ți-ai pierdut îndemânarea.

— Poate vrei să facem o prinsoare.

— Cu tine? se miră biologul. Care ai fost un zgârcit toată viața?

Doctorul surâse trist.

— Așteaptă atunci! spuse și porni, șchiopătând ușor, spre chicinetă. Comandantul va trimite alte imagini! continuă de acolo. N-o să ne rămână destul timp pentru cafea.

— Are cine înregistra imaginile. Le vedem mai târziu.

— Nu-ți pare rău să le pierzi?

— Ce-ți pasă pentru ce-mi pare mie rău?

— O să avem mult de furcă în noaptea asta, schimbă vorba doctorul. Și suntem abia la început.

— Ce face Valer?

— Nu l-am văzut.

— Mi-e teamă că va...

— Ce?

— Așa... Mi-e teamă.

— De când n-am mai stat de vorbă amândoi? întrebă medicul și adăugă repede: Lasă, nu-mi spune, că am

socotit singur.

Emil Faur se răsturnă pe spătarul fotoliului. Își trecu mâna prin părul alb și rar, cu un gest din tinerețe, care nu-l surprinse - acum *trebuia* să fie totul ca pe vremuri. Medicul apăru împingând o măsuță de serviciu unde, lângă filtrul și ceștile de cafea, pusese pachete de țigări și sticle cu etichete frumos colorate.

— Parcă am sta până la ziuă! exclamă el stânjenit.

— O să stăm cât va fi nevoie.

Bătrânul biolog sorbi cu voluptate din cafeaua aromată și tare. Își regăsise tabieturile de om învățat cu singurătatea, cu răbdarea fără margini. Îi plătea vieții lui uscate și monotone o poliță pregătită de mult: continua să trăiască așa ca și cum nu se întâmplase nimic. Nemulțumirile, dorințele înăbușite, amânările oricărei destinderi, lungul cortegiu de zile consumate în gol, batjocura abia ascunsă a celor pe care-i întreba dacă pe stațiile cosmice plantele și animalele n-au murit fără veste - toate nu valorau acum cât cafeaua asta fierbinte, cât ceasul de prietenie sinceră cu Sorin Cristea, în atmosfera bizară a laboratorului spațial. Dacă i s-ar fi cerut vreodată o schiță pentru finalul aventurii sale aproape nebunești, nu se gândea la o asemenea încheiere. Dar prin câte avea să mai treacă până la urmă?

— Mi se pare că avem ceva să ne spunem! murmură doctorul, așezându-se alături.

— Nu-i cazul, bătrâne! replică Faur. Știu ce vrei să zici, numai că, uite, cafeaua ta e strașnică și la asta mă gândesc. Atât.

— Nu râde, se încruntă medicul, nu e deloc momentul. Suntem prea bătrâni ca să luăm viața de la capăt.

— Teribil cum ai ghicit! Așa e, suntem prea bătrâni. Și a venit scadența, ceasul răfuielilor și al adevărului, nu? spuse ironic celălalt. Eu unul mi-am încheiat socotelile. Știu ce câștig și ce pierd.

— Răul făcut de mine, când zburam amândoi pe

„Alpha”...

— Cum? îl întrerupse biologul, la fel de ironic. Tu mi-ai făcut mie un rău? Și de ce te destăinui abia acum?

— Emil!... Nu te pot ruga să mă ierți, ar fi ridicol. Doar ascultă-mă un minut. Cât mai e liniște aici și nu vine iar spaima.

— Fie! acceptă Faur, cu un gest larg de bunăvoință. Am și eu să-ți spun câteva vorbe și, oricum, nu ne putem despărți ca doi străini. Pentru că, dacă înțeleg bine, o despărțire pui tu la cale.

Doctorul Cristea se juca aprinzând bricheta electrică la înălțimea ochilor și străduindu-se să nu clipească. Fulgerul miniatural trosnea fără încetare și în curând mirosul iute și proaspăt al ozonului se răspândi printre aromele cafelei.

— Poate și asta! conveni doctorul. Tot suntem niște străini. Încă de atunci.

— O poveste prea veche, doctore! oftă Emil Faur, mereu în batjocură. Cine și-o mai amintește exact și nepărtinitor?

— Când, pentru un sacrificiu, e de ales între doi oameni, ar trebui preferat cel mai puțin important. Ar avea și nerealizații un prilej să devină utili. Numai că, nu știu cum se face, dar de obicei lucrurile ies mai mult pe dos. Crezi că în noaptea aceea, pe „Alpha”, când te-am sacrificat, nu știam ce se întâmplase? Îți închipui că pe mine nu mă bombardaseră în somn bioundele lianelor, că n-avusesem, poate de o sută de ori mai puternică, fiindcă îmi apăruse în vis, imaginea „Văii de cleștar”? Dar am găsit puterea să te trădez. Cu ce fervoare veniseși la mine în cabină! Cerule! Merita să-ți fi văzut excitația, extazul! Dar eu tot te-am trădat. Atunci și mai târziu, la Academie. Ești curios să afli motivul?

— Hai să ne închipuim că l-am ghicit.

— Unul singur: frica, de nedescris în cuvinte, care a dat buzna peste somnul meu; îți repet - de o sută de ori mai puternică decât spaima ta, și asta e singura mea consolare. Mai simt și eu nevoia să mă consolez câteodată... Fricii i se

adăugase certitudinea că, dacă îți confirm descoperirea, se vor începe experiențe și am să trec din nou prin același supliciu. Nu-mi caut scuze. Nopți la rând m-am trezit, când un vis banal începea să semene pe departe cu... Dar nu-mi caut scuze. Mă agăț de fleacuri, justificări. Îți fusesem prieten, cel mai bun. Uite, asta aș fi vrut să-ți spun: nu știusem cât sunt de laș.

— Mi se pare că nu...

— Așteaptă!

Doctorul Cristea scăpăra tot mai des, apropiindu-și de față bricheta, vrând parcă să-și ardă ochii; și nu-și putea stăpâni deloc pleoapele speriate, tremurul lor cu mult înaintea ivirii fulgerului albastru.

— Există o teamă, o lașitate chiar, urmă el, hai să le zic firești. Doar că eu n-am avut numai un moment de slăbiciune, pe care să-l depășesc mai târziu. Panica - nu folosesc impropriu cuvântul - panica m-a făcut prudent. Am premeditat totul, în clipa când tu intrai în cabină, și uite că m-am ținut de planul meu: să neg, să neg, nimeni nu poate dovedi cauza reală a morții animalelor și plantelor de pe „Alpha”. Și voi scăpa, e singura cale de scăpare. Ție cât timp ți-ar trebui să găsești elementele și să formulezi, chiar în minte, o asemenea frază? Încearcă o dată, din curiozitate! Eu n-am pierdut mai mult de o secundă.

Doctorul zâmbi strâmb, după obiceiul lui, apoi râse, chinuindu-se, hohotele îl înecară, scânteia electrică îi arse degetul și el nu mai simți durerea, nu încercă să se ferească.

— N-am putea râde amândoi? interveni biologul, smulgându-i bricheta.

— Râzi! Ce departe m-au dus lașitatea și premeditarea! Cum am scăpat și de coșmar, și de spaimă! Cum mi-am regăsit, până la urmă, prietenul din tinerețe, și cum mă bucur de recunoștința lui, pentru sprijinul dat în zilele grele!...

— Mulțumește-i lui Bogdan Andronic! spuse celălalt.

Numai el a fost în stare să ne stârnească din bârloguri și să ne scoată în drum, să dăm ochi unii cu alții. Și ce mai lecție ne-a dat amândurora, încă de la început, de la prima întâlnire. Adu-ți aminte: din dragoste și respect pentru noi ne-a adunat în același echipaj. Eu amenințasem că te dobor dacă-mi mai stai vreodată în cale, tu îl copleșiseși cu jigniri. El a răbdat cuvintele grele, a avut curajul să se bizuie pe noi. Școala ta, ai ceva de zis?

Doctorul Cristea își duse mâinile la coaste, unde-l loviseră animalele, și rămase o vreme așa, să-și domolească durerea. O lacrimă tulbure i se rostogoli până în colțul gurii, fiindcă, desigur, își iritase ochii tot jucându-se cu bricheta, ca un copil.

— Nu m-ai ascultat cu băgare de seamă! îi reproșă bătrânește biologului.

— Te înșeli, Sorin Cristea! replică biologul liniștit. Vreau doar să nu te întrerup.

— Mult nu mai am. Te-am căutat de câteva ori. Îți aflasem preocupările, auzeam de călătoriile tale cosmice. Le ghiceam cauza. Și înțelesesem că mă eviți. Am vrut să renunț, să te las cu liniștea ta, dacă liniște mai putea să fie. Pe urmă iar îmi făceam curaj; să mai încerc, îmi spuneam, poate de data asta îl înduplec să mă primească, poate îl surprind. Aiurea! Știai să te ascunzi de minune.

— O prostie magnifică, doctore! Iartă-mă că totuși te întrerup. Știința de a te ascunde... Aiurea! A fost de ajuns să apară Andronic... Dar să nu ne oprim deocamdată la ce-am făcut eu. Continuă!

— Nu mai am ce continua. Pe Despina am pierdut-o... Fără veste. Ce copil avusesem, bătrâne! Niciodată nu mi s-a plâns - poate încerca să mă cruțe... Dar strângea nemulțumiri. N-am întrebat-o ce-i lipsește. Lașitatea, o vezi? M-am dosit după aparențe - Despina e deșteaptă, Despina e frumoasă, câte fete n-ar da orice să fie în locul ei - și timpul mi-o ducea cum duce apa nisipul... Simțeam și asta, n-ai să mă crezi, dar tot n-am găsit puterea să mă

desprind de mine. Până într-o zi când a fost prea târziu. O să zici că-s nebun, dar am, așa, o credință că n-am s-o mai văd... Știi, cine merge pe Pluton...

— Am impresia că n-o prea cunoști! spuse, domol, biologul.

— Ți-am spus eu că o cunosc?

Doctorul se aplecă peste masă și sorbi din cafea, apoi luă o sticlă și umplu paharul bătrânului.

— Ia de bea! îl îndemnă. Tu îți cunoști bine măsura, n-ai să te amețești.

— Deșartă sacul, doctore! Te ascult.

— Da... Ce-a mai fost? Într-o noapte m-au chemat la slujbă, la institut. L-am găsit acolo pe Vlad, era după prima experiență de la Câmpeni. Mi-a descris întâmplarea. Se speriase, pentru el totul fusese neașteptat, straniu, încă de neînțeles... Dar spaima mea, veche de când lumea, ei ce justificări să-i fi adus? M-am stăpânit, învățasem arta asta, pesemne; Vlad nu și-a dat seama de nimic. Și nici alții mai încolo, când au început să circule rapoartele și experții. Aveau toți bunul simț să nu mă mai amestece în investigări, se făceau că uită povestea noastră din tinerețe. Bun simț, auzi! Și eu, cum bănuiești, numai liniștit nu eram; îți așteptam apariția, provocările, scandalul - n-am exclus nici chiar ideea unui scandal, totul, de la o anumită treaptă a dezechilibrului, ți se pare posibil. Și în locul tău m-am trezit cu Bogdan Andronic. Școala mea, nu așa ziceai?

— Da, școala!...

Emil Faur își mișcă degetele pe marginea paharului. Scadența! Deși încercase s-o anticipeze după-amiază, în cabană, nu găsise un răspuns valabil nici pentru doctor, nici pentru el însuși; poate că nici nu există un astfel de răspuns. Rămăseseră numai anii, trecând ca peisajul pe dinaintea unui tren - cenușii, neluați în seamă - doar ei, greu de chemat înapoi, în fața unei judecăți, pentru a mai da, cât de cât, măsura dreaptă a ceea ce a fost. Doctorul

Cristea mersese mai încet prin viață, împiedicat de calcule caraghioase, tras mereu înapoi de remușcări, avusese răgaz să țină minte toate detaliile peisajului său meschin - dar poate mult mai puțin degradat, prin comparație, decât cel al lui Emil Faur...

— Măcar cu atât să mă fi ales! cugetă medicul.

— Va să zică, la puțin timp după istoria noastră încurcată ai reușit să intri la Institut. Să devii, pare-mi-se, cel mai bun... da? Cel mai bun cercetător și profesor de acolo... Generațiile de *integrali*, metodele Cristea în noetică, recunoașterea internațională, gloria... Unde-s Valer și Vlad să ne audă? Gloria! Pentru tine era un moft, un nimic. Îți neglijaseși familia. După necazul cu soția ta... am auzit, despre tine se vorbea mult, toată vremea, și eu aveam interes să ascult. Sufereai, îmi dau seama cât sufereai! Pe când eu, cu o răbdare de câine, pe atunci încă un umil necunoscut, băteam cerurile cu câte un cargou nenorocit, căutând un sunet straniu și, dacă se poate, și un miraj. Sufeream și eu, oho! Mai cu seamă gândindu-mă la „Alpha” și la tine.

— Uite, Emil - interveni doctorul Cristea, dar celălalt nu păru să-l audă.

— Pe măsură ce mă gândeam, îmi venea să înțeleg motivele comportării tale. Mai exact, doar să le pricep, ăsta e cuvântul, dar să nu le admit valabilitatea, adică, de fapt, să nu le înțeleg. Nu-mi spui nici o noutate despre coșmarul tău din vis - ia pleonasmul așa cum îl rostesc. Am înțeles că așa ceva trebuia să se fi întâmplat. Tu fuseseși cel mai bun prieten al meu, și mi se părea că nu aveai dreptul să te sperii, că erai dator să-ți păstrezi cumpătul, să te ridici la înălțimea prieteniei noastre și să plătești, dacă era nevoie, chiar cu capul.

— Unde vrei să ajungi?

— Tu, să zicem, greșeai fundamental, și eu avusesem de partea mea toată dreptatea. Și? Eu m-am închis între zidurile grădinii din Snagov - tu ai început să fabrici

integrali. Eu mi-am sădit semințele de trandafiri încrucișați cu lianele din „Valea de cleștar”, și le-am păzit secretul - tu mă căutai să-mi oferi ajutorul. Ei, doctore! oftă Emil Faur, și ironia lui și tonul de rechizitoriu se topiră. Nu te-ai întrebat de ce nu mă găsești când sunai la poarta din zid?... Închipuie-ți că întrebam de tine, și aflam vești multe și mereu mai surprinzătoare. Și-mi cam pierea cheful să te văd, dacă-l avusesem vreodată. Nu cheful, îndrăzneala. Mi-ar fi trebuit un succes, fie și mărunt, ca să am senzația că te-aș mai putea prinde din urmă. Altfel, de ce să ne întâlnim? Erai prea departe, și încă mai trăiam cu ideea ridicolă că din pricina ta îmi ratasem viitorul.

— Și ce, vrei să zici că n-a fost așa?

— Lasă! Biologul ridică mâna a lehamite. Lasă, ajungem și la asta, vezi bine că nici tu, nici eu nu avem cum scăpa de asemenea înduioșătoare povești, sau povestiri, cum vrei să le zici!

Emil Faur sorbi din cafea, apoi își aduse aminte de țigări și aprinse una.

— Ai tu un fel de a vorbi! zise doctorul, clătinând din cap.

— Am! ripostă celălalt, aproape agresiv. Treizeci de ani m-am gândit în toate chipurile cum ar trebui să-ți vorbesc. Hai să raționăm și invers. Să admitem că te lăsai convins, pe „Alpha”, de spectacolul de sunet și lumină.

— Că aveam curajul să depun mărturie despre el.

— Totuna. Și? Habar n-aveam de unde e peisajul văzut atunci. Cu atât mai puțin care sunt cauzele fenomenului. Ar fi trebuit să facem vâlvă în jurul descoperirii noastre, să cerem organizarea unei noi expediții în zonă. Dar asta o puteam face și eu singur. Numai că eu m-am supărat pe toată lumea și m-am dat la fund. Tu nu ești curios să afli de ce?

— Îți pierduseși încrederea.

— Prostii, doctore! Îmi rezervasem dreptul la succes. Nu voiam să-mi iau nici un asociat la cercetări, țineam să fiu

singur la rău, ca să rămân singur la bine. Iată motivul. Și-am bătut pasul pe loc trei decenii. Ce-a fost viața mea în vremea asta? Unde mi s-au risipit rudele, prietenii? Râd în barbă de ambițiile lui Valer și de aroganța prostească a lui Vlad. Cât se poate merge pe un astfel de drum? Gloria... ți-amintești ce zicea puștiul mai adineauri, în cabană? Să mă fi întrebat pe mine cum ajungi singur, de unul singur, la glorie.

— Te-ascunzi după cuvinte, bătrâne! zâmbi doctorul, nu prea convins.

— M-am ascuns, n-avea grijă, m-am ascuns... Aveam nevoie de argumente, să-mi apăr orgoliul. Postura de victimă, ce convenabil! Purtarea ta, care m-a ridicat la rangul de martir. Și pe urmă, firește, teama că n-o să fiu crezut, nu? Și pe urmă câteva zeci de călătorii cosmice agreabile. Ca să fug de tine. De adevăr...

Emil Faur se îndreptă în fotoliu și-i surâse trist prietenului.

— Îți pui cenușă-n cap! răspunse doctorul, întorcându-i surâsul ca pe un semn de apropiere.

— Nu mai suntem tineri, Sorine! Aveai dreptate, nu putem lua viața de la capăt. Mofturile noastre mai însemnau ceva înainte de a fi plecat Andronic în canalul de biounde. De atunci nu sunt decât vorbe. Dacă ne-am convins de realitatea „efectului 409” trebuie să înțelegem: adevărata, singura victimă de pe „Alpha” ai fost tu. Restul, pretinsa mea ratare, erau ifose și ingratitudine, atât. Mă ierți, doctore, pentru felul cum m-am purtat cu tine?

Fața lui Sorin Cristea se lumina și se întuneca de speranță și neîncredere. Era cumplit de bătrân și neajutorat, și biologul se gândi că poate trăiește cea dintâi mulțumire adevărată după multă, multă vreme.

— Hai, zise doctorul, hai lasă, că minți și nu-ți stă bine. Ai văzut, dacă puneai prinsoare pentru cafeaua mea, pierdeai?

— Așteptați-mă! îi rugă Valer. Îmi pun scafandrul și vin la dumneavoastră.

— Dacă primești ordin de la secund, spuse doctorul, nu prea încântat de tovărășie.

— O să-l primească! Vino, băiatule! Când se arată imaginile din „Valea de cleștar” e bine să ai pe cineva alături.

— Să le poți comenta? întrebă ironic pilotul.

— Să-ți învingi frica. O să vezi tu.

— Frica?!

Tânărul își stăpâni râsul, dar nu făcea decât să braveze. Vlad îi simți prefăcătoria.

— Hai, ieși și tu pe punte! îl îndemnă. N-ai trecut încă prin asta. Să râzi mai târziu, după, dacă o să ai suflu.

— Ordin?

— Ordin!

Valer închise legătura radio. Biologul făcu un semn cu mâna spre turnul de observație secundului, să nu-l mai necăjească pe băiat.

— Ascultă, Emile, interveni doctorul, tu ce-ai înțeles din manevra lui Bogdan Andronic? De ce nu ne-a trimis de la început o vedere de pe planetă?

Biologul își feri privirile, de parcă s-ar fi aflat în fața unui examinator și nu era sigur de răspuns.

— Ne arată însușirile spațiului și timpului din canalul de biounde, îngână el târziu.

— Le-ar fi putut relata la întoarcere.

— Cred că are probleme cu întoarcerea. Vezi că nu răspunde apelurilor lui Vlad?

Doctorul Cristea se înfioră. Întoarse ochii spre biolog, îl privi cu atenție, ca și cum l-ar fi întâlnit după o lungă despărțire. Chinuit de gânduri, dominat de încordare și teamă, în locul veseliei de mai înainte, de la sosirea aici, Emil Faur ajunsese de nerecunoscut. Liniile feței i se adânciseră brusc, ochii, înconjurați de cearcăne vineții, i se înfundaseră în orbitele largi, întunecoase, pielea i se

încrețise la tâmple.

— Oare..., începu doctorul șovăielnic, oare chiar nu mai poate intra în contact cerebral cu noi? Și ne dă de veste despre ce i se întâmpla doar prin imaginile...

— Trebuie să avem răbdare, încercă biologul să-l liniștească și să se liniștească. Dacă l-ar amenința o primejdie foarte serioasă ar ieși de acolo imediat. I-ai fost profesor, îl cunoști, nu? Îmi închipui că nu obișnuiește să se expună inutil.

Medicul își rezemă fruntea de marginea căștii și prinse să-și înfășoare pe mâna cablul care-i lega scafandrul de acela al biologului. Valer își făcu apariția în pragul cabinei-ecluză a navei. Coborî încet scara de acces și se apropie de cei doi.

— Ancorează-te și tu! porunci Emil Faur.

— N-aveți grijă, că n-o să fug!

— Fără vorbă! Vezi că și doctorul a făcut-o.

— E un criteriu de apreciere?

— Eu și cu el am fost pe „Alpha”, deșteptule! Am primit cel mai violent șoc de biounde, poate că știm și noi ceva dacă ne-am legat unul de altul.

— Poftim?! Valer făcu ochii mari. Doctorul era prietenul dumitale? Cel care, atunci, la Academie...

— Nu despre asta vorbeam. Doctorul *este* un bun prieten al meu. Și tu dă încoace priza de ancorare.

Sorin Cristea își descolăcea cablul de pe braț, într-o rotire lentă, ca în joacă. Apoi, fără vreo trecere, împietri cu pumnul sucit într-o poziție incomodă, cu degetele celeilalte mâini răsfirate caraghios către piept.

— Auziți! șopti biologul. Iar începe.

Unda sonoră își făcea loc între ei cu mai multă siguranță decât înainte, sau așa i se păru bătrânului biolog, nerăbdător s-o asculte, după ce așteptase atâția ani. Parcă erau mai multe glasuri în melopeea chemătoare, și vibrația ei infinitezimală căpătase alte amplitudini, călătorea în lanțuri mai strânse și mai lungi.

— Cred că tot nu va fi o imagine de pe Sirius. Sunetul era altfel *atunci*, îți mai amintești? spuse Emil Faur, trăgând de cablu ca să-l facă pe doctor atent și sucindu-i acestuia mâna.

— Pe toate le știi! ripostă doctorul, enervat de mișcarea bruscă, de rușinea că se dă în spectacol față de Valer, mai puternică acum decât teama. Vrei să-mi dovedești că memoria nu te înșală nici după trei decenii?

— Sorin! exclamă biologul, surprins de brutalitatea replicii, de lunecarea prietenului înapoi în singurătate și înstrăinare.

Medicul își smulse cu greu brațul din încolăcirile cablului de plastic, pierzându-și mănușa suplimentară de protecție. Să fi putut, și-ar fi acoperit vizorul căștii cu o pânză cât mai groasă, opacă, să-și ascundă fața schimonosită de spaimă. Era cu spatele spre locul unde se ivise dublura lui „Endymion" și încerca să ghicească, după expresia celorlalți, ce se pregătea să mai apară acum. Biologul își mutase privirile de la el, undeva în dreapta și mult mai departe, iar pilotul zâmbea, cu o umbră de răutate, neuitând vechea lui antipatie pentru doctor.

— Lansez mereu apeluri, auziră în căști glasul secundului. Andronic tot nu răspunde.

Biologul fluieră încetișor și-și potrivi în dreptul ochilor aparatele optice, apoi rămase nemișcat. Teama îi tăie medicului răsuflarea.

— Dar asta ce mai e? murmură Valer.

Parcă-și puseseră în gând să-l zăpăcească pe doctorul Cristea cu vorbele lor trunchiate, cu semnele lor obscure, să-și bată joc de nevolnicia lui, perpetuată și amplificată peste decenii. Biologul o făcea inconștient, poate; după ce se ocupase de el cu atâta solicitudine, îl abandona, sub imperiul noii, tulburătoarei revelații, ca pe un obiect nefolositor, și, în acea clipă, îl jignea, evitând să-l facă părtașul emoțiilor sale. Un rest de mândrie și răzvrătire, într-un colț neinvadat de frică al sufletului, îl făcu pe

doctor să se întoarcă, să vină în rând cu biologul și pilotul, deși încă nu ridicase ochii spre conturul luminos, întrevăzut doar ca o pată violacee deasupra lor.

— Nu... Nu-mi dau seama ce e! răspunse bătrânul Faur și tuși repetat, să-și dreagă vocea. Dacă-i prezentul sau trecutul... și nu știu cum ar fi altceva decât astea două, fiindcă altfel translația...

Fiece cuvânt, toate pauzele și poticnirile lui erau pentru medic tot atâtea prevestiri funeste. La adresa comandantului, la adresa lor, a celorlalți? Nu-și dădea seama. Răsuci cablul între degete și își împinse fața în sus, ca și cum și-ar fi tras singur o lovitură sub bărbie - să vadă, să vadă!

Era imaginea astronavei „Phoebus”, destul de departe pentru ca doctorul încă să-și închipuie că, privind-o cu ochiul liber, se înșeală asupra înfățișării ei; dar se apropia repede, prea repede și nu-i mai lăsa timp să se acomodeze cu realitatea.

— Sunteți siguri, spuse, convins de neverosimilul apariției, sunteți siguri că tot ce vine de-acolo nu-i un trucaj?

— Tocmai tu întrebi? aruncă biologul, fără să pară că a înțeles gluma.

„Phoebus” se opri înaintea lor, în locul unde fusese mai devreme și umbra stației cosmice. Mai exact, resturile carbonizate ale lui „Phoebus”, partea din față a scheletului metalic, chircită ca a unui străvechi dirijabil prăbușit, și bucățile de bordaj zdrobite plutind lent și întortocheat împrejur, printre smocuri de conductori electrici și cabluri, rămășițe de carcasă suflate de explozie afară înainte de izbucnirea focului, resturi din blindajele rezervoarelor de combustibil, parcă vârâte una într-alta de suflul distructiv al conținutului lor; cele două treimi din spate, care adăpostiseră generatoarele gravifice, containerele energetice și motoarele, nu mai existau - probabil explozia secționase în primele fracțiuni de secundă prora navei

spațiale și o azvârlise departe, nu mai înainte de a-i fi jupuit bordajul și a fi proiectat până dincolo de țesătura scheletului toate elementele din interior, după ce le făcuse să treacă unele prin altele, reduse la forma pulberilor celor mai fine.

In mod firesc, la cantitatea de energie existentă pe „Phoebus”, n-ar mai fi trebuit să rămână din mica navă decât o ploaie de radiații, de unde Valer deduse că fie explozia s-a declanșat în mai multe etape, crescând progresiv în intensitate, fie puterea ei colosală a fost absorbită instantaneu și astfel neutralizată de complexul de fenomene proprii canalului de biounde.

— Un trucaj destul de bine făcut! ricană Emil Faur. Destul de convingător.

— Mă așteptam să se termine așa! murmură doctorul Cristea, abia mai răsuflând.

— Ce tot spuneți acolo? strigă pilotul. Ce să se termine? Cine?

Epava continua să se desfacă sub privirile lor, să-și reunească cioburile care se mișcau necontenit în spațiul acela, neutru pesemne din punct de vedere gravific. Scheletul din durberil se dezmembra, deși temperatura de mii de grade a începutului exploziei îi sudase, fără îndoială, componentele, odinioară elastice, într-un singur bloc rigid, însă metalul devenise friabil și, la orice atingere a resturilor din jur, câte o bară sau un întreg ansamblu se pulverizau, risipindu-se în nori irizați, iar sfărâmăturile se agățau între ele, se împleteau cu fâșii roase la colțuri și răsucite, se înfășurau în cabluri, alcătuindu-se în forme monstruoase, personificări parcă ale morții. Și totul se decupa în sute de planuri succesive și se multiplica la nesfârșit. Ca văzut printr-o prismă; lumina violetă dădea apariției un aer spectral, întru totul neverosimil.

Încet, încet doctorul Cristea căpătă o certitudine și odată cu ea un soi de liniște, dincolo de frica tot mai apăsătoare și de sentimentul acut al dezastrului.

— Cel puțin nu se mai chinuie, comentă el. Ați fi vrut să fiți în locul lui?...

Așteptă să-i răspundă cineva, dar nimeni nu scoase o vorbă, poate ceilalți nici nu-l auziseră. Continuă, jenat:

— Câte trebuie să fi văzut acolo!

Valer porni fără veste racheta atașată scafandrului, zbură liber câțiva zeci de metri în direcția vedeniei, până ce cablurile care-i legau de coechipieri se întinseră la refuz; apoi, smucit îndărăt, se roti ca un păianjen încurcat în propriul lui fir.

— Înapoi! ordonă Vlad cu sânge rece. Doctore, Faur, aduceți-l încoace! Imediat!

— Lăsați-mă! O să moară, a murit! Trebuie să-l văd. Lăsați-mă! șopti printre dinți pilotul, cu mai multă îndârjire decât dacă ar fi țipat.

— Valer! chemă biologul, scuturând coarda să-l facă atent pe băiat. Fără prostii, mă auzi?

Apoi își dădu seama că, de fapt, scutură propriul lui cablu și adăugă, rugător:

— Valer, m-ai auzit?

— Uite-l! strigă acesta drept răspuns. E-acolo!

Doctorului i se tulburase vederea. N-ar fi reușit, nici cu instrumentele optice, să verifice afirmația tânărului, dar nu o crezu, din pricină că dispariția lui Andronic îi oferise un final, punea capăt aventurii, pentru el de acum încheiată; a-l găsi pe Bogdan Andronic ar fi însemnat o reluare, peste puterile lui de a mai rezista.

Biologul avu impresia că, într-adevăr, printre ghemele de tablă tumefiată, și colacii de pulberi, și conductori întrezărește pentru un moment silueta neclară a comandantului, costumul lui roșu-aprins care altera ca o pată violetul formelor dimprejur. Își dorise însă apariția și o respinse în aceeași clipă. Porni motorul-rachetă la putere minimă, orientându-i jeturile lateral, ca să intersecteze cablul lui Valer. Pilotul se simți îndată aruncat înapoi, spre „ciuperca otrăvită" și se zbătu să scape, întinzându-și

mâinile după fantomă.

— Raționează o secundă! îi răsună în urechi vocea biologului. Comandantul e cel care ne trimite imaginea, îl vedem pe „Phoebus” prin ochii lui. Înseamnă că e nevătămat, înțelegi, e nevătămat!

Valer oftă din greu și-și scutură capul, să se limpezească, să poată gândi.

— Oprește motorul! auzi și glasul lui Vlad. Întoarceți-vă, până nu vă trimit pe toți înapoi la „Endymion”. Ajunge cu joaca!

— A rămas fără vehicul! se tângui Valer, oprind însă, docil, jeturile de propulsie și lăsându-se remorcat.

— A rămas! îl îngână Vlad. Și la ce-i folosea vehiculul?

— Vino, doctore! spuse Emil Faur. Nu mai e nimic de văzut.

Medicul declanșă racheta scafandrului și porni lent după cei doi.

Doctorul Cristea își rezemase coatele de balustrada punții și privea în jos, către hăurile fără capăt ale oceanului de stele, ca și cum ar fi fost pe un vapor și ar fi ieșit din cabină să ia puțin aer. Bătrânul Faur cotrobăia prin depozitul „Selenei”, după cine știe ce aparate, și mormăia întruna că nu le găsește, deși le pusese acolo cu mâna lui încă de la plecarea în expediție. Vlad, cu legăturile radio întrerupte, se concentra să-l găsească pe comandant cu apeluri cerebrale.

Valer se apropie de doctor, dornic să-i țină tovărășie, dar se răzgândi îndată, amintindu-și cum îl ironizase acesta în timpul cinei de la cabană; se duse atunci la prora, încălecă pintenul ei ascuțit, vârându-și picioarele printre suporții modulați ai balustradei, și încercă să-și omoare vremea fără să se gândească la nimic. Asteroidul, aflat în față la multe mii de kilometri, nu se zărea nici prin instrumentele optice. Cât de departe poate fi comandantul dincolo de asteroid? Dar bioundele circulă cu viteze mai mari decât cea a luminii, pentru ele nu contează depărtările. De-aș fi

fost eu *integral,* își spuse băiatul, să vezi ce ușor dădeam de comandant și-l ajutam să se întoarcă! Pe când Vlad, ce folos că s-a antrenat pe Pământ să comunice cu el de la orice distanță. Acuma nu-i în stare să transmită măcar un apel. Iar eu, care-mi iubesc cel mai mult comandantul, nu-l pot ajuta cu nimic.

Cerul mirific, ca într-un basm pentru copii, îl fermeca, alungându-i frământările. Ar fi vrut să aibă alături pe cineva drag, să se bucure în liniște de legănarea nesfârșită printre pulberile cosmice. „În centrul Universului, fiindcă unde sunt oameni, e mijlocul lumii, de aici îți iei zborul încotro vrei și știi că poți merge, și urca, și pluti fără opreliște, liber să te așezi unde îți place, să cauți, să vezi și să înțelegi... Ce și-o fi spus Emil Faur în tinerețe, când s-a dezmeticit după furtuna de biounde, când a scăpat de frică? I-a părut bine? Și de ce? Că a avut noroc? Noroc - că n-a murit, noroc - că i-a fost dat să treacă printr-o încercare ca asta? Când îl vezi, nu dai doi bani pe pielea lui, un om ca toți oamenii, nici guraliv, nici ambițios, nici antipatic - și totuși cel dintâi atins de chemarea infinitului. Și a rămas neschimbat, a știut să-și păstreze înfățișarea, obiceiurile... Pe când doctorul s-a frânt ca o surcică, n-a avut nici măcar puterea să recunoască adevărul... Să fi fost eu în locul lor, ce se alegea de mine? Eram în stare să trăiesc mai departe, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic? Sau mă grozăveam, mă umflam în pene, cum mi-e obiceiul, bineînțeles! Și să fi poftit doctorul să spună că am visat, că n-am văzut nicio imagine dinspre Sirius! Aș fi... Ce? Aș fi avut răbdare treizeci de ani să mi se dea dreptate? Aiurea! Mă spărgeam ca un balon de săpun. Doamne, sunt cel mai nepriceput, cel mai neînsemnat dintre ei! N-o să fiu niciodată în stare să fac nici a mia parte din ce-au făcut ei până acuma. Numai fumurile și vorbele sunt de mine, cum de s-a încurcat comandantul să mă ia cu el?”

— Te gândești la Despina? întrebă doctorul cu glas răgușit, apropiindu-se și sprijinindu-și iar coatele de

balustradă.

Valer îmbrățișă suportul metalic din fața lui și se aplecă să vadă stelele. Trebuia doar să-și omoare vremea, atât.

— De ce tocmai la Despina? întrebă și el.

— Credeam că v-ați cunoscut bine.

Să ai alături pe cineva drag… Câți prieteni i-au ieșit în întâmpinare și pe câți a încercat să-i păstreze? Ar fi nevoie să iubești. Să știi - adică nu să știi, să vrei să iubești. Și Despina… Sau lasă, nu e tocmai momentul să și-o amintească pe Despina, mai are timp. Ba nu, e de preferat să nu-și găsească niciodată timp pentru asta. Ce caraghios, fugi de adevăr, și de fapt alergi în cerc; cum te-ai depărtat suficient ca să-ți închipui că ești în afară de pericol, uite că ajungi adevărul din urmă.

— V-a spus ea?

— M-a lăsat să înțeleg o dată.

— Ce, doctore?

Vocea băiatului se schimbase puțin, dar doctorul Cristea nu era atent la nuanțe, el simțea numai nevoia să-și descarce tensiunea nervoasă.

— Că din pricina dumitale s-a dus pe Pluton. V-ați întâlnit cândva la un concurs, ai lăsat-o să câștige pe nedrept, voi știți ce s-a întâmplat acolo. Și asta a îndârjit-o…

— Asta?

— M-a lăsat singur… și numai pe ea o mai aveam. De mult am vrut să te întreb ce impresie ți-a făcut? Ca om, vreau să zic.

— E foarte frumoasă…

— Ca om! Ce se ascundea în sufletul ei? V-am văzut stând de vorbă câteodată, pe când se organiza expediția. Trebuie să-ți fi format o părere. Ia amintește-ți, era dornică de prietenie, îi plăcea să povestească despre sine, visa să realizeze ceva anume?

— Doctore!

Valer se încleștă de suport.

— Vorbiți de ea parcă... De ce vorbiți de ea la trecut?

— Nu-mi închipui cum ai reușit, ocoli celălalt răspunsul, cum a fost cu putință atunci, la concursul vostru blestemat, să o faci să plece de-acasă. Ce i-ai spus? Cum ți-a primit spusele?

— Nu i-am făcut curte, dacă la asta vă gândiți. Nu e fata căreia să-i faci curte la prima vedere.

Valer se opri. Era gata să-i povestească medicului cum simțise, cu instinctul lui de jucător învățat să nu piardă, că Despina nu-i făcută pentru unul de seama lui și că singurul lucru înțelept e să nici nu încerce o apropiere. Dar nu, doctorul nu va înțelege. Și la ce bun să afle toate astea când, evident, nu-și schimbase nici astăzi părerea formată despre el de la prima întâlnire: că e unul dintre cei care trec prin viață pe urma intervențiilor altora, un băiețandru poate nu lipsit de calități, însă prea dificil ca să te poți bizui pe el cu adevărat.

— Nici n-ai fi avut succes, îl asigură medicul. Era prea voluntară, prea sigură de ea. Se pricepea să se distanțeze de oameni și să-i judece fără greș. Nu e întotdeauna o fericire priceperea asta, știi? Cred că un singur om ar fi fost potrivit pentru ea, cel puțin din câți cunosc eu. Mihai Vlad.

— Vlad?!

Pilotul nu-și ascunse surpriza.

— Cunoașteți bine preferințele fiicei dumneavoastră!

Îi veni să râdă și ar fi făcut-o de nu îi era rușine și milă de doctorul Cristea. „Ce prieten i-a fost dat lui Faur să aibă! Și totuși e cel mai bun noetician al nostru, adevărată autoritate în materie! Și un om deloc rău când e lăsat în pace, când nu-l zgândăre nimeni cu întrebări dificile, nu-l scoate din tabieturile lui.”

— Mă așteptam să nu-l înțelegi pe Vlad! Deși mă mir; întrucâtva semănați. Sau dumneata excluzi până și ideea de concurență? Dacă l-ai cunoaște, ți-ai da seama că are ceva deosebit - mai vorbisem noi și altădată de asta. Un

caracter cum nu se întâlnește prea des; până și ieșirile autoritare sunt reflexul nevoii lui de exactitate, de precizie… Se trage dintr-o familie care și-a legat numele de progrese marcante în medicină, în cibernetică, în cosmologie. Câteva generații de oameni de știință, și printre ei unul sau doi artiști străluciți - Corneliu Vlad, muzicianul, Angela Bunea, actrița, mătușa lui Vlad.

„La urma urmei, cum a nimerit doctorul pe «Alpha» alături de Emil Faur? Parcă ar fi fost o potriveală; unul - sigur pe cunoștințele și percepțiile lui, altul - gata să se sperie până la a nega evidența. O potriveală care să întârzie vreme de trei decenii aflarea adevărului. Călătoriseră amândoi chiar pe aici, pe unde avea să fie construit «Endymion»… Și porniseră la drum în același timp cu sonda trimisă spre planetele lui Sirius. Și au văzut imaginea «Văii de cleștar». Coincidențe?”

— Vlad ar fi fost potrivit pentru Despina.

— Și el, și familia - niște oameni pe măsura ei. Mediul de care avea ea nevoie, înțelegi! Tradiția lor, siguranța de sine… felul de a vedea lumea, de a trăii… Părinții îmi erau recunoscători pentru Mihai. Mult timp s-a crezut că băiatul va fi o nereușită, a schimbat nu știu câte profesii, nu-și găsea locul, nu-și putea valorifica aptitudinile. Până când l-am descoperit întâmplător, fără să am habar cine e de fapt. M-a surprins capacitatea lui de abstractizare, repeziciunea reacțiilor, a legăturilor mentale, puterea asociativă. Azi e primul *integral* din familie.

„O glorie! Și familia mea, dacă mă gândesc!… Dar cum adică, mama e mai prejos de artiștii și savanții lor? Mama? Ce știe doctorul despre mine și ai mei? Cum de-și permite să mi-l ridice în slăvi pe iubitul său secund? Ia uitați-vă ce suspină, nu mai poate după o încuscrire cu tradiția!”

— I-ați vorbit Despinei?

— S-a dus pe Pluton… N-am mai apucat. Mi se păruse că Mihai o place. De-ar fi fost mai mult împreună, poate că…

— Nici așa, o aluzie?

— Ne-a făcut el câteva vizite. Numai că fata nu-l suporta decât din politețe. Aveau firi deosebite, ea trecuse și printr-un necaz… Dumneata… Mai erai și dumneata pe acolo…

— N-aveți grijă, nu prezentam niciun pericol. Nici pe mine nu putea să mă sufere.

— Atunci de ce a vrut să-ți urmeze exemplul?

Valer strânse și mai tare în brațe suportul arcuit.

— Ne vom mai întâlni vreodată? întrebă el încet.

— Despina n-o să se mai întoarcă, răspunse doctorul Cristea cu toată convingerea. A plecat așa ca să nu se întoarcă. Altfel îți închipui că vorbeam cu dumneata despre toate astea?

— Mi se pare, doctore, că noi n-o să mai apucăm ziua întoarcerii. Îmi aduc aminte întâmplări de demult, parcă dintr-o altă viață - ori parcă le-a citit cineva, le-a văzut în filme și mi le-a povestit. Sau niște vise, un vis… Noi ne-am născut aici, în săptămâna asta de când am bombardat asteroidul, aici am ieșit din adolescență, aici ne începem bătrânețea și peste un ceas, două poate o să și murim…

Sirius, nesclipitor, îi veghea de la opt ani-lumină depărtare.

— Andronic pierde controlul asupra bioundelor! spuse alarmat Vlad. Toate imaginile din canal vin spre noi.

— Cum adică, îl pierde? Știi ceva? Nu ne mai chinui! strigă Valer, uitând de microfoane.

— Ce să știu? Văd ce vedeți și voi, și-mi ajunge.

Era un joc de oglinzi, un dans repetat de sute de ori, ritmat în modulațiile sunetului din alt tărâm. Erau pașii unui miriapod răsucit în convulsii, împrejurul său, și picioarele se încurcau între ele, se agățau unele de altele, trăgându-se să se desprindă, scăpând cu smucituri bruște, pentru ca imediat apoi să se agațe iarăși, din inerție, de vecinele lor. Un sabat al formelor și mișcării, nicio clipă identic sieși, o horă cât cerul, înfășurând în trena-i albastră mereu alte hore, multiplicate, și în fiecare punct al

spațiului cutreierau simultan fragmente haotice, indescifrabile, ale unor lumi imposibil de plasat în spațiu și timp. „Valea de cleștar”, dacă exista cumva pe aici - dar cu necesitate trebuia să existe, văzută în milioane de exemplare (câte liane însuflețite își trimiteau bioundele spre pământeni dominând fiecare, cu schimbul, fluxul cerebral al semenelor) și în milioane de momente distincte (câte se vor fi scurs de la apariția „efectului 409”) - „Valea de cleștar” ocupa numai câteva căsuțe în acest fagure inimaginabil de adânc și cuprinzător, care strânsese imaginile tuturor lumilor de pe toate planetele tuturor stelelor aflate pe direcția lui Sirius, până dincolo de Galaxie, de roiurile galactice străbătute de canalul ce se pierdea în nesfârșit. Șarpele, doar puțin stânjenit din somn, se mișcase o singură dată; un singur solz, sub înțepătura derizorie a acului bont pornit din asteroid, se clintise de la locul său, revărsând, printr-o infinitezimală deschidere, o măruntă parte a unei picături din roua cosmică strânsă în încheietura lui - și deodată un cutremur, a cărui unică mărturie era sunetul abia deslușit, părea să fi spintecat cerurile până în ultimele lor străfunduri, secționând o vermină de bolgii dantești.

— Se confirmă! șopti Emil Faur ca în transă. Noi pe „Alpha” n-am văzut nicio clipă așa ceva. Noi pe „Alpha” am primit numai „Valea de cleștar” - o firimitură…

— Se confirmă! exclamă și Vlad cu o stranie exaltare. Până acum mai aveam îndoieli.

— Tot ce-i aici stăpânea Andronic? întrebă doctorul, copleșit. A fost în stare să oprească muntele ăsta? Să nu-i dea voie să ajungă la noi?

Teama de dincolo de ei, irațională, strivitoare, le răscolea conștiințele plină de furie, surprinzându-i cu perfidii neîntâlnite până atunci.

Dar imaginile se succedau prea repede, soseau prea multe în același timp ca să le dea răgazul să trăiască pe de-a întregul gama senzațiilor transmise de biounde; chiar

frica se pulveriza într-o emoție violentă, nedefinită, într-o așteptare continuă, prea intensă ca să capete o finalitate.

— Veniți mai aproape! se rugă medicul de tovarășii lui. Am început să amețesc, nu se deslușește nimic în vârtejul ăsta.

— Aceleași imagini ca atunci când am trimis în canal animalele de experiență, spuse Vlad, cu neliniște în glas. Am văzut adineauri o parte a înregistrărilor.

— Trebuie să-l scoatem de acolo! strigă iar pilotul. Să întrerupem „efectul 409”! Vedeți bine că nu stabilește niciun contact cerebral, nu știe să iasă din capcana bioundelor.

— Nu sunt de acord! se grăbi biologul să-l întrerupă. Dacă bioundele i-au produs vreo modificare organică îl pierdem definitiv, nu se va mai putea întregi. Amintește-ți delfinul prefăcut în meduză.

— Dar… dar trebuie făcut ceva! Nu așteptați să se preschimbe în cine știe ce monstru! Vlad!

— Taci odată! porunci secundul. Lăsați-mă să mă concentrez, altfel închid legătura cu voi.

Bulgărele colcăitor își schimba neîncetat volumul și forma, ca un nor rostogolit de vijelie. În marginile lui se îmbulzeau pentru o clipă mii de imagini desperecheate, țesute unele în altele, prin a căror transparență, din ce în ce mai tulbure către mijloc, tremura halucinant un ghem de vedenii.

— Și dacă-i în pericol și moare? șopti Valer, încercând să se stăpânească.

— Nu, murmură biologul, Vlad ar fi simțit asta. Se întâmplă altceva. Nu îndrăznesc să sper…

Din ghemul de imagini, parcă tocmai din centrul lui, începea să se contureze, într-o pânză luminoasă ceva mai consistentă, și să lunece înainte, către laboratorul spațial, un soi de perete larg și foarte înalt, ca o faleză, sau ca latura unei crevase uriașe. Venea încet, măturând din cale zvârcolirile celorlalte fantasme, ca și cum ar fi fost plugul

unui buldozer gigant, trecând printre ele, prin ele, implacabil, limpezindu-se pe măsură ce avansa, precizându-și detaliile. Și la fel de lent, o adiere de spaimă prinse să sufle spre pământeni, crescând în intensitate; prezența unor agresori se făcu simțită, biciuind teama aceasta care brusc deveni paroxistică, de nesuportat.

— „Valea de cleștar”! „Valea de cleștar”... exclamară în același timp Cristea și Faur. Doctore, adăugă biologul, senzațiile de-*atunci* le recunoști?

În sfârșit, imaginea ajunse la capătul conglomeratului de vedenii, se deschise impunătoare dinaintea lor, ca o cortină de voal care șterge identitatea actorilor, dar nu și mișcările acestora. Trona acum. Mai mare decât bulgărele de forme haotice, văzută puțin lateral și de jos în sus, se schimba în toată plenitudinea, cu o anume trufie, cu o sfidare, dacă se poate spune așa despre un lucru neînsuflețit. Era, într-adevăr, tabloul „Văii de cleștar”, parcă una dintre numeroasele picturi ale bătrânului Faur - pilotul o recunoscu îndată - și se vădeau, copleșitoare, diferența între modelul atât de greu de cuprins și înțeles și mâzgăleala copilărească încercată de biolog, dar în atmosfera unică degajată de amândouă, realitate și copie nereușită.

Medicul se strânse iar lângă vechiul său prieten, se ghemui înspăimântat, căutând protecție. Valer uită cât se grozăvise mai înainte; refugiat lângă balustrada punții, lăsându-se pe spate, ca și cum în această poziție ar fi pus o mare distanță între el și vedenia de deasupră-i, repetându-și întruna că nu are încotro fugi, se lupta să nu-și piardă firea, să nu se supună poruncii, mai imperioasă decât propria-i vrere, de a se ascunde - la capătul cerului de va fi nevoie, numai să scape de cumplita amenințare simțită în toate fibrele făpturii lui.

De-a latul imensei faleze, exact cum le înfățișase bătrânul biolog în picturi, doar că acum într-o perpetuă agitație, șerpuiau făpturile-liane-sticloase, plesnind

peretele cristalin, încolăcindu-se frenetic în toate direcțiile, trăgând unele de altele să se smulgă din loc, să se devore, iar în grosimea stâncii opaline, abia perceptibile, pete gălbui, unite prin filamente roșii - dar aici toate se confundau în nuanțe de violet și ultramarin - pâlpâiau ca un roi de torțe ajunse la capătul combustiei și prefăcute în mănunchiuri de jar.

— Cum ne apărăm? bâigui doctorul, lipsit acum total de voință și uitându-se lung la Faur.

— Senzația emanată de trandafiri! mormăi Vlad printre dinți. Blestemată spaimă… care nu vine de nicăieri… Și Andronic tot nu răspunde, tot nu…

— E altceva decât la Câmpeni, nu, secundule? spuse biologul, cam nesigur pe vocea lui, cu un soi de orgoliu deșănțat, parcă și „Valea de cleștar” și panica ar fi fost opera lui.

— Cred și eu! răsuflă adânc Vlad, luptându-se și el cu spaima. Acolo, cu un pumn de materie bombardată… Am reușit să captez un singur impuls cerebral… pe cel mai puternic. Pe când aici, raportată la masa asteroidului, puterea de reacție… e de cel puțin… o mie de ori mai mare… Valer, auzi?… Pentru tine am explicat.

Secundul încercă să râdă, scoase un hohot bizar, hârâit și tăcu; dar îi făcuse bine să vorbească, se concentrase asupra cuvintelor și trecuse peste momentul cel mai dificil, își dominase panica.

— Gândește-te, Andronic încasează acum șocul cel mai puternic! îl scutură Emil Faur pe doctor. Ce vedem noi aici s-a filtrat o dată prin creierul lui.

— Parc-ai vorbi cu un novice! strigă medicul. Știu! Sunt și eu o leacă noetician. Numai că… Îmi vine să cred că Andronic s-ar putea să fi murit.

Închise ochii, să nu-și trădeze spaima.

— Uitați-vă! îi trezi țipătul lui Valer.

— Ce cobești, omule? se răsti biologul către doctor, fără să-l audă pe băiat. Îți dai seama ce spui? Atunci cine

transmite imaginea?

— Lianele de pe celălalt versant al văii, zise obosit medicul. Orice vale are două maluri... Ți-a confirmat-o holografia luată de „Capricorn”. Doar nu pretinzi că Andronic a ajuns pe planetă!

— Uitați-vă! strigă din nou Valer.

Lianele încremeniseră deodată - și siluetele înșirate în urma lor se strânseră cuminți unele peste altele, contopindu-se într-una singură - apoi, ca și cum în capătul lor s-ar fi aflat niște săgeți atunci scăpate din arc în aceeași direcție, se repeziră laolaltă spre dreapta și în jos, cele mai depărtate lungindu-se cu sute de metri. În locul de unde porneau liniile lor drepte, câteva semene, cuprinse de o agitație demențială, se înnodaseră într-un ghem, se zbăteau nu să scape, ci să se adune mai tare în strânsoarea sălbatică a inelelor de acum rigide de atâta efort. Un nor, o ceață, un praf pluti, venit cine știe cum și de unde pe deasupra lor; celelalte liane se întinseră simultan într-acolo, cu un zvâcnet colectiv.

— Au găsit ceva... se bâlbâi medicul, abia putând să-și descleșteze gura.

— Ghicești ce? întrebă Emil Faur.

— Vlad!... chemă Valer, îngrozit. Privește, Vlad! E... comandantul!

Ceața, sau ce-o fi fost, se risipi la fel de iute cum se și adunase, ori poate nu era o pulbere adevărată.

Ci în locul acela se tulburase cumva emisia de biounde. Și îndată ce se ridică și se împrăștie, de lângă peretele de cristal se desprinse, mai mare decât în realitate - după cum arătau gradațiile instrumentelor optice - silueta comandantului Bogdan Andronic, în costum de scafandru astral. Făcu un pas, își duse mâinile la cască, parcă să-și alunge o amețeală, făcu iar un pas și încă unul, se lăsă încet în genunchi și pipăi solul sticlos; era chiar la piciorul falezei, unde se termina crevasa opalină, și un platou neted, plin cu sfărâmături de bolovani căzuți de sus și

capete de liane moarte, ucise de suratele lor, se întindea domol până spre câmpia îndepărtată.

— Comandantul? se minună doctorul Cristea. Cine a spus că e comandantul?

— Cerurilor! oftă Valer. Cum l-au dus puterile până acolo?

Bogdan Andronic părea mulțumit de rezultatul investigației. Se ridică, deodată păru că-i vede pe tovarășii lui de la „ciuperca otrăvită”, le făcu un semn amical cu mâna; Sirius, răsărind sau apunând într-o latură a văii, îi poleia casca într-un nimb sângeriu strălucitor; și la fel, pe neașteptate, vârfurile lianelor se uniră la spatele lui într-un nou zvâcnet al tuturor, erau mii și mii de fire transparente, ca tot atâtea degete sau gheare, ce se înfipseră - cu o blestemată înțelegere, de unde până atunci se tot rupseseră, se tot sfâșiaseră între ele - se repeziră și se înfipseră în mijlocul, în spinarea, în ceafa, în umerii comandantului. Un vânt de sălbăticie, de cruzime, de bestială satisfacție, de sete a distrugerii mângâie trupurile colosalilor viermi cristalini și prăbuși un nou val de spaimă peste cei patru oameni aflați la opt ani-lumină, adică, de fapt, la mai puțin de un lat de palmă distanță.

— Cine-a spus că e el? repetă Vlad, ceva mai liniștit decât vorbise înainte.

Pilotul nu-i auzi replica. Din clipa în care monștrii se atinseseră de comandant, el se târâse pe punte către priza magnetică de ancorare, iar acum își desprindea cablul, atent la ce fac și coechipierii lui.

— Știu că nu-și pierde vremea pe unde umblă! rosti Emil Faur cu admirație.

— Aș vrea să-mi răspundă la apeluri, adăugă Vlad.

Pilotul se ridică în genunchi, își făcu vânt și alunecă în jos, sub linia punții. Ajuns la adăpost de privirile celorlalți, întrerupse legătura radio-emisie, împinse înapoi, în lăcașuri, aparatele optice și pipăi cu îndemânare butoanele tabloului de comandă fixat la centură. Imediat în jurul

căștii i se ridică un guler metalic protector și din el se desfăcură două emisfere blindate care închiseră capul băiatului ca un coif de cavaler medieval. Două tije lungi, cu gheare la capăt, coborâră din spate și-i prinseră picioarele, fixându-le rigid de carcasa scafandrului, iar încă două, ieșite de lângă șolduri, îi apucară în brățări mâinile aduse la înălțimea pieptului într-o poziție odihnitoare.

„Vin, comandante!” repetă Valer de mai multe ori, cu speranța că Bogdan Andronic îi va recepționa gândul și va înțelege. „Și-au pierdut capul și Vlad, și doctorul, și Faur. Nu vă mai bizuiți pe ei, i-a amorțit frica, i-a zăpăcit. Eu îmi țin firea, cât o să mai pot. Și vin să vă scap de liane, acuma vin!”

Porni de sub pântecele „ciupercii otrăvite", păstrând direcția spre nadir, să nu fie văzut de coechipieri. Spera să nu alerteze instalațiile radar de la bordul laboratorului și dacă făcea un ocol foarte larg ar fi putut ieși pe după asteroid, direct în canalul de biounde. Costumul de scafandru fusese testat, prin mii de zboruri în zone cosmice dificile, în ploi de radiații și meteoriți, pe suprafața celor mai greu accesibile planete, în apropierea cromosferelor stelare - și dăduse rezultate excelente. „Dar acum să-l văd, când va trece în alt univers! își spuse pilotul cu un zâmbet acru. Și-apoi scafandrul comandantului cum reușise acolo de atâta vreme?”

— Valer!... Hei, Valer! strigă biologul, descoperindu-i absența.

— S-a ascuns în vreo cabină! mormăi doctorul. N-a rezistat.

— Mă duc să-l caut, se neliniști Emil Faur. Să nu facă vreo prostie.

— Lasă-l în pace! Vrei să-l faci de râs?

Bătrânul dispăru în camera-ecluză și peste nu mult timp anunță neliniștit:

— Doctore, puștiul a plecat...

Pe ecranul fantomatic de deasupra lor, silueta lui

Bogdan Andronic era înfășurată într-o monstruoasă corolă de liane. Altele, ajunse prea târziu la ospăț, se zbăteau cu o furie neînchipuită să-și facă loc printre semnele lor încleștate în jurul ființei străine. Peste frica devoratoare, acum și mai adâncă, și mai greu de îndurat, pământenii simțeau suferința, urma incertă a unor dureri fizice mereu înnoite, demențiale strigăte fără glas, dându-le senzația că ei înșiși mor, sunt rupți, sfârtecați de necruțătorii pitoni de cristal.

— Am prins legătura! strigă Vlad, ca ieșit din minți. În sfârșit, îl interceptez pe comandant!

Biologul ieși în fugă pe punte.

— Vlad, încercă el, timid. Valer…

— Acolo e dublura comandantului. Așa cum ne așteptasem. în „Valea de cleștar” e doar dublura lui… continuă secundul, fără să-l ia în seamă pe Emil Faur. Un alter-ego, obținut din liane… Prin modificări genetice la distanță, operate prin contact cerebral. Cum s-a întâmplat cu delfinul, dar invers…

— Vlad, ascultă-mă! strigă bătrânul, Valer s-a dus în canal, după comandant.

— Iresponsabil! bombăni doctorul, livid.

— Și-a închipuit că Andronic, adevăratul Andronic e acolo, sfâșiat de liane!

— Prostul! spuse doctorul cu năduf. Încotro s-o luăm acuma? Prostul, care n-a înțeles, n-a înțeles!

Motorul-rachetă îi asigura lui Valer zborul dirijat pe distanța standard de trei secunde-lumină. Mai mult decât suficient ca să parcurgă drumul până la asteroid și înapoi. Trebuia doar să se grăbească. „N-aveți grijă, comandante, scăpăm noi de-acolo, nu se poate să nu scăpăm! Nu există niște biounde ale dragostei, ale prieteniei? Nu din dragoste a reușit Aluna să se întoarcă? Atunci noi de ce să nu ne smulgem din puterea lianelor!? Mai rezistați încă nițel, în câteva minute ajung, am și atins viteza maximă.”

— Mihai, chemă doctorul, ce facem, Mihai? Băiatul a fugit…

— Pierd legătura! bolborosi Vlad. Nu, nu, Andronic! E vremea să te întorci! Ajunge, e vremea să te întorci!

— Lasă-l, interveni biologul, nu-l tulbura! Misiunea lui e să-l aducă pe comandant la bord.

— Misiunea? se miră doctorul Cristea și începu să tremure. Îl pierdem pe băiat, omule! Ce te uiți la mine, vorbesc românește, îl pierdem pe băiat, înțelegi?

— Andronic! șopti Vlad, istovit de încordare. Hai, Andronic, răspunde! Ce mai aștepți pe acolo, ce mai cauți, ai dus totul la bun sfârșit…

— O să moară degeaba, ca un prost! Degeaba! se chinui doctorul Cristea, răsuflând greu.

— N-o să moară, nu poate muri! O să se facă liană, sau meduză…

— Taci! Trebuie scos din porcăria asta.

— Și cum îl întorci înapoi? Ce-i spui, nu vezi că a închis aparatul de radio?

— L-a închis, să scape de noi, prostul!

— Ține-ți firea!

Emil Faur îl scutură violent pe medic.

— Mă duc după el. Tu urci în turn, la secund, și îl aștepți să termine comunicarea cu Andronic. Căutați amândoi o posibilitate de salvare, dacă eu nu-l ajung din urmă pe băiat.

— Pe cine?

Mânia și panica îi zăpăciseră mintea lui Sorin Cristea.

— Pe Valer, repetă biologul. Eu fug după Valer.

— Și cum să urc la Vlad, dacă mă lași singur?

— Despina cum s-a dus singură pe Pluton? Ia-ți și tu o dată inima în dinți!

Valer zări, pe ecranul sferic aflat înăuntrul coifului opac, marginea asteroidului clocotind ca un cazan de iad, cu flăcări vizibile numai în spectrul ultraviolet, fără degajare

de căldură. Uragane de radiații cutreierau zona învecinată, prea puțin strunite de câmpul gravific foarte intens, și semnalele contoarelor din scafandru răsunau în urechile tânărului ca melodia săltăreață a unei formații de fluierași. Iar dincolo de asteroid, în direcția unde ochiul lui Sirius ardea cu o amenințare neîntreruptă, se întinsese - până la steaua păgână și, mai departe de ea, în măruntaiele galaxiilor înșirate ca mărgelele pe acest fir nevăzut - se întinsese canalul de comunicație prin biounde. Să fi fost aidoma unui cilindru, sau mai degrabă asemenea unei pâlnii a cărei gură acolo, la capătul ei, măsura mii de ani-lumină în diametru? Și cât era de larg în partea lui cea mai puțin largă? Dar dacă, intrat pe un alt fir, pe o altă bioundă decât Andronic, el, Valer, avea să ajungă într-o nebuloasă dintr-un colț încă nedescoperit și nenumit al cerului? „Ai să stai și-ai să te tocmești până-l devoră lianele pe comandant”, își spuse încrâncenat pilotul și în aceeași clipă viră spre stânga, după care opri motorul, lunecând mai departe împins de inerție.

Nu-și dădu seama că a pătruns în coridor decât atunci când pe ecranul ce pâlpâi scurt, înainte să se stingă, întrezări în urmă-i o trenă de fulgere - un fel de mănunchi de scântei electrice zbătându-se într-o țeavă de sticlă arcuită într-o curbă ușoară și pierdută undeva, subțire, în întuneric. Spațiul înconjurător, noul spațiu, cumva moale, flasc, plisat în neapărate cute întrepătrunse, căzu, umflat și spongios ca aluatul, peste jerbele de lumini ale spațiului celuilalt, obișnuit, adus de băiat după sine, iar la întâlnirea dintre cele două universuri, pe linia îngustă a interferenței, forțele opuse se devorau reciproc, își smulgeau una alteia energia, își infiltrau tentaculele în adversar, căutând fără încetare să mături, să înghită scutul fragil în limitele căruia se înfruntau; brațele de foc, retezate când se lungiseră prea mult, erau mistuite lent, dincolo de perimetrul conflictului, și slăbeau brusc. Valer se menținea anevoie în locul unde se oprise, înfundat în aluatul care i

se lipi de trup ca o mâzgă, un noroi puhav de mlaștină și care pulsa, fremăta, se scutura necontenit.

Un șoc, un soi de val imens al spațiului alcătuit din creste și văi întortocheate lovi, în același timp. Laboratorul spațial și pe cei trei pământeni rămași acolo. Ei avură senzația că urcă, sunt împinși violent, dar uniform în sus și puțin și înapoi, sunt aruncați la o înălțime amețitoare, ca într-un avion cuprins de un curent de aer în ascensiune; rămaseră câteva lungi momente pe coama acestui munte abrupt și deodată porniră la vale, din ce în ce mai repede, stomacul le veni la gât, panta se făcea ba domoală, ba prăpăstioasă, din loc în loc o întrerupeau adevărate genuni, adânci parcă de kilometri.

— Ține-ți firea! exclamă doctorul. Ține-ți firea! și Emil Faur nu știu dacă lui îi e adresat îndemnul, ori Sorin Cristea își vorbește sieși.

— Valer a pătruns în canal! spuse Vlad, cu vocea sigură și liniștită dintotdeauna, ceea ce însemna că efortul de a menține legătura cu Bogdan Andronic nu-l împiedicase să înregistreze replicile celor doi coechipieri și să remarce dispariția de la bord a băiatului. Sunt aceleași reacții ale spațiului ca și la trecerea containerelor cu animale și la intrarea lui Andronic.

— Ce spui? întrebă medicul. N-am înțeles.

— Faur!... chemă secundul. Mă asculți, bătrâne?

— Ascult, Vlad! Știi că a dispărut Valer?

— Știu. Trebuie să mă ajuți să-l găsim.

Din vocea lui Vlad dispăruse până și urma obișnuitului său ton de comandă.

Veniră o altă coamă de deal, ceva mai dulce, și o altă vale, acum un coborâș continuu, și încă o înălțime, și încă o alunecare, o curgere obosită spre un capăt de liniște.

Și îndată ce ultimele zvâcniri spațiale se stinseră în magma coridorului, Valer căzu pradă bioundelor și

singurătății. Viziuni apocaliptice, sparte într-un puzzle cu neputință de reconstituit, i se învălmășiră prin coaja prea strâmtă a căștii protectoare, însoțite de zgomote, de lovituri neașteptate, fiindcă bioundele, acționând direct asupra creierului, se traduceau în impulsuri aidoma senzațiilor primite prin simțuri și deveneau, peste distanțele cosmice, apeluri directe ale realității din lumile care le născuseră. Nu trebuia să ai acuitatea și antrenamentul *integralilor* ca să simți din plin impactul cerebral al acestor impulsuri amplificate la nesfârșit. Așa cum, pe Pământ, Vlad trăise, fizic, durerea animalului vânat de urs și a fetei lovite de automobil, pilotul, mai puțin sensibil ca el, însă cu mult mai tare solicitat, vedea imagini, auzea sunete, pipăia suprafața unor obiecte, simțea atingerile unor ființe infinit mai numeroase, cu totul necunoscute, trăia reacțiile lor greu identificabile, de o varietate uluitoare. Canalul era o carte, sau mai curând o bibliotecă imensă, cu milioane de tomuri; în fiece volum se ascundea, după fiece literă, după fiece semn de punctuație, un semnal a cărui complexitate ar fi necesitat, numai pentru descriere, alte tomuri întregi. Ceea ce ajungea până la „Ciuperca otrăvită”, prefăcut în lumină, era numai și numai o rămășiță săracă și trunchiată a universului haotic de aici; dacă ar fi existat o modalitate de imprimare directă a informațiilor transmise prin biounde, o fixare a lor într-o memorie mecanică, alta decât aceea, totuși limitată și nesigură, a creierului viu, orice milimetru cub din canal ar fi trebuit să primească un dispozitiv anume de înregistrare, și nici atunci nu s-ar fi putut spune cu certitudine că aparatele au captat totul.

Valer nu încercă să se orienteze în labirintul din jurul său, cu atât mai mult cu cât spațiul vânzolit de impulsurile cerebrale îl purta încolo și încoace, la nimereală, și nu-și putea nici închipui măcar dacă se depărtează ori se apropie de asteroid și în cazul acesta cu ce viteză. Își aminti de Hector, de cimpanzeii și delfinii care nu mai

fuseseră recuperați și care, deci, lunecaseră de-a lungul coridorului la depărtări astronomice, într-un interval de timp de ordinul minutelor. Se străduia așadar să reziste, să-și impună cel puțin un simulacru de calm, fiindcă învățase lecția de la biolog și știa că stăpânirea de sine e cheia integrității și singura șansă de întoarcere. Observase cum în imediata lui vecinătate fantasmagoricele apariții lunecau, ricoșau ca niște mingi lovite de un zid, pierzându-se între cutele veșnic unduitoare ale noului spațiu, și acesta trebuie să fi fost efectul binefăcător al existenței propriilor sale biounde specifice stării de calm și care, iată, îl apărau mai bine decât blindajul costumului. Și atâta vreme cât aceste efluvii cerebrale îl îmbrăcau în clopotul lor solitar, își putea păzi identitatea, se putea menține în fragmentul de spațiu propriu lumii sale, unde instalațiile din scafandru, funcționând normal, îi întrețineau viața. Animalele de experiență schilodite și cele dispărute își pierduseră în primul rând această liniște - și era firesc să și-o piardă - iar monștrii care se învolburau împrejur au izbutit, pentru o miime de clipă, să se identifice cu ele, să le metamorfozeze în gemeni de-ai lor și astfel să le ucidă, fiindcă mediul de viață terestru devenise pentru ele nociv.

Respiră adânc și comandă escamotarea coifului opac ce-i acoperise casca până atunci.

— Spune! îl îndemnă biologul pe secund. Ce-am de făcut?

— Pornești imediat după Valer. Automatele de aici, din laborator, îți vor transmite relevmente prin radio, sunt programate de mine. Menții cu strictețe direcția indicată de ele; să nu aluneci în canalul de biounde, altminteri totul e pierdut.

— Pornesc.

— Îmi pun scafandrul și te ajung din urmă. Ținem legătura. Ne unim forțele și-i smulgem afară și pe comandant, și pe Valer. Băiatul va fi în grija dumitale.

— Adică… se miră deodată biologul, neînțelegând. Ce trebuie să fac?

— Te plimbi de-a lungul canalului, împrejurul lui, și lansezi apeluri cerebrale. Până ce-ți răspunde Valer. Trebuie să-ți răspundă.

— Vlad, eu nu sunt *integral!*

— Cine-a zis? Și cu animalele dumitale cum comunici? Prin alfabetul Morse?

— Prin biounde…

— Asta-i! Și bioundele lui Valer vor fi amplificate de „efectul 409”. Ca și ale lui Andronic, desigur! Hai, că au scos-o cățelandrii pe Aluna de-acolo și să nu scoatem noi niște oameni?

— Cel puțin ești calm. Asta e bine.

— Am certitudinea, Emil Faur! Certitudinea calculelor. Doctore, dumneata rămâi aici și supraveghezi înregistrările.

— Vin cu voi! se rugă medicul.

— Prefer să nu aud ce-ai spus! Executarea!

În imaginea „Văii de cleștar", care tremura la zenit, lianele rupseseră dublura lui Andronic, îi sfâșiaseră costumul de scafandru, o dezmembraseră cu ferocitate, cu tresăriri de poftă și satisfacție. Doctorul simți că i se face rău, greața îi răscoli stomacul și repulsia îl încrâncenă cu atât mai tare, cu cât o undă a acestei mulțumiri bestiale îl atinse de la distanță și pe el. Dar, la puțin timp, grotesca funie de liane sticloase se desfăcu fără veste și se chirci cutremurată de spaime, se înnodă, se încurcă, se trase și se întinse, lovind peretele opalin, ridicându-se pe el și rostogolindu-se înapoi, ca un bulgăre de zăpadă pornit la vale, ici-colo lianele începeau să se rupă, să se descompună, poate murind, și capetele lor ciuntite loveau într-o zbatere furioasă alte liane din apropiere, și acestea, la o simplă atingere, erau retezate ca de o lamă înroșită în foc, astfel că, în scurtă vreme, ucigându-se între ele, sute și sute de vietăți zăceau grămadă la picioarele falezei,

agonizau acolo, și spectacolul nu stârnea nici compasiune, nici curiozitate, ci numai silă.

Trecuse un timp nedefinit când Valer, aruncat de reculul ciocnirii cu bioundele unui fel de vulcan însuflețit, ajunse într-o alveolă a canalului, într-una din nenumăratele pungi dezumflate ale acestuia, și întâlni o imagine din trecut a lui „Endymion”, sosită aici probabil după plecarea cercetătorilor spre „ciuperca otrăvită”. Stația cosmică, pustie, se profila tăcută și albă înaintea lui, dar spațiul contorsionat nu o dezvăluia pilotului în întregime; la fiecare înclinare a capului, la orice schimbare a unghiului de vedere, el îi descoperea alte detalii, elemente între care existau, în realitate, distanțe de zeci de metri, dar care aici, împăturite în cutele spațiale, ajunseseră să se învecineze. Viziunile caleidoscopice ale lumilor presărate mai aproape sau mai departe pe canal rămăseseră dincolo de pereții acestei bolgii având timpul ei propriu și în care celelalte trei dimensiuni își împărțeau volumele după legi abia acum descoperite de băiat.

El constată că imaginea stației are o vagă consistență, îi permite să simtă puntea sub tălpi și, ceea ce era mai important, că se poate mișca ceva mai liber, că nu e purtat la întâmplare, ci izbutește să se orienteze singur, să înoate cumva, să se întoarcă încotro îi place. Ar fi vrut să pornească puțin motorul din scafandru, dar se temu să nu provoace un dezechilibru al forțelor latente din acea armonică spațială și să nu fie strivit de ea.

Așa că se apropie încet-încet de turnul de control al lui „Endymion”, dar ca să ajungă acolo trecu prin mai multe colțuri de spațiu și se pomeni când în partea opusă a punții, când sub pântecele stației cosmice, plutind lin, într-o tăcere de moarte, pe lumina înghețată, rece și strălucitoare ca apa unei oglinzi. Iar în momentul în care ajunse, în sfârșit, la turn, cu gândul să se urce în vârful acestuia și să iasă înapoi, în canalul cutreierat de biounde,

în căutarea comandantului, trecu prin glazura alb-sinilie a peretelui, care se rupse fără zgomot, abia tulburându-se puțin, și se închise la loc în urma sa, și după un alt colț de spațiu văzu că a ajuns undeva, către vârful scării rulante, ale cărei trepte nu existau decât în locurile unde, prin uriașele ferestre ale adevăratei stații pătrunseseră înăuntru razele proiectoarelor, luminându-le. Se sprijini ușor, cât putu mai ușor de o treaptă, gândind să-și facă vânt în sus fără a o rupe, își aruncă, aproape din obișnuință, privirile spre locul unde trebuia să fi fost puntea, și acum era un conglomerat de antene frânte și gura deschisă a chepengului prin care ieșiseră cândva „Selene” și „Phoebus” și scoase un strigăt de uimire: îl văzuse acolo pe comandant, o imagine din trecut a comandantului, conservată aici ca și aceea a lui „Endymion”, și deodată același sunet trist, cunoscut, se strecură ca o chemare dusă și întoarsă de ecou, ca un zâmbet al infinitului, și avea parcă ceva din duioșia unei femei îndrăgostite, ori era doar ispita depărtării de neatins. Comandantul trebăluia pe lângă etrava lui „Phoebus”, agățat cu un cablu de parapetul punții superioare, iar vehiculul plutea într-o parte, de parcă Bogdan Andronic, cu greutatea lui, l-ar fi aplecat într-un bord. Valer își lipi mâinile de peretele stației, străpungându-l până în partea cealaltă.

— Comandante! Aici sunt!

Țipătul hăui în golul căștii ca în adâncimea unei peșteri. Bogdan Andronic se sprijinise cu tălpile magnetice de bordajul vehiculului și pășea în sus, către gurile rezervoarelor energetice. Mișcările lui erau însă scurte și sacadate, și, după fiecare spațiu parcurs, silueta i se multiplica: o parte, un contur rămânea pe loc, ca într-o fotografie mișcată, iar altul desfăcut din acesta, continua să se deplaseze. Apoi Valer mai băgă și altceva de seamă - drept în chila lui „Phoebus” sta înfiptă una dintre antenele lungi de pe puntea stației și capătul ei ieșea, ca o țepușă,

tocmai sub copastia navei, lângă pupa; iar nava luneca în derivă spre „Endymion” și nici carcasa ei nu se rupea, nici antena nu se îndoise măcar, pentru că treceau una prin alta fără să întâmpine rezistență.

— Sunt aici, comandante!

Era însă un țipăt trist, o încercare de a mistifica realitatea. În clipa aceea, de parcă ar fi auzit, Bogdan Andronic se întoarse și începu să alerge greoi spre etravă, în partea cea mai apropiată de pilot. Fugea adus de umeri, cu genunchii îndoiți, și în urma lui se pierdeau în șir sute de comandanți înțepeniți în poziții grotești, până când cei mai de la urmă, legănându-și siluetele în sinuozități ca ale valurilor, se destrămau, și pierderea asta în neființă li se transmitea, progresiv, și celor dinainte. De pe creasta rotunjită a etravei, punând în funcție jeturile stabilizatoare ale scafandrului, comandantul se aruncă în spațiu și veni drept spre Valer. Căuta ceva anume, voia să prindă ceva cu mâinile întinse, ori poate să dea la o parte. Cablul se descolăcea lung de pe puntea superioară, trecea în diagonală peste geamurile bombate ale habitaclului și atârna în zigzaguri ascuțite sau curbe, după cum fusese răsucit plasticul. Băiatul se uita țintă în ochii comandantului - ochii apoși, nesiguri, al unui bătrân - îi scruta chipul, îi cerceta expresia de concentrare și suferință. Părul acum alb, foarte rar, abia dacă mai amintea pieptănătura adolescentină, cu cărare într-o parte; obrajii căzuți peste gingiile știrbe și urechile mari, depărtate, străvezii, păreau ale altui om, ca și pielea flască, încrețită pe gâtul prea subțire parcă pentru povara capului osos. Degetele acoperite de mănuși duble, groase, i se zgârciseră vizibil, falangele lor porniseră într-o parte. Scafandrul, ars și peticit mai peste tot, își pierduse și el culoarea inițială, iar acum, și din pricina luminii aceleia false, bătea într-un roșu brun, de sânge închegat; casca era zgâriată în toate sensurile și mai multe buloane îi lipseau la guler, unde garniturile erau și ele crăpate, unse cu

resturi de rășini pentru etanșeizare.

Andronic se opri puțin, la câteva palme depărtare de Valer, iar siluetele din urmă i se stinseră pe rând. Prinse cablul legat de centură, îl smuci dinaintea lui, ca să vadă, pesemne, până unde îi mai ajunge, și rămase o clipă gânditor. Evident, nu bănuia existența pilotului la o lungime de braț mai încolo. Valer, însă, printr-o pânză de lacrimi, îl privea fără încetare. Stăteau unul lângă celălalt, la fel de loviți, iar chipurile lor, fără s-o știe careva dintre ei, aveau ceva, o trăsătură, un aer comun, fiindcă băiatul, în anii de antrenamente pe Pământ și mai apoi în anii de zbor și de pregătire a experienței, imitase de mii de ori, involuntar, înfățișările schimbătoare ale comandantului.

— Să știți că numai eu am venit să vă caut! spuse pe neașteptate și un amarnic sughiț de plâns îi înnodă suflarea.

Bogdan Andronic trecu prin peretele stației, adică își continuă drumul, neștiutor, și acum era în turn și împrăștia, cu siluetele din urma lui cu tot, aceeași lumină spectrală. Cablul atinse o mână a lui Valer; pilotul nu simți nimic, iar când vru să-l apuce, cu un gest reflex, palma nu-i întâlni decât golul. Nu se miră și nu se sperie. Știuse din primul moment că lumea comandantului nu e compatibilă cu a sa. Dacă acum aproape trei ore l-ar fi însoțit, ar fi fost în clipa aceea și el la fel de bătrân, un moșneag la vreo sută de ani, sau poate nici n-ar mai fi apucat vârsta asta. Și regretă că nu-i alături de comandant, că timpul în care i-ar fi putut ține tovărășie a trecut, ireversibil, pe lângă el; prietenia lor fusese sărăcită cu cel puțin șase decenii.

— De ce ați plecat acolo singur? spuse, și mâna, împinsă de instinct, căută iar, zadarnic, cablul. Și nu-l mai îngrijiți atâta pe „Phoebus”, că până la urmă are să explodeze, și dumneavoastră acuma nu știți și nu mă vedeți…

Bogdan Andronic se ducea prin treptele scării, se mistuia în metalul lor, luminându-le pe dinăuntru în mirifice curcubeie, ca și cum ar fi ținut un reflector pe

umăr, iar ele ar fi fost făcute din gheață. Jeturile stabilizatorului pâlpâiau în jos și înapoi, roteau, cercuri de culori amestecate. „Phoebus” se clătina domol pe o coastă și venea pieziș, tras de cablu, ca un enorm animal domesticit.

— Dar eu n-am să mă las, comandante! Eu trebuie să trăiesc, să vă caut și să vă aduc înapoi…

Comandantul era al unei lumi de neînțeles, o lume cu alt loc și cu alt timp, cu alte necazuri, cu alte bucurii. Ce-ar mai fi putut face Valer ca să-l ajute să vadă, cu mintea lui atotcuprinzătoare, să pătrundă și să înțeleagă esența ultimă a lumii acesteia? Și cum mai păstra el, Andronic, amintirea pilotului după anii fără sfârșit, care-i aduseseră până lângă moarte?

Mergea în drumul său prin golul liftului, ca un orb într-o lume a orbilor. Nu știa și nu i se putea spune nimic. Lumina răspândită de el și de „Phoebus” ardea constant în materia turnului și, în ciuda distanțelor, dădea interiorului atât de cunoscut înfățișarea contrariantă a unui negativ de holografie. I se suprapuse, prin decupul ferestrelor circulare de la toate etajele, emanația proiectoarelor de pe puntea stației cosmice, fulgerând în răstimpuri egale.

Și iată, ca un cântat de cocoși, anunțând ora retragerii fantasmelor, incantația de departe se întorcea, puțin obosită, puțin tristă, iar comandantul și nava lui se topiră într-o pâlpâire albastră, într-un fulger; după care întunericul și tăcerea se aprinseră la loc, peste Universul străin.

Secundul îl ajunse din urmă pe biolog în apropierea asteroidului. De când fugise Valer trecuse nu mai mult de cincisprezece minute.

— Indiferent pe care dintre ei îl descoperi, îl preveni Vlad pe bătrân, fie că e băiatul, fie că-i Andronic, indici imediat poziția unde te afli și mă aștepți. Eu am să fac la fel. Ținem legătura prin „ciuperca otrăvită”, care va fi

stația noastră releu; undele radio nu trec prin canal, se opresc undeva înăuntrul lui, ca și lumina.

— Am înțeles! răspunse biologul, dornic de acțiune și încrezător în celălalt.

— Ne despărțim aici. M-am gândit să-i căutăm rotindu-ne…

— Pe o traiectorie spirală, în jurul canalului.

— Exact. Pornești dumneata întâi?

— Da. Spre dreapta. Ai calculat unghiul?

— Treizeci și cinci de grade. Suficient, nu?

— Cred că da. Nu depășesc viteza de trei kilometri pe secundă.

— Foarte bine. Voi programa și eu pilotul automat. Te urmez la un interval de jumătate de spiră.

Pilotului i se făcuse dor de prezența cuiva; orice călătorie de unul singur devine obositoare, mai cu seamă una de acest fel, unde miracolele se întâlnesc la tot pasul, niciodată aceleași, și simți mereu nevoia să-ți împărtășești mirările, poate entuziasmul și desigur spaima când o nălucă a cărei rapacitate o simți prin toți porii îți dă târcoale ca un animal fabulos, să te prefacă, așa cum cer legile acestor lumi străine, în cine știe ce făptură aberantă. Ar fi putut să evoce imaginea mamei, pe care atât de bine o păstrau amintirile lui, mereu proaspete de-a lungul anilor. Ar fi putut chema în gând amintirea atâtor băieți de care-i legau anii școlii și ai studenției, întrecerile în care-i învinsese pe cei mai mulți, sau cele, puține, când fusese, învins - și ambiția lui nemăsurată îl îndemna să memoreze fizionomiile, gesturile, felul de a fi ale câștigătorilor pentru a ști cum să-i înfrunte altădată. Era acum destul de înțelept și destul de bătrân ca să poată dialoga fără complexe cu vechii lui adversari, să-i facă martorii minunilor întâlnite.

Dar fără voie, când se trezi o dată din somn, ori încă nu se trezise și mai visa pe jumătate, ca în atâtea alte rânduri

- fiindcă „efectul 409” îi răscolise memoria într-un anume fel, dând amintirii sau visului precizia monstruoasă a unui film din care nicio fotogramă nu se mai putea scoate, nici schimba, iar bioundele lui proprii se prefăcuseră în imagini vii, în sunete și vorbe rostite aidoma odinioară - fără voie, într-o incertă dimineață îi apăru aievea în spațiul sofisticat al canalului scena ultimei întâlniri cu Despina. Era o aducere aminte pe care în anii trecuți de atunci se străduise s-o uite; acea întâlnire ar fi putut să-i schimbe viața, să-l vindece de orgoliu. Conștiința lui, dedublată, retrăia aievea întâmplarea de atunci, și în același timp o anticipa, judecând-o cu târzia și zadarnica înțelepciune a prezentului.

O aștepta din nou pe Despina pe o șosea pustie, la o încrucișare de drumuri. Revăzu panglica asfaltului, cufundată de crepuscul într-o neverosimilă culoare roz, și ceața destrămată în brazi pe spinările munților, de parcă pe sub copaci ar fi dormitat o apă adâncă și vântul ridica alene pe suprafața ei valuri lungi, purtându-le în sus. Frigul începutului de toamnă îl pătrundea iarăși prin hainele subțiri. Cu un vuiet surd, aerodina fetei își făcu apariția de după stânca din apropiere și ateriză pe platforma de parcare. Despina deschise portiera, el fugi într-acolo; simți că fuge cu adevărat și ar fi dat oricât să se trezească, să rupă filmul amintirii și nu putea ieși din starea și de vis, și de veghe în care se cufundase.

— Sper că nu ți-am stricat programul! îi răsunară în auz propriile cuvinte, cu intonația de odinioară.

— Fii liniștit, replică ea, nepăsătoare. Ce program poți tu să-mi strici?

— Nu prea voioasă astăzi! Și eu care credeam că invitația o să-ți facă plăcere.

— Nu m-ai invitat nicăieri. M-ai rugat să te duc până la Suceava, fiindcă e în drumul meu! puse ea lucrurile la punct.

— Iartă-mă! bătu el în retragere și îi privi chipul, străin,

deodată, dar mai frumos decât oricând. „Așa ți se pare mereu! îl mustră gândul, acum pentru a doua oară și cu atât mai amarnic cu cât Valer știa bine ce are să se întâmple. Așa ți se pare, de fiecare dată mai frumoasă ca înainte.” N-avem nimic să ne spunem? întrebă.

— Ce?... N-am remarcat că ți-ar face plăcere conversația mea.

Despina avea aceeași voce liniștită.

Decolă, ridicând vertical aerodina, până ce toți munții, în cenușiul vânăt al amurgului, se contopiră într-o maree de piatră. Valer își dădu seama că toată priceperea lui de a găsi în orice dispută răspunsuri prompte și usturătoare îl părăsește. Simți din nou cum îl cuprinde enervarea, dorința aprigă de a o învăța minte pe frumoasa înfumurată. Dar cu mintea de acum înțelegea și mâhnirea fetei, realiza că ea așteptase măcar un cuvânt prietenos din partea lui.

Despina îl privi cu coada ochiului o clipă, își mușcă buzele, ca la ivirea unei idei neașteptate, apoi manevră comenzile brusc, forțând motorul la limită. Aerodina, smulsă brutal de pe traiectorie și împinsă într-un unghi imposibil, se roti în loc și se pierdu în vrie. Motorul strănută de câteva ori și se stinse neputincios, cu legăturile electrice arse; forța aerului comprimat prin canalele de sustentație acționă însă ca o parașută, frânând căderea mașinii și prefăcând-o într-o plutire ușoară.

Aterizară în pădure, lângă un pâlc de arbuști abia sădiți. Aparatul de radio era inutilizabil. Despina lovi înciudată cu palma în manșă.

— Uite, spuse, ai ocazia să te bucuri. Nu oricine reușește performanțele zborului tău în „cărăbuș”.

Lui Valer cel din vis mânia îi întunecă ochii. Insulta era prea grea. El atât pricepuse, prostul, fără să gândească un singur moment că Despina se referise, cu bună credință, doar la *zborul* lui de maestru și nu la faptul că acesta fusese doar simulat.

Fata deschise portiera și sări afară. Se lăsa noaptea, un

întuneric difuz, înecat în lumina verde-roșiatică a lunii. O neliniște străină îl cuprindea încet pe tânăr, un fel de teamă copilărească, aproape stupidă, pentru că se întreba, neștiind de ce se întreabă, ce se va întâmpla cu ei doi în atmosfera ireală a muntelui, acum, când apropierea tulburătoare a Despinei nu-i provoca decât mânie. Urmări silueta ei subțire și mlădioasă.

— Nu-i nimic! se trezi spunând, cu voce gâtuită. O să mergem pe jos până la prima așezare, cred că e Sadova. Câțiva kilometri de coborâș.

Ar fi vorbit mult, despre orice, numai să iasă din reveria care îl fura ca o apă cuminte și adâncă, suprapunându-se în chip ciudat pornirii lui de a răspunde cu brutalitate umilinței. „Potolește-te! îl mustră iar gândul care-l provocase întotdeauna. Fata asta nu-i pentru tine, nici în glumă nu se visează a ta. Nu-i pentru tine!”

— Ei, se întoarse Despina. Vii odată?

Răsufla prea scurt și precipitat pentru efortul celor câțiva pași printre coroanele scunde ale arbuștilor.

— Da, răspunse Valer. Mai încolo e o poiană și începe pădurea bătrână. O să mergem mai ușor.

Platoul cobora într-o pantă repede. În vale, la o distanță greu de apreciat, se aprinseseră niște lumini. Luna decupa silueta fragilă a Despinei pe cenușiul albastru al ierbii, un contur pe care Valer îl știa atât de bine, pe care de atâtea ori îl revăzuse în spatele pleoapelor coborâte.

— Te-ai rătăcit? întrebă ea, fiindcă nu mai auzea pașii lui prin iarbă.

Avea glasul încordat, ca într-o așteptare.

— Crezi? întrebă el ironic.

Fata ridică din umeri, îl privi și ochii ei străluciră fugar, prinzând o rază de lună. Valer cel de odinioară avu certitudinea că ea îi ghicise, înapoia batjocurii, plutirea imponderabilă peste pământ, către stelele chemătoare - să ai alături pe cineva drag, să te poți bucura de liniștea zborului!

De parcă ar fi fost singură, în fața unei oglinzi, ea își ridică părul greu și-l răsuci la ceafă într-un coc, legându-l cu o șuviță desfăcută din el. Pilotul îi urmări în trecut și, deopotrivă, în prezent mâinile, mișcarea lor leneșă, dar agilă, degetele lungi care se distingeau în negrul intens al părului și avu impresia că privește o fotografie veche și îngălbenită, în a cărei imagine recunoaște o altă tânără femeie, arcuindu-și brațul cu aceeași grație și puritate.

Fără niciun îndemn, parcă ignorându-i prezența, Despina porni prin iarba înaltă. Foșnetul frunzelor subțiri, uscate, răsuna sec, ca și cum ar fi trecut o coasă printre ele. Băiatul de atunci se lupta să-și reprime dorința - și cel de acum, condamnat la rolul simplului martor, nu putea mai mult decât să-l urască - dorința de a o chema lângă el, să-i atingă obrazul cu palma, să se convingă că există, cuminte și vie, alături.

Fata se oprise lângă un brad, în așteptare. Merse la ea, drept și neîndemânatic. O văzu cum se rezemă de trunchi. Se priviră. Ea surâse, cu sfială. Razele lunii îi mângâiau obrazul, umerii, părul strălucitor. Valer mai făcu câțiva pași. Îi auzi respirația.

— Am obosit, șopti ea Așa, fără să vreau…

— E… e răcoare aici, murmură băiatul. Mi-e frig…

Făcu și pasul care-i mai despărțea, o cuprinse cu brațul de talie, îi simți, în mușchii încordați, mlădierea involuntară.

Gestul se consumă în spațiul impenetrabil dintre dânșii, ca dictat de cineva din afară; poate tot de el, Valer - acela care o văzuse întâia dată la concursul nautic, o plăcuse, o iubise și se despărțise de dânsa în răstimpul unei singure clipe.

— Valer!…

— Știu, șopti el. E prea mult.

Trezit din amorțeală, un greiere ascuns pe aproape se porni să țârâie subțirel. Deplina senzație a realității îl făcu pe băiat să se dezmeticească.

— Valer! Eu te rog să mă ierți.

Se desprinse de ea și, amețit, lunecă într-un genunchi, apoi se așeză la picioarele ei, necutezând s-o mai atingă. Fata veni alături. Îl privi din nou, parcă atunci descoperindu-l.

— Aș vrea să-ți spun… N-am niciun prieten căruia să-i pot povesti. Te-am mințit, nu trebuia să merg nicăieri… Și aerodina am stricat-o dinadins, să te oblig să stai puțin cu mine.

— Ca să-mi povestești? întrebă el, neîncrezător.

Despina tăcu îndelung.

— Crezusem că mă iubește un bărbat, zise apoi. Poate și el credea, nu știu… Am fost mult împreună, mă obișnuisem cu prezența lui… Ani la rând să te conducă la spectacole, în vizite, să-ți cunoască familia… Ajungi să-ți închipui că nu se mai poate altfel, așa-i?

— Și de ce-mi spui mie? întrebă iar pilotul, pe când vocea răutăcioasă a orgoliului îi șoptea la ureche: „Ia te uită, ce nevinovată! Știi de ce te-a ales confident? Fiindcă nu prezinți niciun pericol, ești, oricum, prea departe de lumea ei și prea lucid ca să nu realizezi diferența și să nu păstrezi discreție în caz de accident sentimental”.

— Mă obișnuisem cu el, urmă Despina, și totuși nu sunt… n-am fost fericită. Nu mă socoti frivolă; aveam nevoie de afecțiune, atât, nu de un însoțitor care să mă scoată în lume, sigur de el, mândru că e în compania unei femei frumoase.

Valer ridică mâna, să-și caute țigările. I se păru că brațul, greu și rigid, ca de piatră, ca al unei statui, n-o să mai ajungă niciodată la buzunar.

— E firesc! spuse tare. Până la urmă oricărei fete i se întâmplă…

— Aproape mă resemnasem, din lașitate, din oboseală… N-am avut cu cine sta de vorbă, cum stau cu tine acum, să cer un sfat.

— Îmi ceri sfatul?

— Într-o zi, când nu mai așteptam nimic, am întâlnit un soi de băiețandru nebun, foarte tânăr. N-are importanță întâmplarea. A făcut o prostie atunci, dar sunt obișnuită și cu asta, mi s-a mai întâmplat să văd cum fac bărbații prostii în prezența femeilor.

Pilotul se uită la ghemotocul de carton din palmă, la firele de tutun care-i curgeau printre degete. Nu le pricepu rostul.

— Și?

— Nu m-am îndrăgostit de el… Pe măsură ce trecea vremea, l-am descoperit, în spatele pozei de nonșalanță și duritate de băiat descurcăreț. E, de fapt, un timid care se ascunde, și mai presus de asta un om… A cărui viață, după câte înțeleg, n-a fost prea ușoară. Vrea să întâlnească ocazia unei fapte mari și răsunătoare, să se răzbune pentru anonimatul în care trăiește. Sunt convinsă că ar fi de ajuns să-i curețe cineva carapacea aspră sub care s-a închis, ca să dea cu adevărat măsura meritelor lui reale.

— Ce portret! mormăi descurajat pilotul.

— N-ai înțeles nimic, îi replică, și mai descurajat,

Valer, din prezent. Toată viața, bună sau rea, cum a fost, trebuia să-ți servească pentru discuția asta cu Despina; și nu ți-a slujit la nimic. După obicei, ai pierdut marea, unica șansă.

— Azi am avut o discuție… Iubitul meu… Cum să-i zic? Nu părea prea afectat că ne despărțim. Și era sincer, am învățat să-l cunosc. Cu atât mai bine, înseamnă că ne-am oprit la timp…

— Nu s-ar zice că suferi nici tu.

— Ești rău. Dar acuma am o speranță. Ce sfat îmi dai? În locul meu tu ce-ai face?

— De unde să știu? N-o să fiu în locul tău niciodată.

— Asta e tot ce-mi spui?

— Am făcut și eu o prostie adineauri. Te rog să mă ierți. N-a fost o pornire sentimentală… Tu erai atât de singură și necăjită, încât fără să-mi dau seama… Noroc că mi-am

demarcat de mult granițele.

— Încep să înțeleg! spuse fata, fără intonație.

— Cum să te sfătuiesc? Suntem din lumi diferite. Tu ai de toate - familie, frumusețe, inteligență, renumele doctorului... Nu mă întrerupe! Unii cred că toate astea sunt prostii. Nu-i adevărat întotdeauna. Ușile îți sunt deschise, oamenii se întrec să-ți stea la dispoziție, și așa e firesc. Lumea mea e alta, legată prea mult de trecut, de tiparele învechite ale trecutului. Mă trage înapoi. Aș fi abandonat-o cu totul, dacă n-aveam acolo pe cineva foarte drag. Și-apoi eu... Cine sunt eu de fapt? Fost campion de iahting, scos din cursă de un adversar mai priceput sau mai norocos. Și pilot cosmic angajat să fac cărăușie într-o expediție importantă. Nimeni.

— Poate n-ar trebui să-i spun băiețandrului ce ți-am spus ție.

— Cred că e mai bine. Ia-ți un răgaz. Un timp de gândire, pleacă undeva, departe...

— Pe Pluton.

— Poftim?

— Am văzut anunțul unui concurs. Se caută tehnicieni pentru instalarea primului cosmodrom pe Pluton.

— Uite o idee. Dacă nu te sperie greutățile.

— Și așa pe băiat îl pierd. Sunt sigură că nu mă mai așteaptă... Nu e timpul, în sfârșit, să fac și eu ceva în viață?

— Și dacă... dacă băiețandrul te-ar fi înțeles, tot erai hotărâtă să pleci?

Despina tăcu îndelung.

— Oricum, mă duc. Trebuie să las după mine și altceva decât deziluzii.

Luna se cocoțase în vârful brazilor, poleind amintirile.

— Vlad! Aici Faur! Mă auzi, Vlad? Aici Faur. Am prins legătura.

— Cu cine? întrebă scurt secundul.

— Comandantul Andronic. Pare undeva, în apropiere. Mă opresc. Automatul transmite poziția punctului de stație.

— Legătura e stabilă?

— Stabilă. Emisie și recepție foarte clare.

— Vin.

— Andronic îmi cere noutăți.

— Spune-i despre Valer.

— Am vrut să-i spun. Mi-a fost teamă că șocul...

— Să nu-ți mai fie. Acum a recepționat discuția dintre noi și e la curent. Cere-i să-l caute în canal. Sau, dacă nu poate, să se pregătească de ieșire. Mai departe ne descurcăm singuri.

— Bine. Te aștept.

Marea se întindea nesfârșită, cu orizonturile pierdute într-o negură violacee, deasupra căreia se rostogoleau de la dreapta la stânga doi sori, ca roțile inegale ale unui car străvechi înaintând fără grabă și pierzându-se cu încetul în zare. Oglinda apei unduia molcom, în valuri paralele, ca niște brazde adânc însuflețite, a căror trecere ușoară stârnea ecouri prelungi în aerul dens, aidoma sunetelor de orgă. Imaginea recepționată cu limpezime de Valer era transmisă cerebral de o zburătoare ce plutea sub plafonul înalt al norilor, urmărind cu atenție detaliile peisajului monoton. Între valurile care se plimbau dintr-o zare în alta se ascundeau, în rânduri la fel de drepte și paralele, colonii de viețuitoare; lunecau pe spinarea arcuită a apei, menținându-se în canalele dintre creste se succedau astfel, șir după șir, într-o cadență aproape hipnotică. Zburătoarea nu le lua în seamă. Ea pândea, cu o încordare transmisă în parte și pilotului, apariția unui obiect sau a unei ființe dintr-o direcție nedefinită și se rotea, plină de agilitate, cu nerăbdare.

Și deodată în cer se deschise un gol negru, cu marginile rupte neregulat, ca o hârtie sfâșiată, lăsând să licărească

razele câtorva stele și să se reverse ceața alburie, densă a unei nebuloase spirale. O siluetă în scafandru cosmic se năpusti prin spărtură, vânzolind spuma norilor care se scuturară îndelung. Zburătoarea scoase un țipăt ascuțit, viră scurt într-o parte și porni, cu iuțeala unei săgeți, pe urmele intrusului, ajungându-l în câteva clipe.

— Comandante! strigă Valer, bucuros și îngrozit în același timp. Atenție, comandante!

Bogdan Andronic se întoarse pe jumătate, parcă auzindu-i avertismentul, și imediat clopotul albastru al propriilor biounde i se intensifică și îl acoperi ca o platoșă. Zburătoarea, urmărind în lumea sa de aiurea fantasma pământeanului, se lovi de scutul ei cerebral și muri instantaneu, cu funcțiile vitale blocate, ca odinioară plantele și animalele de pe „Alpha”. Peisajul dispăru într-o clipită. Însă comandantul rămase.

— Vino! îl chemă cu vocea gândului pe băiat. Hai, vino repede! Suntem așteptați.

Pilotul întinse mâinile, temător să nu întâlnească iar o iluzie, și numai durerea din degetele lovite îi dădu cu adevărat de veste că Bogdan Andronic e în carne și oase, acolo, în fața lui.

— Comandante! exclamă în gând, și un tremur nestăpânit îi cuprinse tot trupul. Erau să vă ucidă lianele când ați ajuns în „Valea de cleștar”. Și eu am intrat în canal, să vă scap, și m-am rătăcit…

Mai bătrân încă decât îl văzuse ultima oară, comandantul nu părea totuși să-și fi pierdut puterile. Îl strânse pe băiat la piept. Brațele îi rămăseseră la fel de viguroase și ocrotitoare.

— Cât timp a trecut pe „Endymion” de la plecarea mea?

— Până să fug eu de la „ciuperca otrăvită”… Numai vreo trei ore.

— Te-ai schimbat, Valer! Și eu, așa-i? Sunt bătrân, aici s-au scurs cred că vreo șaizeci de ani. Pasărea care umbla să mă vâneze adineauri m-a pândit și altădată, când îl mai

aveam încă pe „Phoebus”. Acum trei decenii… sau patru? Dar nu contează! Faur și Vlad au pornit să ne caute. Ne așteaptă într-un punct în afara canalului, să ne scoată în lumea noastră. Te duc eu, am învățat să mă descurc de când tot umblu printre năluci. Mai ai cablul de ancorare?

— Da.

— Agață-te de scafandrul meu. Nu, mai aproape, lipește-te de mine. Trebuie să ne sincronizăm bioundele. Ai să vezi, nu e greu. Aici oricine poate deveni un *integral* de clasă, „409” amplifică reacțiile cerebrale.

Porniră lent, accelerând progresiv; Andronic își regla fluxul de biounde în așa fel încât, atrăgând și respingând alternativ vedeniile dimprejur, să se miște în direcția dorită.

— Nu mă gândisem să circul așa.

— În zona asta e mai ușor. Imaginile îmi sunt cunoscute, le știu potențialul. La intrarea în canal, unde vin neîncetat imagini noi, e dificil, trebuie să mergi pe dibuite, să ții minte fiecare element schimbat.

— Cum ați ajuns în „Valea de cleștar”? La opt ani-lumină distanță?

— Dar nu eram eu, n-ai înțeles?

— Atunci… Atunci o dublură a dumneavoastră!…

— Obținută din transformarea, prin biounde, a unor liane de acolo. Cum s-a întâmplat cu trandafirii lui Faur, doar că acum lianele, din agent al translației, au ajuns obiect al ei.

— Atunci ați pierdut controlul bioundelor din canal?

— M-am concentrat asupra translației și am lăsat toate bioundele să se prefacă în imagini. Cred că n-ai înțeles nimic din încâlceala lor.

Valer se cuibări lângă comandant. Slăbiciunea îl năpădise din nou, pe neașteptate, semnul bolii multă vreme ascunsă, ori numai ignorată.

— Vlad v-a chemat mereu cu gândul. De ce n-ați răspuns. Să ieșiți de aici, să nu așteptați până…

— Până m-a ajuns bătrânețea?

— Poate nu i-ați recepționat apelurile?

— A fost și asta.

— Atunci și altceva?

— Am să-ți arăt, când ajungem acolo. Acolo unde trebuie.

Slăbiciunea îl cuprinse iar pe Valer, mai puternică. De fapt zburau de multe zile, de săptămâni întregi printre nălucile rotitoare, și pilotul ațipea, se trezea pentru scurt timp și iar ațipea, întrebând ce-și mai amintea din întrebările care îl chinuiseră în somn.

— Și „Phoebus”? De ce a explodat?

— Eu l-am făcut să explodeze. Nu-l mai puteam ocroti cu biounde. Devenise o povară să-l car după mine fără folos.

— Ca pe un cadavru…

— Da, ca pe un cadavru…

— Și cum ați supraviețuit atâția ani, fără rezervele lui de aer și de hrană?

— Și tu stai de mulți ani aici. Ai ajuns bărbat în toată firea.

— Cum e posibil?…

— Metabolismul se schimbă. Energia cerebrală ajunge să întrețină fluxul vital. Nu-i așa că te simți bolnav?

— Așa e.

— Despre asta e vorba. Deocamdată nu știu cum va fi la ieșirea din canal, ce se întâmplă atunci, la a doua schimbare a metabolismului.

— Știți, comandante… Am avut vreme să mă gândesc, tot căutându-vă. Sunt prea multe coincidențe în tot ce s-a întâmplat cu noi. Explicabile numai dacă admitem…

— Nu înțeleg.

— Coincidențe. Bătrânul Faur și doctorul Cristea au văzut imaginea „Văii de cleștar” tocmai în zona cosmică unde ne aflăm noi acum. „Capricornul”, sonda automată, a pornit spre Sirius simultan cu decolarea astronavei „Alpha”. La numai treizeci de ani după întâlnirea dintre

„Alpha” și un misterios meteorit, Vlad descoperă „efectul „409”. De altfel eu nu cred că meteoritul era un corp ceresc natural. Și încă ceva - la o translație apărută în chip spontan, cei doi, Faur și Cristea, ar fi văzut un conglomerat de imagini, din toate lumile aflate pe direcția canalului de biounde. Dacă însă li s-a arătat numai „Valea de cleștar”, translația trebuie să fi fost dirijată. De cine?

Trecură încă mai multe zile până ce Valer, trezindu-se din toropeala lui tot mai prelungită, auzi gândul încărcat de emoție al comandantului.

— Privește! Aici ai răspunsul la toate.

Era un fel de a zice acest „privește”!, în universul în care nimic nu cădea sub simțuri. Valer se întoarse încotro ghicea că arătase Andronic. Și înainte de a-și fi terminat, cu ajutorul cablului, mișcarea, *văzu* aceeași câmpie de unde apăruse cu mult timp în urmă comandantul, și pe cerul câmpiei ruptura neregulată ca a unei hârtii; și prin ruptura aceea imaginea unei alte lumi, ori numai a unui animal gigantic, ca o pungă străvezie, plină cu un lichid întunecat, în care înotau de-a valma niște vietăți ceva mai mici, sau poate propriile lui organe, și printr-o spărtură din latura acestei sfere tremurătoare, gelatinoase, încă o imagine, un ghemotoc de fire multicolore încâlcite, într-o agitație fără astâmpăr, și, printre firele care atârnau liber la margini, o imagine nouă, a unui ochi imens, galben, neclintit, mare cât un continent terestru, și prin pupila lui un lung, lung șir de alte mii și mii de imagini, tot mai greu de diferențiat, multe câte pietre ar avea în pereți o fântână care ar străbate Pământul dintr-o parte în alta; iar la capătul lor, la o depărtare neînchipuită, poate în granițele metagalaxiei, licărind într-un fel de apă verde, curată ca un smarald, Valer văzu ceva ca o platformă - și distanța nu estompa cu nimic claritatea acestei ultime și copleșitoare imagini - o platformă largă, hexagonală, înconjurată de creneluri, în vârfurile cărora se legănau corole de antene argintii, iar în centrul platformei o cupă ca de cristal,

ovală, plină cu un lichid rubiniu cum e sângele și de-a dreapta și de-a stânga ei, pe scaune cu spătar înalt, un bărbat și o femeie aidoma pământenilor, dar poate erau doar niște păpuși, ori niște roboți anume creați, stând cu fețele ațintite spre el, într-o încremenită, înțeleaptă, îndelungă așteptare.

— Asta era! gândi pilotul. Toate au fost mesajele lor.

— Șaizeci de ani mi-au trebuit ca să descopăr imaginea asta și să experimentez, pe lianele planetei lui Sirius, posibilitatea dedublării în materia altei lumi. Cupa de cleștar, plină, desigur, cu o materie organică neutră, așteaptă să ia forma unui pământean. A acelui pământean care va avea puterea să străbată cu gândul distanțele care ne despart și să-și creeze acolo un alter-ego. O dublură care să le arate în detalii necunoscuților tot ce a creat civilizația noastră, să le servească drept interpret în contactele următoare.

— Deci asta era!

— Cred că de mult culeg informații despre noi. Trebuie să aibă un sistem de relee în lumile vii intermediare. Ne-au urmărit evoluția. Când și-au dat seama că în curând vom descoperi „efectul 409”, ne-au trimis imaginea „Văii de cleștar”. Un semn și o direcție: Sirius. Înspre Sirius trebuia să ne îndreptăm investigațiile.

— Și cine se va dedubla acolo, comandante?

— Un *integral* mai tânăr, mai bun, cu o voință de reușită mai mare, cu pricepere și putere de acțiune.

— Vlad.

— L-am sortit acestei mici satisfacții de la prima noastră întâlnire, în laboratorul din Apuseni.

— Ce fel de om sunteți dumneavoastră?

— Suma defectelor și a calităților voastre. Atât.

Slăbiciunea aceea îl cuprinse din nou pe Valer, îl fură din adâncul ei, acolo unde horeau mereu umbre și lumini tremurătoare. Auzea rareori gândul lui Andronic ca un murmur chemător al altei lumi, de care el se îndepărta tot

mai mult. Ar fi dorit să-și mai poată ridica pleoapele, ori să miște măcar un deget pentru a-i da de veste comandantului că e acolo, cu toată dragostea lui de băiețandru.

Și nu știu că nimic din toate astea nu s-a mai petrecut, și nu-și dădu seama că luceafărul ultim din conștiința lui se stinge, temător să nu-l trezească din somnul care-l purta și legăna spre infinit.

Dimineața

Tăceau, unul lângă celălalt, învăluiți în lumina albastră a marelui hangar din pântecele lui „Endymion”. Peronul ce mărginea încăperea era pustiu, ca niciodată. Chiar și robotul care verifica navele la sosire se făcuse nevăzut, după ce raportase scurt: „Acostarea reglementară”. Emil Faur se uită cu atenție în jur, făcu un efort să-și amintească unde se află și ridică ochii spre turnul zvelt care domina platformele de acostare. Auzi în cască bâzâitul caracteristic al automatelor de control, primi semnalul centrului de securitate - patru sunete muzicale - și abia atunci își aduse aminte că doctorul se află lângă el, așteptându-i, probabil, hotărârea.

Ca și cum s-ar fi plictisit să mai aștepte, Sorin Cristea înaintă câțiva pași, nesigur pe mișcările lui. Se opri însă brusc, se întoarse puțin către biolog și rămase așa. Emil Faur îi văzu spatele încovoiat și brațele care îi căzuseră inerte pe lângă trup. Farurile minuscule ale costumului de zbor clipeau repede, parcă însuflețite. „A uitat să le stingă”, își spuse bătrânul și se apropie de medic. Acesta se uita undeva în gol. Nu-i simți prezența.

— Ce bine e să simți „pământul” sub picioare! încercă să glumească biologul.

Celălalt nu-i răspunse. Din turn țâșni cu violență raza de

lumină a unui proiector. Din loc în loc, printre dalele albe ce acopereau pardoseala platformei, se formaseră mici băltoace de apă care acum prinseră să strălucească toate ca niște cioburi de oglindă aruncate pe jos la întâmplare. Cu un gest nervos, Emil Faur își înălță mâna în dreptul vizorului și strigă cu glas răgușit:

— Stingeți lumina!… Stingeți lumina, o dată!

— Ce te-a apucat? mormăi doctorul, ridicând din umeri. Doar așa sunt programați.

— Nu mai suport. Lumina mă orbește.

Proiectorul se stinse.

— Recunoaște mai bine că te-ai întors de acolo cu nervii cam…

— Termină și tu cu observațiile! îl întrerupse Emil Faur brutal.

Se priviră mult timp în ochi, până când biologul cedă, coborându-și privirile.

— Iartă-mă! spuse, și-i căută medicului mâna acoperită de mănușă, i-o strânse cât putu de tare, agățându-se de ea ca un om gata să se înece. Mă înfurii ca prostul, nu știu nici eu împotriva cui.

— Nu-i nimeni vinovat… sau poate suntem toți, se grăbi doctorul Cristea să-l liniștească. Tu n-ai de gând să te mai razi? Ai o barbă îngrozitoare. N-o să poți respira în cască din cauza ei.

Emil Faur se uită iar la medic. Prin vizorul căștii, în lumina spectrală, îi zări chipul supt, ascuțit și ochii strălucitori, prăväliți în orbite. Un surâs trist îi tremura în colțul buzelor.

— Acum, când trec pe la cabană…

Bătrânul nu mai continuă. Făcu un gest nedefinit cu mâna.

— Ce să cauți acolo?

— Am uitat o… Nu, nu-i nimic grav… Mi-am amintit că… Lasă, îți spun altădată.

Atunci, un sunet subțire și firav trecu pe deasupra lor,

adie șovăielnic, își pierdu țipătul în înalt, până dincolo de antena parabolică a turnului de control și, în cele din urmă, stins ca un gând, se prăvăli la picioarele amândurora. Emil Faur tresări.

— Iar începe! șopti medicul, iar vocea sa nu trăda nici cea mai mică urmă de teamă.

— A pierit!… A pierit prea repede! gâfâi Faur. Poate Vlad intră în canal.

Ascultau, unul lângă celălalt, învăluiți în lumina albastră.

— Nu-ți schimbi costumul? șopti, într-un târziu, doctorul Cristea.

— Trebuie să văd animalele din rezervație, păsările. Iartă-mă! Ar fi fost normal să te însoțesc.

— Mă descurc eu și singur! îl liniști doctorul. O să-l transport pe astronava cu care ne întoarcem acasă… Iau toate măsurile… Tăcu îndelung. Ca să nu intervină degradări biologice. Tăcu iar. Vezi, dacă ți se întâmplă ceva, știu eu, cheamă-mă…

— Ce să se mai întâmple? șopti biologul.

— Atunci, succes!

— Stai! Nu pleca încă, îl opri Emil Faur. Am vrut să te-ntreb… adică să-ți spun… Ești mult mai liniștit decât aseară. Cum ți-ai alungat teama?

— Toate spaimele le-a luat Valer. Pentru totdeauna.

Emil Faur se pierdu într-o lungă și tăcută meditație. Îl trezi apariția unui vehicul lung, închis din toate părțile, fără ferestre, care proiecta înaintea lui un puternic fascicul de lumină roșie. Era ambulanța.

Biologul ridică de lângă perete aparatul individual de zbor și-și petrecu pe după umeri curelele elastice. Se grăbea și știa că îl așteaptă surprize neplăcute.

Într-adevăr, luminile din rezervație fuseseră stinse, probabil automatele calculaseră că astfel vor domoli agitația animalelor. Bătrânul zbură la joasă altitudine, orientându-se după clădirile sau pâlcurile de arbuști întâlnite în cale, abia bănuite în pâcla înconjurătoare.

Atinse cu tălpile cizmelor vârful unui copac mai înalt, se feri în ultima clipă să nu lovească suportul unei antene și hotărî, de aceea, să mai câștige puțin în înălțime. Nu departe, pe un orizont abia imaginat, se furișa lumina portocalie a dimineții artificiale, temătoare, uimită parcă și ea că mai poate să împrăștie bezna cuibărită peste tot. Zgomote și țipete stranii, mugete răgușite și urletele unor animale pe moarte se auzeau din loc în loc, în timp ce un stol de păsări, cuprinse de o adevărată nebunie, îl atacară pe bătrân. Gheare ascuțite căutau să-i sfâșie costumul, zeci de ciocuri îi izbeau vizorul căștii, prea rezistent însă pentru a putea fi spart. Biologul încercă în fel și chip să scape, mărind viteza aparatului de zbor, coborând și înălțându-se iar. Păsările îl urmăreau cu înverșunare. Se hotărî atunci să descindă undeva, și de aceea aprinse farul puternic atașat la costum. Reuși să vadă sub el grupul unor animale ce se luptau între ele, trecu pe deasupra unei case prăbușite și se rostogoli ușor, după ce frânase în ultima clipă, chiar în marginea pădurii. Se ridică buimac și se năpusti printre tulpinile înalte și dese. Câteva păsări încercară să-l urmărească și pieriră cu aripile frânte, lovindu-se în zbor de crengile copacilor. În lumina farului le văzu cum se zbat în iarba verde.

Cunoștea fiecare palmă de sol, așa că nu-i fu greu să se orienteze. În depărtare, din direcția centrului de cercetări biologice, răsuna un vacarm inimaginabil. Animale furioase, măturând totul în calea lor, luptând demențial și fără niciun scop, jertfindu-se inutil din cauza nebuniei declanșate de oameni - niște oameni veniți aici să se ia la harță cu infinitul. Faur se simți răspunzător pentru toate.

Ocoli pe departe centrul de cercetări. Mergea furiș, stingând și aprinzând farul, oprindu-se tot mai des, gata să întrebuințeze arma electrică dacă va fi atacat. Întâlnit câteva căprioare moarte și le acoperi cu crengi rupte din copaci. Apoi văzu niște iepuri sfâșiați cu sălbăticie și se grăbi să ajungă la cabană.

Începu să plouă. În lumina farului, după ce străbătuse câteva zeci de metri, i se înfățișă un spectacol de coșmar. Aproape un sfert din clădire fusese doborât ca de explozia unei bombe. Tăciuni fumegau printre resturile ei, mocnind în ploaia deasă, intermitentă, urmările, probabil, ale unui scurtcircuit. Bârnele parterului zăceau împrăștiate de jur împrejur. Acoperișul, sprijinit de un perete lateral rămas în picioare, se aplecase până la sol. În cădere, căpriorii se frânseseră, astfel încât șirurile de șindrilă, desfăcute din cuie, dar întregi, stăteau zbârlite în toate părțile, rezemându-se între ele, ca un castel din cărți de joc. Mai multe mobile dezmembrate fuseseră târâte, împinse în afara ruinelor și rupte cu o furie greu de imaginat. Dintr-un dulap se împrăștiaseră piesele unei uniforme albe. Cadavrele mai multor animale zăceau sub dărâmături. Un robot de securitate încercase să salveze pendula. Căzuse cu ea în brațe lângă tulpina bradului din marginea poienii.

„Nu mai e nimic de făcut”, se gândi biologul și se strecură iar în pădure. Lumina lăptoasă se furișa în jurul său ca o ceață. „Dimineața! în sfârșit, dimineața”! îl surprinse un gând, dar îl alungă imediat, atent pe unde calcă. În stânga era torentul în care azvârlise aseară pielea ursului jupuit de Valer; pietrele prăvălite la vale de apă înfundaseră din loc în loc poteca, ridicaseră adevărate metereze. Se cățără încet, coborî în partea cealaltă, și iar urcă alt meterez, ajutându-se cu mâinile, obosit, simțind cum somnul perfid îi da târcoale și-l ademenea să se întindă acolo și să închidă ochii... „Nu, încă nu!” se împotrivi el. Apa se zbătea tulbure între maluri și fuioare de fum umed și alb se agățau de pietrele lucioase, acoperite de mușchi. Văzu blana ursului puțin mai departe. Ajunse acolo și se aplecă s-o tragă spre el. Auzi în spate șuierul aerului dislocat de o pasăre ce se prăvălea în jos. Durerea provocată de ghearele înfipte în umăr, surpriza, îl făcură să-și piardă echilibrul. Căzu înainte, în apele repezi, cu vulturul pleșuv deasupra lui, rostogolindu-se printre

pietre. Pasărea îl lovea cu ciocul în casă, cu cruzime și forță. Faur își smulse arma de la centură, o îndreptă în sus și trase. Loviturile de ciocan încetară. Vulturul alunecă într-o parte, își mai desfăcu o dată aripile uriașe și se prăvăli în apă. Gâfâind, Emil Faur se ridică anevoie, apa îl fură din nou la vale și când se ridică iar, pasărea zăcea la câțiva metri de el, prinsă între bolovani.

Își reveni încet, încet. Costumul nu-i fusese sfâșiat. În umăr nu mai simțea decât o ușoară jenă. Se cățără pe mal, se întoarse acolo unde se afla pielea ursului, o trase sus, pe pietre, împăturind-o cu grijă. Apoi o aruncă pe spate și porni spre cabană.

Lumina dimineții sfâșia simulacrul de cer în fâșii cenușii, murdare. Ploaia continua să murmure tristă, șiroind subțire pe vizorul căștii biologului. Încovoiat sub greutatea pielii, nu reuși să facă nici zece pași. Alunecă și căzu. Se ridică îndârjit, auzind de undeva urletul prelung al unui animal în agonie.

Ușa masivă scârții, speriată parcă. Biologul bâjbâi cu palma pe perete, după comutator, uitând de scurtcircuit. În ciuda ferestrelor larg deschise și a spărturii din perete, aerul era încă înăbușitor, uscat. Un miros greu, de lucruri bătrâne, stăruia pretutindeni.

— Valer! Ești pe-aici? Ți-am adus pielea ursului.

Nu așteptă vreun răspuns. Strigase doar ca să capete certitudinea că e singur. Avea nevoie de singurătate, de ceva care să-l ocupe, să-i dea de lucru. Cu mișcări domoale așeză pielea pe podea, cu o grijă aproape părintească. O desfăcu, o întinse cu precauție, o pipăi, nevenindu-i să creadă că e acolo, sub palmele sale înmănușate. Abia după aceea își aduse aminte că trebuie să-și schimbe costumul și să bea puțină apă. Limba i se uscase în gură iar durerea din umăr devenise chinuitoare. „O să-l chem pe doctor, n-am ce face”, se gândi, și porni să urce scara șubrezită, să caute la etaj niște cârpe și un felinar.

Reveni după un sfert de ceas, numai în cămașă și pantaloni, strângând în brațe câteva cearșafuri albe, pe care le aruncă pe blană. Mai făcu un drum și aduse și un felinar aprins, așezându-l cu grijă direct pe podea. Închise apoi toate ferestrele. Nu-i era foame. Băuse însă apa cu lăcomie, își stropise fața și barba, iar somnul îi dispăruse. Umărul i se umfla mereu, obligându-l să-și miște brațul cu tot mai multă băgare de seamă. Când, în cele din urmă, începu să șteargă blana, așezat în genunchi deasupra ei, gândurile o luară razna din nou.

Trăia senzația că în lume s-a întâmplat ceva îngrozitor, nu prin semnificația întâmplării în sine, ci prin neputința lui de a sesiza desfășurarea acesteia, prin sentimentul acut că în vreme ce el, neștiutor, șterge blana de apă și noroi, ca să-și liniștească mustrările de conștiință, într-un spațiu și un timp nedefinit are loc ceva insesizabil, dar care-l afectează direct.

Cârpele erau acum ude și murdare. Se ridică, le adună de pe unde le aruncase și porni spre bucătărie, să le spele. Văzu masa lungă, apoi scaunul care trebuia să fie acolo, întotdeauna la locul lui, și începu, cumva, să se mai liniștească.

„Tranchilizante, de-asta ai nevoie, bătrân ramolit, nu de singurătate! își spuse. Nu mai face pe complexatul care s-a retras departe de lume să-și domolească nevrozele!”

Trânti cearșafurile în chiuvetă și turnă peste ele apă fierbinte. „Toată treaba asta trebuie s-o fac eu, fără automate și fără roboți. Numai așa o să-i pot duce blana lui Valer”, și gândul îi dădu noi puteri. Luă dintr-un dulap un flacon cu detergent, îi deșurubă capsula, goli conținutul în chiuvetă, mai turnă și niște apă rece și începu să spele cârpele.

Se revăzu așteptând cu Vlad în bezna cosmică plină de primejdii. Timpul parcă se oprise, suspendat între ei și genunile tainice de unde trebuiau să apară Andronic și Valer. Apoi întunericul se dăduse la o parte, deschizându-

se ca o ușă, și prin spațiul acela îngust țâșniseră scântei aiurite, ca într-un joc de artificii. Un fum violaceu, luminat dinăuntrul lui, se repezi către dânșii, și când se risipi ca bătut de vânt, departe, dincolo de ușa deschisă spre alte lumi, se legănau prin spațiu două siluete. Pluteau una lângă alta, apoi el și cu Vlad țâșniseră înainte cu farurile costumelor aprinse. Comandantul se uitase cu Valer în brațe, de parcă n-ar fi vrut să se mai despartă de băiat niciodată. Un sunet subțire doinea prin spațiu un cântec de neînțeles...

După acea întâlnire, spiritul, habitudinile lui Faur rămăseseră ca suspendate deasupra unui gol. Bietul său bun simț îl abandonase; descoperea - dar nu avea nici pe departe curajul să-l formuleze, ca să nu ia act de realitatea lui - caracterul particular și efemer al lumii pe care o crezuse universală și veșnică în structura ei, așezată odată pentru totdeauna în tipare cunoscute și accesibile. Era frumos, plăcut chiar să-și imagineze Universuri bizare, câtă vreme totul îl aștepta neschimbat după terminarea reveriei. Și astronomia, cu pluralitatea de stări și situații care-i este proprie, cu îmbinarea de fenomene macro și microscopice, cu ispita încă nematerializată a altor civilizații - o, cât de grosolan, cât de simplist, cât de vulgar închipuite! - oferise imaginației lui un câmp nelimitat. Giga parsecii și angstromii se vânturau aici ca bilele în jocul copiilor, metagalaxia și neutrino erau monede de schimb curente, antilumile deveniseră de mult niște banalități, iar despre fuga în infraroșu se discuta la fiecare colț de stradă. Sistemul solar, bunele și bătrânele planete rămâneau aceleași, iar ei, oamenii, trăiau ca niște puișori sub aripile unei cloști... De ce nu? Totul le mersese atât de bine, ce visau noaptea își puteau oferi dimineața, destrămaseră taine după taine, pătrunseseră departe în Cosmos și credeau că Universul s-a așternut docil, ca un cățelandru credincios la picioarele lor... Naivii!...

Stoarse rufele furios, le aruncă pe rând pe masa din

bucătărie, iar când termină le luă pe toate în brațe și reveni să mai șteargă odată pielea de urs. După ce isprăvi o trase mai încolo, o întoarse pe partea cealaltă și repetă operația. Apoi își aduse aminte că are undeva un fön. Îl găsi după îndelungi căutări, îl puse în funcțiune și uscă blana cu el. Căldura îl moleșise. Și atunci avu iar senzația că lucrurile din cabană au întrerupt comunicarea cu el, că se închid ursuze în tăcere, ca și cum ar fi fost înșelate. Dimpotrivă, ele trădau. Ele mințiseră, ele profitaseră de credulitatea lui, ca să-i dea iluzia că sunt unica posibilitate reală a existenței. În ora aceea făceau pe ofensatele pentru că el, Faur, intuia adevărul, îl cunoscuse acum, deschisese ochii asupra altui Univers - a unei fărâme dintr-un alt Univers.

Un semnal puternic răsună dintr-un colț al încăperii. Biologul tresări, se ridică amețit de pe blană și ascultă încordat. Semnalul se repetă cu insistență. Se duse lângă ușă, își sprijini mâna de o bârnă groasă, în care fusese introdus aparatul de radio cu alimentare independentă, și bombăni ursuz:

— Te ascult!

— Ai terminat, Emile? E ora opt. Trebuie să mănânci ceva și să-ți dau niște întăritoare.

— Cum e cu Valer?

— I-am asigurat tot ce-i trebuie. Nu-ți face griji. O să reziste până ne întoarcem acasă. Pregătește-te! Trec să te iau. Crezi c-o să poți merge cu „Selene” înapoi la „ciuperca otrăvită”?

— Ce vorbă-i asta? V-am promis că-l înlocuiesc pe Valer și gata!... Vino mai repede. Am o rană la umăr.

Când doctorul Cristea intră în cabană, biologul dormea pe blana de urs. Auzi însă zgomotul, se ridică încet și se uită lung la medic.

— Ascultă, mormăi cu voce răgușită. Să-mi prepari niște chimicale. O să trebuiască să argăsesc blana asta. E a lui Valer.

Doctorul zâmbea înțelegător, zâmbea întruna și ochii i se umeziseră fără veste. O rază de soare pătrunse în încăpere prin spărtura din perete. Adus din spate, împovărat parcă de niște gânduri stranii, Sorin Cristea păși precaut în dreptul spărturii, înfruntă o clipă razele soarelui care-l orbiră, închise pleoapele și rămase așa, ca și cum blânda și calda lumină i-ar fi încălzit gândurile, liniștindu-l.

— Tatăl lui Valer, se porni să vorbească rar biologul, căutându-și cuvintele. Un om dificil, inegal în acțiuni și sentimente, egoist, și-a părăsit familia în împrejurări care n-au nicio importanță. Valer l-a iubit… Nu l-a uitat niciodată. A crescut lângă o mamă severă, din care băiatul a făcut un mit. Fuga tatălui i-a creat complexe, i-a schimbat caracterul. Lui, acestui tată laș, a vrut să-i dovedească întotdeauna de ce este în stare, unde poate să ajungă, cine e… Pentru a învinge s-a luat de piept cu toată lumea, a înfruntat imposibilul. Despina… Poate… Doar ea ar fi putut să-l restituie vieții…

Emil Faur tăcu.

În liniștea lungă și grea, doctorul Cristea începu să-și frece ochii cu amândouă mâinile…

Comandantul privea în jur, ca și cum ar fi văzut prima oară interiorul „ciupercii otrăvite”. Regăsea cu greu în amintire detaliile încăperilor, adunându-le într-o singură imagine așa cum din câteva cioburi arheologii întregesc, nu fără aproximație, forma unui vas de lut de odinioară. Vlad înghiți în sec, ca să împingă îndărăt nodul care îi îngreuna răsuflarea.

— Așază-te aici! spuse și-i arătă lui Andronic cel mai apropiat fotoliu.

— Ați băut cafea! constată moșneagul, cu vocea răgușită. Când îl mai aveam pe „Phoebus”, îmi plăcea și mie…

Secundul ar fi vrut să se adapteze într-un fel vârstei celuilalt, dar nu avea cum, lui însuși i se părea cu

neputință ca, după numai trei ore să-i despartă pe amândoi o experiență de viață, o cunoaștere singulară și îndelungată, imposibil de traversat pentru el.

— Cristea și Faur au fost pe aici. Să-ți fac una și dumitale?

— Nu. Îmi revin încet. Modificarea metabolismului, știi… Și m-am învățat să stau la pândă. Ce-i cu Valer?

— Când l-a văzut doctorul, intrase în faza premergătoare morții clinice.

— Era istovit de veghe. La ieșirea din canal, n-a mai rezistat.

— Eu sunt de vină! Ar fi trebuit să-i port de grijă și n-am… Mi se părea important doar…

— Nu. Eu sunt de vină. Nu l-am pregătit îndeajuns. Și de pe „Endymion”, îți amintești, am plecat atât de grăbit…

— Nu credea în puterea „efectului”. Lua totul ușor. Au mai fost și glumele lui Faur, ale mele… Pe urmă evenimentele l-au derutat, începuse să nu mai înțeleagă, ne tot cerea explicații…

— Știu, eram prevenit că se va pierde cu firea. Ce-i spunem bătrânei? Bogdan Andronic se strâmbă deodată și apoi surâse crispat. Ce-i spunem mamei lui? schimbă întrebarea.

Vlad își făcu de lucru cu ceștile goale, cu sticlele, cu țigările risipite. Avea întreaga semnificație a purtării comandantului, de la prima lor întâlnire - pe care și-o rememora întruna, cu înverșunare, ca într-o perpetuă și mereu neîmplinită tentativă de a se pedepsi - și până la reproșurile rostite cu voce calmă, dar cu atât mai cumplite, adresate de moșneag sieși pentru Valer; înțelegea, în fine, ceea ce vanitatea, siguranța orbească îl împiedicaseră până acum - că omul care i-a adunat pe ei toți, nemulțumiții, i-a îndârjit, le-a zgândărit rănile mai vechi și mai noi, se pregătise încă de atunci, de la început, să plătească jertfa cea mare a expediției, singura ce conta, de fapt; și n-o făcuse din milă. Nici dornic să le ofere un

exemplu copleșitor, ci numai netezindu-le calea către ei înșiși, învățându-i să se învingă, să-și schimbe slăbiciunile într-o patimă nouă, purificatoare, a înțelegerii, a stăpânirii de sine. El știa că le va fi comandant și totuși trăise în umbra lor, folosindu-și autoritatea ca să le împartă rolurile cele mai avantajoase, asumându-și răspunderile ca să le lase lor numai bucuria izbânzii. Și nu lor. Lui. Cu deosebire lui Mihai Vlad.

Ironie: singurul care poate a întrezărit adevărata față a comandantului e Valer, cel mai puțin însemnat dintre ei, dar și cel mai puțin acrit de nereușite, mai puțin învățat să se ascundă. Ceilalți? Faur a fost convins că participarea la expediție e un binemeritat act de dreptate. Doctorul, copleșit de frică și prea slab ca să refuze solicitarea, s-a ascuns în carapace ca o scoică, îndurându-și osânda. Iar el, Vlad cel mai nevolnic dintre toți? N-a așteptat el ca Andronic să se împotmolească și să ceară ajutor? Nu pândea el să ocupe primul loc în echipaj, convins că altul nu va fi în stare să ducă lucrurile la bun sfârșit?

Andronic a avut încredere în dreapta lor judecată, în dorința comună de colaborare - și ei nici să-l păzească pe Valer nu s-au arătat vrednici.

— Șezi! murmură comandantul. Nu te speria cum arăt. O să ajungeți și voi ca mine. Cu timpul.

— Doctorul mi-a spus prin radio, adineauri, că l-au transportat pe Valer în secția medicală și l-au instalat cum au putut mai bine.

— Pricep. Într-un sarcofag criogenic.

— Până pe Pământ. Acolo îl vom trezi la viață. Trebuie.

— Faur și Cristea au pornit încoace?

— Se îmbarcau în „Selene”. Sper să nu fie prea târziu.

— În canal nu se schimbă nimic. Cel puțin în zona prin care vei intra… Îmi dai voie să te tutuiesc?

— Comandante, pe mine…

— Lasă prostiile! Era bine s-o facem de la început. Da… Și așază-te odată, nu sunt încă statuie! Încearcă să te

odihnești. N-am putere să repet contactul cerebral. E nevoie să recepționezi totul de la prima încercare. Cu memoria stau bine… cât am să mai stau. Ți-am ales un drum scurt prin canal, cel mai scurt. Ai să capeți reperele. Mișcă-te degajat printre imagini, fără frică! În câteva zile, după timpul de acolo vreau să zic, te vei obișnui. Să păstrezi mereu legătura cu noi. Cu Faur și, dacă mai sunt în stare de funcțiune, și cu mine.

— Da, comandante!

— Să fii atent la crearea dublurii! Cere consum mare de energie, epuizant, și n-o să ai, totuși, obișnuința mea. Păstrează-ți forțele până ajungi în zona de emisie. Ai fost totdeauna un *integral* mai bun decât mine.

— Eu…

— Taci! Și mai viguros. Îndată ce termini, te odihnești. Fără grabă. Mai multe săptămâni dacă e nevoie, ca să nu pățești ca Valer. Pe urmă ne dai de știre, întrerupem imediat „efectul” și venim să te recuperăm. Dacă ai greutăți cu adaptarea biologică, ne comunici și oprim experiența. Nu ai voie să riști. Vei fi unicul depozitar al cunoștințelor mele, fiindcă eu nu știu cât o să mai trăiesc și o să fiu în putere. Taci! Delegația ta de comandant a expirat. Vei conduce, poate, o viitoare expediție, când o să vină vremea. Ce vream să-ți mai spun?

— „Selene” vine peste douăzeci de minute. Ne pregătim?

— A, despre dublură! Ai să simți, în timpul translației, cum se alcătuiește o copie fidelă a ta, dar nu om. Înțelegi? Un fel de robot, de computer, cu un rudiment de afecte, dar nu un al doilea Mihai Vlad.

— Așa trebuie să iasă?

— Obiectiv. Nimeni nu e în stare să se dedubleze pe deplin. Și e bine, pricepi, mesagerul tău nu va fi un pământean surghiunit, fără întoarcere, pe altă planetă. Așa cum trandafirii lui Faur nu erau liane, iar meduza din container, ți-o amintești, era nițel și delfin. *Ei* au experimentat în detaliu „efectul” înainte de a ne atrage cu

el.

— Dar procesul de translație ca atare…

— Important e să te concentrezi. De altfel și *ei* te vor ajuta, sunt pregătiți să o facă. Tu trebuie să-ți parcurgi trupul, cam ca în practicile yoga, cu un flux intens de energie nervoasă, cât mai intens cu putință… Dar ai răbdare! Să intrăm în contact cerebral și-ți voi comunica toate datele. Ai să știi *atun*ci cum am operat eu translația dublurii în „Valea de cleștar”. Mi-au fost necesare patru încercări…

— Nu cunoșteai procedeul.

— Îmi închipuisem că știu tot. Vorbeam despre altceva: dublura. E o mașină biologică și un fel de stație-releu. Va transmite *acolo* toate cunoștințele tale și va servi pentru contactele viitoare. Nu te îngrijora de soarta ei, o să nimerească într-o lume civilizată, nu printre liane carnivore.

Vlad își feri din nou ochii, privind ecranul dinapoia lui Andronic.

— Sosesc: anunță ușurat. A apărut „Selene”.

— Da… Uite că se descurcă și fără Valer! zise trist comandantul. Și eu crezusem că tot cerul se va opri în loc… Nu se poate, nu se poate. Ce-i spunem noi bătrânei?

— Sunteți gata? auziră vocea doctorului în difuzoare.

— Și voi? întrebă cu alt glas Andronic.

— Am încărcat aici tot cabinetul medical din rezervație.

— Ancorați și rămâneți în navă. Venim la voi.

— Nu prea e loc, comandante!

— Ai de gând să dansezi?

— Dar e nevoie de spațiu pentru…

— Sorin Cristea! Ori eu, ori tu am uitat ce vrem să facem. Ajută-mă să-mi amintesc! Dacă nu mă înșel, după ce o să ni se aplice o medicație stimulativă, la care tu, noetician reputat, ești meșter, eu și secundul nostru aici de față, Mihai Vlad, vom intra în contact cerebral.

— Bogdane!…

— Mă crezi ramolit? Parcă adineauri îmi ziceai comandante. Un contact cerebral total - așa se cheamă, deși rimează! - în cursul căruia îi voi transmite lui Mihai, prin biounde, tot ce a înmagazinat memoria mea vreme de șaizeci de ani. Am spus bine? În câteva minute, poate o oră. Nu știu de ce trăiți atât de exasperant de încet! Un melc din canalul cunoscut de mine s-ar deplasa față de „Selene” a voastră cu viteza luminii. Într-o oră Vlad va primi mai multe informații decât i-aș transmite prin viu grai într-o viață de om. Corect? Atunci, dragule, să șed un ceas pe fotoliu e ca și cum aș clipi din ochi o milionime de secundă! Vezi că am rămas cu apucături urâte de pe unde-am fost, vorbesc cum îmi vine și uit de respectul cuvenit… Hai. Cu inimă, oameni buni, că greul abia începe! Și doar n-aveți anii mei!…

Epilog

Cristea își smulse de pe față masca de tifon, cu o mișcare deznădăjduită.

— Anabioză! porunci. În secunda asta!

Asistenții se repeziră la pupitrul de comandă și aproape imediat masa de reanimare, cu trupul gol, livid al băiatului coborî la subsol, în secția de criologie.

— Doctore! exclamă acuzator biologul.

— Lasă-mă! A reintrat în comă. Nu pot să aștept, n-are rost.

Vlad își trase mănușile chirurgicale și le mototoli mânios în pumn.

— Așa e! confirmă diagnosticul medicului, fără să se uite la Emil Faur. Băiatul emitea biounde preletale.

— Va să zică… a murit?!

Pe chipul biologului nu se citea decât uluire.

Vlad lovea cu degetul marginea unei casolete, o lovea

răbdător, atent, centimetru după centimetru.

— Aproape! șopti el într-un târziu. Până nu cunoaștem remediul, n-are rost să mai încercăm. Poate că cercetările ulterioare…

— Ce tot vorbești acolo? strigă doctorul Cristea. Remediul unui blocaj fiziologic total? Și când o să fie descoperit, peste trei secole? Nu te gândești la Despina?

Faur se întoarse cu fața la perete, își sprijini palmele de el și rămase așa, cu ochii la albul lui imaculat, impersonal.

— V-aș ruga… interveni sfios șeful clinicii. Cred că nu sunt inoportun… N-ați dormit de atâtea nopți, și cred că niște cafele…

Vlad azvârli mănușile pe jos, căută ușa - intrase, în urmă cu două zile, fără să vadă nimic în drum - și porni către ea clătinându-se, cu picioarele țepene. Medicul-șef vru să-l ajute, să-l ducă până la camera de gardă. El îl dădu la o parte cu o forță pe care veghea îndelungă părea să i-o fi sporit; cu aceeași putere împinse batantele, să le smulgă din încheieturi, și o luă orbește pe coridoare, adulmecând noaptea în dreptul fiecărei ferestre.

În urma lui, doctorul Cristea se așeză, pierdut, într-un fotoliu, uitându-se la chepengul din pardoseală, pe unde dispăruse trupul pilotului, ca și cum ar fi sperat să-l aducă pe Valer teafăr înapoi, cu intensitatea privirii, ca într-o scamatorie de circ. Apoi se ridică precipitat, îngrozit de neputință.

— Hai, Emil! Să mergem! îl rugă pe biolog. Ce dracu mai putem face aici? O să vină mama lui, cu Despina, trebuie să le primească cineva!

— Eu le primesc! exclamă strident biologul. Eu! După ce l-a purtat comandantul în brațe ca pe un copil… l-a purtat și l-a ocrotit de rele și l-a scos teafăr până lângă mine… Eu, neisprăvitul… măcar tăria asta s-o mai am, să le spun că a murit. Din cauza mea a murit.

— Vorbești prostii! replică doctorul, cu aceeași stridență. Dacă nu m-ar fi paralizat frica, dacă nu stam să

tremur ca o babă, dacă aș fi venit cu voi, să-l văd imediat după ieșirea din canal, când încă aberațiile fiziologice nu ajunseseră ireversibile… Dacă! Aici e un singur vinovat - eu.

Emil Faur își încleștă pumnii.

— Bine, să mergem! Când ne vor da premiile, mâine seară, îl cărăm și pe el la ceremonie în sicriul criogen?

— Ești nebun! Cine crezi că se duce la premiere? Să aud cum îl medaliază post-mortem?

Șeful clinicii ieși din sală în vârful picioarelor.

Rufele întinse la uscat se umflau în vânt ca niște pânze de corabie, și părea că la prima rafală mai puternică vor desprinde curtea și casa din temelii, le vor înălța deasupra pădurii și a muntelui. Bogdan Andronic își sprijini capul de bârna veche din spatele băncii, lustruită de toți cei care înaintea lui se rezemaseră acolo. Mama lui Valer își trase peste gură colțul broboadei negre și-și clătină fruntea cu îndoială.

— Parcă ieri venise aici! șopti. I-am dat de mâncare, ce-am putut încropi, că așa venea el, fără să-mi spună dinainte.

— Și ce-ați vorbit? întrebă Despina, cu ochii în pământ.

— Ce știu eu ce am mai vorbit? Parcă la vorbă mi-a fost mie mintea? Mă uitam la el, că începea să îmbătrânească, și eu tot copil îl vedeam și-i purtam de grijă… Și de dus tot așa s-a dus, fără vreme, într-o dimineață…

— Plecase să ajungă om mare! zise Andronic, zâmbind amintirii. Să arate lumii cine e el și ce poate.

— N-a mai ajuns! murmură Despina, și din nou o podidiră lacrimile. Cât am vrut să știe că eu… Trăisem numai cu gândul să mă întorc, să-l găsesc și să-i spun, să nu mai…

— Așa a fost să fie! spuse demnă bătrâna. A fost după sufletul lui, că prea se încrâncenase. Doar că prea devreme i-a venit ceasul.

Fata se ridică repede și fugi, pe cărarea strâmtă, la deal, în grădină, pierzându-se printre arbori.

— Nu-i drept, mătușă! răspunse Andronic, și vorba „mătușă” suna ciudat în gura lui de moșneag. De ce a plătit el, cu tinerețea lui, dacă chiar e nevoie să se plătească mereu pe lumea asta?

— Nevoie… repetă bătrâna. Parcă necazul alege, așa credeți? Și parcă numai Valer al meu a plătit? N-o vedeți pe mândrețea asta de fată?… Dar ce zic eu de ea - soția dumneavoastră, că aud că sunteți însurat - ce e acuma în sufletul ei?

Rufele se zbătură pe funii, întinseră aripile să se ridice către norii apropiați și deodată se strânseră înfrânte, coborând pe lângă prăjină până la iarbă. Andronic își clătină capul pe bârnă, fără să mai răspundă. Începea să înțeleagă și altfel înverșunarea lui Valer, obiceiul lui de a trece rar și în fugă pe acasă: băiatul simțise nevoia să scape dintre zidurile cenușii, prea înguste ale vieții de aici, să fugă de monotonia zilelor repetate identic la nesfârșit; să fugă întâi el și, poate mai târziu, după ce-și va fi croit un drum pe măsura ambițiilor lui, să-și ducă și mama. Bătrâna era însă departe de toate acestea. Ea împlinea ritualurile zilnice moștenite de la bătrânii săi și așa izbutise să-și prelungească existența dincolo de necazuri, primind loviturile cu un soi de înțelegere, ca pe un lucru integrat și el în firescul acestei vieți. De aceea nu înțelesese apriga îndârjire a fiului, chiar dacă o aproba și se mândrea cu dânsa, de aceea sfârșitul lui absurd nu o găsise nepregătită.

Viața se schimbase mereu, în toată vremea cât mama luptase ca băiatul și ea să existe, și să existe demn; numai că, străjuită de obiceiurile ei neschimbate, bătrâna nu simțea, nu ghicea măcar prefacerile înconjurătoare.

„Nu vreau să fiu părtașul succesului dumitale!” repetă Vlad cuvintele spuse odinioară de pilot, într-o clipă de

cumpănă. „Nu vreau să fiu părtașul succesului...” le repetă iar, în neștire.

Rătăcind pe străzi necunoscute, ocolind parcuri, străbătând curți interioare, umblând ca un somnambul prin lapovița grea, de noiembrie, ieșise din oraș; traversase apoi grăbit o autostradă, fugise printre luminile violente ale farurilor de automobil, fără să ia în seamă primejdia. Și continua să meargă, secat de gânduri, cu povara inutilă a reproșurilor târzii, a nemulțumirilor care nu-și găsesc rezolvarea. Lăsă în urmă o așezare, pentru el fără nume. După ce trecu și de ultima casă o luă de-a lungul unei poieni înecate de întuneric și ploaie și se înfundă în pădure.

„De ce te-ai dus după Andronic? îl întreba pe Valer. Te-au împins spaimele și neliniștea să comiți un act iresponsabil, ori te-ai sacrificat, lucid, de dragul comandantului? Eu te-am privit ca pe un băiețandru plin de complexe, gata oricând de răzvrătiri gratuite, incapabil să se descurce. Dacă aveam încredere și răbdare să-ți spun ce se întâmplă, ce caută Andronic în canalul de biounde, pe cine caută...”

Cerul începu să se lumineze, și Vlad, așezat la rădăcina unui trunchi, crezu un timp că s-au ivit zorile, că apa lor cenușie se leagănă prin perdeaua fină a ploii, dând împrejurimilor contururi înșelătoare, dar mai târziu culorile se schimbară în irizații verzui, ca altădată la Câmpeni, sâmburele de lumină se înălță domol spre zenit; norii, până atunci de nestrăbătut, ajunseră o pulbere diafană, ca o dantelă, ca o fascinantă galerie a oglinzilor, într-un palat de cleștar, pe o stâncă diamantină. Prin limpezimea și aburul ploii - schimbată într-o curgere de perle din împărății de adâncuri marine - ceața norilor se zbătu o clipă și se ridică asemeni unei pleoape; cerul astfel deschis se văzu scânteind, ca reflectarea, într-o apă nesfârșit de adâncă, a scânteierilor pământene: aștri parcă lunecau de-a dreapta și de-a stânga, nebuloase veneau

plutind și se destrămau ca fumul, teribile goluri negre - unde pândesc stelele neutronice, înghițind în morminte gravitaționale până și razele luminii ce aleargă prin apropiere - își domoleau rapacitatea și se alăturau și ele cuminți cortinei trase lin la o parte, galaxii și roiuri galactice, într-o leneșă, maiestuoasă rotire își întindeau brațele în semne chemătoare; toate căpătaseră suflet și fragilitate omenească; șarpele blând al infinitului călătorea printre ele, atingându-le în trecere, preschimbându-le în roiuri de artificii ale unui grandios pom de iarnă; și de la capătul ultim al luminilor, din pulberi abia răscolite de pe drumurile cerești ca aburul din roua care se usucă, înceată și dulce, amorțită de ecoul depărtărilor, limpede și tremurătoare, sfioasă, vocea de femeie, atât de cunoscută, se împleti printre brazii încremeniți ca de uimirea nașterii unui miracol; și iată, Pământ și cer se afundaseră în aceeași unică lume, trăiau secunda aceleiași existențe neîntrerupte, sub priveghererea șarpelui înțelept.

Vlad nu făcu niciun gest. Se mulțumi să privească în sus și-și văzu propria imagine, geamănul creat prin biounde în lumea soră de dincolo.

— Am grăbit primul contact, îi spuse în gând bizarul alter-ego. Simt că ți se întâmplă ceva rău și prietenii voștri vor să afle. Le e teamă să nu fi bolnav, ori să nu ai un necaz care să ne stânjenească legătura.

— Necaz? repetă Vlad, cu o strâmbătură. Valer a murit acum câteva ore.

— Valer! Celălalt își trecu palma peste față, cu același gest ca și pământeanul. Înțeleg! spuse. La ieșirea din canalul de biounde intrase într-o stare cataleptică.

Știa tot ce știuse Vlad până în minutul când acesta îi dăduse viață pe planeta necunoscuților.

— Am încercat să-l trezim, preciză fostul secund. Funcțiile biologice i s-au blocat definitiv.

— Înțeleg! spuse iar dublura.

— Ce înțelegi? Despina s-a întors de pe Pluton, am găsit-

o aici. Nu trăise decât pentru revederea cu el. Ce înțelegi?

— Te crezi vinovat...

— Dacă așa se termină dragostea lor, suntem toți o adunătură de pitici, numai atât - eu, tu, Pământul și lumea în care te-am trimis. Marea noastră experiență e o scamatorie, un spectacol consumat în sine, fără să slujească la nimic.

— Ciudate gânduri! Când te-am copiat, nu-l puteai suferi pe Valer. Tu, realizatorul meu...

— Consecințele unui lanț cauzal, asta am fost. Eu - consecința fericită a calculului, băiatul - cea nenorocită a erorii. Adevăratul realizator al tău e Andronic, el ne-a cules și ne-a dat rolul fiecăruia, el știa textul piesei, noi învățam scene la întâmplare.

— De sacrificiul lui nu vorbești.

— Intră la socoteală. A fost necesar. Moartea puștiului e o excrescență, o tumoră a evenimentelor. Trebuie extirpată. Ascultă, spune-le că-l vreau pe Valer.

— Ești nebun. Ai spus că e mort.

— Sunt nebun. Nu pot schimba cu *ei* amabilități de-a curmezișul metagalaxiei, câtă vreme viața se va stinge, ca și până acum, în voia tuturor vânturilor soartei. Umilă și inconștientă ca la începuturi, ca și când niciun om nu s-ar fi născut să-i dea rost. Spune-le că-l vreau pe Valer. *Ei pot* face asta.

Dublura șovăi, se uită peste umăr, cerând parcă ajutor. În spatele ei se arătă atunci o siluetă străvezie, cu forme schimbătoare, fluturând ca o flacără pe dinaintea decorului cu arabescuri. Vlad cel din lumea îndepărtată își duse mâinile la față, parcă împotrivindu-se și trimițând părintelui său pământean un vârtej de impulsuri contradictorii pe care acesta, deși *integral,* nu le putu descifra.

Emil Faur străbătea aleea dintre pomii desfrunziți, ca altădată în tovărășia lui Andronic.

Trecuseră secole de atunci, nici acel Faur, nici acel viitor comandant nu mai existau. Totul era acum banal ca într-o carte scrisă, de-a lungul mileniilor, de sute și sute de ori; generații după generații o învățaseră pe dinafară, îi cunoșteau conflictele de acum tocite, schematice și banale, iar apariția fiecărui personaj nou le stârnea câte un zâmbet îngăduitor.

Oare așa să fi fost?

„Am câștigat ceva și am pierdut ceva, ne-am ușurat de poveri și ne-am îngreunat cu altele. Ni s-a dus și câte puțin suflet, a rămas prin locuri unde am îmbătrânit: pe «Endymion», la «ciuperca otrăvită», în canalul de biounde… Ce nume ciudate! Și de ele ne-am legat partea cea mai rodnică a vieții. Numai bietul Valer…”

Deschise poarta din zid, zdrelindu-și degetele până reuși să descuie broasca ruginită. Intră pe cărarea plină de ierburi încă vii. Ceva în atmosfera grădinii era altfel decât odinioară.

Stătu locului în întuneric, să ghicească ce s-a întâmplat. Auzi un pocnet surd, un târșâit prelung, ca al unui nod de șerpi întărâtați, și încă un pocnet, și încă unul, și iar zgomotul de reptile în mers.

„Trandafirii!” se gândi, fără să înțeleagă totuși ce anume se petrece. Cu degetele tremurătoare pipăi zidul umed din spate și apăsă comutatorul care scoase o scânteie prelungă. Luminile se aprinseră ici-colo, pe unde becurile nu fuseseră sparte de viscolele iernilor trecute.

„Așa îți trebuie, bătrân nesuferit, dacă n-ai dat voie nimănui să-ți calce grădina în lipsă. Că mari comori aveai ascunse aici, în…”

Gândul i se opri fără veste.

Trandafirii, care vreme de trei decenii se măcinaseră și se rupseseră între ei fără odihnă și fără folos, ca lianele blestemate din „Valea de cleștar”, care, lacome și sterpe, se luptau să înghită pământul, trandafirii se acoperiseră acum cu flori albe, incredibil de mari; alte și alte flori se

deschideau în ploaie cu detunături surde, și ramura care trebuia să înflorească era ridicată de ramurile vecine în sus, spre cerul rece, pentru a-și trăi așa miracolul fertilității, apărată și sprijinită de întreg stufărișul haotic care, în sfârșit, în sfârșit, căpătase un rost, o utilitate și un sens.

București - Mangalia,
Mai 1972 - noiembrie 1976

ADENDA

Fără titlu, fără... cuvinte

Un interviu memorabil cu Romulus Bărbulescu și George Anania[1]

[1] Interviu realizat de ***Traian Bădulescu*** în iulie 2006.

Romulus Bărbulescu (n. la 27 octombrie 1925, Sulina, d. 9 februarie 2010, București) a fost un critic literar, dramaturg, eseist, realizator de antologii și scriitor de literatură științifico-fantastică român contemporan. Absolvent al Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică din București, Romulus Bărbulescu a fost cotat, alături de colaboratorul său de aproape cinci decenii, George Anania, ca unul dintre deschizătorii de drumuri în science fiction-ul românesc modern.

În 1963, Romulus Bărbulescu a publicat „Constelația din ape”, primul din cele 10 romanele science fiction care a făcut ca autorul să devină un pionier al genului în România, alături de co-autorul George Anania. Ei au fost inspirați de scriitori ruși ca Ivan Efremov sau frații Arkadi și Boris Strugațki sau de scriitorul polonez Stanislaw Lem. Aflați în timpul comunismului, unde criticile aduse societății erau interzise, realitatea alternativă era o buna metaforă și, chiar mai bine, mai sigură. În anii 1980, guvernul președintelui Nicolae Ceaușescu a preluat controlul asupra cluburilor de fani Anania și Bărbulescu pentru a monitoriza discuțiile asupra societăților utopice și justiției sociale. După prăbușirea Uniunii Sovietice, Romulus Bărbulescu și George Anania au concurat cu avalanșa de cărți ale unor autori occidentali science fiction ca Robert Sheckley, Harry Harrison și Philip K. Dick care au invadat piața est-europeană. George Anania (sursă: Wikipedia)

George Anania (născut în 14 iulie 1941, Măgurele) este un scriitor român contemporan care a creat literatură științifico-fantastică, traducător și realizator de antologii.

Traian Bădulescu: *Pot spune că, deși am o experiență în jurnalism de peste 12 ani, am emoții, pentru că mă aflu, poate în fața celor mai prolifici și mai longevivi scriitori români de Science Fiction... Alături de Ion Hobana, cel mai important critic și exeget al genului, formați o triadă de care trebuie să profităm din plin....*

George Anania: Domnul Alexandru Mironov a făcut o dată o glumă și a spus că suntem un... scriitor bicefal. Iar un foarte cunoscut director de editură, de câte ori ne vedea, zicea, la fel: au venit scriitorii bicefali. Având în vedere acest statut, dacă vom cumula vârstele noastre, vom depăși, ca etate, fără nicio discuție, toți ceilalți scriitori români de SF. Ne apropiem de 150 de ani, așa că sfidăm pe oricine ar mai îndrăzni să o apuce pe urmele noastre.

T.B.: *Vă doresc mulți ani înainte, să ajungeți la 200 de ani și să ne oferiți alte creații de valoare. Dar, să începem cu... începutul. Să ne întoarcem în anii '50, când ați și debutat... Care era contextul literaturii SF în acea perioadă? Nu am trăit în acele vremuri, dar știu că erau timpuri dificile, cenzura era maximă și nu puteai scrie orice. Din câte știu, genul SF a început să fie promovat la noi în 1955, o dată cu apariția* Colecției de Povestiri Științifico-Fantastice...

G.A.: ...mai târziu a devenit cu adevărat periculos. Atunci era o zonă dominată masiv și fără putință de tăgadă de SF-ul sovietic, care era modelul suprem...

Romulus Bărbulescu: Ar trebui să începe să spunem altfel. Ce oameni s-au născut pentru literatură?

G.A.: Domnule Bărbulescu, vorbim despre noi doi...

T.B.: *...nici o problemă, putem face un scurt istoric al contextului general literar în care ați debutat*...

G.A.: O scurtă istorie a PCUS, vă rog frumos?

R.B.: Nu o să facem o lungă istorie, ci una scurtă. În primul rând, trebuie să spunem că nu oricine poate să scrie un gen literar științifico-fantastic. Cu atât mai mult sau mai puțin, genul SF începuse, în anii '50, să jongleze cu știința, nu cu literatura. Îmi amintesc perfect că primul scenariu pe care l-am scris a fost „În căutarea unui macrocefalitis”. Era știință pură geologică. Soția mea, fiind geolog, îmi spune: „nu vrei să vii cu mine până în Dobrogea?” Sunt un tip pasionat de orice și mi-am dat seama, la un moment dat, că ideile aparțin științei... Și începi să citești. Mi-am adus aminte chiar acum, în timpul discuției noastre, că doamna Marieta Sadova, care a fost și regizor, ne chema la dumneaei acasă pe câțiva, printre care Emanoil Petruț, Angela Chioaru - o femeie foarte

frumoasă, Jean Lorin Florescu și mulți alții, și ne ținea prelegeri despre literatură. Despre cercurile concentrice ale culturii universale până ajung la noi... Etruscii, sumerienii etc. În perioada aceea, doamna Sadova a venit cu o idee, pe care nu știu de unde a împrumutat-o. Când eram la Institutul de Actorie, în anul trei, ea ne-a îndemnat: „Ia scrieți-vă voi scenariile”. Noi optam pentru o anumită temă. Fie că era lacrimogenă, dramatică sau eroică... Încet-încet, s-a dus vorbă în institut că Romulus Bărbulescu scrie cele mai bune scenarii. Nu știu dacă doamna Sadova a fost pe deplin acord cu acest lucru, dar țin minte bine că mi-a zis: „Romică, scrie, te rog, după ce termini institutul...”. Eu unul mi-am dat seama că în acea perioadă, respectiv între 1950 și 1954, rămăsesem mult în urmă cu cultura.

Veneam din medii foarte ciudate. În acea perioadă, la noi în țară, datorită rușilor, accentul s-a pus pe știință...

T.B.: *...și până la urmă era un lucru rău sau bun?*

R.B.: Era un lucru bun. Dar noi căutam literatura. Și între 1958 și 1962, am scris, împreună cu George Anania, o serie de scenarii care au dispărut, din păcate, fără urmă.

T.B.: *Să revenim la începuturile SF-ului românesc clasic, ai cărui pionieri sunteți și dumneavoastră. Din câte știu, înainte de anii '50 nu s-a scris prea mult SF, deși au fost câteva excepții notabile*...

G.A.: Așa este... În 1955 a apărut primul număr din *Colecția de Povestiri Științifico-Fantastice*. Noi am debutat în această revistă cu un roman, „*Constelația din ape*”. Am început să-l elaborăm la sfârșitul anilor '50 și a apărut în 1962. Era o perioadă în care, în SF-ul mondial, se exploata latura științifică, care, de fapt, este specificul acestei literaturi...

T.B.: *...ceea ce nu se mai întâmplă acum, nu?*

G.A.: ...eu cred că se întâmplă, dar în cu totul alt context și în altă parte științifică. Insolitul părții de *„știință”* - deși, cu ghilimelele de rigoare, pentru că nu erau opere de știință, nici măcar de popularizare a științei curente periferice în acest flux al literaturii SF au existat sub mai multe forme: curente ale literaturii de aventură, ale popularizării științei... Latura insolită a amestecului de știință și literatură a făcut să primeze partea de știință, în sensul ei de neobișnuit. Am trecut și noi prin criza aceasta, care nu era neapărat a copilăriei...

R.B.: Rușii au dorit întotdeauna să facă din știință o armă pentru militari. Și au și făcut-o. De aceea au accentuat așa de mult latura științifică.

T.B.: *Și se foloseau și de Science Fiction pentru acest lucru?*

G.A.: Se spune că anticipațiile autorilor de SF le-a slujit oamenilor de știință să-și canalizeze descoperirile...

T.B.: *Până la urmă, și americanii i-au avut pe Arthur Clarke și pe Isaac Asimov...*

G.A.: ...dacă discutăm despre ce s-a întâmplat în SF-ul american, care era, de fapt, „sursa mamă a tuturor SF-urilor din lume”, lucrurile nu stăteau cu totul diferit. Poate că avem mai puțin accentuată latura aventuroasă a genului, și aici mă gândesc la Borroughs și la alții care au scris în perioada interbelică.

T.B.: *Să revenim la începuturile carierei dumneavoastră de scriitori de SF. Cum ați fost atras de acest gen?*

R:B.: Am citit multă geologie, până când am ajuns la domnul Anania, cu domnul Rogoz. Spre stupefacția mea, mi-am dat seama că știința românească era bântuită de străini, în special în domeniul geologiei. În Dobrogea, de exemplu, se căuta o fosilă, ce reprezenta o macrocefalită. Influențat de acest lucru am scris *„În căutarea unui macrocefalitis*”, care este o poveste și de iubire, și de SF, dar bazată pe fapte autentice. M-am dus cu ea la domnul Adrian Rogoz, care mi-a spus că este foarte frumoasă, dar prea lungă. Și dându-și seama că... puneam virgule între subiect și predicat, mi-a spus: „ia să scrieți dumneavoastră cu domnul George Anania”. Și astfel Adrian Rogoz a lansat pe piață doi autori. Autorii bicefali. Deci, influența pe care a avut-o soția mea, pe plan științific, și apoi literatura pe care a avut-o și o are George Anania, mai mult decât mine, au determinat cariera mea de scriitor. Între 1958 și 1962, domnul George Anania și cu mine am încercat, aproape cu disperare, să învățăm dialogul. Și atunci am scris 15-20 de scenarii care au fost transmise la radio...

T.B.: *Și în cazul dumneavoastră, domnule Anania, cum a fost primul contact cu genul SF?*

G.A.: Am citit ceva și.... de fapt chiar e o întâmplare nostimă. La o vârstă fragedă am citit într-un ziar o schiță științifico-fantastică. Era un reportaj despre o stație

cosmică unde sosește o rachetă cu astronauți, nu mai țin minte dacă nu erau chiar români. Și am luat-o în serios. Chiar am crezut că treaba asta există cu adevărat. M-am inflamat în secunda 2 și... Am început să scriu la 16-18 ani. Vă dați seama cât de bine puteam scrie atunci. Domnul Rogoz ne-a prezentat unul altuia și, cel puțin pentru noi, a făcut un lucru salutar.

Ne-am văzut și ne-am plăcut instantaneu.

T.B.: *Chiar, oferiți-ne mai multe amănunte. Cum au fost primele momente în care v-ați cunoscut?*

G.A.: Domnul Rogoz mi-a dat adresa și telefonul domnului Bărbulescu. L-am sunat acasă, m-am dus la dumnealui, care stătea undeva, lângă Universitate, în podul unei garsoniere, ceva pitoresc... Am intrat acolo, era cu un coleg de teatru... Ne-am văzut și ne-am plăcut instantaneu. De atunci nu ne-am mai despărțit niciodată. Diferența de vârstă între noi este de 15 ani. Vă dați seama cum era atunci, când eu aveam 20, iar dumnealui, 35. M-a luat foarte părintește și am stat de vorbă...

R.B.: ...întotdeauna i-am spus lui George: vor trece 20-30 de ani până când va veni cineva și va pune cap la cap tot ce am făcut. George nu a fost de acord. Ei bine, au trecut 30 de ani de atunci... Domnul Alexandru Mironov este primul care a făcut un pas și s-a întrebat ce se mai

întâmplă cu noi. A citit pentru prima dată cărțile noastre și a rămas uluit. Toată lumea tăcea. Și la ora asta se tace...

G.A.: Nu este adevărat. Vladimir Colin ne făcea cronică de carte... Despre *„Statuia șarpelui”* ne-a scris prima cronică literară în colecția CPSF, și a fost una foarte bună.

R.B.: Oricum, revenind la ceea ce făceam noi... Repet, pentru a învăța dialog și literatură, am făcut eforturi extraordinare.

G.A.: Atunci nu trebuia să facem eforturi extraordinare. Cred că le-am avut din naștere.

T.B.: *Din câte știu la dumneavoastră n-a existat niciodată cuvântul: „după ureche”. Ați studiat întotdeauna foarte mult înainte de a așterne ceva pe hârtie*...

G.A.: .... Nu știu să vă spun. În general nu vorbesc despre mine.

T.B.: *Cum a apărut primul dumneavoastră roman,* Constelația din ape*?*

G.A.: Domnul Bărbulescu avea un scenariu de film din care am preluat anumite idei. Pe de altă parte și eu aveam o schiță literară din care am preluat alte idei și amestecându-le de o manieră, pe care mi-e greu să v-o descriu acum - sincer să fiu nici nu o mai țin minte - așa am scos primul nostru roman. A avut patru referate științifice... acestea atestau că ideile anticipative ale noastre erau riguros în spiritul științelor respective.

T.B.: *Toate cărțile aveau nevoie de astfel de referate pentru a apărea.*

G.A.: Absolut. E drept, la noi au fost mai multe referate pentru că abordam mai multe domenii ale științei. Aceste referate arătau că nu bați câmpii definitiv, dimpotrivă trebuie să se scrie într-un filon pozitiv, științific.

R.B.: Din ce cauză domnul Adrian Rogoz spunea referat științific? De ce George Anania și Romulus Bărbulescu au avut peste 11 referate științifice, din care 4 sau 5 erau semnate de membrii ai Academiei. Mai trăieşte unul singur, Neagu Teodor, în continuare membru al Academiei. Atunci dacă referatul științific era pozitiv, cartea apărea! Dacă nu, nu!

G.A.: Așa s-a întâmplat cu toată lumea, stați liniștit...

R.B.: Dar n-am spus că nu s-a întâmplat așa, am spus de ce...

G.A.: Așa se purta în acea vreme. Pentru că vorbim de începuturile SF-lui din România, existat anumite rigori, nu știu dacă neapărat politice și nici de ordin artistic, ci mai degrabă de ordin ideologic. Nu în sensul ideologiei politice. Redactorii, cei care se ocupau de această literatură țineau în mod expres ca ideile care se vehiculează acolo să fie în consonanță cu datele științifice din perioada respectivă.

T.B.: *Și totuși, acum pare de-a dreptul uimitor, chiar fiecare proză SF avea nevoie de un astfel de referat?*

G.A.: În fine, este vorba de lucrările care puneau o anumită problemă mai deosebită. Dacă descriai, de exemplu, un robot care se urcă pe casă, normal că nu aveai nevoie de un astfel de referat, să vadă că n-a căzut prin acoperiș.

T.B.: *În prezent, „cenzura științifică” a dispărut complet. Singurii factori de decizie au rămas editorul, redactorul șef sau, după caz, îngrijitorul de colecție... Cum comentați situația actuală?*

G.A.: Acum poți să scrii în toate felurile. Și uneori, cu cât scrii mai aberant, cu atât pare mai interesant, chiar în mod pozitiv vorbind. Dacă aberezi frumos, interesant poți deschide calea unor idei noi, la care nimeni nu s-a gândit până acum. Era un fel de tehnicism - cum se zicea atunci - care se purta în toată literatura. Acest tehnicism se referea la o chestie mecanicistă. Dacă din curiozitate aţi citit ce s-a publicat în acel moment, din punct de vedere științific, în afara roboților, a navelor cosmice care erau obsesiile momentului și care erau înfățișate realmente mecanicist - gândiți-vă că cibernetica a intrat în literatură mult mai târziu, prin anii 70 - 80, de Asimov...

T.B.: ... *din câte știu în anii 50 - 60, în țările comuniste cibernetica era un fruct oprit*.

G.A.: Da, atunci era o știință interzisă. Nici nu știam că există, în ignoranța noastră fericită. Dar atunci peste tot se scria așa. Gândiți-vă la filmele care circulau în epocă și care erau realmente în acord cu literatura ca atare. Ridicau aceleași probleme, aveau aceleași decoruri, aceleași personaje, aceleași slăbiciuni. Am suferit și noi de boala asta. Trebuia să scrii ceva cât mai diferit față de realitate. În romanul altui cuplu celebru de autori de SF, pe care n-am să-l numesc, la un moment dat eroii trebuie să circule dintr-o localitate într-alta. Se duc la capătul liniei de transport și acolo sunt niște cabine. Citez, textual aproape: „ce bine că am prins drumul stâng”. Dacă nu prinzi drumul stâng, atunci ai încurcat-o. Trebuie să aștepți acolo până când drumul se oprește într-un anumit fel. Se suie în cabină și de fapt cabina circulă pe benzi

rulante, care se împart pe străzi, pe cartiere, până când personajele ajung la adresa căutată. O aberație din toate punctele de vedere... pentru că în loc să meargă cu o mașină, ca toată lumea, sau măcar cu o bicicletă sau cu o trotinetă sau chiar pe jos, se suie într-o cabină și dacă nimerești să găsești cabina în stația în care te-a dus, e bine. A fost scris special ca să fie altfel. O aberație estetică... Poate să fie și o chestie care să funcționeze din punct științific, însă din punct de vedere al bunului simț, niciodată. Am făcut și noi așa ceva, cu toată plăcerea și fără niciun pic de jenă. Să fie altfel, să fie altfel, să fie altfel...

R.B.: Care este aberanta idee că de anumite teme anumiți autori fugeau. Adrian Rogoz, cu 10 ani înainte de a avea primul atac cerebral s-a adresat unor autori, printre care se număra și domnul Ion Hobana. Tema: seismologie la mare adâncime. Acțiunea se petrece undeva în insulele Mariane, acolo unde este cea mai mare adâncime de pe glob 11,2 km. Challenger II. Cineva a spus: câți autori ai auzit dumneata că s-au împiedicat de cutremure? Câți autori au scris despre treaba aceasta? Știți de ce? Toți fugeau de complicațiile științifice! Apropo de ideea pe care ați mirosit-o extraordinar...

T.B.: ... *firesc nu aveau baza științifică necesară*.

R.B.: ... nu contează dacă o aveau sau nu, realitate e că

fugeau de ea.

G.A.: Dar de fapt a fost ideea dumneavoastră domnule Bărbulescu, nu a lui Adrian Rogoz, iar autorii nu fugeau, ci pur și simplu nu aveau această idee. Poate nu le plăcea ideea să scrie despre niște vulcani submarini.

R.B.: Intrând în contact cu Mihai Doicescu, directorul Muzeului Antipa și academician, acesta ne-a pus la dispoziție biblioteca domniei sale de acasă. Alți oameni de știință, colegi cu soția mea sau șefi de catedre, nume internaționale, precum Edmond Nicolau, ne-au ajutat în documentarea noastră. De ce? Pentru că domnul Bârlădeanu a scris *„Gheața de foc”*. Îmi amintesc și azi că domnul Sergiu Fărcășan a fost criticat la sânge pentru că a scris romanul *„O iubire în anul 4142”*, în care o pânză se multiplica la nesfârșit. Merg în 1991 sau 1992 la o bibliotecă publică și găsesc acolo un individ care citea *„Atacul cesiumiștilor”*.

De ce anumiți scriitori care au plecat din țară acum 35 de ani sunt încă promovați, iar noi nu? Care a fost diferența între tradiția literaturii românești dusă mai departe în genul științifico-fantastic Anania-Bărbulescu și cei care trimiteau idei din afară, precum Baranga sau Dumitru Solomon în teatru... Vă e teamă să vă spuneți părerea azi? Fără George Anania n-aș fi ajuns aici! De asemenea fără Adrian Rogoz sau Ion Hobana n-aș fi ajuns aici. Toți ne-am ajutat între noi, dar într-un anumit fel. Să nu-l uităm pe Alexandru Mironov. Un foarte bun scriitor și în același timp un om politic. Nu l-am uitat niciodată. Trăim printre miliardele de oameni ai lumii. Cu fiecare om care se naște începe istoria lumii. Cu fiecare se încheie. Știința a făcut din noi zei mai înainte de a fi oameni. Asta, ca să-i parafrazez pe Dumitru Constantin Dulcan și pe Constantin Maximilian.

T.B.: *Văd că între dumneavoastră există o permanentă polemică. Bănuiesc că ea a existat de la bun început și așa au luat naștere multe opere literare... Dar să revenim la Science Fiction. Sunt cel puțin câțiva mari autori de SF care au fost mai vizionari decât mulți oameni de știință...*

R.B.: Așa este. Însă foarte mulți oameni credeau că pentru a crea literatură SF trebuie să abordeze în primul rând problema științifică.

T.B.: *Cum ați echilibrat partea științifică cu cea literară?*

R.B.: Mă întreb câți oameni și-au dat seama de eforturile pe care le-a făcut George Anania, fiind în primul rând specialist în cinematografie și totuși a scris sute și mii de pagini...

G.A.: ...nu este adevărat...

R.B.: ...cum să nu fie adevărat? Adică, dumneata ai avut o cu totul altă viață decât mine? Tu lucrai în cinematografie, eu eram actor și lucram amândoi de dimineața până seara. Și cu toate acestea, aveai timp să citești, să afli cât mai multe, să stai de vorbă cu oamenii. Tu ai scris mai mult decât mine. Toată lumea ar trebui să-și pună o întrebare: de ce George Anania a avut o profesie și nu și-a trecut și meseria de scriitor?

T.B.: *Ați avut chiar profesii înrudite... Chiar, lăsând la o parte ocupațiile dumneavoastră de bază, se putea înainte de 1990 trăi din scris SF?*

R.B.: Nu!

G.A.: În nici un caz...

R.B.: Pentru o carte se puteau câștiga maxim 32-34.000 de lei la valoarea de atunci. Am și spus la o întâlnire SF de la Brăila că acum ne grăbim să promovăm autori... De ce? Sincer, sunt multe cărți semnate de autori de SF din noua generație care mi se par a fi o absurditate de la început până la sfârșit. Cu acestea rămânem în istorie?

T.B.: *Acum sunt mulți scriitori care doresc comercialul și imediatul. Dar nu credeți că și tinerii autori doresc să rămână și în istoria literaturii?*

G.A.: Acum se scrie pe jumătate din teribilism și de aceea avem calitatea pe care o avem. Sunt mai multe cauze. Dar poate că este o discuție subiectivă...

R.B.: Nu este adevărat! Să vă arăt concluziile unor esteticieni mari ai lumii sau ale unor mai oameni de știință, care susțin că în orice idee sau discurs subiectiv există o fericire obiectivă. Revenind la anii '60, toți scriitorii de atunci visau, erau oameni extraordinari. În studiul introductiv din *„Teoria Literaturii”*, după umila mea părere, cea mai tare lucrare de critică literară, Sorin Alexandrescu amintește despre acest lucru. Fiecare autor își naște opera, fiind mânat de îngerii buni sau răi spre ceva. Și, încă o dată, mulțumesc providenței că mi l-a dat

pe George Anania, care este mult mai bun ca mine! El are altceva...

G.A.: Sunteți un obiectiv care are un sâmbure subiectiv...

R.B.: George. Am învățat de la tine un lucru. Să tac atunci când trebuie. Dar astăzi nu tac!

T.B.: *Chiar vă rog*...

G.A.: Oricum nu ați tăcut niciodată. Dar haideți să revenim la literatură, domnule Bărbulescu... Despre cărțile dumneavoastră.

R.B.: Am fost un copil ciudat în familia ta. Tăceam și mă uitam la stele. Contemplam ce aveam în preajmă...

T.B.: *Erați în perioada de acumulare, nu?*

R.B.: Nu. Tăceam! Iar mai târziu, în Liceul Teoretic din Galați, am avut un profesor de geografie. Rol pe care l-am jucat în piesa *„Nota zero la purtare*”, dacă vă aduceți aminte de ea. Acel profesor era un om jovial, bine dispus. Care ne plimba imaginar prin toată lumea. Lecturile pe care le-am făcut noi ne-au ajutat mult. La 12-13 ani îl citeam pe Shakespeare, deși nu înțelegeam mare lucru. Poezia mi-a plăcut poezia. Atunci i-am descoperit pe Karl May sau pe Robin Hood. Aceste lucrări sunt nemuritoare, au rămas în subconștientul nostru. Ca mai târziu să răbufnească...

Doi maeștri ai SF-ului românesc, dispăruți recent dintre noi:
Ion Hobana și Romulus Bărbulescu

T.B.: *Întotdeauna a fost nevoie de oameni cheie, care să dea aripi. Astăzi credeți că mai există astfel de oameni? Chiar și eu am prins astfel de oameni. Dar sunt sceptic în privința prezentului...*

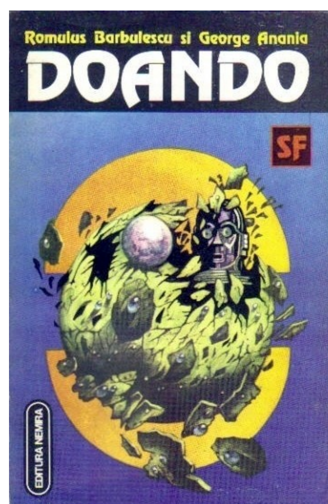
G.A.: Acum primează ideile comerciale. Nu știu dacă este mai rău dar... este altfel.

R.B.: Am o soră care are un pragmatism aproape maladiv. Este prinsă de unul în Piața Amzei și i se pune reportofonul sub nas. *„Doamnă, ce spuneți de prețurile din ziua de azi?”*, întreabă el. *„Plătiți ceva la treaba asta?”*. *„Nu. Avem nevoie de opinia noastră, doamnă*!”... Și sora mea bineînțeles că a plecat.

T.B.: *Știu că în Occident, de obicei, se plătește pentru o opinie...*

R.B.: Așa este. Este clar că la asta am ajuns! Plătești ceva pentru treaba asta? Altfel, nu-ți scriu... Se poate așa ceva? Să-i dau cuiva 200 de milioane de lei pe lună pentru a avea moral? Și spun asta tare de tot! Sau, Revoluția

Franceză, când spunea *„Libertate, Fraternitate și Egalitate*” mânca un rahat. Când spunea: „domnule, asta e valabilă nu numai pentru burghezul englez, pentru cel ce făcea industrie, ci pentru orice om. Și așa a apărut Jean Valjean al lui Hugo. În 34-35, când eram în Constanța, mama mea obișnuia să mă ducă la film. Din toate filmele copilăriei îmi amintesc doar de o secvență. Atunci când Jean Valjean îl duce în spate pe fiul lui Javert ca să-l salveze. Este singura imagine pe care o păstrez din copilăria mea, alături de cea a unei pisici.

T.B.: *Și dumneavoastră ați creat imagini care rămân prin literatura pe care o scrieți. Să ne referim acum la* Doando*, romanul care v-a consacrat. Vă rog să ne spuneți povestea acestei opere literare*.

G.A.: Domnul Bărbulescu o să vă spună despre cum am „scos” subiectul romanului *Doando*... Într-o zi, la Universitate, în holul de jos de la Facultatea de Geologie-Geografie...

R.B.: ...am stat o zi întreagă fără să știm de ce, discutând despre carte. *„Doando*” reprezintă pentru amândoi o descătușare a fanteziei. Am fost și criticați de anumiți scriitori și critici cunoscuți. Dar și noi recunoaștem că este cea mai slabă operă a noastră. Avem personaje fără cap și fără coadă, care scapă pe drum. Nu ne ieșeau mereu „cercuri rotunde, rotunde”... Apropo de gestica din teatru, unde fiecare mișcare trebuie să fie rotundă, nu ruptă. Așa și noi...

G.A.: Totuși, discutăm despre o carte care ne-a

consacrat și nu pot fi de acord cu dumneavoastră, domnule Bărbulescu.

R.B.: „*Doando*” a apărut ulterior în trei ediții. Intră și în ocularul unor case de film străine, în Franța și Marea Britanie. Nu s-a făcut nimic până la urmă... Toți au dorit să ne tragă în piept. Și atunci spun așa. De ce? Cea mai banală întrebare: de ce?

G.A.: *Qui prodest*? Există o întâmplare nostimă legată de „*Doando*”. Un cunoscut jurnalist de pe vremea aceea, care a emigrat de mult timp din România, Dinu Chivu, i-a făcut o recenzie extrem de critică în „*Contemporanul*”, i-am dat un telefon la redacție și ne-a solicitat o întâlnire, pentru a ne spune ce nu i-a plăcut și să-i prezentăm și noi argumentele noastre. A venit la întâlnire și era speriat de moarte. Parcă intra în arena cu lei. Ne-am așezat la o cafea și am început să discutăm despre carte. El ne-a zis ce nu-i place, noi i-am spus de ce am scris așa. E o întâmplare. Ne-am despărțit în relații absolut amicale. Ne-a mărturisit că nu se aștepta să... fim oameni civilizați, cu care se poate discuta și se face schimb de idei. Credea că suntem un fel de oameni ai cavernelor... Poate că nu era nimic de capul nostru, cine știe... Dar a descoperit că suntem oameni cu care se poate sta de vorbă. A avut o revelație.

T.B.: *Ce argumente împotrivă avea acel jurnalist, vă mai amintiți?*

G.A.: Nu i-a plăcut cartea. Când discutăm despre un fenomen cu tentă artistică, gusturile sunt subiective. Ca și cum am aduce argumente dacă fată este frumoasă sau urâtă.

R.B.: George... Cum a apărut la Moscova prima cronică?

G.A.: Am avut o cronică într-o revistă literară sovietică. Oamenii cu pricina s-au folosit de noi. A fost o comparație care nu ne face cinste. Cum a ajuns cartea acolo nu știm. De altfel, am avut și o prezentare dramatizată la radio, în aceeași perioadă. Ne opuneam *Războiului Lumilor* al lui Wells. Comparația ne dezonorează total, din punct de vedere ideologic. Pentru că în *„Doando”* este vorba de o civilizație pe cale de dispariție care trimite nave automate să ceară ajutor, spre deosebire de Wells, unde lumile care se întâlnesc pornesc un război și nu colaborează pașnic. Dar ne aflam în plină perioadă a Războiului Rece. Gândiți-vă că totul se întâmpla în 1965.

T.B.: *Până la urmă, această comparație dăunează ambelor capodopere*...

G.A.: ...capodoperei nu dăunează, puteți sta liniștit. (râsete).

T.B.: *Putem spune că ați avut ghinionul de a nu fi anglo-saxoni? Ghinion pe care îl au și vecinii noștri europeni*...

G.A.: A fost o întâmplare fericită pentru viața noastră că la un Eurocon care a avut loc în 1990, la Fayence, cu sprijinul direct al domnilor Alexandru Mironov și Ion Hobana, care au fost acolo, ni s-a conferit premiul de notorietate. Argumentul suprem, după cum ni s-a povestit - noi nu am fost acolo - pe care l-a avut domnul Mironov împotriva celorlalți candidați la premiu a fost că dacă România era o țară în care să se poată publica suficient de repede tot ce puteam scrie, am fi publicat cu multe mai multe lucrări.

T.B.: *Oricum aveți o operă destul de mare*.

R.B.: Avem cam 15-16 volume publicate, fără reeditări... Dar față de o autoare din Anglia care a publicat peste 700 de romane... Sau față de scriitorul francez Georges Simenon...

T.B.: *Dar practic, dumneavoastră ați făcut-o din plăcere...*

R.B.: Da, cu multă pasiune...

T.B.: *Dar, mă întreb, nu toți scriitorii o fac din pasiune până în momentul în care încep să apară comenzile și banii?*

G.A.: Nici un fel de plăcere din viața mea nu s-a comparat cu plăcerea scrisului! Nu este nimic similar din nici o categorie a vieții.

T.B.: *Poate că vă pun o întrebare dificilă. Ați iubit scrisul mai mult decât profesiile în urma cărora, practic, trăiați, și pe care le făceați, de asemenea, cu pasiune?*

G.A.: Da, l-am iubit mai mult! Și pentru că în mare parte l-am practicat „clandestin”, mi-ar fi plăcut tare mult să fi rămas la această pasiune, pentru că nu o poți numi

profesie!

R.B.: Pot să vă spun cât m-am folosit de știință. De ce? Am avut o adevărată spaimă față de matematică. Mi s-a părut uluitor de grea. Dar cu cât trecea timpul în liceu și asimilai mai mult, încercai să vezi dincolo de cifre sau formule, matematica ți se părea extraordinară. Din această cauză, în 1964, am fost rugat să nu mai vorbesc cu atâta pasiunea despre știință. Era în teatru totuși, și nu un actor de categoria a șaptea! La ora actuală, spre stupefacția mea, citesc în revista „Știință și Tehnică” că acum 4-5 ani, pe plan mondial, a început confruntarea dintre știință și religie... Lucrez la o treabă de cinci ani, care se numește „*Cel dintâi întuneric*”. Devenirea umană și umanizarea... Dar nimeni nu vrea să se discute așa ceva. Pe nimeni nu interesează umanizarea... înapoi la instincte...

T.B.: *Din câte constat, toată media promovează întoarcerea la instincte*...

G.A.: Aspectul comercial, nu vă faceți probleme...

R.B.: ...este vorba de pragmatism. De comerț. Dar nu cu comerțul vom ajunge la liman...

Literatura științifico-fantastică s-a referit în primul rând la OM

T.B.: ...*dar să nu uităm că omul are și spiritul posesiunii, care nu va dispărea niciodată*.

R.B.: Nu este vorba de asta... Și noi alergam după femei în tinerețe...

G.A.: ...nu după aceeași femeie, din fericite (râsete)...

T.B.: *Sper să nu vă deranjeze dacă redau aceste replici...*

R.B.: Nuu... îi ziceam domnului Anania... Dacă o terță persoană ne-ar asculta când ne întâlnim, ar zice că suntem nebuni. De ce? Pentru că tot ce discutăm noi cu atâta sinceritate face parte dintr-un alt domeniu, dintr-o altă viață. Probabil că fiecare scriitor ar dori să facă puțină ordine în societate. De ce? Aceasta este întrebarea. Întrebarea și-a pus-o și Stendhal, și Aristotel... Literatura științifico-fantastică s-a referit în primul rând la OM. Celelalte sunt fleacuri. Că la ora actuală vedem filme în care - George Anania îmi atrage atenția - Pământul se rupe în două... Că Soarele face explozie după câteva miliarde de ani - ultima găselniță apărută la televiziune la noi... Dar Stephen Hawking ne atrage atenția că nu suntem capabil să dăm după trei zile vremea și vom fi noi capabili să zburăm în viitor? Fiecare idee este o problemă științifică. Asta nu înțelege lumea. Și această idee științifică nu a mai fost dezbătută pe globul pământesc. Iar celălalt, care face o investigație social-umană, ia fenomenul și atât.

T.B.: *Că tot vorbim de principiile SF-ului. Acum o să vă pun o întrebare standard, pe care o pun tuturor scriitorilor de SF pe care îi am ca interlocutori, indiferent dacă sunt români sau străini. Ați putea să-mi oferiți, fiecare în parte, o definiție a genului?*

G.A.: Spuneați că facem un interviu improvizat...

T.B.: *Este una dintre puținele întrebări prestabilite*...

G.A.: S-a zis că este literatura viitorului. Că încet-încet, arta o să se amestece așa de bine cu știința încât viitorul artei este ceea ceva rezulta din amestecul celor două domenii. Nu știu dacă este adevărat. Dacă discutăm despre SF-ul care se scrie la ora actuală, unde partea de știință este…

R.B.: …speculație...

G.A.: …nu, este aproape determinantă. Are un rol foarte mare... Dar totul este cu mult mai sofisticat decât pe vremea noastră, când știam de povestirile tehniciste cu roboți și nave cosmice. Obsesiile anilor 50-60. Este posibil ca o anumită parte a literaturii, a artelor plastice, a muzicii, dacă vorbim despre amestecul tehnologiei din punct de vedere tehnic, nu artistic… Tehnologia a intrat în artă extrem de puternic. Gândiți-vă ce se întâmplă în artele plastice...

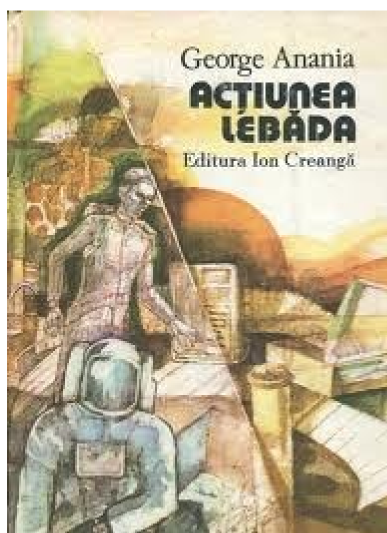
T.B.: *…da, avem grafică pe computer, muzică electronică*...

G.A.: Expozițiile cinetice, arta cinetică și toate celelalte lucruri, care chiar cuprind tehnica și o înglobează și o glorifică în modul cel mai direct. Cei care au zis că Science Fiction este arta viitorului este posibil să conțină o anumită doză de adevăr.

Marele efort al omului este să se adapteze la ce îi pune la îndemână tehnologia

T.B.: *Credeți că tehnologia, computerele, degradează arta sau constituie o nouă formă de exprimare?*

G.A.: Este o nouă formă de exprimare. Nu cred că o degradează. Norbert Wiener spusese o dată, în *„Dumnezeu și Golem Incorporated*”, că cibernetica pune la îndemâna omului roboți, dar acesta, dacă nu se adaptează la noii sclavi pe care îi pune la îndemână știința, o să fie o ființă moartă. Marele efort al omului este să se adapteze la ce îi pune la îndemână tehnologia. În viața noastră de zi cu zi ne ciocnim de acest aspect minut cu minut. Gândiți-vă la telefonia mobilă, la computer, la automobilele care au integrate computere.

Nu ne-am fi gândit la așa ceva în urmă cu 40 de ani. Dacă nu vom fi în stare să ne adaptăm, vom fi ființe moarte! Din nenorocire, vedem în jurul nostru sute de milioane de ființe moarte, care nu mai ies din universul lor… Gândiți-vă la milionul de automobile care circulă, week-end de week-end, către mare sau către munte, oamenii petrecându-și cea mai mare parte a zilei pe minunatele autostrăzi din România. După un drum istovitor de dus și întors, ce se întâmplă cu ei? Din aparatele de radio cântă manelele, ei beau o bere și atât. Ce se întâmplă acolo? Din punct de vedere intelectual e mult spus, dar mă întreb ce se întâmplă din punct de vedere psihic. Într-o vreme am lucrat la Studioul Animafilm, și acolo, printre mulți regizori care făceau și filme de animație, au fost și câțiva graficieni foarte buni. Unul dintre ei era caricaturist, s-a prăpădit de mult. Nell Cobar îl chema. Câștigase premii internaționale de caricatură. Era un tip extrem de comunicativ. Una dintre lucrările premiate ni le-a adus și nouă. Era o imagine cu

mulți zgârie nori. Toate blocurile au geamuri iluminate și în fiecare apartament este câte un naufragiat pe o insulă pustie. Cam despre asta vorbim acum!

R.B.: Este genială ideea!

G.A.: Oameni singuri în mașini, care vorbesc la nesfârșit la telefoane mobile. Birouri cubicule în care fiecare stă cu calculatorul în față, nu-și vede vecinii și nu se întâmplă nimic...

T.B.: *Este o banalitate, dar... putem spune că trăim SF?*

G.A.: Da! Romantismul a avut două laturi, curente principale. Unul pozitiv și unul întunecat - romanul baroc, Mary Shelley cu *Frankenstein* și toate celelalte... Există și în SF două curente. Unul umanist, bun, cu deschidere spre sufletul omului și unul întunecat, pe care îl știm cu toții.

T.B.: *Dar genul întunecat nu are un rol pozitiv până la urmă? Mă gândesc doar la distopii*.

G.A.: Cum să nu...

Întotdeauna civilizațiile rămase în urmă iau de la cele înaintate părțile rele, înainte de a ajunge la cele bune

T.B.: *Îmi cer scuze că fac o paranteză. Îmi amintesc că a fost o polemică în revista „Anticipația", în anul 1995, care a publicat antologia „Alte Românii", inspirată după volumul lui Norman Spinrad, „Alte Americi". Deși tema era „Alte Românii" și atât, fără sugestii suplimentare, majoritatea povestirilor au fost distopii*.

G.A.: Este un simptom. Seamănă din ce în ce mai mult cu realitatea în care trăim. Prevenirea cred că are un rol

important, în substanța ei, în momentul în care te afli la o răscruce, când ai de ales. Oare în clipa de față, pentru cei mai mulți dintre noi, se mai pune problema alegerii? Realitatea a venit peste noi, ne-a înghițit și suntem prizonierii ei, fără mare putință de a alege. Asta dacă în mintea și sufletul nostru se mai pune problema de a alege. Ne mai punem într-adevăr întrebarea „Încotro o iau?”. Cred că am plecat întrutotul spre o latură prezentă în toată lumea. În România, ceva mai sălbatic, pentru că a venit cum a venit. Întotdeauna civilizațiile rămase în urmă iau de la cele înaintate părțile rele, înainte de a ajunge la cele bune.

T.B.: *Și cei din țările mai avansate ne reproșează, cu regret, aceste lucruri...*

G.A.: Evident. Dar gândiți-vă la oamenii din România, care mult timp nu au avut libertate, mijloace materiale, nu au avut foarte multe lucruri. Gândiți-vă ce se întâmplă cu emanciparea femeilor. Un fenomen absolut tipic. O emancipare care a venit brusc, care are evident părțile ei bune, pentru că femeile sunt din ce în ce mai prezente și cu foarte bune rezultate. Dintr-o dată se vede că e o rezervă a omenirii care începe să se valorifice din ce în ce mai mult. Dar avem și toată marea masă a emancipării aiurea... Care știți ce înseamnă... Fetele de pe șoseaua de centură, discotecile de la sate... Ce cultură se mai face la sate? Câtă lume mai citește sau mai vede filme la sate? În 1989 erau 5000 de cinematografe sătești în România, după statisticile oficiale. Au dispărut în anul următor.

T.B.: *Și acum câte au mai rămas?*

G.A.: Vreau să vă spun că sistemul cinematografelor de stat număra 500 în mediul urban. Acum, când stăm noi de vorbă, sunt mai puțin de 30. În toată România! Mai există

câteva cinematografe particulare nesemnificative și câteva multi plexuri, unde rulează filmele care rulează, și o mare masă de oameni, în afară de televizor, nu mai văd niciodată un mare ecran.

T.B.: *Plus filmele văzute pe computer, cumpărate pe CD-uri sau DVD-uri sau descărcate direct de pe internet*...

G.A.: ...după gusturile pe care le are fiecare, căutând fiecare ce are de căutat... Evident că libertatea înseamnă libertate, și din acest punct de vedere nu există tocmeală! Și la urma urmei, ce să faci cu libertatea, spunea Marin Preda, în „*Intrusul*”.

R.B.: Radu Cârneci are o poezie care începe așa: „Ce-o să faceți cu libertatea?”.

G.A.: Gândiți-vă ce carte se mai face în școală și în ce feluri...

R.B.: Banala dumneavoastră întrebare este mult mai complexă decât credeți dumneavoastră și decât cred mulți...

G.A.: Toate acestea concură în a transforma realitatea... Realitatea pe care o știam noi nu mai există de mult. Nu știu dacă din fericire sau din nefericire... Dincolo de toate necazurile acelei realități, exista o foarte mare prețuire pentru cultură. Vorbesc de anii '60-70, când cenzura nu distrusese tot. Existau oameni care mergeau la teatru cu regularitate, chiar și oameni ai muncii, care nu erau intelectuali.

T.B.: *Aici apare un paradox. Nu cumva, faptul că ai la dispoziție absolut toată informația - dacă vrei, poți lua de pe Internet orice roman - totul devine mozaicat și nu mai*

știi ce să alegi, oprindu-te la... nimic?

R.B. Nu mozaicat, totul devine banal! Nu te mai interesează!

G.A.: Dincolo de informația care ne-a zdrobit prin cantitatea uriașă și accesul facil la ea, dar dacă nimeni nu te învață să te orientezi, ești o victimă sigură a nivelelor joase...

T.B.: *Știați că și cărțile dumneavoastră sunt pe internet, piratate? Cel puțin „*Doando*” și „*Ferma oamenilor de piatră*”...*

G.A.: Ei, poftim! Dar nimeni nu ne cunoaște, nimeni nu ne mai știe, toată lumea este împotriva noastră! Parcă văd că persoanele care ne-au pus romanele pe internet le-au schimonosit într-o asemenea măsură încât au ajuns geniale imbecilități! Nu mai e nimic din textul original...

T.B.: *...unii s-ar putea să fi pus mâna, de la vreo editură, și pe textele originale gata culese... Sau au fost copiate după cărți. Nu cred că a stat nimeni să le proceseze...*

G.A.: Bun. Lucrul ăsta îl făcea școala într-o vreme... Universitatea o făcea cu atât mai bine... Te învăța să te orientezi, să „mergi”.

T.B.: *Eu am avut oportunitatea de a mai sta prin biblioteci. Sunt fericit că nu am prins internetul în adolescență și în copilărie... Nu știu ce aș fi făcut dacă aș fi avut computer la 10 ani. Mă îngrozesc pentru că și eu am acum mai puțin timp alocat cititului...*

G.A.: Asta-i viața, în tot banalul și măreția ei.

T.B.: *Și eu cad în „plasa” internetului, pentru că am nevoie să mă documentez... Dar constat că uneori mă pierd. Găsesc multe informații dar mă trezesc, ca în transă, că mă pierd... Pornesc de la o idee și ajung la alta*...

G.A.: Cunosc o fată care, orice discuție ai avea cu ea - de exemplu, cum se purtau flecurile la pantofi pe vremea lui Ludovic al XIV-lea, îmi răspunde, simplu: „Nici o problemă, ne uităm pe internet!” Internetul a ajuns Oracolul din Delfi.

T.B.: *Sunt extrem de sincer cu mine... Dacă nu voi înțelege vreun nume sau vreo informație din tot ce mi-ați furnizat cu generozitate în timpul interviului, voi apela, de asemenea, la internet*...

G.A.: Evident. Asta e vremea, cu tot ce e rău și ce e bun. Evident că sunt și nenumărate lucruri bune. Am fi ipocriți să negăm acest lucru.

T.B.: *Numele dumneavoastră sunt adesea menționate pe internet, au mii de mențiuni*...

G.A.: Nu cred că e adevărat!

T.B.: *Eu vă garantez. La o căutare pe Google, aveți peste 2000 de mențiuni*.

R.B.: Totuși, am luat un premiu de excelență!

T.B.: *Un premiu de excelență votat online! Este un paradox. Am fost unul dintre organizatori și vă asigur... Comunitatea online v-a votat pe dumneavoastră. Chiar nu puteau exista erori, am fost 4 sau 5 organizatori care am supervizat voturile*.

G.A.: A fost, într-adevăr, o mare surpriză. De atunci, eu

și cu domnul Bărbulescu ne vorbim cu „excelență”. Mai ales că este vorba de noi, care am ieșit de ceva timp din actualitatea imediată, e și greu de crezut că ar fi fost falsificate voturile.

R.B.: Din nefericire pentru noi, ne pune naiba să scriem... teatru! Una din piesele noastre de teatru este *„Despărțire la marele zbor”*. Acum, împreună cu două lucrări de-ale noastre, se află la domnul Mălaimare, la Teatrul *„Masca”*. Atunci când am venit cu piesa în Teatrul *„Ion Vasilescu”*, a răspuns un singur regizor, care a fost regizorul spectacolului. Cel care a pus în scenă și *„Toate pânzele sus”*. *„Despărțire la marele zbor”* ridică o problemă care m-a cutremurat atunci. Cineva ne-a întrebat ce muzică ne trebuie. Am răspuns: ceva în genul lui Jean Michel Jarre. A venit un domn care a spus: „punem Zidul!”

T.B.: *Este vorba de „The Wall” a lui Pink Floyd?*

R.B.: Da, da!

T.B.: *Și se întâmpla în 1982?*

R.B.: Nu, după Revoluție... Atunci mi-am dat seama ca societatea noastră contemporană s-a stins. Duceți-vă în orice piață să vedeți cum sunt organizate mesele. Pun o întrebare confraților mei: cum credeți că putem scăpa din capcana asta? Adică din acest univers științific care ne sugrumă din toate părțile... Michel Jarre s-a transformat în zid, zidul a intrat în spectacol fără ca nimeni să spună nimic... Fără ca nimeni să știe că noi dărâmam zidul înainte...

Literatura va fi științifică și știința va fi literatură

G.A.: Să știți că dacă Michel Jarre vă cere drepturi de

autor pentru chestia asta, ați încurcat-o.

R.B.: George, este un fapt autentic. În timp ce Herta Spuhn și Alexandru Bârlădeanu îmi dădeau o jerbă mare de flori după spectacol, la premieră, George Anania vine și spune: „altă mâță în altă traistă”. Muncisem enorm. Și atunci mi-am pus pentru prima dată întrebarea: „ce e cu genul ăsta?”. Dacă noi, în universal nostru economic, social și politic, aplicăm principii științifice, ce fel de literatură va ieși? Apropo, sunt de acord cu tot ce a spus George. Repet, ce fel de literatură va ieși? Toate principiile științifice trebuie să îl servească pe om! Indiferent că ele sunt sub formă de fuziune nucleară. Indiferent că la ora actuală există arme meteorologice, care să producă inundații sau cutremure de pământ. Acum 15-20 de ani, rușii făceau o experiență în sudul țării lor. În care grindina a atins 5 metri înălțime, iar apa, 18. Dacă știința a pătruns în viața noastră pe toate planurile, literatura și arta pe care le facem vor fi din ce în ce mai științifice. Literatura va fi științifică și știința va fi literatură.

T.B.: *Aici este un paradox...*

R.B.: ...da, e un paradox! Dar nu înțelegeți că nu putem scăpa? Am dat peste o carte care se numește *„Există ființe în Cosmos?*”. Dar fantezia este cea care a adus scrupuloasa știință în cârcă și în spirit. Fantezia! Iar noi la ora actuală visăm. Poate acesta a fost norocul meu, al lui George Anania, al lui Adrian Rogoz și al lui Ion Hobana. De fapt, al tuturor celor care au abordat acest gen. NOI NE IMPLICĂM ÎN ACEST UNIVERS ȘTIINȚIFIC SAU NU! NU AVEM SCĂPARE.

G.A.: În anii 50-60 nu era nici un fel de glorie să scrii literatură SF. Asta, în afara tineretului care o citea cu mare plăcere...

T.B.: *...de fapt, mult timp genul a fost încadrat la categoria de literatură pentru copii și tineret*.

R.B.: Între literatura științifico-fantastică de atunci și cea de acum este o diferență uriașă.

Este imposibil să credem că literatura științifico-fantastică va muri, pentru că știința va veni cu noi descoperiri!

T.B.: *Din păcate, genul este considerat și acum, de unele elite și de mulți critici, drept unul „paria”... Poate cu excepția lui Ray Bradbury și a încă unor autori...*

R.B.: ...să nu uităm de Borges și Marquez, cu un „*Veac de singurătate*”...

G.A.: ...noi vorbim despre SF...

R.B.: ...dar tot SF este.

T.B.: *Totuși, nu este o problemă că ei nu se consideră scriitori de SF?*

R.B.: E literatură fantastică.

G.A.: Evident că ei nu se consideră scriitori de SF și nici nu se pune problema.

T.B.: *Aici e o problemă la nivel mondial. Cât de notorii ar fi, să zicem, anumiți scriitori de SF anglo-saxoni, nici ei nu sunt considerați ca făcând parte din elite...*

R.B.: Literatura toată va deveni știință. Nu pentru că literatura nu este știință. Nu putem pune mâna pe un creion să scriem. Trebuie să ordonezi de așa manieră încât

analiza sintactică și morfologică să ducă la un rezultat. *„Puterea și credința”* este considerat cel mai bun roman. În care un preot este alcoolic...

G.A.: ...trebuie să fie un autor rus...

R.B: ...revenind la SF... În viitor, literatura SF va fi privită cu mare respect!

T.B.: *Chiar doream să vă întreb dacă mai are viitor literatura SF...*

R.B.: Da! Este imposibil să nu aibă!

T.B.: *Dar mă întreb despre ce vom mai scrie, despre ce vom mai citi... Vor mai găsi scriitorii teme noi?*

G.A.: După părerea mea, este un gen care a cam spus ce avea de spus... L-a nenorocit cinematografia, care l-a vulgarizat.

T.B.: *Din păcate, atunci când aud de SF, tinerii se gândesc la cinematografie în proporție de 90%.*

G.A.: L-a distrus, să zicem, începând cu *„Războiul Stelelor”*, care l-a banalizat. Dar primele trei serii erau încă pline de poezie. Apoi s-a terminat... SF-ul a ajuns să-și cam epuizeze mijloacele...

R.B.: ...este imposibil să credem că literatura științifico-fantastică va muri! Și știți de ce? Pentru că știința va veni cu noi descoperiri!

G.A.: Nu e adevărat! Receptarea ca atare a fenomenului nu va mai avea loc! Și știți de ce? Pentru că se topește în marea masă a realității științifico-omenești și... dispare!

Dacă vreți, printr-un paradox, dacă peste 500 de ani o să scrie ca Borges, o să fie considerată drept literatură științifico-fantastică pe dos. Adică totul se va fi aglutinat, diseminat atât de bine, înghițit și terminat, încât dacă cineva începe să scrie ca Tolstoi sau Dostoievski o să fie o mare revelație. Asta dacă cineva va mai fi în stare să scrie într-o asemenea manieră... Asta e! O să fie ca țările Europei care intră în Uniune. Nu o să mai fie individualități. Va fi o uniune cu mai multe insule, asemeni Statelor Unite ale Americii. Cine mai știe acum care stat de acolo a dus nu știu ce război de secesiune?

R.B.: Îl contrazic total pe domnul George Anania! Nu se poate ca viitorul să ducă la nereceptarea anumitor fenomene științifice...

G.A.: ...din punct de vedere al noutății ca atare... O să fie o banalitate. Zborul spre Lună... Ce spunea Wells despre zborul spre Lună și ce a făcut Apollo?

R.B.: Noutatea de care vorbești poate trăi o jumătate de oră...

Știința se banalizează

T.B.: *Mă gândesc acum la două accesorii care nu existau acum nu mai mult de 20 de ani. SF-ul are un handicap, deoarece nu a reușit să le anticipeze prea bine. Mă refer la internet și la telefonul mobil*.

G.A.: Am citit o povestire a unui autor sovietic care descoperise telefonul mobil. Toată acea proză, de 20 de pagini, consta în ce invenție formidabilă are el și cum o să facă un aparat acasă cu ajutorul căruia, prin radio, o să vorbească cu telefonul lui din mașină. Pentru băiatul respectiv era o revelație nemaipomenită. Iar peste câteva luni am văzut un film în care un nene vorbea de la

telefonul său din mașină. Totul era de o banalitate inimaginabilă! Foarte multă vreme, dacă nu cumva chiar până în zilele noastre, literatura SF în interiorul ei a fost judecată din punct de vedere al capacității autorului de a inventa mijloace tehnice. Toată lumea vorbește despre cum a anticipat Jules Verne submarinul și avionul. Nimeni nu vorbește despre personajele lui. În afară de căpitanul Nemo, care a ajuns o figură emblematică...

R.B.: ...și Robur cuceritorul...

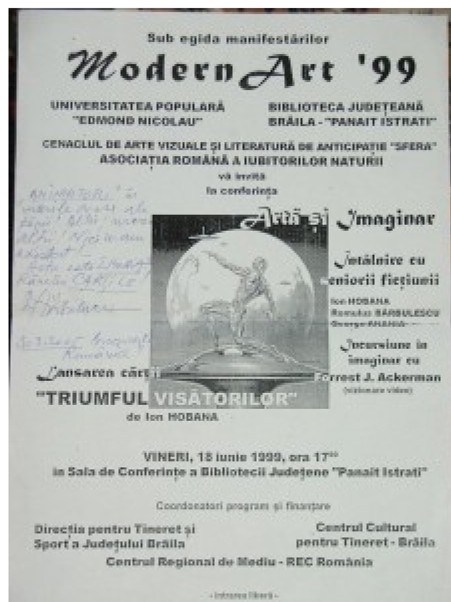
G.A.: ...mai știe cineva cum se numeau personajele care au ajuns în centrul Pământului? Cum se chemau personajele care erau în *Robur cuceritorul*? Care erau personajele din *Insula Misterioasă*? Cum îi chema pe copiii căpitanului Grant? Toată lumea l-a judecat pe Jules Verne din punct de vedere al anticipației științifice. Atunci, discutăm literatură sau discutăm știință. Dacă reduci toată literatura științifico-fantastică la puterea de anticipare a omului, dacă vorbim de Arthur C. Clarke, care a inventat sateliții geostaționari și nimic altceva, atunci suntem niște copii ai morții.

T.B: *Dar pe de altă parte avem un Wells ale cărui anticipări nu s-au materializat. Încă... Iar personajele lui, la fel, nu știu cât de bine au rămas întipărite în mintea cititorilor de azi*...

G.A.: Dar pe omul invizibil nu mai contează cum îl cheamă. Ni l-am putea închipui altfel decât ca pe un om care trăiește o mare dramă? Care este partea științifică aici?

R.B.: Implicațiile sociale! Asta a adus Wells... Să ne amintim de „*Omul invizibil*”, dar și de „*Războiul lumilor*”...

T.B.: *Că tot am ajuns la implicațiile sociale ale SF-ului... Credeți că acest gen va avea din ce în ce mai mult implicațiile sociale, în defavoarea celor științifice?*

G.A.: Știința se banalizează.

T.B.: *De fapt, politologia, sociologia, psihologia, nu sunt și ele științe?*

G.A.: Ba da! Și dacă ați adus această discuție, iată că apar elemente care acum 40 de ani nici nu erau prefigurate.

R.B:. Nu că nu erau prefigurate, dar erau privite cu suspiciune!

G.A.: Nu erau prefigurate! Domnule Bărbulescu, făcea cineva sociologie în anii 50?

T.B.: *Observ că aveți mari polemici în privința viitorului genului SF. Știința devine din ce în ce mai pregnantă, dar noi avem, tocmai, impresia că autorii de SF din prezent mai folosesc știința drept un accesoriu. Nu se mai documentează atât de mult, accentuează mai mult latura fantastică, speculativă...*

R.B.: Acum 30-40 de ani, un psiholog rus a spus un lucru: ce facem cu comportamentul uman? Cu psihologia umană? Cu profilul psihologic uman în viața socială? Iar întrebarea dumneavoastră este extraordinară!

T.B.: *Eh, nu întrebarea, ci răspunsurile dumneavoastră*...

R.B.: Sub raportul acesta psihologic și mental vor recepta ceilalți. Nu cu săparea pământului, nici cu milioanele câștigate în piață cu carne putredă! Viitorul aparține omului care se va adapta!

G.A.: Care va fi mașină. Și s-a terminat. Literatura o să fie peste tot la fel. De ce peste tot, chiar și la noi, se scrie *heroic fantasy*, în loc să se scrie *science fiction* pur?

T.B.: *La noi au fost și încercări de cyber punk?*

R.B.: Care *cyber punk*?

T.B.: *Nu mă gândesc neapărat la valul anilor 90... Cei care doar au început cu cyber punk. Dar îl avem pe Florin Pîtea, care poate fi numit chiar un exeget al lui William Gibson*...

G.A.: Ei au vrut să scrie altfel, să se despartă de noi. E absolut firesc și formidabil.

T.B.: *Deși multe din lucrările anilor 90 erau ciudate, ba chiar pline de obscenitate și violență, până la urmă, acei autori au evoluat și au oferit surprize plăcute*.

R.B.: Viitorul nu poate să aparțină decât literaturii SF. Nu va putea să fie decât o literatură științifică, deoarece știința ne dă peste cap, nu literatura!

G.A.: Și atunci literatura dispare... Se va transforma în tratat științific...

R.B.: Nu e adevărat!

G.A.: Dar cum?

T.B.: *Credeți că ne aflăm în fața unui „boom”? Vom avea o surpriză plăcută peste câțiva ani?*

R.B.: Să dea Dumnezeu ca omenirea să fie atât de înțeleaptă încât să adapteze ce a zis psihologul rus, ceea ce v-am zis mai devreme... Comportamentul uman este infinit! Și viitorul nu va putea aparține unei literaturi care să se plaseze dincolo de știință!

G.A.: Nu dincolo, dincoace...

R.B.: Nu vom putea ieși din această capcană a istoriei, care se numește istoria viitorului! Toate au un iz antropomorf. Tot ce facem în știință are iz omenesc.

T.B.: *Până la urmă, SF-ul este cu mult mai uman decât credem noi.*

R.B.: Un bătrân mă oprește azi dimineață la policlinică și îmi spune: „vreau să vă zic o anecdotă”. Omul avea baston și peste 75 de ani. Îl întreb: „de ce, domnule?” Îmi răspunde: „Păreți mai deștept decât alții”. I-am răspuns: „Păreți? Poate e o părere...” Dar acest lucru m-a pus pe gânduri. Și apropo de ceea ce vorbim noi: oare comportamentul uman va putea fi legat de vreun fenomen care se numește, în afară de procreare, ca să nu zic altfel?

T.B.: *Am vorbit de viitor, acum, haideți să revenim la trecut. Întotdeauna au existat legende și dispute despre modul în care scriați dumneavoastră. Care este realitatea?*

R.B.: O idee! Care îmi venea ori mie, ori lui George! Ideea se cristaliza sau nu. Câteodată am discutat cu

George Anania și câte un an de zile despre o idee.

G.A.: Să știți că partea cu adevărat frumoasă a colaborării noastre, dincolo de scriitură ca atare, care a fost ori mai bună, ori mai rea, este că veneam cu o bucățică de idee, pe care o discutam zile în șir. În afară de plăcerea scrisului, următoarea plăcere era cea a discuțiilor cu domnul Bărbulescu.

R.B.: Pentru că era ceva EXTRAORDINAR! Era o nebunie!

T.B.: *Ați avut întotdeauna polemici?*

G.A.: Da! Polemicile sunt constructive.

R.B.: Nu! Dimpotrivă, nu sunt de acord! (râsete). Da, aveam polemici, ne întorceam asupra ideii...

G.A.: Când am prefigurat *Doando*, de la 11 dimineața până când s-a înnoptat, pe holul Facultății de Geologie-Geografie, pe un frig îngrozitor, îmbrăcați în paltoane... Nici măcar nu ne-am așezat pe un scaun sau am privit un ceas. A fost ceva de neimaginat. Și dintr-o dată ne-am zis: acum ne ducem acasă, să vedem ce mai rămâne de făcut. Am deschis ușa afară, era noapte neagră... Cam așa se întâmpla...

R.B.: ...eu scriam. Și îi dădeam lui George. Și George: „asta se scria la 1848, domnule...”. Și se apuca el să scrie. Și luam eu ce a scris el. Era un ping pong continuu, sub aspectul ideii și al calității literare.

G.A.: E grozav să ai pe cineva care să te cenzureze tot timpul. În sensul cel mai bun.

T.B.: *Ca o glumă acum, poate că nu era vorba de cenzură, ci de autocenzură... Realitatea este că, de multe ori, sunteți priviți drept o singură entitate. Când ne vine în minte numele Romulus Bărbulescu ne vine în minte și George Anania, și invers...*

R.B.: Nu. Ar trebui să fie întâi A și apoi B. Asta este ordinea istorică și de fapt e un principiu universal.

G.A.: Din prima zi din care ne cunoaștem, domnul Bărbulescu m-a bodogănit că n-am semnat întâi Anania și apoi Bărbulescu. De cele mai multe ori am semnat Bărbulescu - Anania și așa suntem cunoscuți. E ordinea vârstei, domnule Bărbulescu. Dumneavoastră o să muriți primul, asta e...

R.B.: Noi ne-am ciondănit întotdeauna cu un singur rezultat. Ca opera noastră literară să iasă bine. Acesta este secretul nostru!

G.A.: Am și respins multe idei. Idei care n-au supraviețuit discuției și s-a terminat cu ele.

R.B.: Îmi amintesc un lucru extraordinar. Eram cu romanul *„Paralela Enigma”* la final. Pe George Anania l-au chemat în armată. Iau eu textul, și observ că poate mai era 20% din final care trebuia rescris. Dar nu mai aveam când să i-l dau și atunci l-am scris, l-am dat Hertei Spuhn și i-am spus că George e în armată. Ca să auzim de ultima critică acum. „Păcat. Este un roman

polițist bun”.

G.A.: Foarte bine!

R.B.: Și am rămas încremenit, pentru că nu am urmărit să fie un roman polițist! În lucrarea de față există suspansul, dar este științific.

T.B.: *Este adevărat, am citit și eu diverse aprecieri și așa e, e considerat de mulți ca fiind și roman polițist*.

G.A.: Sunt copii buni și copii răi, depinde cum ies...

T.B.: *Acum iar o întrebare... banală. Ce v-a determinat totuși să scrieți și separat?*

R.B.: Ia spune tu adevărul, George!

G.A.: Chiar și în aceste situații, ne-am consultat tot timpul! Era practic ca și cum am fi semnat sub pseudonim. În loc de Bărbulescu-Anania era doar... Bărbulescu sau Anania.

R.B.: De exemplu, mă duceam la George Anania și-i spuneam: „Capitolul ăsta nu pot să-l scriu!”. Și George zicea: „Lasă că-l scriu eu!”. Erau, într-adevăr, anumite lucruri care te făceau să clachezi pe moment. Și atunci, noi între noi am găsit întotdeauna sprijin!

T.B.: *Dar de ce credeți că sunteți singurul cuplu din literatura românească și unul din puținele din literatura universală? E atât de greu? În SF, cel puțin, în afară de dumneavoastră și de frații Strugațki*...

G.A.: ...care, după cum ați spus, erau frați...

T.B.: *Dar aparent e simplu. Sunt două persoane care au o pasiune comună și se apucă de scris cot la cot! Totuși nu se întâmplă...*

G.A.: ...din cauza orgoliilor, în primul rând!

R.B.: Ai pus punctul pe „I”!

G.A.: Din cauza diferențelor tehnice ale scrisului, stilistice...

T.B.: *Atunci când vă aflați între patru pereți, când nu vă auzea nimeni... Ați avut și dumneavoastră orgolii?*

R.B.: Nu! Am desființat încet-încet acest lucru!

G.A.: Cum să nu... Dar am avut marea capacitate de a ne obiectiva din punct de vedere al modului de lucru ca atare... La noi nu a existat ceva de genul „pleacă de aici cu idea asta, că nu ești bun de nimic!”.

R.B.: Un cuplu de scriitori trebuie să elimine vanitatea, orgoliul personal.

G.A.: Am avut norocul că am debutat împreună înainte de a ne forma caracterele. Am început împreună și ne-am format în acest fel personalitatea literară.

T.B.: *Ce personalități ale SF-ului mondial ați avut ocazia să cunoașteți de-a lungul timpului? Dar din SF-ul românesc?*

G.A.: Dintre străini nu am cunoscut personal pe nimeni... Doar pe cei care au venit în România prin forța împrejurărilor... Dar nu am avut ocazia de a schimba personal cu ei idei.

T.B.: *Față de alți scriitori, nu prea ați avut ocazia să ieșiți din țară...*

R.B.: Eu nu am părăsit niciodată România! De ce? În primul rând, pentru că nu am avut bani... Și apoi, nu am vrut niciodată să mă inspir din afară. Putem, eu și cu George Anania, să facem ceva conform tradiției noastre literare românești? Sau nu... De câte ori ne-am dus noi într-o țară străină să furăm vreo idee de acolo? Am încercat, în „*Catharsis*”, să trec pe linia lui Raymond Chandler. Care a scris uluitorul roman „*The Long Goodbye*”. Varietatea tipurilor, sinceritatea cu care abordează analiza vieții americanilor. Și am zis, hai să scriu și eu ceva așa. Au apărut critici care spuneau că e copiat din Chandler. Dar Raymond Chandler este primul care abordează un asemenea stil? „*Marile speranțe*” ale lui Dickens stau mărturie. La noi în România au fost curente variate privind abordarea genului științifico-fantastic. Pe ce linie ne hotărâm să mergem? Sânge? Contact sexual? Viață socială, ideologie, politică, economie și așa mai departe... Nu! Este intuiția, domnule Bădulescu! O ai sau nu o ai! INTUIȚIA! De ce să abordeze George Anania „*Șarpele blând al infinitului?*”. Dacă ați ști ce s-a întâmplat spre final, când George Anania vine și spune: trebuie să-l omorâm pe puști! Atunci m-ai dat peste cap, George! M-ai uluit, m-ai zăpăcit! Mă aflam la aflarea veștii într-un local de lângă Piața Unirii. Cum să-l omorâm! De ce?... L- am omorât până la urmă...

G.A.: Este un adolescent care preia necazurile tuturor. Dacă vreți, v-o spun și în versuri. Este un adolescent aflat printre adulți care au conflicte îngrozitoare în sensul cel mai rău al cuvântului. El încearcă să crească pe lângă ei și nu reușește. La un moment dat, într-o anumită conjunctură a acțiunii, pur și simplu moare. Un lucru absolut necesar

pentru economia romanului. Atunci are loc finalul și toți oamenii se dezmeticesc din nebunia care îi apucase. Are loc dușul rece de final. Trebuia să se întâmple acest lucru. Și îi spun asta domnului Bărbulescu pe stradă: „Îmi pare rău pentru dumneavoastră, dar să știți că puștiul trebuie să moară!”. S-a oprit în mijlocul străzii și a început să plângă ca un copil. „Din sufletul meu”, făcea, „nu-l omorî!”. Plângea ca la moartea cuiva. Parcă-l vedea în coșciug.

R.B.: Pur și simplu m-a luat prin surprindere!

G.A.: Vă dați seama cât de tare eram implicați în toată povestea asta!

T.B.: *Cu asta ați spus cam tot! În privința personajelor dumneavoastră cred că nici nu trebuie spus mai mult!*

G.A.: Pot să vă spun că o oră ne-am plimbat prin zonă, domnul Bărbulescu rugându-mă plângând să găsim un alt final. Dar nu se putea găsi! Ăsta era finalul...

T.B.: *Parteneriatul dumneavoastră este o adevărată lecție...*

G.A.: E vorba de găsirea unui partener de dialog. Cineva îmi spunea o dată că religiile sunt făcute pentru că oamenii simt nevoia să aibă un partener de dialog. Poate fi un stăpân rău, care să te biciuiască, sau unul bun, care să-ți dea o mână de ajutor când ești necăjit. Dar e cineva! Când nu mai ai cu cine sta de vorbă - în ultima instanță - încerci să mai stai de vorbă cu cineva.

R.B.: Ideea ta este extraordinară, George. Adaug, însă, la acest lucru încă ceva. Pe Stephen Hawking îl consider, la ora actuală, un Dostoievski modern.

T.B.: *De ce? Poate un Dostoievski al științei*...

R.B.: Da, al științei. Pentru că el e, la ora actuală, un vizionar.

A consemnat,
Traian Bădulescu.

CUPRINS